OSCAR WILDE

BÜTÜN MASALLAR, BÜTÜN ÖYKÜLER

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİRENLER:
ROZA HAKMEN, FATİH ÖZGÜVEN

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

OSCAR

WILDE

BÜTÜN MASALLAR,

BÜTÜN ÖYKÜLER

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİRENLER:

ROZA HAKMEN, FATİH ÖZGÜVEN

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ
OSCAR WILDE
BÜTÜN MASALLAR, BÜTÜN ÖYKÜLER
özgün adı
COMPLETE SHORT FICTION
[THE HAPPY PRINCE AND OTHER TALES (1888),

A HOUSE OF POMEGRANATES (1891),

LORD ARTHUR SAVILE’S CRIME AND OTHER STORIES (1891),

POEMS IN PROSE (1894)]

(Bütün Masallar, Bütün Öyküler'de yer alan Mutlu Prens ve Lord Arthur Savile'in Suçu kitaplarının ilk üçer öyküsü Fatih Özgüven,

geri kalan bütün öykülerse Roza Hakmen tarafından çevrilmiştir.)

görsel yönetmen
BİROL BAYRAM
grafik tasarım uygulama
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
istiklal caddesi, no: 144/4 beyoğlu 34430 istanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Genel Yayın: 919

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüpanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüpanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamıyacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

MUTLU PRENS VE DİĞER MASALLAR

Carlos Blacker'a

Mutlu Prens

Mutlu Prens'in heykeli, uzun bir sütunun tepesinde, şehrin ta üzerinde yükseliyordu. Baştan aşağı ince altın varaklarla kaplıydı, gözleri iki parlak safirdi, kılıcının kabzasında da iri kırmızı bir yakut parıldıyordu.

Herkes çok hayrandı ona. "Bir rüzgârgülü kadar güzel," dedi sanat beğenisiyle ün kazanmak isteyen Şehir Meclisi üyelerinden biri; "ama onun kadar yararlı değil," diye de ekledi, kendisini aklı havalarda sanacaklarından korkarak, aslında öyle biri değildi.

Duyarlı bir anne, aydedeyi isterim diye ağlayan küçük oğluna, "Neden Mutlu Prens gibi olamıyorsun?" diye sordu. "Mutlu Prens hiçbir şey için ağlamayı aklının ucundan bile geçirmez."

Hayalleri yıkılmış bir adam harikulade heykele bakıp, "Hiç değilse dünyada epeyce mutlu birisi var," dedi.

Yetimhane öğrencileri parlak kızıl renkli pelerinleri, temiz beyaz önlükleriyle kiliseden çıkarlarken, "Tıpkı bir meleğe benziyor," dediler.

"Nereden biliyorsunuz?" dedi aritmetik öğretmeni, "Hiç melek görmediniz ki."

"Ah! Gördük, rüyalarımızda," diye cevap verdi çocuklar. Bunun üzerine aritmetik öğretmeni kaşlarını çatıp kızgın bir yüz ifadesi takındı, çünkü çocukların düş görmelerini onaylamazdı.

Bir gece şehrin üzerinden küçük bir kırlangıç geçti uçarak. Arkadaşları altı hafta önce Mısır'a gitmişlerdi ama o geride kalmıştı, çünkü güzeller güzeli bir kamışa tutkundu. Ona ilkbaharın ilk günlerinde, sarı bir pervanenin peşinde nehir

aşağı uçarken rastlamıştı. Kamış'ın ince beli o kadar gönlünü çelmişti ki durup konuşmuştu onunla.

"Seni seveyim mi?" dedi Kırlangıç, hemen sadede gelmekten hoşlanırdı. Kamış ise boynunu iyice bir eğdi. Bunun üzerine Kırlangıç onun etrafında döndü de döndü, kanatlarını suya değdiriyor, suda gümüş halkacıklar yapıyordu. Muhabbetini böyle gösteriyordu işte. Aşkları bütün yaz sürdü.

"Gülünç bir bağlılık bu," diye cıvıldaştı öteki kırlangıçlar; "Kamış Hanım beş parasız, ayrıca çok fazla akrabası var!" Gerçekten de ırmak kamış doluydu. Sonra, sonbahar geldiğinde bütün kırlangıçlar uçup gitti.

Arkadaşları gittikten sonra Kırlangıç kendini yalnız hissetti ve sevgilisinden usandı. "Sohbeti yok," dedi, "ayrıca korkarım cilve yapmaktan başka bir şey bilmiyor, durmadan rüzgârla cilveleşip duruyor." Gerçekten de ne zaman rüzgâr esse, Kamış çok zarif hareketlerle eğilip bükülüyordu. "Yerine de çok düşkün," diye sürdürdü sözünü, "oysa ben yolculuk etmeyi seviyorum, bu yüzden karımın da yolculuktan hoşlanması gerekir."

Sonunda, "Benimle uzaklara gelir misin?" dedi ona, fakat Kamış başını iki yana salladı, o kadar bağlıydı yerine.

"Aşkımı hafife aldın!" diye bağırdı Kırlangıç. "Ben de Piramitler'e gidiyorum. Hoşça kal!" dedi ve uçup gitti.

Bütün gün uçtu, gece olduğunda şehre vardı. "Nerede konaklasam?" dedi; "Umarım kent beni ağırlamak için hazırlık yapmıştır." Sonra uzun sütunun üzerindeki heykeli gördü. "Burada konaklayacağım," dedi; "güzel bir konumu var, temiz hava bol." Böyle diyerek Mutlu Prens'in ayaklarının arasına kondu.

Çevresine bakındı, “Altından bir yatak odam var,” dedi kendi kendine alçak sesle ve uyumaya hazırlandı; fakat başını tam kanadının altına sokarken üzerine büyük bir su damlası düştü. “Ne garip şey!” diye bağırdı; “Gökyüzünde tek bir bulut yok, yıldızlar berrak, ışıl ışıl, gene de yağmur yağıyor. Avrupa’nın kuzeyinin iklimi gerçekten de feci. Kamış yağmuru çok severdi, ama sadece bencilliğinden.”

Derken bir damla daha düştü.

Kırlangıç, “Yağmurdan korumayacaksa heykel dediğin ne işe yarar? İyi bir baca altı aramalı,” dedi ve uçup gitmeye karar verdi.

Ama daha kanatlarını açamadan üçüncü bir damla düştü. Kırlangıç başını kaldırıp yukarı baktı ah, bir de ne görsün!

Mutlu Prens’in gözleri yaşlarla doluydu ve altın yanaklarından yaşlar süzülüyordu. Yüzü ay ışığında o kadar güzeldi ki Kırlangıç’ın içi acımayla doldu.

“Kimsin sen?” dedi.

“Ben Mutlu Prens’im.”

“O zaman neden ağlıyorsun?” diye sordu Kırlangıç; “Sırılsıklam ettin beni.”

“Ben canlıyken ve yüreğim insan yüreğiyken,” diye cevap verdi heykel, “gözyaşlarının ne işe yaradığını bilmezdim, çünkü üzüntünün girmesine izin verilmeyen Kaygısızlık Sarayı’nda yaşardım. Gündüzleri arkadaşlarımla bahçede oyun oynardım, akşamsa Büyük Salon’da dansın başını çekerdim. Bahçenin etrafında çok gösterişli bir duvar vardı, fakat hiçbir zaman o duvarın gerisinde ne olduğunu merak etmedim, çevremdeki her şey o kadar güzeldi ki. Saray’dakiler Mutlu Prens derlerdi bana, gerçekten de mutluydum, eğer zevk içinde yaşamak mutluluksa. Öyle yaşadım ve öyle öldüm. Sonra da, ben öldükten sonra

heykelimi buraya, böyle yükseğe diktiler; şehrimin bütün çirkinliğini, şehrimdeki bütün yoksulluğu görebileyim diye ve kalbim kurşundan da olsa ağlamamak elimden gelmiyor.”

“Ne! Som altından değil mi bu?” dedi Kırlangıç kendi kendine. Şahsi fikirlerini yüksek sesle dile getirmeyecek kadar nazikti.

“Çok uzaklarda,” diye sözünü sürdürdü heykel alçak sesle, şarkı söyler gibi, “çok uzaklarda küçük bir sokakta yoksul bir ev var. Pencerelerden biri açık ve açık pencereden masaya oturmuş bir kadın görüyorum. Yüzü zayıf ve ince, iğneden delik deşik olmuş nasırlı, kırmızı elleri var, çünkü o bir terzi. Kraliçe’nin nedimelerinin en güzelinin gelecek Saray balosunda giyeceği atlas elbiseye çarkıfelek çiçekleri işliyor. Odanın köşesinde bir yatakta küçük oğlu hasta yatıyor. Ateşi var ve portakal istiyor. Annesi ona nehir suyundan başka bir şey veremiyor, onun için de ağlıyor. Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç, ona kılıcımın kabzasındaki yakutu götürür müsün? Benim ayaklarım bu kaideye yapışık, bir yere kımıldayamıyorum.”

“Mısır’da bekliyorlar beni,” dedi Kırlangıç. “Arkadaşlarım Nil boyunca aşağı yukarı uçup duruyor, kocaman lotus çiçekleriyle konuşuyorlar. Çok geçmeden büyük Kral’ın lahtinde uykuya çekilecekler. Kral’ın kendisi de orada, boyanmış tabutunda uyuyor. Sarı ketenlere sarmışlar onu, baharatlarla mumyalanmış. Boynunda soluk yeşil yeşim taşlarından bir zincir var, elleri kurumuş yapraklara benziyor.”

“Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “benimle bir gece kalıp ulağım olamaz mısın? Oğlancık o kadar susamış, annesi o kadar üzüntülü ki.”

“Oğlan çocuklarından hoşlandığımı söyleyemem,” diye cevap verdi Kırlangıç. “Geçen yaz, nehirde yaşarken iki tane yaramaz çocuk vardı, değirmencinin oğulları, bana hep taş

atarlardı. Beni hiç vuramadılar tabii; biz kırlangıçlar çok uzaklara uçabiliriz, hem ayrıca ben çevikliğiyle ünlü bir aileden geliyorum; ama gene de bu bir saygısızlık belirtisiydi."

Fakat Mutlu Prens o kadar üzgün görünüyordu ki küçük Kırlangıç söylediklerine pişman oldu. "Burası çok soğuk," dedi; "ama seninle bir gece kalıp ulağın olacağım."

"Teşekkür ederim, küçük Kırlangıç," dedi Prens. Böylece Kırlangıç, Prens'in kabzasındaki yakutu koparıp aldı ve gagasında yakutla şehrin damları üzerinden uçup gitti.

Beyaz mermerden melek heykellerinin olduğu katedral kulesinin yanından geçti. Saray'ın yanından geçti, dans edenlerin seslerini duydu. Balkona yanında sevgilisiyle güzel bir kız çıktı. "Ne kadar güzel yıldızlar!" dedi adam kıza; "Aşkın gücü ne kadar güzel!"

"İnşallah elbisem Kraliyet Balosu'na yetişir," diye cevap verdi kız; "üzerine çarkıfelek çiçekleri işlenmesini istedim; ama terziler o kadar tembel ki."

Kırlangıç nehrin üzerinden geçti ve gemilerin direklerine asılı fenerleri gördü. Getto'nun üzerinden geçti ve birbirleriyle pazarlık edip bakır terazilerde para tartan yaşlı Yahudileri gördü. Sonunda yoksul eve vardı ve içeri baktı. Küçük çocuk ateşler içinde bir o yana bir bu yana dönüp duruyordu, anasıysa uyuyakalmıştı, o kadar yorgundu. Sıçrayıp içeri girdi Kırlangıç ve yakutu masaya, kadının yüksüğünün yanına koydu. Sonra usulca yatağın çevresinde uçtu, oğlanın alnını kanatlarıyla serinletti.

"Nasıl da serinledim!" dedi oğlan, "Herhalde iyileşiyorum," ve tatlı bir uykuya daldı.

Sonra Kırlangıç yeniden uçup Mutlu Prens'in yanına döndü ve ona yaptığını anlattı. "Garip şey," dedi, "içim sımsıcak,

oysa hava ne kadar soğuk.”

“İyi bir davranışta bulundun da ondan,” dedi Prens. Küçük Kırlangıç düşünmeye başladı, sonra uyuyup kaldı. Düşünmek hep uykusunu getirirdi.

Şafak söktüğünde nehre uçup orada yıkandı. Köprüden geçmekte olan Kuşbilim Profesörü, “Ne kadar da dikkat çekici bir olay!” dedi. “Kış ortasında bir kırlangıç!” Yerel gazeteye bunun hakkında uzun bir mektup yazdı. Herkes yazıyı konuştu, yazı kimsenin bilmediği bir sürü kelimeyle doluydu çünkü.

“Bu gece Mısır’a gidiyorum,” dedi Kırlangıç; bunu düşününce de çok sevindi. Şehrin bütün anıtlarını dolaştı ve kilisenin kulesinin tepesinde uzun süre oturdu. Nereye gitse serçeler cıvıldaşıyor ve birbirlerine, “Ne seçkin bir yabancı!” diyorlardı, bu pek hoşuna gitti.

Ay gökyüzünde yükseldiğinde uçup Mutlu Prens’e geri döndü. “Mısır için bir siparişin var mı?” diye bağırdı. “Birazdan yola çıkıyorum da.”

“Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “benimle bir gece daha kalmaz mısın?”

“Mısır’da bekleniyorum,” diye cevap verdi Kırlangıç. “Yarın arkadaşlarım İkinci Çavlan’a uçacaklar. Orada büyük sazların arasında suaygırı diz çökmüş oturur, büyük granitten bir tahtta ise Kral Memnon. Tüm bir gece boyu yıldızları seyreder, sonra sabah yıldızı ışıyınca da bir sevinç çığlığı atar, sonra susar. Öğle vakti sarı aslanlar su kenarına su içmeye inerler. Yeşil beril taşları gibi gözleri vardır ve kükremeleri çavlanın sesini bastırır.”

“Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “şehrin öteki yanında, çok uzaklarda bir çatı katında bir delikanlı görüyorum. Üzeri kâğıtlarla örtülü masasının üzerine

eğilmiş, yanındaki sürahinin içinde bir demet solmuş menekşe var. Saçları kumral ve dalgalı; dudakları nar kırmızısı ve kocaman, hülyalı gözleri var. Tiyatro müdürüne vereceği oyunu bitirmeye çalışıyor; ama artık yazamayacak kadar üşümüş. Ocakta ateş yok ve açlıktan iyice zayıf düşmüş."

"Seninle bir gece daha kalacağım," dedi Kırlangıç, gerçekten yufka yürekliydi. "Ona da bir yakut götüreyim mi?"

"Heyhat! Yakutum yok artık," dedi Prens; "bir tek gözlerim var. Onlar bin yıl önce Hindistan'dan getirilmiş eşi bulunmaz birer safir. Birini çıkar ve onu o delikanlıya götür. Kuyumcuya satar, yiyecek ve yakacak alır, oyununu bitirir."

"Sevgili Prens," dedi Kırlangıç, "bunu yapamam," ve ağlamaya başladı.

"Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç," dedi Prens, "sana dediğimi yap." Bunun üzerine Kırlangıç Prens'in gözünü çıkardı ve öğrencinin tavan arası odasına uçtu.

İçeri girmek kolay oldu, çünkü çatıda bir delik vardı. Bu delikten ok gibi içeri daldı, odaya girdi. Delikanlı başını ellerinin arasına almıştı, onun için kuşun kanat çırpmasını duymadı, başını kaldırdığında güzel safirin kurumuş menekşelerin üzerinde durduğunu gördü.

"Değerimi anlamaya başlıyorlar," diye bağırdı; "büyük bir hayranım yollamış bu safiri. Artık oyunumu bitirebilirim." Yüzü mutlulukla aydınlandı.

Ertesi gün Kırlangıç uçup limana gitti. Büyük bir teknenin seren direğine oturup, gemicilerin halatlarla geminin ambarındaki büyük sandıkları boşaltmalarını seyretti. "Ha gayret!" diye bağırıyorlardı her bir sandığın yukarıya çıkışında.

“Mısır’a gidiyorum ben!” diye bağırdı Kırlangıç, ama hiç kimsenin umurunda değildi, ay gökte yükseldiğinde yeniden Mutlu Prens’in yanına uçtu.

“Hoşça kal demeye geldim,” diye bağırdı.

“Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “benimle bir gece daha kalmaz mısın?”

“Kış geldi,” diye cevap verdi Kırlangıç, “yakında insanın iliklerine işleyen kar yağacak. Mısır’da güneş yeşil palmiye ağaçlarını ısıtıyordur, timsahlar çamurda yatmış tembel tembel etrafı seyrediyorlardır. Arkadaşlarım Balbek Tapınağı’na yuva yapıyorlardır, pembeli beyazlı kumrular onları seyrediyor, birbirlerine guruldayorlardır. Sevgili Prens, senden ayrılmalıyım artık, ama seni hiç unutmayacağım, gelecek bahar sana yoksullara verdiğin taşların yerine iki güzel değerli taş getireceğim. Yakut kırmızı güllerden de kırmızı olacak, safir ise engin denizler kadar mavi olacak.”

“Aşağıdaki meydanda,” dedi Mutlu Prens, “küçük bir kibritçi kız var. Kibritleri oluğa düşmüş, ıslanmışlar. Eğer eve para götürmezse babası onu dövecek, ağlıyor. Ne ayakkabısı var ne de çorabı, küçücük başı ise açık. Öbür gözümü de çıkarıp ona ver, babası onu dövmesin.”

“Seninle bir gece daha kalırım,” dedi Kırlangıç, “ama gözünü çıkaramam. O zaman tamamen kör olursun.”

“Kırlangıç, Kırlangıç, küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “sana dediğimi yap.”

Kırlangıç bunun üzerine Prens’in öteki gözünü de çıkardı ve gagasında safirle ok gibi aşağı fırladı. Kibritçi kızın önünde bir pike yapıp safiri onun avcuna bıraktı. “Ne güzel bir cam parçası!” diye bağırdı küçük kız ve gülerek eve koştu.

Sonra Kırlangıç yeniden Prens’in yanına geldi.

“Körsün artık,” dedi, “bunun için artık hep seninle kalacağım.”

“Hayır, küçük Kırlangıç,” dedi zavallı Prens, “Mısır’a gitmelisin.”

“Hep yanında kalacağım,” dedi Kırlangıç ve Prens’in ayaklarının dibinde uykuya daldı.

Ertesi gün boyunca Prens’in omzundaydı ve ona yabancı ülkelerde gördüklerini anlattı. Ona Nil Nehri’nin kıyısında uzun sıralar halinde durup gagalarıyla mercanbalığı avlayan balıkçılları anlattı; dünyanın kendisi kadar eski olan, çölde yaşayan ve her şeyi bilen Sfenks’i; develerinin yanı başında ağır ağır yürüyen ve amber tespihler çeken tacirleri; abanoz gibi kapkara olan ve büyük bir kristale tapan Ay Dağları Kralı’nı; bir palmiye ağacında uyuyan ve kendini yirmi rahibe ballı çörekle besleten büyük, yeşil yılanı; kocaman, yassı yaprakların üzerinde büyük gölü aşan ve hep kelebeklerle savaş halinde olan pigmeleri anlattı.

“Sevgili küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “bana akla hayale sığmaz şeyler anlatıyorsun, ama erkeklerle kadınların çektikleri acılardan daha akla hayale sığmaz bir şey yoktur. Yoksulluktan daha büyük bir sır yoktur. Uç kentimin üzerinde, küçük Kırlangıç, uç da bana orada neler gördüğünü anlat.”

Bunun üzerine Kırlangıç büyük kentin üzerinde uçtu, zenginlerin güzel evlerinde eğlendiklerini, dilencilerin kapılarda bekleştiklerini gördü. Karanlık yollara uçup, bitkin yüzleriyle zifiri sokaklara bakan aç çocukları gördü. Bir köprünün kemeri altında iki oğlan çocuğu birazcık ısınabilmek için koyun koyuna yatmışlardı. “Nasıl da açız!” dediler. “Burada yatmak yasak!” diye bağırdı gece bekçisi, kalkıp yağmura çıktılar.

Kırlangıç gerisingeri uçtu ve Prens’e gördüklerini anlattı.

“İnce altın varaklar var üzerimde,” dedi Prens, “onları bir bir söküp şehrimin yoksullarına vermelisin; yaşayanlar her zaman altının kendilerine mutluluk getireceğine inanırlar.”

Kırlangıç, altın varakları yaprak yaprak söktü, ta ki Mutlu Prens donuk ve kurşuni bir renk alıncaya kadar. Yaprak yaprak altınları yoksullara götürdü, çocukların yüzlerine bir pembelik geldi, güldüler, sokaklarda oyunlar oynadılar. “Artık ekmeğimiz var!” diye bağrıştılar.

Sonra kar yağdı, kardan sonra don geldi. Sokaklar gümüşlendi sanki, öylesine parlak, pırıl pırıldılar; evlerin saçaklarında kristal hançerler gibi uzun buz sarkıtları asılıydı, herkes kürklere büründü, küçük oğlan çocukları parlak kırmızı şapkalar giyip buzda paten kaydılar.

Zavallı küçük Kırlangıç üşüdükçe üşüdü, ama Prens’in yanından ayrılmadı, onu öyle çok seviyordu ki. Fırıncı başka yere bakarken fırının kapısı önündeki ekmek kırıntılarını çaldı, kanatlarını çırparak ısınmaya çalıştı.

Ama en sonunda öleceğini anladı. Ancak son bir kere daha uçup Prens’in omzuna konacak gücü kalmıştı. “Hoşça kal, sevgili Prens!” diye mırıldandı, “Elini öpmeme izin verir misin?”

“Nihayet Mısır’a gidecek olmana seviniyorum, küçük Kırlangıç,” dedi Prens, “burada çok uzun kaldın; ama beni dudaklarımdan öpmelisin, çünkü seni seviyorum.”

“Gittiğim yer Mısır değil,” dedi Kırlangıç. “Ölüm’ün evine gidiyorum. Ölüm, Uyku’nun kardeşidir, öyle değil mi?”

Sonra Mutlu Prens’i dudaklarından öptü ve ayaklarının dibine düşüp öldü.

O anda heykelin içinden garip bir çatırtı geldi, sanki bir şey kırılmıştı. İşin gerçeği şu ki kurşun kalp çat diye ortadan ikiye ayrılmıştı. Yaman mı yaman bir don vardı.

Ertesi sabah erken saatlerde Belediye Başkanı aşağıdaki meydanda, Şehir Meclisi üyeleri ile birlikte yürüyüşe çıkmıştı. Sütunun yanından geçerlerken, başını kaldırıp heykele baktı ve "Bakın hele! Nasıl da perişan bir hali var Mutlu Prens'in!" dedi.

"Gerçekten de, çok perişan," diye bağırdılar Şehir Meclisi üyeleri, her konuda Belediye Başkanı ile fikir birliği içindeydiler; heykelin yakınına geldiler.

"Kılıcının yakutu düşmüş, gözleri gitmiş, artık altın yaldızlı da değil," dedi Belediye Başkanı; "aslını isterseniz, dilenciden farkı yok!"

'''Dilenciden pek farkı yok," dedi Şehir Meclisi üyeleri.

"Ayaklarının dibinde bir de ölü bir kuş var!" diye sözünü sürdürdü Belediye Başkanı. "Kuşların burada ölmelerinin yasak olduğunu açıklayan bir bildiri yayımlamalıyız." Şehir Kâtibi de bunu not etti.

Böylece Mutlu Prens heykelini indirdiler. "Artık güzel olmadığına göre yararlı da değil," dedi Sanat Profesörü üniversitede.

Sonra heykeli bir fırında erittiler ve Belediye Başkanı elde edilen madenle ne yapılacağını kararlaştırmak üzere bir toplantı düzenledi. Toplantıda, "Elbette, başka bir heykel dikmeliyiz," dedi, "bu da benim heykelim olmalı."

"Hayır, benim heykelim, benim heykelim," dedi Şehir Meclisi üyelerinin her biri, kavga etmeye başladılar. Son gelen haberlere göre hâlâ kavga ediyorlarmış.

"Ne garip iş!" dedi dökümevindeki ustabaşı. "Kırık kurşun kalp bir türlü erimiyor. Atalım gitsin." Kalbi, ölü Kırlangıç'ın da üzerinde yattığı bir çöp yığınının üzerine fırlatıp attılar.

“Bana şehirdeki en değerli iki şeyi getir,” dedi Tanrı, meleklerinden birine; Melek de ona kurşun kalbi ve ölü kuşu getirdi.

“Doğru olanı seçtin,” dedi Tanrı, “çünkü Cennet Bahçemde bu küçük kuş sonsuza kadar şakıyacak, altın şehrimde de Mutlu Prens beni övecek.”

Bülbül ve Gül

“Ona kırmızı güller götürürsem benimle dans edeceğini söyledi,” diye bağırdı genç Öğrenci, “ama bahçemde tek bir kırmızı gül yok.”

Pırnal meşesindeki yuvasından Bülbül duydu onu ve yaprakların arasından başını çıkarıp baktı neler oluyor diye.

“Bahçemde hiç kırmızı gül yok!” diye bağırdı Öğrenci ve güzel gözleri yaşlarla doldu. “Ah, nasıl da küçük şeylere bağlı aşk! Bilge kişilerin aşk hakkında yazdıkları her şeyi okudum, felsefenin bütün sırlarına sahibim, gene de bir kırmızı gül yüzünden mahvoldu hayatım.”

“İşte sonunda gerçek bir âşık,” dedi Bülbül. “Geceler boyu şarkılarımda onu söyledim, onu hiç tanımadan: Geceler boyu onun hikâyesini yıldızlara anlattım, şimdi karşımda. Saçları sümbüller kadar siyah, dudakları arzuladığı gül kadar kırmızı; ama tutku, yüzünü fildişi gibi soldurmuş, keder alnına mührünü basmış.”

“Prens yarın gece bir balo veriyor,” diye mırıldandı genç Öğrenci, “sevdiğim de orada olacak. Eğer ona kırmızı bir gül götürürsem benimle şafak sökünceye kadar dans edecek. Ona bir kırmızı gül götürürsem, onu kollarımda tutacağım, başını omzuma yaslayacak, eli elimi bulacak. Ama bahçemde kırmızı gül yok, bu yüzden tek başıma oturacağım, o da önümden geçip gidecek. Beni umursamayacak, kalbim kırılacak.”

“İşte gerçekten de gerçek bir âşık,” dedi Bülbül. “Benim şarkıda söylediğim şeyin gerçekten acısını çekiyor; benim için neşe olan şey onun için ıstırap. Hakikaten de aşk harikulade bir şey. Zümrütlerden daha değerli, güzel opallerden daha bulunmaz, inciler, kırmızı taşlar satın

alamaz onu, pazarda da satılmaz. Tacirlerden alınmaz, değeri altınla ölçülmez.”

“Müzisyenler galerideki yerlerinde oturacaklar,” dedi genç Öğrenci, “yaylı çalgılarını çalacaklar ve sevdiğim harpla kemanın sesine uyarak dans edecek. Öyle uçar gibi dans edecek ki ayakları yere değmeyecek ve Saray erkânı rengârenk elbiseleri içinde onun etrafını saracak. Ama benimle dans etmeyecek, çünkü ona verecek tek bir kırmızı gülüm yok,” diyerek kendini çimenlere attı, başını ellerinin arasına gömerek ağladı.

“Niye ağlıyor?” diye sordu küçük bir yeşil kertenkele, kuyruğu havada, Öğrenci’nin yanından koşarak geçerken.

“Neden sahi?” dedi bir kelebek, bir güneş ışığını kovalıyordu.

“Neden, sahi?” diye fısıldadı bir papatya komşusuna, yumuşak, alçak bir sesle.

“Kırmızı bir gül için ağlıyor,” dedi Bülbül.

“Kırmızı bir gül için mi?” diye bağırdılar; “Ne kadar da gülünç!” Her şeyle alay eden bir yaradılışa sahip olan küçük Kertenkele ise düpedüz güldü.

Ama Bülbül, Öğrenci’nin kederinin sırrına vâkıftı ve meşe ağacında hiç sesini çıkarmadan oturup Aşk denen bilinmezliği düşündü.

Ansızın uçmak üzere kumral kanatlarını açtı ve havaya yükseldi. Koruluktan bir gölge gibi geçti gitti, bir gölge gibi bahçeyi kat etti.

Tarhın orta yerinde güzel bir gül ağacı duruyordu, Bülbül onu görünce uçup yanına gitti ve ince bir dalın üzerine kondu.

“Bana bir kırmızı gül ver,” diye bağırdı, “sana en tatlı şarkımı söyleyeyim.”

Fakat Ağaç başını iki yana salladı.

“Benim güllerim beyaz,” diye cevap verdi; “denizlerin köpüğü kadar beyaz, dağların üstündeki kardan daha beyaz. Ama eski güneş saatini saran kardeşime git, belki o sana istediğini verir.”

Bunun üzerine Bülbül, uçup eski güneş saatinin etrafını saran Gül Ağacı’nın yanına gitti.

“Bana kırmızı bir gül ver,” dedi, “sana en tatlı şarkımı söyleyeyim.”

Ama Ağaç başını iki yana salladı.

“Benim güllerim sarı,” diye cevap verdi; “amber bir tahtta oturan denizkızının saçları kadar sarı, biçici orağıyla gelmeden önce çayırlıkta biten zerrinlerden daha sarı. Ama Öğrenci’nin penceresinin altında biten kardeşime git, belki o sana istediğini verir.”

Bunun üzerine Bülbül, Öğrenci’nin penceresi altında biten Gül Ağacı’na uçup gitti.

“Bana kırmızı bir gül ver,” diye bağırdı. “sana en güzel şarkımı söyleyeyim.”

Ama Ağaç başını salladı.

“Benim güllerim kırmızı,” diye cevap verdi, “kumrunun pençeleri kadar kırmızı, okyanusun altındaki mağaralarda iki yana sallanıp duran büyük mercan yelpazelerinden daha kırmızı. Ama kış damarlarımı dondurdu, kırağı tomurcuklarımı kopardı, fırtına dallarımı kırdı, bu yıl hiç gül vermeyeceğim.”

“Tek istediğim bir kırmızı gül,” diye bağırdı Bülbül, “sadece bir tek kırmızı gül! Bunun hiçbir yolu yok mu?”

“Bir yolu var,” diye cevap verdi Ağaç; “ama o kadar korkunç ki sana onu söylemeye cesaret edemem.”

“Söyle!” dedi Bülbül, “Korkmuyorum.”

“Bir kırmızı gül istiyorsan,” dedi Ağaç, “onu gece yarısı şarkınla yapmalısın ve kendi yüreğinin kanıyla boyamalısın. Yüreğini bir dikene dayayıp bana şarkını söylemelisin. Bütün gece bana şarkını söyleyeceksin, diken göğsünü delecek, sana can veren kanın benim damarlarıma akacak, benim olacak.”

“Ölüm, bir kırmızı gül için çok yüksek bir bedel,” diye bağırdı Bülbül, “yaşam ise herkes için değerli. Yeşil koruda oturup altından arabasında güneşin, incili arabasında ayın geçip gidişini seyretmek hoş. Akdikenlerin kokusu tatlı, vadide gizlenen çançiçekleri tatlı, tepelerde rüzgârla savrulan fundalar ne hoş. Ama Aşk, Hayat’tan daha değerlidir ve bir insan kalbinin yanında bir kuşun kalbi nedir ki?”

Sonra uçmak üzere kumral kanatlarını açtı ve havalandı. Bahçenin üzerinden bir gölge gibi geçip gitti, koruluğun içinden bir gölge gibi süzüldü. Genç Öğrenci hâlâ Bülbül’ün onu bıraktığı yerde, otlara uzanmış yatıyordu ve gözyaşları henüz kurumamıştı.

“Mutlu ol!” diye bağırdı Bülbül, “Mutlu ol; kırmızı gülüne kavuşacaksın. Onu geceleyin ay ışığından yapacağım ve kendi kalbimin kanıyla boyayacağım. Senden bunun karşılığında sadece aşkına sadık olmanı istiyorum, çünkü Aşk, en bilge Felsefe’den daha bilge, en güçlü Güç’ten daha güçlüdür. Alev rengidir kanatları, alev rengidir bedeni. Dudakları bal kadar tatlı, nefesi tütsü gibidir.”

Öğrenci başını otlardan kaldırıp baktı ve dinledi ama Bülbül'ün ona dediklerini anlayamıyordu, çünkü o sadece kitaplarda yazılı olan şeyleri bilirdi. Ama Meşe Ağacı anladı ve içini bir hüzün kapladı, çünkü dallarında yuva kurmuş küçük Bülbül'ü çok seviyordu.

"Bana son bir şarkı söyle," diye fısıldadı; "sen gittiğinde kendimi çok yalnız hissedeceğim."

Bunun üzerine Bülbül, Meşe Ağacı'na bir şarkı söyledi, sesi gümüş bir kaptan kabarcıklar halinde yükselen su gibiydi.

O şarkısını bitirdiğinde, Öğrenci yerinden kalktı ve cebinden bir not defteriyle bir kurşunkalem çıkardı.

"Bülbül'de biçim var," dedi kendi kendine, koruluğun içinden yürüyüp giderken, "orası inkâr edilemez; ama duygu var mı? Korkarım hayır. Aslında o da bütün sanatçılar gibi; baştan aşağı içtenliksiz üslup. Kendini başkaları uğruna feda etmez. Tek düşündüğü şey müzik ve herkes bilir ki sanat bencildir. Gene de, sesinde güzel notalar gizli olduğunu itiraf etmek gerek. Ama o notaların bir anlam taşımamaları ne yazık; ya da pratik bir işe yaramamaları!" Sonra odasına girdi ve küçük yatağının üzerine uzanıp aşkını düşünmeye başladı; bir süre sonra da uykuya daldı.

Ay gökyüzünde yükseldiğinde Bülbül, uçup Gül Ağacı'nın yanına gitti ve göğsünü dikene dayadı. Göğsüne giren dikenle bütün bir gece şarkısını söyledi; soğuk ve kristal ay, başını eğip onu dinledi. Bütün bir gece söyledi şarkısını, diken göğsüne, daha da derine girdi, kanı vücudundan çekildi.

Önce bir oğlanla kızın yüreklerinde sevginin doğuşunun şarkısını söyledi. Ve Gül Ağacı'nın en yukarıdaki ince dalında harikulade bir gül açıldı, şarkı şarkıyı izlerken taçyaprakları da birbirini izledi. Solgundu önce Gül, nehrin üzerine asılı olan sis gibiydi sabahın ayakları gibi solgun, şafağın

kanatları gibi gümüşsüydü. Gümüş bir aynadaki bir gülün gölgesi gibi, bir su birikintisindeki gülün gölgesi gibi, öyleydi Ağaç'ın en tepesindeki dalda açan Gül.

Fakat Ağaç, Bülbül'e göğsünü dikene iyice yaslamasını söyledi. "İyice yaslan, küçük Bülbül," diye bağırdı Ağaç, "yoksa Gül bitmeden gün ağaracak." Böylece Bülbül daha da yasladı göğsünü dikene, yükseldikçe yükseldi şarkısı, çünkü bir erkekle genç bir kızın ruhunda doğan tutkunun şarkısını söylüyordu.

Gül'ün yapraklarını tatlı bir pembelik sardı, gelinin dudaklarını öptüğünde damadın yüzüne yayılan pembelik gibi. Ama diken henüz Bülbül'ün yüreğini bulmamıştı, o yüzden de Gül'ün yüreği hâlâ beyazdı, çünkü ancak bir bülbülün yüreğinin kanı kızıla döndürür bir gülün yüreğini.

Ve Ağaç, Bülbül'e dikene daha da yaslanmasını söyledi. "Yaslan, daha da yaslan, küçük Bülbül," diye bağırdı Ağaç, "yoksa Gül bitmeden gün doğacak."

Ve Bülbül dikene daha da yaslandı, diken kalbine girdi, keskin bir acı kapladı içini. Keskin, çok keskindi acı, yabanıllaştıkça yabanıllaştı Bülbül'ün şarkısı, çünkü Ölüm'ün kusursuzlaştırdığı Aşk'ın şarkısını söylüyordu, mezara girdiğinde ölmeyen Aşk'ın.

Ve şahane Gül kıpkırmızı oldu, Doğudan ağaran gökyüzünün gülü gibi. Yapraklardan tacı kızıldı, bir yakut gibi kıpkırmızıydı yüreği.

Ama Bülbül'ün sesi söndükçe söndü, küçük kanatları çırpınmaya başladı, gözlerine bir perde indi. Söndükçe söndü şarkısı, boğazına bir şeylerin tıkandığını hissetti.

Sonra son bir kez yükseldi şarkısı. Beyaz ay duydu bu şarkıyı. Şafağı unuttu ve gökyüzünde oyalandı.

Kırmızı Gül duydu, baştan aşağı hazla titredi ve taçyapraklarını soğuk sabah havasına doğru açtı. Ekho bu şarkıyı tepelerdeki mor mağarasına taşıdı ve uyuyan çobanları uykularından uyandırdı. Bu şarkı nehirdeki kamışların arasında gezindi, kamışlar onun haberini denize taşıdılar.

“Bakın, bakın!” diye bağırdı Ağaç, “Gül bitti artık;” ama Bülbül karşılık vermedi, çünkü uzun otların arasında cansız yatıyordu, göğsünde dikenle.

Öğle vakti Öğrenci penceresini açıp dışarıya baktı. “Aa, ne olağanüstü bir şans!” diye bağırdı; “İşte bir kırmızı gül! Hayatımda bunun gibi bir gül görmedim. O kadar güzel ki eminim uzun bir Latince adı vardır,” dedi ve eğilip kopardı gülü.

Sonra şapkasını başına geçirdi, elinde gülle Profesör’ün evine koştu.

Profesör’ün kızı kapının önüne oturmuş bir çıkrığa mavi ibrişim sarıyordu, küçük köpeği de ayaklarının dibindeydi.

“Sana kırmızı bir gül getirirsem benimle dans edeceğini söylemiştin,” diye bağırdı Öğrenci. “İşte sana dünyanın en kırmızı gülü. Bu gece onu kalbinin üstüne takacaksın ve biz dans ederken o sana seni ne kadar sevdiğimi anlatacak.”

Ama kız kaşlarını çattı.

“Korkarım elbiseme uymayacak,” diye cevap verdi; “hem ayrıca Mabeyinci’nin yeğeni bana gerçek mücevherler gönderdi, herkes mücevherlerin güllerden çok daha pahalı olduğunu bilir.”

“Ah, yemin ederim ki çok nankörsün,” dedi Öğrenci öfkeyle; gülü kaldırıp sokağa attı, gül kaldırımın kenarındaki su yoluna düştü, üzerinden bir araba tekerleği geçti.

“Nankör mü?” dedi kız. “Sana bir şey diyeyim mi, sen çok kaba birisin; hem sonra, sen kimsin ki? Yalnızca bir öğrenci. Mabeyinci’nin yeğeninki gibi gümüş tokalı ayakkabıların var mı acaba senin, hiç sanmam.” İskemlesinden kalkıp eve girdi.

“Ne saçmalık şu Aşk denen şey!” dedi Öğrenci, yürüyüp giderken. “Mantığın tırnağı bile olamaz, çünkü hiçbir şeyi kanıtlamaya yaramıyor ve insana hep gerçekleşmeyecek şeylerden bahsediyor ve insanı gerçek olmayan şeylere inandırıyor. Hattâ, gayet işe yaramaz bir şey, felsefeye geri döneceğim. Metafizik öğreneceğim.”

Bunları söyleyerek odasına döndü, büyük tozlu bir kitap çekip çıkardı ve okumaya başladı.

Bencil Dev

Her gün öğleden sonra, okuldan dönerlerken, çocuklar gidip Dev'in bahçesinde oynarlardı. Yumuşacık yeşil çimenleri olan büyük, güzel bir bahçeydi. Çimenlerin şurasında burasında gökyüzündeki yıldızlar gibi güzel çiçekler ve bahar gelince pembe ve inci rengi nazlı çiçekler açan, güz gelince bereketli meyveler veren on iki tane şeftali ağacı vardı. Ağaca konan kuşlar öyle güzel ötüyorlardı ki, çocuklar oyunlarını yarıda bırakıp onları dinliyorlardı. Birbirlerine, "Ne kadar mutluyuz burada!" diye sesleniyorlardı.

Bir gün Dev geri geldi. Yedi yıllığına arkadaşı Cornwall Ucubesi'ni ziyarete gitmişti. Diyeceğini demesi yedi yıl sürmüştü, çok konuşkan biri değildi çünkü, ondan sonra da şatosuna dönmeye karar vermişti. Geri geldiğinde bahçede oynayan çocukları gördü.

"Burada ne işiniz var?" diye bağırdı homurtulu bir sesle, çocuklar çil yavrusu gibi dağıldılar. "Benim bahçem benim bahçemdir," dedi Dev; "herkes bunu iyice bilsin, burada benden başka hiç kimsenin oynamasına izin vermeyeceğim." Bunu diyerek bahçenin etrafına yüksek bir duvar çekti, bir de tabela dikti:

Çok bencil bir devdi.

Zavallı çocukların oynayacak yeri kalmamıştı artık. Yolda oynamayı denediler ama yol toz toprak içindeydi ve sert taşlarla doluydu, hoşlarına gitmedi. Dersleri bittikten sonra yüksek duvarların çevresinde yürüyüşe çıkarlar ve içerideki güzel bahçeden söz ederlerdi. Birbirlerine, "Ne kadar mutluyduk orada!" derlerdi.

Sonra İlkbahar geldi, kırlar küçük küçük çiçekler, küçük kuşlarla doldu. Yalnızca Bencil Dev'in bahçesinde mevsim

hâlâ kıştı. Bahçede çocuk olmadığı için kuşlar ötmek istemiyorlardı, ağaçlar çiçek açmayı unutmuşlardı. Bir keresinde güzel bir çiçek başını otların arasından çıkardı, fakat tabelayı görünce çocuklar için o kadar üzüldü ki gerisingeri toprağa girdi ve uykuya daldı. Bu işe memnun olanlar bir tek Kar ve Kırağı'ydı. "İlkbahar unuttu bu bahçeyi," diye bağırdılar, "demek ki yıl boyu burada yaşayacağız."

Kar, büyük beyaz peleriniyle otları kapladı. Don bütün ağaçları gümüş rengine boyadı. Sonra Kuzey Rüzgârı'nı da yanlarına davet ettiler, o da geldi. Kürklere bürünmüştü, bütün gün bahçede kükreyerek geziyor ve bacaları alaşağı ediyordu.

"Pek nefis bir yer burası," dedi, "Dolu'yu da davet etmeliyiz." Bunun üzerine Dolu da geldi. Her gün üç saat boyunca şatonun kiremitlerinin üzerinde öyle bir takırdayıp durdu ki sonunda onların birçoğunu kırdı, son hızla bahçenin etrafında döndü de döndü. Griler giyinmişti ve soluğu buz gibiydi.

"İlkbahar'ın neden bu kadar geciktiğini anlayamıyorum," dedi Bencil Dev pencerede oturup soğuk, beyazlara bürünmüş bahçesine bakarken; "umarım hava döner."

Ama İlkbahar hiç gelmedi. Yaz da. Güz bütün bahçelere altın rengi meyveler verdi, fakat Dev'in bahçesine vermedi. "O çok bencil," dedi. Böylece o bahçe hep kış kaldı. Kuzey Rüzgârı ile Dolu, Kırağı ile Kar ağaçların arasında dans edip durdular.

Bir sabah Dev, yatağında uzanmış yatarken çok güzel bir müzik duydu. Kulağına o kadar güzel geldi ki müzik, Kral'ın çalgıcılarının geçmekte olduğunu sandı. Ama bu sadece penceresinin dışında öten küçük bir ketenkuşuydu, ama bahçesinde bir kuşun öttüğünü duymayalı o kadar uzun zaman olmuştu ki bu ona dünyanın en güzel müziği gibi

geldi. Birden Kırağı başının üzerinde dans etmeyi kesti, Kuzey Rüzgârı kükremekten vazgeçti ve aralık pencereden nefis bir koku geldi. “Galiba İlkbahar sonunda geldi,” dedi Dev; yataktan fırladı ve dışarıya baktı.

Ne görsün?

Çok güzel bir manzaraydı gördüğü. Duvardaki küçük bir delikten çocuklar içeri girmişler, ağaçların dallarında oturuyorlardı. Görebildiği her ağaçta küçük bir çocuk vardı. Ağaçlar çocuklara yeniden kavuşmaktan dolayı o kadar mutluydular ki çiçeklerle donanmışlar, kollarını çocukların başları üzerinde usulca sallıyorlardı. Kuşlar etrafta uçuşuyor, neşeyle ötüşüyor, çiçekler yeşil çimenlerden başlarını çıkarıp dışarıyı seyrediyor, gülüyorlardı. Çok güzel bir manzaraydı ama bu manzaranın bir köşesi hâlâ kıştı. Burası bahçenin en uzak köşesiydi ve orada küçük bir çocuk duruyordu. O kadar küçüktü ki ağacın dallarına erişemiyor, etrafında dolaşıyor ve acı acı ağlıyordu. Zavallı ağaç hâlâ Kırağı ve Kar’la kaplıydı. Kuzey Rüzgârı dallarının üzerinde esip kükrüyordu. “Tırman, küçük oğlancık!” dedi ağaç ve dallarını indirebildiğince indirdi; ama oğlancık minnacıktı.

Bu manzarayı görünce Dev’in kalbi eriyiverdi. “Ne kadar bencilce davrandım!” dedi; “İlkbahar’ın neden buraya gelmediğini şimdi anladım. O zavallı oğlancığı ağacın tepesine oturtacağım, sonra da duvarı yıkacağım, bahçem sonsuza dek çocukların oyun yeri olsun.” Yaptıklarına gerçekten çok pişman olmuştu.

Bunları söyleyerek aşağı indi, ön kapıyı usulca açıp bahçeye çıktı. Fakat çocuklar onu görünce o kadar korktular ki hepsi kaçıştı ve mevsim yeniden kış oldu. Sadece küçük çocuk kaçmadı, gözleri öylesine yaşlarla doluydu ki Dev’in geldiğini görmemişti. Dev onun arkasından dolandı, elini yavaşça eline aldı ve kaldırıp ağaca oturttu. Ağaç o anda çiçek açtı, kuşlar gelip dallarında ötmeye başladılar, küçük

oğlancık da kollarını ardına kadar açıp Dev'in boynuna doladı, onu öptü. Dev'in artık eskisi gibi acımasız olmadığını gören öteki çocuklar da koşarak döndüler ve yanlarında İlkbahar'ı da getirdiler.

"Burası artık sizin bahçeniz, küçük çocuklar," dedi Dev. Eline kocaman bir balta aldı, duvarı yıktı, insanlar öğleyin pazara giderlerken Dev'i çocuklarla o âna kadar gördükleri en güzel bahçede oynar buldular.

Gün boyu oynadılar, akşam olduğunda Dev onlara veda etti.

"Peki ama küçük arkadaşınız nerede?" diye sordu. "Ağaca oturttuğum küçük oğlancık." Dev onu çok sevmişti, çünkü oğlan onu öpmüştü.

"Bilmiyoruz," diye cevap verdi çocuklar, "çekip gitti."

"Ona söyleyin, yarın mutlaka gelsin," dedi Dev. Ama çocuklar onun nerede oturduğunu bilmediklerini söylediler, onu ilk kez görüyorlardı; Dev çok hüzünlendi.

Her gün öğleden sonra, okul bittiğinde, çocuklar gelip Dev'le oynadılar. Ama Dev'in sevdiği küçük oğlancık bir daha hiç görünmedi. Dev bütün çocuklara çok iyi davranıyordu fakat ilk küçük arkadaşını çok özlüyor ve sık sık ondan söz ediyordu. "Ne kadar göreceğim geldi onu!" deyip duruyordu.

Yıllar geçti. Dev iyice ihtiyarlayıp elden ayaktan düştü. Artık oyun oynayamıyordu. Onun için büyük bir koltuğa oturup çocukların oyunlarını seyrediyor ve hayranlıkla bahçesine bakıyordu. "Çok güzel çiçeklerim var," diyordu, "ama en güzel çiçekler çocuklar."

Bir kış sabahı giyinirken penceresinden dışarı baktı. Kıştan nefret etmiyordu artık, çünkü onun sadece İlkbahar'ın

uykusu olduğunu, çiçeklerin dinlenmekte olduklarını biliyordu.

Birden şaşkınlıkla gözlerini ovuşturdu, iyice baktı. Gerçekten de mucize gibi bir şeydi. Bahçenin en uzak köşesinde baştan aşağı güzel, beyaz çiçeklerle donanmış bir ağaç vardı. Dalları altın rengiydi ve onlardan gümüş meyveler sarkıyordu. Ağacın altında çok sevdiği küçük çocuk duruyordu.

Dev büyük bir sevinç içinde aşağıya koştu, bahçeye çıktı. Otları hızlı adımlarla yararak çocuğun yanına geldi, iyice yakınına geldiğinde yüzü öfkeden kıpkırmızı oldu ve "Seni yaralamaya kim cüret etti?" dedi. Çünkü çocuğun avuçlarında iki çivi izi vardı, ayaklarında da.

"Seni yaralamaya kim cüret etti?" diye bağırdı Dev; "Söyle bana, koca kılıcımı alıp onu öldüreyim."

"Hayır!" dedi çocuk; "Bunlar Sevgi'nin açtığı yaralar."

"Kimsin sen?" dedi Dev, birden garip bir ürperti gelmişti üzerine, küçük çocuğun önünde diz çöktü.

Çocuk, Dev'e bakarak gülümsedi ve ona, "Sen bahçende oynamama izin vermiştin, şimdi de ben seni kendi bahçeme götüreceğim, Cennet Bahçesi'ne," dedi.

Çocuklar o gün akşamüzeri koşarak bahçeye doluştuklarında ağacın altında Dev'in ölüsünü buldular, baştan aşağı beyaz çiçeklerle donanmıştı.

Vefalı Dost

Bir sabah, yaşlı Susıçanı kafasını deliğinden dışarı çıkardı. Parlak, boncuk gibi gözleri, sert boz bıyıkları vardı, kuyruğu da uzunca, siyah bir kauçuk parçası gibiydi. Sarı kanaryaları andıran ördek yavruları küçük gölde yüzüyor, kıpkırmızı bacaklı, bembeyaz anne Ördek de, onlara suda nasıl amuda kalkılacağını öğretmeye çalışıyordu.

“Amuda kalkamazsanız, hiçbir zaman yüksek sosyeteye giremezsiniz,” deyip duruyordu yavrularına; ara sıra, nasıl amuda kalkılacağını gösteriyordu. Ama yavru ördekler ona hiç kulak asmıyordu. O kadar miniktiler ki, sosyeteye girmenin ne kadar önemli olduğunu bilmiyorlardı.

“Ne laf dinlemez çocuklar bunlar!” diye haykırdı yaşlı Susıçanı. “Suda boğulmayı hak ettiler doğrusu.”

“Hiç öyle şey olur mu!” diye cevap verdi Ördek. “Zamanla öğrenecekler; anne babaların, çocuklarına karşı çok sabırlı davranmaları gerekir.”

“Ya! Ben anne babaların duygularını hiç bilmem,” dedi Su Sıçanı; “ben aile babası değilim. Hayatımda hiç evlenmedim, evlenmeye niyetim de yok. Aşk iyi güzel de, dostluk çok daha yüce bir şey. Doğrusunu isterseniz, bence bu dünyada vefalı bir dost kadar soylu ve az bulunan bir şey yoktur.”

Yakındaki bir söğüt ağacında oturan Yeşil Ketenkuşu, konuşmaya kulak misafiri olmuştu; “Pekâlâ, sizce vefalı bir dostun görevleri nelerdir?” diye sordu.

“Evet, ben de bunu merak ediyorum,” dedi Ördek ve gölcüğün karşı tarafına kadar yüzüp yavrularına iyi örnek olmak için amuda kalktı.

“Ne saçma soru!” diye haykırdı Susıçanı. “Vefalı bir dosttan, bana karşı vefalı olmasını beklerim elbette.”

Küçük kuş, incecik, gümüşi bir dalda sallanıp minik kanatlarını çırparak, “Peki karşılığında siz ne yaparsınız?” dedi.

“Ne demek istediğinizi anlayamadım,” diye cevap verdi Susıçanı.

“İsterseniz size bu konuyla ilgili bir öykü anlatayım,” dedi Ketenkuşu.

“Öykü benim hakkımda mı?” diye sordu Susıçanı. “Eğer öyleyse, dinlerim, çünkü hayal ürünü öykülerden çok hoşlanırım.”

“Size uyarlanabilir,” diye cevap verdi Ketenkuşu; sonra ağaçtan aşağı uçup gölcüğün kenarına konarak Vefalı Dost öyküsünü anlatmaya koyuldu.

“Bir zamanlar,” dedi Ketenkuşu, “Hans adında, dürüst bir adamcağız varmış.”

“Seçkin bir şahsiyet miymiş?” diye sordu Susıçanı.

“Hayır,” dedi Ketenkuşu, “seçkin olduğunu hiç sanmıyorum; iyi kalpliliği ve yusyuvarlak, aydınlık, komik yüzü dışında bir özelliği yokmuş. Ufacık bir kulübede tek başına yaşar, her gün bahçesinde çalışır dururmuş. Koskoca köyde onunki kadar güzel bir bahçe daha yokmuş. Bahçesinde hüsnüyusuflar, karanfiller, çobançantaları, düğünçiçekleri açarmış. Şam gülleri, sarı güller, eflatun safranlar, altın sarısı, mor ve beyaz menekşeler yetişirmiş. Hasekiküpesiyle şebboy, mercanköşkle fesleğen, bataklık nergisiyle zambak, fulyayla bahçe karanfili, aylar birbirini takip ettikçe, sırayla tomurcuklanıp açar, bir çiçeğin yerini yenisi alırmış, yani her zaman bakılacak güzel bir şeyler, koklanacak hoş rayihalar olurmuş bahçesinde.

Küçük Hans’ın birçok dostu varmış, ama en vefalı dostu, koca Değirmenci Hugh imiş. Zengin Değirmenci, Hans’a o

kadar bağlıymış ki, ne zaman bahçesinin yakınından geçse, duvarın üstünden uzanıp iri bir buket çiçek veya salatalık bir demet ot toplar, meyve mevsiminde ceplerini erikle, kirazla doldururmuş mutlaka.

Değirmenci, ‘Gerçek dostlar her şeyi paylaşmalıdır,’ dermiş hep; küçük Hans da başını sallayıp gülümser, böyle soylu fikirlere sahip bir dostu olduğu için çok gururlanırmış.

Gerçi komşuları, değirmeninde istif edilmiş yüz çuval unu, altı ineği, bol yünlü koca bir koyun sürüsü bulunan Değirmenci’nin, küçük Hans’a, bahçesinden topladıklarına karşılık hiçbir şey vermemesini garip karşılarmış; ama Hans bu meselelere asla kafa yormazmış. Değirmenci’nin, gerçek dostların cömertliği konusunda söylediği harika sözleri dinlemek, onun için hayattaki en büyük zevkmiş.

Küçük Hans bahçesinde böyle uğraşır dururmuş işte. İlkbahar, yaz ve sonbahar mevsimlerinde çok mutluymuş, ama kış gelip de pazara götürecek meyvesi veya çiçeği olmadığında, soğukla, açlıkla mücadele eder, çoğu gece, akşam yemeği olarak birkaç kuru armut veya sert ceviz yermiş sadece. Ayrıca kışın çok da yalnızlık çekermiş, çünkü Değirmenci kış mevsiminde ona hiç uğramazmış.

‘Kar yağdıkça küçük Hans’ı ziyarete gitmem saçma olur,’ dermiş Değirmenci karısına, ‘başı dertte olan insanı rahat bırakmak, ziyaretlerle rahatsız etmemek gerekir. En azından ben dostluktan bunu anlarım, haklı olduğumdan da eminim. Onun için, bahar gelinceye kadar bekleyeceğim; baharda onu ziyarete giderim, o da bana iri bir sepet dolusu çuhaçiçeği verir ve böylece çok mutlu olur.’

Çam kütüklerinin gürül gürül yandığı şöminenin karşısındaki rahat koltuğunda oturan Değirmenci’nin Karısı, ‘Başkalarına karşı çok düşüncelisin,’ diye cevap vermiş, ‘müthiş düşüncelisin. Senin dostlukla ilgili konuşmalarını dinlemek ne büyük zevk! Eminim rahip bile senin kadar

güzel konuşamaz, üç katlı bir evde oturduğu ve küçük parmağına altın yüzük taktığı halde.’

Değirmenci’nin küçük oğlu, ‘Peki ama, küçük Hans’ı buraya çağıramaz mıyız?’ demiş. ‘Zavallı Hans’ın başı dertteyse ben ona çorbamın yarısını verir, beyaz tavşanlarımı gösteririm.’

‘Sen ne salak çocuksun!’ diye haykırmış Değirmenci. ‘Seni okula gönderiyoruz da ne oluyor, bilmem. Hiçbir şey öğrenemiyorsun. Oğlum, küçük Hans buraya gelse, sıcacık şöminemizi, güzel soframızı, koca kırmızı şarap fıçımızı görse, kıskanabilir; kıskançlık feci bir şeydir, herkesin kişiliğini bozar. Hans’ın kişiliğinin bozulmasına izin verecek değilim. Ben onun en iyi dostuyum, onu daima kollamaya, baştan çıkarılmasını engellemeye niyetliyim. Hem Hans buraya gelirse, benden veresiye un isteyebilir, ben de böyle bir şey yapamam. Un başka, dostluk başka; ikisini karıştırmamak lazım. Zaten iki ayrı kelime, anlamları da çok farklı. Bunu kim olsa anlar.’

‘Ne kadar güzel konuşuyorsun!’ demiş Değirmenci’nin Karısı, kendine koca bir bardak sıcak bira doldurarak. ‘Gerçekten, uyumak üzereyim. Tıpkı kilisedeki gibi.’

‘Birçok insan güzel davranışlarda bulunur,’ diye cevap vermiş Değirmenci, ama pek az insan güzel konuşur; bu da, konuşmanın çok daha zor ve çok daha makbul olduğunu ispat eder.’ Sonra da kaşlarını çatıp masanın karşısında oturan küçük oğluna bakmış; oğlan kendinden o kadar utanmış ki, başını önüne eğmiş, kıpkırmızı kesilmiş ve gözyaşları çayına dökülmüş. Siz yine de, çok küçük olduğu için affedin onu.”

“Öykünün sonu mu bu?” diye sordu Susıçanı.

“Yok canım,” dedi Ketenkuşu, “bu daha başı.”

“Öyleyse siz çağın pek gerisinde kalmışsınız,” dedi Susıçanı. “Artık öykü anlatmayı bilen herkes, öykünün sonuyla başlayıp, sonra başını anlatıyor, ortasıyla da bitiriyor. Yeni usul bu. Geçen gün gölün etrafında bir delikanlıyla birlikte dolaşan bir eleştirmenden duydum bunu. Bu konuda uzun uzun konuştu; söylediklerinin doğru olduğundan eminim, çünkü mavi gözlüklü ve kel kafalıydı; ayrıca delikanlı ne zaman bir şey söyleyecek olsa, ‘Hıh!’ diye cevap veriyordu. Neyse, siz öykünüze devam edin lütfen. Değirmenci’den çok hoşlandım. Ben de böyle yüce duyguları olan biriyim, aramızda büyük benzerlik var.”

Ketenkuşu kâh bir ayağının, kâh diğerinin üzerine sıçrayarak devam etti: “Kış mevsimi biter bitmez, çuhaçiçeklerinin uçuk sarı yıldızları açmaya başladığında, Değirmenci, küçük Hans’ı ziyarete gideceğini söylemiş karısına. ‘Ah, ne kadar iyi kalplisin!’ diye haykırmış karısı. ‘Hep başkalarını düşünüyorsun. Çiçekler için büyük sepeti yanına almayı unutma.’

Değirmenci, değirmenin kanatlarını demirden, sağlam bir zincirle bağlayıp koluna sepeti takmış ve yamaçtan aşağı inmiş.

‘Günaydın küçük Hans,’ demiş Değirmenci.

‘Günaydın,’ demiş Hans, küreğine yaslanarak, ağzı kulaklarında.

‘Kışı nasıl geçirdin bakalım?’ diye sormuş Değirmenci.

‘Beni düşünmen büyük incelik, çok büyük incelik gerçekten,’ demiş Hans heyecanla. ‘Doğrusu epey zor geçirdim kışı, ama artık bahar geldi, mutluyum, çiçeklerim de iyi durumda.’

‘Kış boyunca senden sık sık söz ettik Hans,’ demiş Değirmenci, ‘ne âlemdesin diye merak ettik.’

‘Çok iyi kalplisin,’ demiş, Hans; ‘ben de acaba beni unuttun mu diye korkuyordum birazcık.’

‘Hans, böyle konuşmana şaşırdım,’ demiş Değirmenci; ‘dostlar asla unutmaz. Dostluğun en güzel tarafı da budur, ama korkarım sen hayatın şiirselliğini anlamıyorsun. Laf aramızda, çuhaçiçeklerin de pek güzelmiş!’

‘Evet, gerçekten çok güzeller,’ demiş Hans; ‘bu kadar bol oldukları için de şanslı sayılırım. Onları pazara götürüp Belediye Başkanı’nın kızına satacağım, o parayla da el arabamı geri alacağım.’

‘El arabanı geri mi alacaksın? Yani satmış mıydın? Ne aptalca bir şey yapmışsın!’

‘Mecbur kaldım da ondan,’ demiş Hans. ‘Çok kötü bir kış geçirdim, ekmek alacak param kalmamıştı. Ben de önce bayramlık ceketimin gümüş düğmelerini sattım, arkasından gümüş zincirimi, sonra iri pipomu, en sonunda da el arabamı. Ama şimdi hepsini geri alacağım.’

‘Hans,’ demiş Değirmenci, ‘ben sana el arabamı veririm. Pek sağlam durumda değil; bir kenarı eksik, tekerleklerin de onarılması lazım; her şeye rağmen el arabamı sana vereceğim. Çok cömertçe bir davranış olduğunu biliyorum, birçokları el arabamı verdim diye beni aptallıkla suçlayacaktır, ama ben herkese benzemem. Bence cömertlik, dostluğun temelidir; ayrıca ben kendime yeni bir el arabası da aldım. Evet, hiç merak etme, el arabamı vereceğim sana.’

‘Gerçekten çok cömertsin,’ demiş küçük Hans ve o komik, yusyuvarlak yüzü sevinçten ışıl ışıl parlamış. ‘Ben onu hemen onarırım, evde bir kalasım var nasılsa.’

‘Kalas mı!’ demiş Değirmenci. ‘Benim de ahırın damını onarmak için bir kalasa ihtiyacım vardı. Damda koskocaman

bir delik var; kapamazsam mısırlar sırılsıklam olacak, iyi ki söyledin! İyilik yap, iyilik bul demişler. Ben sana el arabamı verdim, sen de bana kalasını vereceksin. El arabası kalastan çok daha değerli elbette, ama gerçek dostlar böyle şeylerin üstünde asla durmazlar. Hadi hemen getiriver şu kalası da ahırı onarmaya bugün başlayayım.'

'Hemen,' diye atılmış Hans ve kulübeye koşup kalası sürükleyerek dışarı çıkarmış.

'Pek iri bir kalas sayılmaz,' demiş Değirmenci, kalası inceleyerek; 'korkarım ben ahırın damını onardıktan sonra senin el arabasını tamir etmen için bir şey artmayacak, ama bu da benim kabahatim değil. Eh, ben sana el arabamı verdiğime göre, eminim sen de karşılığında bana biraz çiçek vermek isteyeceksin. İşte sepet, ağzına kadar, iyice doldur.'

'Ağzına kadar mı?' demiş küçük Hans üzgün üzgün, çünkü sepet gerçekten çok büyükmüş; sepeti doldurursa pazara götürecek çiçek kalmayacakmış, gümüş düğmelerini geri almak için de çok sabırsızlanıyormuş.

'Doğrusu,' demiş Değirmenci, 'ben sana el arabamı vermişken, birkaç çiçeğin lafı olmaz diye düşünüyorum. Yanılıyor olabilirim, ama bence dostluk, gerçek dostluk, bencillikten tamamen arınmış olmalıdır.'

'Sevgili dostum, can dostum!' diye haykırmış küçük Hans. 'Bahçemdeki bütün çiçekler sana feda olsun. Seni memnun etmek benim için gümüş düğmeden çok daha önemli.' Hemen koşup güzel çuhaçiçeklerinin hepsini koparmış ve Değirmenci'nin sepetine doldurmuş.

Değirmenci, 'Hoşça kal küçük Hans,' deyip omzunda kalası, kolunda iri sepetiyle yamacı tırmanmaya başlamış.

Küçük Hans, 'Güle güle,' diyerek, neşe içinde toprağı kazmaya koyulmuş, el arabasına çok seviniyormuş çünkü.

Ertesi gün, hanımellerini verandaya çivilerken, yoldan kendisine seslenen Değirmenci'nin sesini duymuş. Hemen merdivenden aşağı inip bahçeyi koşarak geçmiş ve duvarın üzerinden bakmış.

Değirmenci, sırtında iri bir un çuvalıyla duruyormuş.

'Sevgili Hans'çığım,' demiş Değirmenci, 'şu un çuvalını pazara taşıyıverir misin?'

'Ah, kusura bakma,' demiş Hans, 'ama bugün gerçekten çok işim var. Bütün sarmaşıklar çivilenecek, çiçekler sulanacak, çimler biçilecek.'

'Doğrusu,' demiş Değirmenci, 'benim sana el arabamı vereceğimi düşünürsen, reddetmen pek dostluğa sığmıyor.'

'Lütfen öyle deme,' diye haykırmış küçük Hans, 'dostluğa sığmayacak bir şey yapmayı hiç istemem.' Hemen içeri koşup kasketini almış ve iri çuvalı sırtına yükleyip zar zor yürümeye koyulmuş.

O gün hava çok sıcakmış, yol da toz toprak içindeymiş, Hans daha onuncu kilometre taşına gelmeden o kadar yorulmuş ki, oturup dinlenmek zorunda kalmış. Ama gücünü toplayıp yola devam etmiş ve sonunda pazara varmış. Biraz bekledikten sonra bir çuval unu çok iyi bir fiyata satmış ve hemen eve dönmüş, çünkü fazla gecikirse, hırsızların yolunu kesmesinden korkuyormuş.

Küçük Hans yatmaya hazırlanırken, 'Amma yorucu bir gün oldu,' demiş kendi kendine, 'fakat Değirmenci'nin isteğini geri çevirmediğime memnunum, o benim en iyi dostum, hem el arabasını verecek bana.'

Ertesi sabah, Değirmenci erkenden, bir çuval unun parasını almaya gelmiş, ama küçük Hans o kadar yorgunmuş ki, hâlâ yatıyormuş.

‘Bu ne tembellik!’ demiş Değirmenci. ‘El arabamı sana vereceğimi düşünürsen, daha fazla çalışman gerekir bence. Aylaklık büyük günahtır, ben dostlarımın aylak olmasından, uyuşuk olmasından hiç hoşlanmam. Seninle açık açık konuştuğum için kusura bakma. Dost olmasaydık, katiyen böyle konuşmazdım elbette. Ama düşündüğünü aynen söylemedikten sonra, dostluğun ne anlamı kalır? Hoş sözleri herkes söyler, herkes pohpohlar, iltifat eder, ama gerçek dost daima acı konuşur ve dostunu üzmekten korkmaz. Hattâ gerçek dost, dostunu üzmeyi tercih eder, çünkü ona iyilik ettiğini bilir.’

‘Çok özür dilerim,’ demiş küçük Hans, gözlerini ovuşturup gecelik takkesini çıkararak, ‘ama o kadar yorgundum ki, yattığım yerden kuşların ötüşünü dinlemek istedim biraz. Kuş seslerini dinleyince daha iyi çalışıyorum, biliyor musun?’

‘Buna sevindim işte,’ demiş Değirmenci, küçük Hans’ın sırtına vurarak, ‘çünkü giyinir giyinmez değirmene gelip benim ahırın çatısını onarmanı istiyorum.’

Zavallı Hans’çık, çiçekleri iki gündür sulanmadığından, kendi bahçesinde çalışmak için sabırsızlanıyormuş, ama çok iyi bir dost olan Değirmenci’nin isteğini geri çevirmek de istemiyormuş.

Çekingen, ürkek bir sesle sormuş; ‘Çok işim olduğunu söylesem sence bencillik mi olur?’

‘Doğrusunu istersen,’ diye cevap vermiş Değirmenci, ‘sana el arabamı vereceğime göre, fazla bir şey istemiş sayılmam; ama hayır dersen gidip kendim yaparım tabii.’

‘Yo, olmaz, katiyen,’ demiş küçük Hans ve yataktan fırladığı gibi giyinip ahıra yollanmış.

Orada bütün gün, güneş batıncaya kadar çalışmış, gün batımında Değirmenci ne durumda olduğuna bakmak üzere

gelmiş.

‘Damdaki deliği aktardın mı küçük Hans?’ diye sormuş neşeyle.

‘Evet, aktardım,’ demiş küçük Hans ve merdivenden inmiş.

‘Ah!’ demiş Değirmenci, ‘Başkası için bir iş yapmaktan güzel bir şey var mıdır?’

‘Senin konuşmanı dinlemek en büyük zevk,’ demiş küçük Hans, oturup alnının terini silerek. ‘Korkarım ben hiçbir zaman senin kadar güzel fikirler düşünemeyeceğim.’

‘Düşünürsün, düşünürsün,’ demiş Değirmenci, ‘ama daha uğraşman lazım. Şu anda dostluğun sadece pratiğini biliyorsun; ileride teorisini de öğrenirsin.’

‘Gerçekten öğrenir miyim sence?’ diye sormuş küçük Hans.

‘Eminim öğreneceksin,’ diye cevap vermiş Değirmenci, ‘ama artık damı aktardığına göre, eve gidip dinlensen iyi olur, çünkü yarın koyunlarımı dağda otlatmanı istiyorum.’

Zavallı Hans’çık bir şey söylemeye korkmuş; ertesi sabah Değirmenci erkenden koyunlarını kulübeye getirmiş, Hans da koyunları alıp dağa çıkmış. Gidip dönmesi bütün gününü almış; eve o kadar yorgun dönmüş ki, iskemlesinde uyuyakalmış ve gün ışıdıktan sonra ancak uyanmış.

‘Bahçemde ne güzel çalışacağım,’ demiş ve hemen işe koyulmuş.

Ama çiçekleriyle bir türlü ilgilenemiyormuş, çünkü dostu Değirmenci sürekli gelip onu uzak yerlere gönderiyor veya değirmende işe koşuyormuş. Küçük Hans, çiçekleri unutulduklarını zannedecekler diye kahroluyormuş bazen, ama Değirmenci’nin, can dostu olduğunu düşünüp teselli buluyormuş. ‘Ayrıca,’ diyormuş kendi kendine, ‘el arabasını da verecek bana, ne kadar cömertçe bir davranış!’

İşte küçük Hans bu şekilde Değirmenci için çalışıp duruyor, Değirmenci de dostluğa ilişkin güzel sözler söylüyormuş peş peşe; Hans bunları bir deftere yazıp geceleri okuyormuş, iyi bir öğrenciymiş çünkü.

Bir akşam vakti, küçük Hans ocağının başında otururken kapı hızlı hızlı vurulmuş. Dışarıda fırtına varmış, rüzgâr, evin etrafında öyle bir gürleyip esiyormuş ki, Hans'çık önce sesi fırtınaya yormuş. Ama sonra kapı ikinci defa, sonra üçüncü defa, iyice hızlı vurulmuş.

'Zavallı bir yolcu olsa gerek,' diye düşünmüş küçük Hans ve kapıya koşmuş.

Kapıyı açınca, bir elinde fener, öbür elinde iri bir sopayla Değirmenci'yi bulmuş karşısında.

'Sevgili Hans'çığım,' diye haykırmış Değirmenci, 'başıma geleni sorma. Benim küçük oğlan merdivenden düşüp yaralandı, Doktor'u çağırmaya gidiyorum. Ama çok uzakta oturuyor, hava da çok kötü, benim yerime sen gitsen çok daha iyi olur diye düşündüm. Biliyorsun el arabamı vereceğim sana, karşılığında senin de benim için bir şey yapman gerekir.'

'Elbette,' diye atılmış küçük Hans, 'sana yardım etmek benim için şereftir, hemen gidiyorum. Yalnız bana fenerini ver de bu karanlıkta hendeğe düşmeyeyim.'

'Kusura bakma,' demiş Değirmenci, 'ama bu feneri yeni aldım, başına bir şey gelirse çok üzülürüm.'

'Peki, önemli değil, fenersiz giderim,' demiş küçük Hans; hemen kalın kürk ceketini, kırmızı yün beresini kuşanıp boynuna bir atkı dolamış ve yola düzülmüş.

Dışarıda müthiş bir fırtına varmış. Etraf zifiri karanlık olduğundan Hans'çık önünü göremiyor, rüzgârın şiddetinden ayakta zor duruyormuş. Her şeye rağmen, metanetini

kaybetmemiş ve üç saat kadar yürüdükten sonra Doktor’un evine varıp kapısını çalmış.

Doktor yatak odasının penceresinden kafasını çıkarıp, ‘Kim o?’ diye bağırmış.

‘Doktor, ben küçük Hans.’

‘Ne var küçük Hans?’

‘Değirmenci’nin oğlu merdivenden düşüp yaralanmış, Değirmenci hemen gelmenizi rica ediyor.’

‘Tamam!’ demiş Doktor; atını hazırlatmış, aşağı inip iri çizmeleriyle fenerini almış ve Değirmenci’nin evine doğru sürmüş atı; küçük Hans da peşinden düşe kalka yürüyormuş.

Ama fırtına gittikçe şiddetleniyor, yağmur sel gibi boşanıyor, Hans’çık ne önünü görebiliyor, ne ata yetişebiliyormuş. Sonunda yolunu kaybedip bataklığa dalmış; burası çok derin çukurlarla kaplı, tehlikeli bir araziymiş, zavallı Hans’çık orada boğulmuş. Ölüsünü ertesi gün keçi çobanları bulmuş, büyük bir su birikintisinde yüzüyormuş; alıp kulübeye getirmişler.

Küçük Hans’ı herkes çok sevdiği için cenazesine herkes gitmiş; Değirmenci cenaze alayının başındaymış.

‘Ben onun en iyi dostu olduğuma göre,’ diyormuş Değirmenci, ‘en önde benim bulunmam gerekir.’ Uzun siyah peleriniyle cenaze alayının başını çekiyor, ara sıra iri bir mendille gözlerini siliyormuş.

Cenaze töreni bittikten sonra, herkes handa rahatça oturmuş, baharatlı şarap içip pasta yerken, Nalbant, ‘Küçük Hans’ın ölümü hepimiz için büyük kayıp,’ demiş.

‘En azından benim için öyle,’ diye cevap vermiş Değirmenci. ‘Tam ona el arabamı vermek üzereydim, şimdi elimde kaldı, ne yapacağımı bilemiyorum. Evde çok ayak

altında, öyle de kırık dökük bir halde ki, satsam para etmez. Bir daha hiçbir eşyamı hibe etmem. İnsan ne zaman bir cömertlik yapsa başına dert açılıyor.' ”

“Ee, sonra?” dedi Susıçanı, uzun bir sessizliğin ardından.

“Sonrası yok, bu kadar,” dedi Ketenkuşu.

Susıçanı sordu: “Peki Değirmenci'ye ne olmuş?”

“Bilmem ki!” diye cevap verdi Ketenkuşu. “Umurumda da değil zaten.”

“Belli ki pek şefkatli bir mizacınız yok,” dedi Susıçanı.

“Korkarım siz öykünün ana fikrini anlayamadınız,” dedi Ketenkuşu.

“Neyini, neyini?” diye bağırdı Susıçanı.

“Ana fikrini.”

“Yani öykünün bir ana fikri mi var?”

“Gayet tabii,” dedi Ketenkuşu.

“Pes doğrusu!” dedi Susıçanı gayet öfkeli bir tavırla. “Anlatmadan önce söyleseydiniz ya. Söyleseydiniz hayatta dinlemezdim öykünüzü; hattâ o eleştirmen gibi, ‘Hıh!' derdim size. Mamafih, şimdi de diyebilirim: Hıh!” diye bağırıp kuyruğunu şöyle bir savurdu ve deliğine geri döndü.

“Birkaç dakika sonra suda ayaklarını çırpa çırpa gelen Ördek sordu: “Susıçanı'nı nasıl buldunuz? Birçok meziyeti var, ama ben şahsen bir anneyim, ne zaman bir müzmin bekâr görsem, gözlerim dolar mutlaka.”

“Korkarım onu kızdırdım,” diye cevap verdi Ketenkuşu. “Ona ana fikri olan bir öykü anlattım.”

“İşte bu, daima son derece tehlikelidir,” dedi Ördek.

Ben de aynı fikirdeyim doğrusu.

Harika Fişek

Kral'ın oğlu evlenecekti, büyük şenlikler düzenlenmişti. Prens müstakbel gelini tam bir sene beklemiş, en sonunda gelin gelmişti. Bir Rus prensesiydi ve ta Finlandiya'dan, altı rengeyiğinin çektiği bir kızakla gelmişti. Kızak, kocaman, altın renkli bir kuğu biçimindeydi ve genç Prenses, kuğunun kanatlarının arasına uzanmıştı. Uzun ermin pelerini ayaklarına kadar iniyordu, başında simden dokunmuş minik bir bere vardı ve bütün ömrünü geçirdiği Kar Sarayı gibi bembeyazdı. Teni o kadar beyazdı ki, sokaklardan geçerken herkes hayretle onu seyrediyordu. "Beyaz bir güle benziyor!" diye bağırıyorlar, balkonlardan aşağı çiçekler atıyorlardı.

Prens, Şato'nun kapısında onu beklemekteydi. Prens'in hülyalı, menekşe mavisi gözleri ve incecik altın telli saçları vardı. Prenses'i görünce diz çöküp elini öptü.

"Resminiz çok güzeldi," diye mırıldandı, "ama siz resminizden de güzelsiniz." Genç Prenses'in yüzü kızardı.

Genç bir şövalye adayı, yanındakine, "Daha önce beyaz güle benziyordu, şimdi kırmızı gül oldu," dedi ve Saray erkânı bu benzetmeye bayıldı.

Sonraki üç gün boyunca, herkes, "Beyaz Gül, Kırmızı Gül, Kırmızı Gül, Beyaz Gül," diye dolaştı; Kral da, Şövalye Adayı'nın maaşının iki katına çıkarılmasını emretti. Şövalye Adayı hiç maaş almadığı için, bunun kendisine pek bir yararı olmadı, ama büyük bir şeref sayıldığı için, haber Saray Gazetesi'nde yayımlandı.

Üç gün sonra, düğün töreni yapıldı. Muhteşem bir törendi; gelinle damat, küçük incilerle işlenmiş mor kadifeden bir sayvanın altından, el ele tutuşup geçtiler. Sonra beş saat süren bir resmî ziyafet verildi. Prens'le Prenses, Büyük Kabul

Salonu’nun en üst kısmında oturup pırıl pırıl, şeffaf billurdan bir kadehi paylaştılar. Bu kadehi ancak gerçek âşıklar kullanabilirdi, çünkü riyakâr dudaklar kadehe değdiği anda, billur kararır, bulanır, matlaşırdı.

Genç Şövalye Adayı, “İşte saf ve temiz aşk,” dedi, “billur gibi bir aşk!” Bunun üzerine Kral, maaşını tekrar iki katına çıkardı. “Ne büyük şeref!” diye haykırdı bütün Saraylılar.

Ziyafetin ardından bir balo verilecekti. Programda gelinle damadın Gül Dansı vardı, ayrıca Kral da söz vermişti, flüt çalacaktı. Kral çok kötü flüt çalardı, ama bunu kendisine söylemeye kimse cesaret edemezdi, çünkü o Kral’dı. Sadece iki şarkı bilir, hangisini çaldığını kendi de karıştırırdı; ama hiç önemi yoktu, çünkü o ne yapsa, herkes, “Fevkalade! Fevkalade!” diye haykırırdı.

Programda son olarak, tam gece yarısı başlayacak, muhteşem bir havai fişek gösterisi yer alıyordu. Genç Prenses hayatında hiç havai fişek görmediğinden, Kral emir vermişti: Düğün günü Saray Fişekçisi hazır bulunacaktı.

Prenses bir sabah bahçede dolaşırken, “Havai fişek nasıl bir şey?” diye sormuştu Prens’e.

Daima başkalarına sorulan sorulara kendi cevap veren Kral, “Kutup Işıkları gibidir,” demişti, “ama çok daha doğaldır. Şahsen ben havai fişekleri yıldızlara tercih ederim, çünkü ne zaman görünecekleri daima bellidir, ayrıca benim flüt çalışım kadar da güzeldirler. Mutlaka bir havai fişek gösterisi görmelisin.”

Böylece, Kral’ın bahçesinin bir köşesine koskoca bir platform kurulmuştu; Saray Fişekçisi her şeyi yerli yerine koyduktan sonra, maytaplar kendi aralarında konuşmaya başladılar.

“Dünya gerçekten de çok güzelmiş,” diye haykırdı küçük bir patlangaç. “Şu sarı lalelere bakın. Gerçek çatapatlar kadar güzeller! Seyahat ettiğime çok memnunum. Seyahat insanın zihnini geliştiriyor, bütün önyargılardan kurtarıyor.”

“Kral’ın bahçesi dünya değil ki, salak Patlangaç,” dedi iri bir Roma kandili; “dünya çok büyük bir yer, her tarafını görmen üç gün sürer.”

“Nereyi seversen orası senin dünyandır,” diye atıldı, hüzünlü bir çarkıfelek; gençliğinde eski bir köknar kutuya bağlanmıştı; kalbi kırıktı ve bununla gurur duyardı. “Ama aşkın modası geçti artık, şairler öldürdü aşkı. Aşk hakkında o kadar çok şey yazdılar ki, kimse onlara inanmaz oldu; bence çok normal. Gerçek âşık acı çeker ve susar. Hatırlıyorum da, ben bir zamanlar... Ama artık önemi kalmadı. Sevda maziye karıştı.”

“Ne münasebet!” dedi Roma Kandili. “Sevda ölümsüzdür. Ay gibidir, sonsuza dek yaşar. Mesela gelinle damat birbirlerini büyük bir aşkla seviyorlar. Bu sabah bir kâğıt kartuştan dinledim; aynı çekmecede kalıyorduk, Saray dedikodularının hepsini biliyordu.”

Ama Çarkıfelek başını iki yana salladı. “Sevda öldü, Sevda öldü, Sevda öldü,” diye mırıldandı. Bir şeyi kırk kere söylerse olacağına inananlardandı.

Birdenbire kısa, kuru bir öksürük sesi duyuldu, herkes dönüp baktı.

Öksüren, uzun boylu, kibirli bir fişekti, uzun bir sopanın ucuna bağlıydı. Bir şey söylemeden önce, dikkati üzerine çekmek için mutlaka öksürürdü.

“Öhö! Öhö!” dedi; herkes dinlemeye başladı; bir tek zavallı Çarkıfelek, hâlâ başını sallayıp, “Sevda öldü,” diye mırıldanmaya devam ediyordu.

“Oturum başlamıştır!” diye bağırdı bir çatapat. Biraz siyasetçiliği vardı, yerel seçimlerde hep önemli bir rol oynamıştı, bu yüzden Parlamento terimlerini bilirdi.

“Kesinlikle öldü,” diye fısıldadı Çarkıfelek ve uykuya daldı.

Sessizlik tam olarak sağlanınca Fişek üçüncü defa öksürdü ve konuşmaya başladı. Sanki hatıratını yazdırıyormuş gibi çok yavaş ve tane tane konuşuyor, hitap ettiği kişinin omzunun üstünden, öteye bakıyordu. Doğruyu söylemek gerekirse, çok seçkin bir havası vardı.

“Kral’ın oğlu çok talihli,” dedi, “tam benim patlatılacağım gün evleniyor. Önceden ayarlansa, bu kadar denk düşmezdi; zaten prensler hep şanslıdır.”

“Ne tuhaf!” dedi küçük Patlangaç. “Ben tam tersine, biz Prens’in şerefine patlatılacağız sanıyordum.”

“Senin için durum öyle olabilir,” diye cevap verdi Fişek; “hattâ öyle olduğundan eminim, ama benim durumum farklı. Ben harika bir fişeğim, harika bir anne babanın evladıyım. Annem, döneminin en meşhur çarkıfeleğiydi ve zarif dansıyla ün salmıştı. Müthiş gösterisine çıktığında, sönmeden önce on dokuz kere döndü ve her dönüşünde havaya yedişer pembe yıldız saçtı. Çapı doksan santimdi ve en iyi kalite baruttan yapılmıştı. Babamsa, benim gibi bir fişekti ve Fransız kökenliydi. O kadar yükseğe uçtu ki, insanlar aşağıya hiç inmeyeceğini zannettiler. Ama müşfik bir mizacı olduğu için indi ve bir altın yağmuru halinde, çok parlak bir iniş gerçekleştirdi. Gazeteler gösterisini göklere çıkardı. Hattâ Saray Gazetesi onu, ‘havalı fişek sanatının doruk noktası’ diye tarif etti.”

“Havai, havai fişek demek istiyorsun,” dedi bir Bengal ışığı; “havai fişek olduğunu biliyorum, çünkü kendi kutumun üzerinde yazıyordu, gördüm.”

“Olabilir, ben havalı fişek dedim,” diye cevap verdi Fişek sert bir sesle; Bengal Işığı bu lafın altında öylesine ezildi ki, her şeye rağmen önemli biri olduğunu göstermek için derhal küçük patlangaçları itip kakmaya koyuldu.

“Dediğim gibi,” diye devam etti Fişek, “dediğim gibi... Ne diyordum ben?”

“Kendinden söz ediyordun,” diye cevap verdi Roma Kandili.

“Elbette; sözüm böylesine kabaca kesilmeden önce ilginç bir konuyu irdelediğimi biliyordum. Ben her türlü kabalıktan, terbiyesizlikten nefret ederim, çünkü çok hassasımdır. Yeryüzünde benim kadar hassas mizaçlı biri daha yoktur, bundan eminim.”

Çatapat, Roma Kandili’ne sordu: “Hassas mizaçlı ne demek?”

“Kendi ayağında nasır olduğu için hep başkalarının ayağına basan kişiye hassas mizaçlı denir,” diye fısıldadı Roma Kandili. Çatapat gülmekten neredeyse patlayacaktı.

“Pardon, neye gülüyorsun sen?” diye sordu Fişek. “Ben gülmüyorum.”

“Mutlu olduğum için gülüyorum,” diye cevap verdi Çatapat.

“Çok bencilce bir sebep,” dedi Fişek öfkeyle. “Mutlu olmaya hakkın var mı? Başkalarını düşünmen gerekir. Daha doğrusu, beni düşünmen gerekir. Ben daima kendimi düşünürüm ve başkalarından da aynı davranışı beklerim. Duygudaşlık denen şey budur işte. Yüce bir meziyettir ve bende çok gelişmiştir. Mesela bu gece benim başıma bir şey gelse, herkes için ne büyük bir felaket olurdu! Prens ile Prenses hayat boyu mutlu olamazlar, evlilikleri mahvolurdu; Kral’a gelince, böyle bir olaydan sonra eminim kendini

toparlayamazdı. Gerçekten, konumumun önemini düşününce, neredeyse gözlerim doluyor.”

“Başkalarını memnun etmek istiyorsan, kuru kalmaya bak,” diye haykırdı Roma Kandili.

Morali düzelmiş olan Bengal Işığı da, “Elbette,” diye atıldı, “sıradan bir zekâsı olan herkes bunu akıl edebilir.”

“Sıradanmış!” dedi Fişek hiddetle. “Unutma ki ben hiç de sıradan değil, aksine, harikayım. Hayal gücü olmayan herkes sıradan bir zekâya sahip olabilir. Ama benim bir hayal gücüm var, hiçbir şeyi olduğu gibi görmem; olduğundan çok farklı görürüm. Kuru kalma konusuna gelince, belli ki aranızda duygusal bir kişiliği takdir edecek kimse yok. Neyse ki benim umurumda değil. Hayatta insana destek olan tek şey, diğer herkesin müthiş düşük bir seviyede bulunduğunu bilmektir ve bu duygu da bende çok gelişmiştir. Ne var ki siz hepiniz kalpsizsiniz. Sanki Prens’le Prenses az önce evlenmemişler gibi gülüp eğleniyorsunuz.”

“Niye gülüp eğlenmeyecekmişiz canım?” diye haykırdı küçük bir kestanefişeği. “Gayet mutlu bir olay, ben havaya yükseldiğimde yıldızlara da anlatmaya niyetliyim. Onlara güzel gelini anlatınca nasıl pır pır edecekler, görürsün.”

“Ah! Ne kadar yüzeysel bir hayat görüşü!” dedi Fişek. “Zaten ben de bunu beklerdim. Senin içinde bir şey yok; kofsun, boşsun. Düşünsene, ya Prens’le Prenses, içinden derin bir nehir geçen bir diyara yerleşirlerse; orada tek bir evlatları, tıpkı Prens gibi gözleri menekşe mavisi, sarışın bir oğulları olursa; çocuk bir gün dadısıyla gezmeye giderse; dadısı ulu bir mürver ağacının altında uyuyakalırsa; oğlan da o derin nehre düşüp boğulursa? Ne büyük felaket! Zavallıcıklar, tek evlatlarını kaybetmek ne demek! Gerçekten korkunç bir şey! Bir türlü inanamıyorum.”

“Ama tek evlatlarını kaybetmediler ki,” dedi Roma Kandili, “başlarına hiçbir felaket gelmedi.”

“Ben kaybettiler demedim,” diye cevap verdi Fişek; “ya kaybetseler dedim. Tek evlatlarını kaybetmiş olsalardı, bu konuda daha fazla bir şey söylemenin anlamı olmayacaktı. İş işten geçtikten sonra dövünen insanlardan nefret ederim. Ama tek evlatlarını kaybedebileceklerini düşününce, gerçekten bir tuhaf oluyorum.”

“Doğru, tuhafsın!” diye haykırdı Bengal Işığı. “Hattâ hayatta gördüğüm en tuhaf havai fişeksin.”

“Sen de benim gördüğüm en kaba kişisin,” dedi Fişek; “Prens’e beslediğim dostluğu anlamana da imkân yok.”

“Prens’i tanımıyorsun bile,” diye homurdandı Roma Kandili.

“Ben tanıyorum demedim ki,” diye cevap verdi Fişek. “Zaten tanısam katiyen dost olmazdım kendisiyle. İnsanın dostlarını tanıması çok tehlikeli bir şeydir.”

“Sen kuru kalmaya çalışsan iyi edersin,” dedi Kestanefişeği. “Önemli olan o.”

“Eminim senin için çok önemlidir,” diye cevap verdi Fişek, “ama ben... canım isterse ağlarım.” Nitekim, gerçek gözyaşları dökmeye başladı; gözyaşları sopasından aşağı yağmur damlaları gibi süzülüyordu; tam o sırada, birlikte bir yuva kurmayı tasarlayan ve yerleşmek üzere güzel, kuru bir yer arayan iki minik böcek, az kalsın boğuluyorlardı.

“Gerçekten çok romantik bir mizacı olmalı,” dedi Çarkıfelek; “ortada ağlanacak hiçbir şey olmadığı halde ağlıyor.” Derin bir iç çekip köknar kutuyu düşündü.

Ama Roma Kandili’yle Bengal Işığı enikonu hiddetlenmişlerdi, “Saçma! Saçma!” diye bağırıp

çağırıyorlardı. Çok pratik kimseler olduklarından, herhangi bir şeye itiraz ettiklerinde, saçma derlerdi.

Az sonra ay, olağanüstü bir gümüş kalkan gibi gökyüzünde yükseldi; yıldızlar parlamaya, Saray'dan müzik sesleri yayılmaya başladı.

Dansı Prens'le Prenses açtılar. O kadar güzel dans ediyorlardı ki, uzun boylu beyaz zambaklar pencereye sokulup onları seyrediyor, koca kırmızı gelincikler başlarını sallayarak tempo tutuyordu.

Sonra saat onu, ardından on biri ve nihayet on ikiyi çaldı; tam on ikide, herkes bahçeye çıktı ve Kral, Saray Fişekçisi'ni çağırttı.

"Havai fişek gösterisi başlasın!" dedi Kral. Saray Fişekçisi yerlere kadar eğilip bahçenin öbür ucuna uygun adım yürüdü. Altı refakatçisi vardı ve her biri, uzun bir sırığın ucunda, yanan bir meşale taşıyordu.

Gerçekten şahane bir gösteriydi.

Çarkıfelek, "Vızz! Vızz!" diye dönüp durdu. Roma Kandili, "Bom; Bom!" diye patladı. Sonra patlangaçlar hoplayıp zıpladı, Bengal ışıkları ortalığı kızıla boğdu. Hızla havaya yükselen Kestanefişeği, "Hoşça kalın!" diye bağırdı ve minnacık mavi kıvılcımlar saçtı. "Çat! Pat!" diye cevap verdi çatapatlar, çılgınlar gibi eğlenerek. Harika Fişek dışında hepsi son derece başarılıydı. Harika Fişek ağlamaktan o kadar ıslanmıştı ki, yanamadı bile. En düzgün yanı, barutuydu; o da gözyaşlarıyla öyle sırılsıklam olmuştu ki, bir işe yaramıyordu. Konuşmaya tenezzül etmediği, dudak büktüğü bütün yoksul akrabaları, ateşten tomurcuklar açan harikulade altın çiçekler misali havaya fırladılar. Saray erkânı, "Bravo! Bravo!" diye bağırdı; genç Prenses neşeyle güldü.

“Herhalde beni çok özel bir âna saklıyorlar,” dedi Fişek; “sebebi bu olmalı.” Her zamankinden de kibirli bir edaya büründü.

Ertesi gün, ortalığı toparlamak üzere işçiler geldi. “Bu gelenler, temsilciler heyeti olsa gerek,” dedi Fişek, “münasip bir vakarla karşılamalıyım onları.” Burnunu havaya dikti ve çok önemli bir şey düşünüyormuş gibi sertçe kaşlarını çattı. Ama işçiler onu fark etmediler bile. Tam gitmek üzereydiler ki, biri Fişek’i gördü. “Şuna bakın!” diye bağırdı. “Ne feci bir fişek!” deyip duvarın ötesindeki hendeğe fırlattı.

“FECİ Fişek mi? FECİ Fişek mi?” dedi Fişek, havada dönerken, “İmkânsız! ÇEKİCİ Fişek, adam öyle dedi. FECİ ve ÇEKİCİ birbirine çok benzer, hattâ çoğunlukla aynı şeydir.” Sonra da çamurun içine düştü.

“Burası rahat bir yer değil,” dedi, “ama herhalde son zamanlarda rağbet gören bir kaplıca; beni de buraya sıhhatimi düzeltmeye gönderdiler. Sinirlerim çok bozuk, dinlenmeye ihtiyacım var.”

Sonra parlak boncuk gözlü, yeşil benekli postlu bir kurbağa, yüzerek yanına geldi.

“Aramıza yeni biri katılmış!” dedi Kurbağa. “Çamur gibisi yoktur doğrusu. Biraz yağmur, bir de hendek olsun, ben başka bir şey istemem. Sence öğleden sonra yağmur yağar mı? Keşke yağsa, ama gökyüzü masmavi, tek bulut yok. Ne yazık!”

“Öhö! Öhö!” dedi Fişek ve öksürmeye başladı.

“Ne kadar güzel sesin varmış!” diye haykırdı Kurbağa. “Hattâ vıraklamaya benziyor; vıraklama da dünyanın en güzel müziğidir elbette. Bu akşam bizim koroyu dinlersin. Çiftçinin evine yakın eski bir ördek havuzu var; orada oturur, ay doğar doğmaz da şarkı söylemeye başlarız. O kadar

büyüleyici bir koroyuz ki, herkes bizi dinlemek için uykusundan feragat eder. Daha dün duydum, çiftçinin karısı annesine söylüyordu; gece bizim yüzümüzden gözüne uyku girmemiş. Bu kadar sevilip beğenilmek çok hoş bir şey."

"Öhö! Öhö!" dedi Fişek öfkeyle. Araya tek bir laf dahi sıkıştıramadığı için çok sinirlenmişti.

"Kesinlikle çok güzel bir ses," diye devam etti Kurbağa; "ördek havuzuna mutlaka gelmelisin. Ben kızlarımı yoklamaya gidiyorum. Çok güzel altı kızım var, Turnabalığı kızlara rastlar diye korkuyorum. Tam bir canavardır, kahvaltı niyetine gözünü kırpmadan yutuverir onları. Hadi, hoşça kal; emin ol, seninle sohbet etmekten çok hoşlandım."

"Sohbetmiş!" dedi Fişek. "Sürekli sen konuştun. Buna sohbet denmez."

"Birinin dinlemesi lazım," diye cevap verdi Kurbağa, "ben daima konuşmayı tercih ederim. Hem vakit kaybını, hem de tartışmaları önlemiş olurum."

"Ama ben tartışmadan hoşlanırım," dedi Fişek.

"Hiç olur mu!" dedi, Kurbağa tatlılıkla. "Tartışma çok bayağı bir şeydir; sosyetede herkes tıpatıp aynı fikirleri paylaşır. Tekrar hoşça kal; uzakta kızlarımı görüyorum." Sonra da yüzerek uzaklaştı.

"Sen çok sinir bozucu birisin," dedi Fişek, "ayrıca terbiyesizsin. Senin gibi kendinden bahseden kişilerden nefret ederim, çünkü ben kendimden bahsetmek isterim. Bana sorarsan bencilliğin daniskası bu yaptığın; bencillik iğrenç bir şeydir, bilhassa benim mizacımdaki kişilerin gözünde; ben duygudaşlığıyla ün salmış biriyim. Senin de beni örnek alman gerekir; daha iyi bir örnek bulamazsın. Önüne böyle bir fırsat çıkmışken değerlendirsen iyi olur, çünkü ben hemen Saray'a döneceğim. Ben Saray'da çok

gözde bir şahsiyetim; hattâ dün Prens'le Prenses benim şerefime evlendiler. Tabii sen bu konulardan bir şey anlamazsın, çünkü taşralısın."

"Onunla konuşmanın faydası yok," dedi bir kızböceği, koca kahverengi bir sazotunun tepesine oturmuştu; "hiç faydası yok, çünkü çekti gitti."

"O kaybeder, beni ilgilendirmez," diye cevap verdi Fişek. "Sırf o dinlemiyor diye onunla konuşmaktan vazgeçecek değilim. Ben kendi konuşmamı dinlemekten hoşlanırım. En büyük zevklerimden biridir. Çoğu kez kendi kendimle uzun uzun sohbet ederim; o kadar akıllıyımdır ki, bazen kendi söylediklerimin tek kelimesini bile anlamam."

"O zaman kesinlikle felsefe dersleri vermelisin," dedi Kızböceği; sonra da o harikulade tülden kanatlarını açıp hızla havaya yükseldi.

"Burada kalmaması büyük aptallık!" dedi Fişek. "Eminim zihnini geliştirmek için böyle bir fırsat pek sık geçmiyordur eline. Yine de, benim hiç umurumda değil. Benimki gibi bir deha, mutlaka bir gün takdir edilir." Fişek bunları söyleyip çamura biraz daha gömüldü.

Bir süre sonra, iri bir beyaz ördek, yüze yüze yanına geldi. Sarı bacakları, perdeli ayakları vardı ve paytak yürüyüşünün güzelliğiyle ün salmıştı.

"Vak vak vak," dedi. "Ne tuhaf şeklin var senin! Sorması ayıp, böyle mi doğdun, yoksa bir kaza falan mı geçirdin?"

"Hayatın boyunca köyde yaşadığın belli," diye cevap verdi Fişek, "aksi takdirde kim olduğumu bilirdin. Yine de cehaletini mazur görüyorum. Herkesin benim kadar harika olmasını bekleyemem, haksızlık olur bu. Herhalde çok şaşıracaksın, ama ben gökyüzüne uçar, sonra da bir altın yağmuru halinde aşağı inerim."

“Bence bu çok önemli bir şey değil,” dedi Ördek; “bunun kime yararı olur ki? Ama öküz gibi tarlaları sürebilsen, at gibi arabaları çekebilsen veya çoban köpeği gibi koyunları koruyabilsen, önemli bir şey olurdu.”

Fişek son derece kibirli bir tavırla, “Vah zavallıcık!” diye haykırdı. “Görüyorum ki sen aşağı tabakaya mensupsun. Benim mevkimdeki kişiler asla yararlı olmazlar. Bizim sahip olduğumuz yetenekler tek başlarına yeter de artar bile. Ben şahsen işin hiçbir türünü, özellikle de senin önerdiğin işleri tasvip etmem. Hattâ çok çalışmayı, yapacak şeyi olmayan insanların kaçışı olarak görmüşümdür öteden beri.”

“Demek öyle,” dedi Ördek; barışsever bir mizacı vardı ve hiç kimseyle kavga etmezdi; “herkesin zevki ayrı tabii. Yine de buraya yerleşeceksin umarım.”

“Yok canım!” diye haykırdı Fişek. “Ben sadece bir ziyaretçiyim, seçkin bir ziyaretçi. Doğrusunu istersen burayı epey sıkıcı buluyorum. Burada ne sosyete var, ne de yalnız olma imkânı. Tipik kenar mahalle işte. Saray’a geri dönerim muhtemelen, çünkü bu dünyada sansasyon yaratmak benim alın yazım, bunu biliyorum.”

“Ben de bir zamanlar toplum hayatına girmek istiyordum,” dedi Ördek; “düzeltilmesi gereken o kadar çok şey var ki. Hattâ bir keresinde bir toplantıya başkanlık ettim, hoşlanmadığımız her şeyi lanetleme kararı aldık. Ama pek bir etkisi olmadı. Şimdi evime bağlandım, ailemle ilgileniyorum.”

“Ben toplum hayatı için yaratılmışım,” dedi Fişek; “bütün akrabalarım da öyledir, en mütevazı olanı bile. Biz ne zaman sahneye çıksak, büyük ilgi toplarız. Ben şahsen henüz sahneye çıkmadım, ama çıktığımda, muhteşem bir gösteri olacak. Evcimenliğe gelince, hem insanın vaktinden önce yaşlanmasına yol açar, hem de aklını daha yüce meselelerden uzaklaştırır.”

“Ah! Hayatın yüce meseleleri ne güzel şeydir!” dedi Ördek. “İyi ki hatırlattın, müthiş acıkmışım.” Sonra da, “Vak vak vak,” diyerek dereden aşağı yüzdü.

“Geri dön! Geri dön!” diye bağırdı Fişek. “Sana anlatacağım çok şey var.” Ama Ördek hiç oralı olmadı. “İyi ki gitti,” dedi Fişek kendi kendine; “son derece orta sınıf bir kafa yapısı var.” Sonra da çamurun içine biraz daha gömülüp dâhilerin yalnızlığını düşünmeye başladı. Ansızın, beyaz gömlekli iki oğlan çocuğu, ellerinde bir çaydanlık ve birkaç çalı çırpıyla dere kıyısından koşarak geldiler.

“İşte temsilciler heyeti geldi,” dedi Fişek ve vakur bir tavır takındı.

“Şuraya bak!” diye haykırdı çocuklardan biri. “Çürümüş bir sopa! Burada ne işi var bunun?” deyip Fişek’i hendekten çıkardı.

“ÇÜRÜMÜŞ Sopa mı!” dedi Fişek. “İmkânsız: GÜMÜŞ Sopa dedi canım. Gümüş Sopa bir iltifat. Beni Saray erkânından biri zannetti demek ki!”

“Onu da ateşe atalım!” dedi öteki oğlan. “Su daha çabuk kaynar.”

Çocuklar çalı çırpıyı üst üste koyup en tepeye de Fişek’i oturttuktan sonra ateşi yaktılar.

“Bu muhteşem bir şey!” diye bağırdı Fişek. “Herkes görebilsin diye güpegündüz patlatacaklar beni.”

Çocuklar, “Şimdi biraz uyuyalım, uyandığımızda su kaynamış olur,” diyerek çimenlerin üzerine uzandılar ve gözlerini kapadılar.

Fişek çok nemli olduğu için, tutuşması çok zaman aldı. Ama nihayet tutuştu.

“İşte şimdi patlıyorum!” diye haykırdı ve dimdik, kaskatı durdu. “Biliyorum, yıldızlardan daha yükseğe, aydan da, güneşten de yükseğe fırlayacağım. Hattâ o kadar yükseleceğim ki...”

“Fıss! Fıss! Fıss!” diye dimdik havaya fırladı.

“Fevkalade!” diye bağırdı. “Sonsuza dek yükseleceğim. Müthiş sükse yapıyorum!”

Ama kimse onu göremedi.

Sonra baştan aşağı garip bir karıncalanma hissetti. “Şimdi patlayacağım!” diye haykırdı. “Yeryüzünü ateşe vereceğim; öyle bir gürültü çıkaracağım ki, bir yıl boyunca herkes benden bahsedecek.” Gerçekten de patladı. Barut, “Pat! Pat! Pat!” diye patladı. Kesinlikle öyle oldu.

Ama kimse işitmedi; iki oğlan çocuğu bile duymadı sesini, derin uykudaydılar çünkü.

Sonra geriye bir tek, etrafına bağlanmış sicim kaldı, o da hendeğin kenarında yürüyüşe çıkmış olan bir kazın sırtına düştü.

“Aman Tanrım!” diye haykırdı Kaz. “Sicim gibi yağmur yağacak.” Hemen koşup suya girdi.

“Sansasyon yaratacağımı biliyordum,” dedi Fişek nefes nefese ve söndü.

NAR EVİ(1981)

Constance Mary Wilde’a

Genç Kral

Lady Margaret Brooke'a

Taç giyme töreninin yapılacağı günden önceki akşam, genç Kral tek başına güzel dairesinde oturmaktaydı. Nedimleri, dönemin teşrifat kuralları uyarınca yerlere kadar eğilip yanından ayrılmışlar ve Saray'ın Büyük Kabul Salonu'na gitmişlerdi; orada Adabı Muaşeret Hocası'ndan son derslerini alacaklardı, çünkü bazıları hâlâ oldukça doğal davranıyordu; bu da, herkesin bildiği gibi, bir nedimde, son derece ciddi bir kusurdur.

Delikanlı henüz delikanlıydı, on altı yaşındaydı nedimlerin gitmesine memnun olmuş, nihayet rahat bir nefes alıp işlemeli divanının yumuşak yastıklarına yaslanmıştı; gözleri yuvalarından uğramış, ağzı açık, ormanda yaşayan kahverengi bir Faunus gibi, avcılar tarafından tuzağa düşürülmüş bir vahşi hayvan yavrusu gibi öylece yatıyordu.

Onu gerçekten de avcılar bulmuştu; yalınayak, elinde kavalıyla, kendisini büyütmüş olan, babası zannettiği yoksul keçi çobanının sürüsünü güderken, neredeyse tesadüfen çıkmıştı karşılarına. Aslında yaşlı Kral'ın tek kızının oğluydu; Prenses, kendisinden çok daha düşük seviyede bir adamla kimilerine göre, lavta çalarak Prenses'i büyülemiş olan bir yabancıydı, kimilerine göreyse, Prenses'in paye verdiği, belki de aşırı paye verdiği Rimini'li bir ressamdı ve Katedral'deki işini yarım bırakarak ansızın kentten kaybolmuştu gizlice evlenmişti; bebek daha bir haftalıkken, annesi uyuduğu sırada çalınmış ve çocukları olmayan, ormanın ücra bir köşesinde, kentten atla bir günlük mesafede yaşayan köylü bir karı-kocaya verilmişti. Onu doğuran beyaz tenli kız, uyandıktan bir saat sonra, kederinden ya da Saray hekiminin dediğine göre vebadan,

belki de, söylentiye bakılırsa, baharatlı şaraba katılmış kuvvetli bir İtalyan zehiri yüzünden ölmüştü; bebeği eyerinde taşıyan güvenilir ulak yorgun atının üzerinden eğilip keçi çobanının derme çatma kapısını çaldığı sırada, Prenses'in bedeni, kent surlarının dışında, terk edilmiş bir kilise bahçesinde kazılmış olan mezara indirilmekteydi; söylentiye göre, aynı açık mezarda bir beden daha vardı: elleri arkadan bağlanmış, göğsü kızıl bıçak yaralarıyla delik deşik, olağanüstü yakışıklı, genç bir yabancının bedeni.

En azından, insanların birbirlerine fısıltıyla anlattığı öykü buydu. Ama şurası kesindi: Yaşlı Kral ölüm döşeğinde, belki işlediği günahın pişmanlığıyla, belki de sadece krallığın başka bir soya geçmesini istemediğinden, delikanlının bulunup getirilmesini emretmiş ve Meclis'in huzurunda, onu veliaht ilan etmişti.

Delikanlının, daha ilk andan itibaren, hayatını derinden etkileyecek olan o garip güzellik tutkusunun ilk belirtilerini sergilediği söyleniyordu. Kendisine ayrılmış olan daireye giderken veliahta eşlik edenler, onun için hazırlanmış zarif giysileri ve değerli mücevherleri gördüğünde bir sevinç çığlığı attığını, kaba deri tuniğini ve koyun postundan gocuğunu neredeyse yırtıcı bir mutlulukla üstünden çıkarıp fırlattığını söylerlerdi hep. Gerçi bazen ormandaki özgür hayatını özlüyor, günün büyük bir bölümünü kaplayan sıkıcı Saray törenlerine zor katlanıyordu, ama birdenbire efendisi olduğu o harikulade Saray yaygın deyimle Joyeuse onun zevk alması için özel olarak yaratılmış yeni bir dünya gibi geliyordu genç veliahta; Meclis toplantısından veya Kabul Salonu'ndan kaçabildiği an, derhal yaldızlı bronz aslanlı, parlak somaki basamaklı geniş merdivenden aşağı koşuyor ve acılarını güzellikle dindirmeye, hastalığını güzellikle iyileştirmeye çalışırcasına, oda oda, koridor koridor geziyordu.

Kendi deyişiyle bu keşif gezilerinde onun için gerçekten de olağanüstü bir diyarda yapılan yolculuklardı bunlar bazen sarışın, narin yapılı pajlar, pelerinleri dalgalanarak, rengârenk kurdeleleri uçuşarak kendisine eşlik ederlerdi; ama çoğunlukla tek başına dolaşır, neredeyse kehanet sayılabilecek, keskin bir içgüdüyle, sanatın sırlarının ancak gizlilik içinde çözülebileceğini ve Bilgelik gibi Güzellik'in de, yalnız başına ibadet edenleri sevdiğini hissederdi.

Bu dönemde, onun hakkında ilginç öyküler anlatılmaktaydı. Kent sakinlerine tumturaklı bir nutuk çekmek üzere gelmiş olan iriyarı bir belediye başkanı, genç veliahtı, Venedik'ten henüz gelmiş olan ve yeni birtakım tanrılara tapınıldığını haber verdiği sanılan değerli bir resmin önünde, gerçek bir vecd halinde diz çökmüşken görmüştü. Bir başka seferinde, birkaç saat boyunca ortadan kaybolmuş, uzun aramalar sonucu, Saray'ın kuzey kulelerinden birinde, küçük bir odada, kendinden geçmişçesine, üzerine Adonis figürü işlenmiş bir Yunan mücevherini seyrederken bulunmuştu. Söylentiye göre, taş köprünün yapımı sırasında nehir yatağında bulunmuş olan, üzerinde Hadrianus'un Bitinyalı kölesinin adı yazılı antik bir heykelin mermerden alnına sıcak dudaklarını değdirirken görülmüştü. Bütün bir geceyi, Endy-mion'un gümüşten bir suretinin üzerinde ay ışığının yansımalarını seyrederek geçirmişti.

Hiç kuşkusuz, bütün nadir bulunan, pahalı maddeler onu büyülüyordu; bunları elde edebilmek için uzak memleketlere birçok tacir göndermişti: bazılarını Kuzey denizlerinin hoyrat balıkçılarından kehribar almaya; bazılarını Mısır'a, sadece kral mezarlarında bulunan ve sihirli özellikleri olduğu söylenen o garip yeşil firuze taşını aramaya; bazılarını İran'a, ipek halılar ve renkli çanak çömlek almaya; bazılarını da Hindistan'a, tüller, renkli fildişleri, aytaşları, yeşimtaşından bilezikler, sandal ağacı tahtası, mavi mineler ve incecik yünden şallar almaya.

Ama kafasını en çok meşgul eden şey, taç giyme töreninde giyeceği yaldızlı kumaştan kaftan, takacağı yakut kakmalı taç ve taşıyacağı dizi dizi incilerle süslenmiş asaydı. İşte o akşam da, rahat divanına uzanmış, iri bir çam kütüğünün şöminede yanışını seyrederken, bunları düşünmekteydi. Dönemin en meşhur sanatçıları tarafından çizilmiş olan modeller aylar öncesinden kendisine sunulmuş, o da, modelleri uygulayacak zanaatkârların gece gündüz çalışmasını ve yeryüzünün her köşesinin aranıp bu emeğe layık mücevherlerin bulunmasını emretmişti. Hayalinde kendini katedralin yüksek altarında, görkemli kral giysileri içinde görüyor, çocuksu dudaklarında gezinen tebessüm, ormanı hatırlatan kara gözlerini ışıldatıyordu.

Bir süre sonra divandan kalkıp şöminenin oymalı rafına yaslandı ve loş odaya göz gezdirdi. Duvarlarda Güzellik'in Zaferi'ni temsil eden ağır duvar halıları asılıydı. Bir köşede, akik ve laciverttaşı kakmalı iri bir elbise dolabı, pencerenin karşısında da tuhaf işlemeli, kapakları vernikli, altın kaplamalı bir raflı dolap vardı; rafların üzerine zarif Venedik cam işi kadehler ve koyu damarlı oniksten bir kupa yerleştirilmişti. Yatağın ipek örtüsüne işlenmiş soluk renkli gelincikler, sanki uykunun yorgun ellerinden dökülmüş gibiydi; yivli fildişinden yüksek silmelerin taşıdığı kadife sayvandan fışkıran ve beyaz köpüğü andıran iri demetler halindeki devekuşu tüyleri, tavanın donuk gümüş kabartmalarına doğru uzanıyordu. Yeşil bronzdan, gülen bir Narkissos, başının üzerinde perdahlı bir ayna tutuyordu. Masanın üzerinde ise, ametistten, yayvan bir kâse duruyordu.

Dışarıya bakınca, katedralin, karanlık evlerin üzerinde bir kabarcık gibi yükselen dev kubbesini ve nehir kenarındaki sisli bahçede gidip gelen yorgun nöbetçileri görüyordu, uzaktaki bir meyve bahçesinde bir bülbül ötmekteydi. Açık pencereden içeri hafif bir yasemin kokusu giriyordu. Genç

Kral alnına düşmüş olan kahverengi saç buklelerini geri itip eline bir lavta aldı ve parmaklarını tellerinde gezdirdi. Ağır gözkapakları düştü, üzerine garip bir rehavet çöktü. Güzel nesnelerin sihrini, esrarını hiç bu kadar belirgin biçimde hissetmemiş, böyle benzersiz bir haz yaşamamıştı.

Saat kulesi gece yarısını çaldığında bir zile dokundu, pajları gelip merasimle giysilerini çıkardılar, ellerine gülsuyu döküp yastığına çiçekler serptiler. Pajlar odasını terk ettikten bir iki dakika sonra genç Kral uykuya daldı.

Uykusunda şöyle bir rüya gördü:

Rüyasında uzun, alçak bir tavan arasında, çok sayıda dokuma tezgâhının vızıltılarının, takırtılarının ortasında durmaktaydı. Kafesli pencerelerden içeri sızan cılız ışıkta, tezgâhlarının üzerine eğilmiş, bir deri bir kemik dokuma işçilerinin siluetlerini seçebiliyordu. Soluk benizli, hastalıklı çocuklar, iri kirişlerin üzerinde çömelmiş oturuyorlardı. Mekikler çözgülerin arasından geçerken ağır tarakları kaldırıyorlar, mekikler durunca tarakları indirip iplikleri sıkıştırıyorlardı. Açlıktan avurtları çökmüştü, incecik elleri titriyordu. Bir masanın başına oturmuş bitkin kadınlar, dikiş dikmekteydi. Ortalığı feci bir koku sarmıştı. İçerisi havasızdı, duvarlar rutubetten sırılsıklam olmuştu.

Genç Kral dokuma işçilerinden birinin yanına gidip seyretmeye başladı.

İşçi öfkeyle Kral’a bakıp, “Ne bakıyorsun? Efendimiz casus olarak mı gönderdi seni?” dedi.

“Efendiniz kim?” diye sordu genç Kral.

“Efendimiz!” dedi işçi acı acı. “O da benim gibi bir adam. Aramızda tek fark var: Ben paçavralar içinde dolaşıyorum, o güzel giysiler içinde; benim açlıktan başım dönüyor, o fazla yemekten mustarip.”

“Burası özgür bir ülke,” dedi genç Kral, “kimsenin kölesi değilsin ki.”

“Savaşta,” dedi işçi, “zayıflar güçlülerin kölesi olur, barışta da yoksullar zenginlerin kölesi olur. Yaşamak için çalışmaya mecburuz; bize verdikleri ücret o kadar düşük ki, yaşamamıza yetmiyor, ölüyoruz. Bütün gün onlar için uğraşıp didiniyoruz; onlar sandıklarını altınla dolduruyor, bizimse çocuklarımız vakitsiz solup gidiyor, sevdiklerimizin yüzü sertleşip fesatlaşıyor. Üzümü biz eziyoruz, şarabı başkası içiyor. Mısırı biz ekiyoruz, ama soframız boş. Kimse görmese de zincirlerimiz var; bize özgür dense de köleyiz.”

“Herkesin durumu aynı mı?” diye sordu genç Kral.

“Herkesin durumu aynı,” dedi işçi; “genç, yaşlı, kadın, erkek, çocuk, ihtiyar, fark etmez. Tüccarlar kanımızı kurutsa da, onlara boyun eğmek zorundayız. Rahip atının üstünde geçip gider, tespihini çeker, bizi umursayan yok. Yoksulluk aç gözleriyle güneş girmeyen sokaklarımızda kol gezer, onu donuk yüzüyle Günah izler. Sabahları bizi Sefalet uyandırır, geceleri Utanç başımızı bekler. Ama bütün bunlardan sana ne? Sen bizden biri değilsin. Yüzün fazlasıyla mutlu senin.” İşçi kaşlarını çatıp başını çevirdi ve mekiği geçirdi; genç Kral, altın iplikten bir kumaş dokunduğunu gördü.

İçini müthiş bir korku kapladı, işçiye sordu: “Bu dokuduğun kumaş nedir?”

“Genç Kral’ın taç giyme töreninde giyeceği kaftan,” diye cevap verdi işçi; “sana ne bundan?”

Genç Kral keskin bir çığlık atıp uyandı ve bir de baktı ki, kendi odasında uzanmış yatıyordu; pencereden, bal rengi koskocaman bir ayın, karanlık gökyüzünde asılı olduğunu gördü.

Tekrar uykuya daldı ve uykusunda şöyle bir rüya gördü:

Rüyasında, yüz kölenin kürek çektiği dev bir kadırganın güvertesinde yatıyordu. Yanında, bir halının üstünde, kadırganın sahibi oturmaktaydı. Kendisi abanoz gibi kapkara, başındaki sarıksa, kırmızı ipektendi. Etli kulakmemeleri, iri gümüş küpelerinin ağırlığıyla sarkmıştı; elinde fildişinden bir terazi vardı.

Köleler yırtık pırtık peştemalları dışında çıplaktılar, her biri yanındakine zincirlerle bağlanmıştı. Kızgın güneşin altında terliyorlardı; zenciler iskelenin üzerinde bir aşağı bir yukarı koşuşturuyor ve kösele kırbaçlarını kölelerin sırtına indiriyorlardı. Köleler zayıf kollarını uzatıp ağır kürekleri çekiyorlardı. Kürek palaları tuzlu serpintiyi etrafa sıçratıyordu.

Nihayet bir koya vardılar ve iskandil etmeye başladılar. Kıyıdan hafif bir rüzgâr esiyor, güverteyi ve iri latin yelkenini incecik kırmızı bir toz kaplıyordu. Yabani eşeklere binmiş üç Arap çıkageldi ve kadırgayı mızrak yağmuruna tuttular. Kadırganın sahibi eline boyalı bir yay alıp Araplardan birini boğazından vurdu. Arap köpüklü dalgaların arasına devrildi, arkadaşları da dörtnala uzaklaştılar. Sarı peçeli bir kadın, deve üstünde ağır ağır onları takip ediyor, ara sıra dönüp cesede bakıyordu.

Demir atılıp yelken indirilir indirilmez zenciler ambara girdiler ve ağır kurşunlar bağlanmış, uzun bir ip merdiven getirdiler. Kadırganın sahibi merdiveni yandan suya sallandırıp uçlarını iki demir payandaya bağladı. Sonra zenciler kölelerin en gencini yakalayıp prangalarını çıkardılar, burun deliklerini ve kulaklarını balmumuyla tıkadılar ve beline iri bir taş bağladılar. Genç köle bitkin halde merdivenden aşağı indi ve denizin içinde gözden kayboldu. Daldığı yerde birkaç su kabarcığı oluştu. Öteki kölelerden bazıları eğilmiş, merakla denize bakıyorlardı. Kadırganın pruvasında oturan biri, köpekbalıklarını büyülemek için tekdüze bir ritimle davul çalıyordu.

Bir süre sonra dalgıç sudan çıktı ve nefes nefese merdivene tutundu, sağ elinde bir inci vardı. Zenciler inciyi kapıp onu tekrar suya attılar. Köleler küreklerinin başında uyuyakaldılar.

Dalgıç defalarca dalıp çıktı ve her defasında göz kamaştırıcı bir inci çıkardı sudan. Kadırganın sahibi incileri tartıp, yeşil deriden küçük bir keseye dolduruyordu.

Genç Kral konuşmaya çalıştı, ama dili damağına yapışmıştı adeta, dudaklarını kıpırdatamıyordu. Zenciler aralarında çene çalıyorlardı, sonra bir ipe dizilmiş renkli boncuklar için kavga etmeye başladılar, iki turna kadırganın etrafında dönüp duruyordu.

Dalgıç denizden son çıkışında, Hürmüz kentinin bütün incilerinden daha güzel bir inci çıkardı; şekli dolunaya benziyordu, sabah yıldızından daha beyazdı. Ama dalgıcın yüzünde garip bir solgunluk vardı, güverteye serildiğinde kulaklarından ve burnundan kan fışkırdı. Biraz çırpındıktan sonra hareketsiz kaldı. Zenciler omuz silkip cesedi suya attılar.

Kadırganın sahibi gülerek uzandı ve inciyi aldı, alnına bastırıp eğildi. “Bu inci genç Kral’ın asasını süsleyecek,” dedi ve demir almaları için zencilere işaret etti.

Genç Kral bu sözleri duyunca bir çığlık atıp uyandı ve pencereden dışarı baktı; şafağın uzun, gri parmakları, solmakta olan yıldızlara uzanmaktaydı.

Sonra tekrar uykuya daldı; uykusunda şöyle bir rüya gördü:

Rüyasında loş bir ormanda gezinmekteydi; ağaçlardan tuhaf meyveler sarkıyordu, her yanda göz alıcı, zehirli çiçekler vardı. Yürüdükçe engerek yılanları tıslıyor, parlak renkli papağanlar çığlık atarak daldan dala konuyorlardı.

Dev kaplumbağalar, sıcak çamurun üzerinde uyumaktaydı. Ağaçlar, maymunlarla ve tavuskuşlarıyla doluydu.

Genç Kral yürüdü, yürüdü, nihayet ormanın sonuna vardı; kuru bir nehir yatağında çalışan çok sayıda insan gördü. Karıncalar gibi kayalıklara tırmanıyorlardı. Toprakta derin çukurlar kazıp içlerine giriyorlardı. Bazıları iri baltalarla kayaları yarıyor, bazıları da kumu eşeliyordu. Kaktüsleri köklerinden yoluyor, kırmızı çiçekleri ayaklarıyla eziyorlardı. Sağa sola koşuşturup birbirlerine sesleniyorlardı, hiç kimse boş durmuyordu.

Karanlık bir mağaranın içinden Ölüm ve Tamah onları seyretmekteydi; Ölüm, “Yorgunum ben, şunların üçte birini bana ver de gideyim,” dedi.

Ama Tamah başını iki yana salladı. “Onlar benim hizmetkârlarım,” diye cevap verdi.

Ölüm, “Elinde ne var?” diye sordu.

“Üç mısır tanesi,” dedi Tamah, “sana ne bundan?”

“Bir tanesini bana ver,” diye haykırdı Ölüm, “bahçeme ekeyim; bir tekini ver de gideyim.”

“Sana hiçbir şey vermeyeceğim,” dedi Tamah ve elini giysisinin kıvrımları arasına sakladı.

Ölüm gülerek bir bardak alıp bir su birikintisine daldırdı; bardağın içinden Sıtma çıktı. Sıtma kalabalığın arasına karıştı, üçte biri ölüp yere devrildi. Soğuk bir sis Sıtma’yı takip ediyor, suyılanları ona eşlik ediyordu.

Kalabalığın üçte birinin öldüğünü gören Tamah göğsünü yumruklayıp ağlamaya başladı. Kısır göğsünü dövüyor, bağırıyordu. “Hizmetkârlarımın üçte birini katlettin,” diye haykırdı; “git artık. Tataristan dağlarında savaş var, her iki tarafın kralları seni çağırıyor. Afganlar kara öküzü öldürmüş,

savaşa hazırlanıyorlar. Mızraklarını kalkanlarına vuruyorlar, demir miğferleri başlarında. Sen ne diye benim vadimde oyalanıyorsun? Git artık, bir daha da gelme buraya.”

“Olmaz,” dedi Ölüm, “sen bana bir mısır tanesi verene kadar gitmem.”

Ama Tamah yumruğunu sıktı, dişlerini gıcırdattı. “Sana hiçbir şey vermeyeceğim,” diye homurdandı.

Ölüm gülerek yerden siyah bir taş aldı ve ormana fırlattı; bir baldıran çalısının içinden, alevden giysisiyle Humma çıktı. Kalabalığın arasına karışarak insanlara dokundu, dokunduğu herkes öldü. Yürüdükçe ayaklarının altındaki otlar kuruyordu.

Tamah ürpererek başına kül döktü. “Zalim!” diye haykırdı. “Zalimsin sen. Hindistan’ın surlarla çevrili kentlerinde açlık hüküm sürüyor, Semerkant’ın sarnıçlarında bir damla su kalmadı. Mısır’ın surlarla çevrili kentlerinde açlık hüküm sürüyor, çekirge sürüleri çölden kentlere geliyor. Nil Nehri taşmadı, rahipler İsis’le Osiris’e lanet okuyor. Sana ihtiyacı olanlara git; hizmetkârlarımı bana bırak.”

“Olmaz,” dedi Ölüm, “sen bana bir mısır tanesi verene kadar gitmem.”

“Sana hiçbir şey vermeyeceğim,” dedi Tamah.

Ölüm yine gülerek ıslık çaldı; bir kadın, havada uçarak geldi. Alnında Veba yazıyordu; etrafında zayıf akbabalar dönüp duruyordu. Veba kanatlarını vadinin üzerine gerdi, bir tek kişi bile sağ kalmadı.

Tamah çığlıklar atarak ormana kaçtı. Ölüm de kızıl atına atlayıp dörtnala uzaklaştı; rüzgârdan daha hızlı yol alıyordu.

Vadinin dibindeki balçığın içinden sürünerek yılanlar, pullu iğrenç yaratıklar çıkıyor, çakallar kumun üzerinde koşarak,

burunlarını dikip havayı koklayarak yaklaşıyordu.

Genç Kral ağlayarak sordu: “Kimdi bu adamlar, ne arıyorlardı?”

“Bir kralın tacı için yakut arıyorlardı,” diye cevap verdi arkasında duran biri.

Genç Kral irkilip arkasına döndü ve hacı kıyafetli, elinde gümüş ayna tutan bir adam gördü.

Benzi soldu, “Hangi kral?” dedi.

Hacı cevap verdi: “Şu aynaya bak, onu göreceksin.”

Genç Kral aynaya baktı ve kendi yüzünü görüp çığlık çığlığa uyandı; odaya parlak güneş ışığı dolmuştu, bahçedeki ağaçlarda kuşlar ötüyordu.

Başmabeyinci ve devlet büyükleri içeri girip yerlere kadar eğilerek genç Kral’ı selamladılar; pajlar altın iplikten dokunmuş kaftanı, tacı ve asayı önüne koydular.

Genç Kral kaftana, taca ve asaya baktı, çok güzeldiler. O güne kadar gördüğü her şeyden daha güzeldiler. Ama o, rüyalarını hatırladı ve şöyle dedi: “Kaldırın bunları, hiçbirini kuşanmayacağım.”

Saraylılar şaşırdı, bazıları genç Kral’ın şaka yaptığını zannedip güldü.

Ama genç Kral sert konuştu: “Bunları alıp götürün, gözümün görmeyeceği bir yere saklayın. Bugün taç giyme törenim yapılacak, ama ben bunları kullanmayacağım. Çünkü bu kaftanı, Acı’nın beyaz elleri Keder tezgâhında dokudu. Yakutun ortasında Kan, incinin ortasında Ölüm var.” Sonra da gördüğü üç rüyayı anlattı.

Saraylılar rüyalarını dinlediler ve birbirlerine bakıp fısıldaştılar: “Kralımız delirmiş olmalı; rüya, adı üstünde,

rüyadır, hayal de hayal. Gerçek değillerdir, onlara kulak asılmaz. Hem bizim için çalışanların hayatından bize ne? Çiftçiyi görmeden ekmek yiyemeyecek miyiz, bağcıyla konuşmadan şarap içemeyecek miyiz yani?”

Başmabeyinci genç Kral’a dedi ki: “Efendimiz, yalvarırım size, bu karamsar düşünceleri bir yana bırakıp şu güzel kaftanı giyin, başınıza şu tacı takın. Kral gibi giyinmezseniz halk sizin kral olduğunuzu nereden anlayacak?”

Genç Kral Başmabeyinci’ye baktı. “Öyle mi gerçekten?” diye sordu. “Kral gibi giyinmezsem kral olduğumu anlamazlar mı?”

“Anlamazlar efendimiz!” diye haykırdı Başmabeyinci.

“Ben bazı insanların doğuştan kral olduğunu sanıyordum,” dedi genç Kral, “ama belki senin dediğin doğrudur. Öyle de olsa, bu kaftanı giymeyeceğim, bu tacı başıma takmayacağım, bu saraya nasıl geldiysem, öyle gideceğim.”

Herkesin dışarı çıkmasını, sadece bir pajın, arkadaşı olarak gördüğü, kendinden bir yaş küçük bir delikanlının kendisine hizmet etmek üzere kalmasını buyurdu. Duru sularla yıkandıktan sonra, kocaman, renkli bir sandığı açtı ve içinden, tepelerde keçi çobanının kaba tüylü keçilerini otlatırken giydiği deri tunikle koyun postundan gocuğu çıkardı. Bunları üstüne geçirip eline de çoban değneğini aldı.

Genç pajın iri mavi gözleri hayretle açıldı, gülümseyerek, “Efendimiz,” dedi, “kaftanınızla asanızı görüyorum, ama tacınız nerede?”

Genç Kral balkon demirlerine tırmanan süpürgeçalısından bir dal koparıp büktü, bir halka yaptı ve başına oturttu.

“İşte tacım,” dedi.

Bu kıyafetle kendi dairesinden çıkıp asilzadelerin kendisini beklediği Büyük Kabul Salonu’na geçti.

Asilzadeler gülüp eğlendiler, bazıları, “Efendimiz,” dedi, “halk Kral’ı bekliyor, siz onlara bir dilenci sunuyorsunuz.” Bazıları da öfkelendi, “Krallığımızı utanca boğdu, efendimiz olmaya layık değil o,” dedi. Ama o hiçbirine cevap vermedi, yürümeye devam ederek parlak somaki basamaklardan aşağı indi, bronz kapıdan dışarı çıktı ve atına binip katedrale doğru ilerledi; genç paj yanı sıra koşarak geliyordu.

Halk gülüp, “Kral’ın soytarısı geçiyor,” dedi ve onunla alay etti.

Genç Kral atının dizginlerini çekti, “Hayır, ben Kral’ım,” dedi. Sonra da gördüğü üç rüyayı anlattı onlara.

Kalabalığın içinden bir adam öne çıktı ve acı acı konuşmaya başladı: “Efendi, bilmez misin ki zenginin şatafatı yoksula hayat verir? Biz sizin ihtişamınızla beslenir, ekmeğimizi sizin ayıplarınızdan çıkarırız. Kalpsiz bir efendi için çalışmak zordur, ama çalışacak efendisi olmamak daha da zordur. Bizi kargalar mı besleyecek sanıyorsun? Bütün bunlara bir çare buldun mu? Alıcıya, ‘Şu kadar para verip alacaksın’, satıcıya, ‘Şu fiyata satacaksın’ mı diyeceksin? Hiç sanmam. Sen en iyisi Sarayına geri dön ve değerli mor kıyafetini giyin. Bizden, bizim çilemizden sana ne?”

“Zenginle yoksul kardeş değil midir?” diye sordu genç Kral.

“Öyledir,” dedi adam, “zengin kardeşin adı da Kabil’ dir.”

Genç Kral’ın gözleri yaşlarla doldu; homurdanan insanların arasından atını sürdü; genç paj korkup yanından ayrıldı.

Katedralin ana kapısına vardığında askerler teberlerini uzatıp, “Ne işin var burada? Bu kapıdan bir tek Kral geçebilir,” dediler.

Genç Kral öfkeden kıpkırmızı kesilerek, “Ben Kral’ım,” dedi ve teberleri itip içeri girdi.

Yaşlı Piskopos onu çoban kıyafetiyle görünce hayretler içinde tahtından kalkıp yanına gitti, “Evladım,” dedi, “bu üstündeki kıyafet bir krala yakışır mı? Sana hangi tacı giydireceğim, eline hangi asayı vereceğim? Bugün senin için mutlu bir gün olmalı, aşağılanma günü değil.”

“Mutluluk Keder’in biçtiği giysileri mi giymeli?” dedi genç Kral. Sonra da gördüğü üç rüyayı anlattı.

Piskopos rüyaları dinledikten sonra kaşlarını çatıp konuştu: “Evladım, ben yaşlı bir adamım, ömrümün sonuna geldim; bu koca dünyada çok kötülük olduğunu biliyorum. Korku salan hırsızlar dağlardan inip küçük çocukları kaçırır, Magriplilere satar. Aslanlar pusuya yatıp kervanları bekler, develere saldırırlar. Yabandomuzları vadideki mısırları kökler, tilkiler tepedeki asmaları dişler. Korsanlar sahili talan edip balıkçı teknelerini yakar, balıkçıların ağlarına el koyarlar. Tuzlu bataklıklarda cüzamlılar yaşar; sazlardan örülmüş kulübelerine kimse yaklaşamaz. Dilenciler kentlerde dolaşıp yemeklerini köpeklerle paylaşırlar. Bütün bunlara engel olabilir misin? Cüzamlıyı yatağına yatırıp, dilenciyi sofrana oturtabilir misin? Aslana emir verebilir misin, yabandomuzuna söz geçirebilir misin? Sefaleti yaratan, senden daha akıllı değil mi? İşte bu yüzden, bu yaptığını alkışlamıyor, sana diyorum ki: Atına bin, Sarayına dön, yüzün gülsün, bir krala yakışan kıyafeti giy, ben de altın tacını başına takıp incili asanı eline vereyim. Rüyalarına gelince, unut onları. Bu dünyanın yükünü bir tek kişi omuzlayamaz, bu dünyanın derdini bir tek yürek kaldıramaz.”

“Bu sözleri Tanrı’nın evinde mi söylüyorsun?” dedi genç Kral ve Piskopos’un yanından geçip altarın basamaklarını tırmandı, İsa’nın resminin karşısında durdu.

Karşısında İsa’nın resmi, sağında, solunda göz kamaştırıcı altın taslar, sarı şarapla dolu ayin kadehi ve kutsal yağla dolu şişe duruyordu, İsa’nın resminin karşısında diz çöktü; mücevherlerle süslü kutsal sandığın yanında iri mumlar yanıyor, tütsü dumanı ince mavi çelenkler halinde, kıvrıla kıvrıla kubbeye yükseliyordu. Genç Kral başını eğip dua etti; kaskatı cübbeler giyinmiş rahipler usulca altardan uzaklaştılar.

Ansızın sokaktan bir patırtı, bir keşmekeş duyuldu ve kılıçlarını çekmiş asilzadeler, sorguçlarındaki tüyler sallanarak, parlak çelik kalkanlarıyla içeri daldılar. “Nerede o rüyaperest?” diye bağırdılar. “Nerede o dilenci kıyafetli Kral krallığımızı utanca boğan o delikanlı? Öldüreceğiz onu, o bize hükmetmeye layık değil.”

Genç Kral tekrar başını eğip dua etti; duasını bitirdiğinde ayağa kalkıp asilzadelere döndü ve kederli gözlerle baktı.

Ve birden, güneş ışığı vitraylı camlardan içeri dolup genç Kral’ın bedenini, özel olarak onun için dokunmuş kaftandan daha da güzel bir kaftanla sarmaladı. Kuru değnek çiçek açtı, inciden daha beyaz zambaklarla bezendi. Kuru dikenler çiçek açtı, yakuttan daha kırmızı güllerle bezendi. Zambaklar en güzel incilerden de beyazdı, sapları parlak gümüştendi. Güller en parlak yakutlardan da kırmızıydı, yaprakları dövülmüş altındandı.

Genç Kral, krallara yaraşır bir kıyafete bürünmüş, duruyordu; mücevherlerle süslü kutsal sandığın kapağı açılıverdi, kutsal kâsenin billurundan harikulade, esrarengiz bir ışık yansıdı. Genç Kral, krallara yaraşır bir kıyafete bürünmüş, duruyordu; Tanrı’nın ihtişamı her yanı sardı, duvarlara oyulmuş nişlerdeki azizler hareket eder gibiydi. Genç Kral, krallara yaraşır bir kıyafete bürünmüş, karşılarında duruyordu; orgun ezgisi etrafa yayılıyor, borazanlar çalınıyor, korodaki çocuklar şarkı söylüyordu.

Halk şaşkınlık içinde dizüstü çöktü; asilzadeler kılıçlarını kınlarına sokup selam durdular; Piskopos'un yüzü bembeyaz oldu, elleri titremeye başladı. “Benden daha yüce bir varlık sana taç giydirdi!” diye haykırıp genç Kral'ın karşısında diz çöktü.

Genç Kral yüksek altardan aşağı indi ve halkın arasından geçip gitti. Ama hiç kimse yüzüne bakmaya cesaret edemedi, çünkü yüzü bir meleğin yüzüydü.

Prenses’in Doğum Günü

Taplow Court’lu Mrs. William H. Grenfell’e

Prenses’in doğum günüydü. Prenses henüz on iki yaşındaydı; Saray’ın bahçesinde güneş pırıl pırıl parlamaktaydı.

Gerçek bir prenses ve İspanya Kralı’yla Kraliçesi’nin en büyük kızı olduğu halde, tıpkı yoksul ailelerin çocukları gibi, onun da yılda tek bir doğum günü vardı; dolayısıyla doğum gününün çok güzel bir gün olması, bütün ülke için büyük önem taşıyordu. O gün de gerçekten çok güzel bir gündü doğrusu. Uzun boylu, çizgili laleler, sıra sıra askerler gibi saplarının üzerinde dimdik durup, çimenliğin karşı tarafındaki güllere meydan okurcasına bakıyor, “Biz de sizin kadar göz kamaştırıcıyız,” diyorlardı. Kanatlarına altın tozu serpilmiş mor kelebekler etrafta uçuşuyor, tek tek her çiçeği sırayla ziyaret ediyorlardı; küçük kertenkeleler duvardaki çatlaklardan çıkmış, parlak beyaz ışığın altına uzanmış güneşleniyorlardı; sıcaktan çatlayıp yarılan narlar, kanayan kırmızı kalplerini sergiliyorlardı. Küflü kafesten, loş sıra kemerlerden kucak kucak sarkan solgun sarı limonlar bile, bu harika güneşin altında daha koyu bir renge bürünmüş gibiydiler; manolyalar, kat kat fildişinden, iri yuvarlak çiçeklerini açmış, havaya tatlı, baygın bir koku yayıyorlardı.

Küçük Prenses de, arkadaşlarıyla bahçede geziniyor, taştan çiçekliklerin, üstü yosun bağlamış, eski heykellerin arasında saklambaç oynuyordu. Normal günlerde sadece kendi mevkiinden çocuklarla oynamasına izin verildiğinden, hep tek başına oynamak zorunda kalırdı, ama doğum günü istisnai bir gün olduğu için, Kral emir vermiş, Prenses’in,

istediği çocukları oyun oynamak üzere davet edebileceğini bildirmişti. Bütün bu narin İspanyol çocukları, muhteşem bir zarafetle, kayarcasına hareket ediyorlardı; oğlanların uzun tüylü şapkaları, kısa, bol kıvrımlı pelerinleri vardı; kızlar uzun brokar elbiselerinin kuyrukları yerlerde sürünmesin diye özen gösteriyor, güneşten korunmak için kocaman, simli siyah yelpazelerini gözlerine siper ediyorlardı. Ama aralarında en zarif ve dönemin oldukça hantal modasına uygun biçimde, en güzel giyinmiş olanı, Prenses'ti. Gri saten elbisesinin eteğinde ve kabarık karpuz kollarında ağır simli işlemeler, katı robasında dizi dizi inciler vardı. Yürürken eteğinin altından, iri pembe yapma güllerle süslü iki minik iskarpin görünüyordu. Kocaman, tülden yelpazesi, sedefli pembeydi ve küçük beyaz yüzünü bir hale gibi çevreleyen donuk altın rengi, kaskatı saçlarına harikulade bir beyaz gül takılmıştı.

Kederli Kral, Saray'ın bir penceresinden onları seyretmekteydi. Arkasında nefret ettiği kardeşi Don Pedro de Aragon duruyor, günah çıkardığı rahip, Granada Başengizisyoncusu ise, yanında oturuyordu. Kral her zamankinden de kederliydi, çünkü etrafına toplanan saraylıları çocuksu bir ciddiyetle, eğilerek selamlayan, kendisine her an eşlik eden asık yüzlü Albuquerque Düşesi'ne yelpazesinin arkasına gizlenip gülen Prenses'e baktıkça, Prenses'in annesini hatırlıyordu; genç Kraliçe, kısa bir süre önce Kral'a öyle geliyordu neşeli ülke Fransa'dan gelmiş ve İspanya Sarayı'nın kasvetli ihtişamında sararıp solmuş, kızını doğurduktan altı ay sonra, meyve bahçesindeki bademlerin açtığını ikinci kez göremeden, şimdi ot bürümüş olan avlunun ortasındaki yaşlı, boğum boğum incir ağacının meyvelerini ikinci kez toplayamadan ölmüştü. Kral genç karısını öyle büyük bir aşkla sevmişti ki, mezarın bile onu kendisinden ayırmasına dayanamamıştı. Kraliçe, Magripli bir hekim tarafından mumyalanmıştı; söylentiye göre Engizisyon'un sapkınlık ve büyücülük

suçuyla yargılayıp idam cezası verdiği hekime, bu hizmeti karşılığında hayatı bağışlanmıştı; Kraliçe'nin bedeni halen, Saray'ın siyah mermer şapelinde, yaklaşık on iki yıl önce, o rüzgârlı mart günü keşişlerin taşıdığı, goblen kaplı tabutunda durmaktaydı. Kral ayda bir kere, koyu renk bir pelerine bürünüp, eline kumaşa sarılı bir fener alarak şapele, Kraliçe'nin yanına gider, diz çöküp, "Mi reina! Mi reina!"[1] diye haykırırdı; bazen de, İspanya'da hayatın tek tek her eylemini düzenleyen ve bir kralın kederine bile belirli sınırlar koyan resmî teşrifat kurallarını çiğneyerek, çılgınca bir acıyla, mücevherlerle süslü o solgun elleri yakalar, o soğuk, boyalı çehreyi delice öperek uyandırmaya çalışırdı.

Kraliçe'yi bugün, Fontainebleau Şatosu'nda, kendisi henüz on beş yaşında, o daha da gençken, ilk kez gördüğü haliyle görür gibiydi. O gün Fransa Kralı'nın ve Saray erkânının huzurunda, Papalık Temsilcisi tarafından resmen nişanlanmışlardı; Kral El Escorial'e dönerken, beraberinde küçük sarı bir bukleyle, arabasına bindiği sırada eğilip elini öpen çocuksu dudakların hatırasını da götürmüştü. Daha sonra iki ülkenin sınırındaki küçük bir kentte, Burgos'ta alelacele bir düğün yapılmıştı; ardından şaşaalı bir törenle Madrid'e gitmişler ve geleneklere uygun şekilde La Atocha Kilisesi'nde Missa ayinine katılmışlardı; her zamankinden daha muhteşem bir auto-da-fé düzenlenmiş ve aralarında birçok İngilizin de bulunduğu yaklaşık üç yüz sapkın, yakılmak üzere sivil güvenlik güçlerine teslim edilmişti.

Kral'ın Kraliçe'yi çılgınca bir aşkla sevdiği su götürmezdi; birçoklarının nazarında bu aşk, o sıralar Yeni Dünya'nın hâkimiyetini ele geçirmek için İngiltere'yle savaşan ülkesi açısından çok zararlı olmuştu. Kral, karısının bir an bile gözünün önünden ayrılmasına izin vermemiş, onun yüzünden ciddi devlet meselelerini unutmuş veya unutur gibi görünmüş ve tutkunun kölesi olan herkes gibi körleşerek, Kraliçe'yi memnun etmek için özene bezene

düzenlediği şaşaalı törenlerin, karısının tuhaf hastalığını daha da ağırlaştırdığını fark edememişti. Kraliçe öldüğünde, Kral bir süre aklını yitirmiş biri gibi dolaşmıştı ortalıkta. Hiç şüphesiz, tahtından resmen vazgeçip zaten fahri başrahibi olduğu büyük Granada Trappist Manastırı'na çekilmesini engelleyen tek şey, küçük Prenses'i kardeşine emanet etmekten korkması olmuştu; kardeşi, İspanya'da bile zalimliğiyle ün salmıştı ve birçok kişi, Aragon'daki şatosuna yaptığı ziyaret sırasında hediye ettiği zehirli eldivenlerle Kraliçe'yi onun öldürdüğünden şüpheleniyordu. Saltanat fermanıyla kraliyet topraklarının tamamında ilan ettiği üç yıllık genel yas sona erdikten sonra bile, vekillerinin yeni bir evlilikten söz etmelerine Kral'ın tahammülü yoktu; hattâ İmparator bizzat elçiler gönderip yeğeniyle, güzeller güzeli Bohemya Arşidüşesi'yle evlenmesini teklif ettiğinde, cevaben İspanya Kralı'nın Keder'le evli olduğunu ve kısır bir eş olduğu halde onu Güzellik'ten daha çok sevdiğini bildirmişti; bu cevabı yüzünden krallık zengin Felemenk eyaletlerini kaybetmiş, ret cevabından kısa bir süre sonra, Felemenk eyaletleri İmparator'un kışkırtmasıyla, Kalvenci fanatiklerin önderliğinde İspanya Kralı'na karşı ayaklanmışlardı.

İşte bugün, bahçede oynayan Prenses'i seyrederken, bütün evliliğini, vahşi, alevli mutluluklarını ve ani bitişinin korkunç ıstırabını yeniden yaşıyordu sanki. Ara sıra Kral'ın bulunduğu pencereye bir göz atan, vakur İspanyol asilzadelerine öpülmek üzere minik elini uzatan Prenses de Kraliçe'nin o alımlı huysuzluğuna sahipti, başını aynı inatçı tavırla arkaya atıyor, Kraliçe'ninkilerin eşi olan o gururlu, kıvrımlı, güzel dudakları, aynı harika tebessümle vrai sourire de France[2] aralanıyordu. Ama çocukların tiz kahkahaları Kral'ın kulağını tırmalıyor, parlak, acımasız güneş kederiyle alay ediyordu; duru sabah havasını, mumyacıların kullandığı türden garip baharatların ağır kokusu zehirliyordu sanki (yoksa ona mı öyle geliyordu?). Kral yüzünü avuçlarına

gömdü; Prenses tekrar yukarı baktığında perdeler çekilmiş, Kral gözden kaybolmuştu.

Prenses hayal kırıklığıyla hafifçe dudak büktü, sonra da omuz silkti. Babası doğum gününde onunla birlikte olabilirdi pekâlâ. O saçma devlet işleri bu kadar önemli miydi? Yoksa mumların sürekli yandığı, kendisinin içeri girmesine asla izin verilmeyen o kasvetli şapele mi gitmişti? Güneş pırıl pırıl parlarken, herkes bu kadar mutluyken oraya gitmesi ne kadar saçmaydı! Üstelik o anda borazanların müjdelediği yalancı boğa güreşini, kukla gösterisini ve daha nice olağanüstü gösteriyi de kaçıracaktı. Amcasıyla Engizisyon Başrahibi çok daha mantıklıydılar. Bahçeye çıkmışlar, kendisine tatlı tatlı iltifat ediyorlardı. Prenses de o güzel başını arkaya atıp Don Pedro'nun elinden tutarak ağır adımlarla basamakları indi ve bahçenin öbür ucuna kurulmuş olan, mor ipekten uzun çadıra doğru ilerledi; öteki çocuklar öncelik sırasına göre Prenses'i izliyor, en uzun isimli olanlar en önde gidiyordu.

Süslü püslü toreador[3] kıyafetleri giymiş olan soylu oğlan çocukları sıraya dizilip Prenses'i karşıladılar; on dört yaşlarında, müthiş yakışıklı bir delikanlı olan genç Tierra-Nueva Kontu da, tam bir İspanyol asilzadesi zarafeti sergileyerek şapkasını çıkarıp Prenses'i yerine, arenaya yukarıdan bakan yüksek bir platforma yerleştirilmiş yaldızlı fildişinden küçük koltuğa götürdü ciddiyetle. Etrafına toplanan çocuklar, iri yelpazelerini sallayıp aralarında fısıldaşıyorlar, Don Pedro'yla Engizisyon Başrahibi de girişte durmuş gülüyorlardı. Sarı kırmalı bir yaka takmış, zayıf, sert hatlı bir kadın olan Düşes Camerera Mayor[4] bile her zamanki kadar aksi görünmüyordu; soğuk bir tebessüm, kırışık çehresinde dolaşıp ince, kansız dudaklarını geriyordu.

Gerçekten şahane bir boğa güreşiydi; hattâ Prenses'e sorulursa, Parma Dükü babasını ziyarete geldiğinde Sevilla'ya gidip seyrettikleri gerçek boğa güreşinden çok

daha güzeldi. Oğlanların bazıları, ellerinde rengârenk flamalar ve kurdelelerle süslü uzun kargılarla, allanıp pullanmış oyuncak atların üzerinde zıplayıp atlıyorlar, bazıları ellerindeki kızıl pelerinleri boğanın önünde sallayıp boğa saldırdığında çitin üzerine sıçrıyorlardı; boğaya gelince, örülmüş saz ve köseleden yapılmış olmasına rağmen gerçek bir boğadan farksızdı ve ara sıra, hiçbir canlı boğanın yapmayacağı şekilde, arka ayakları üzerinde arenayı çepeçevre dolanıyordu. Çok da muhteşem bir güreş çıkardı; çocuklar o kadar heyecanlandılar ki, sıraların üzerine çıkıp dantel mendillerini sallayarak, tıpkı yetişkinler gibi mantıklı bir biçimde, “Yaşasın boğa! Yaşasın boğa!” diye bağırdılar. Çok sayıda oyuncak atın delik deşik edilip binicilerinin yere düşürüldüğü uzun bir mücadelenin ardından, genç Tierra-Nueva Kontu boğaya diz çöktürdü ve nihai darbeyi indirmek için Prenses’ten izin aldıktan sonra, tahta kılıcını hayvanın boynuna öyle bir şiddetle sapladı ki, boğanın kafası yerinden fırladı ve Madrid’deki Fransız Büyükelçisi’nin oğlu küçük Mösyö de Lorraine’in gülen yüzü ortaya çıktı.

Dinmek bilmeyen alkışların arasında arena temizlendi, sarı-siyah üniforma giymiş iki Magripli paj, ölü oyuncak atları büyük bir ciddiyetle sürükleyerek götürdüler; Fransız yürüyüş hocasının ip üzerinde denge gösterisi yaptığı kısa bir aradan sonra, İtalyan kuklacılar, bu amaçla kurulmuş olan küçük tiyatroda, yarı-klasik Sophonisba trajedisini sahnelediler. Kuklalar o kadar güzel rol yapıyordu, hareketleri öylesine doğaldı ki, oyunun sonunda Prenses’in gözleri buğulandı. Hattâ bazı çocuklar enikonu ağladılar, gözyaşları ancak şekerlemelerle dindirilebildi; Engizisyon Başrahibi bile o kadar etkilendi ki, tahtadan ve boyalı balmumundan yapılmış, tellerle oynatılan nesnelerin böylesine bedbaht olmalarına, böyle felaketlerle karşılaşmalarına dayanamadığını söyledi Don Pedro’ya.

Ardından Afrikalı bir hokkabaz çıktı; kırmızı kumaşla örtülmüş iri bir seleyi arenanın ortasına koyup sarığının kıvrımları arasından kamıştan tuhaf bir kaval çıkardı ve çalmaya koyuldu. Bir iki dakika sonra kumaş kımıldamaya başladı; kavalın sesi giderek tizleşti ve sonunda yeşil-altın sarısı iki yılan, garip üçgen kafalarını dışarı çıkarıp ağır ağır doğruldular ve tıpkı suda dalgalanan bir bitki gibi, müzikle birlikte ileri geri sallanmaya başladılar. Ama çocuklar, yılanların şiştikçe beneklenen boyunlarından ve şimşek gibi hareket eden dillerinden korktular; hokkabazın kumun içinden çıkardığı minik portakal ağacı ve ağacın üstünde açan güzel beyaz çiçeklerle gerçek meyveler, daha çok hoşlarına gitti; hokkabaz son olarak, Las-Torres Markisi'nin küçük kızının yelpazesini alıp mavi bir kuşa dönüştürdüğünde ve kuş çadırın içinde uçup öttüğünde, çocukların şaşkınlığı ve coşkusu görülmeye değerdi. Ardından, Nuestra Señora del Pilar Kilisesi'nden dansçı oğlanların ciddi menüeti de çok beğenildi. Her sene mayıs ayında Meryem Ana onuruna altarın önünde yapılan bu harika töreni Prenses daha önce hiç görmemişti; zaten birçok kişiye göre İngiltere Kraliçesi Elizabeth'in hizmetinde olan deli bir rahibin, Asturias Prensi'ne zehirli kutsal ekmek yedirme girişiminden beri, İspanya kraliyet ailesinden hiç kimse Saragossa Katedrali'ne ayak basmamıştı. Dolayısıyla Prenses "Meryem Ana Dansı"nı sadece işitmişti; gerçekten de çok güzel bir danstı. Oğlanlar beyaz kadifeden eski moda saray kıyafetleri giymişlerdi; tuhaf görünümlü, üç köşeli şapkaları simli püsküller ve upuzun devekuşu tüyleriyle süslenmişti; kostümlerinin, güneşin altında hareket ettikçe göz kamaştıran beyazlığı, esmer yüzleri ve uzun siyah saçlarıyla tam bir tezat teşkil ediyordu. Karmaşık dans figürlerinde sergiledikleri vakar, ağır hareketlerinin ve reveranslarının ölçülü zarafeti, bütün seyircileri büyüledi; gösteri sona erip de uzun tüylü şapkalarını çıkararak Prenses'i selamladıklarında, Prenses selamlarına büyük bir nezaketle karşılık verdi ve bu zevki kendisine bağışladığı

için Pilar Meryemi Kilisesi’ne kocaman bir mum göndereceğine söz verdi.

Sonra arenaya bir grup yakışıklı Mısırlı o dönemde çingenelere bu ad verilirdi girdi; halka olup bağdaş kurdular ve tatlı tatlı zither çalmaya koyuldular; müziğe uygun olarak ağır ağır sallanıyorlar, pes tonda, hülyalı bir ezgi mırıldanıyorlardı. Don Pedro’yu görünce kaşlarını çattılar, bazılarının yüzüne bir dehşet ifadesi yerleşti, çünkü daha birkaç hafta önce, Don Pedro iki aşiret üyesini büyücülük yaptıkları iddiasıyla Sevilla pazaryerinde astırmıştı; ama arkasına yaslanıp yelpazesinin üzerinden iri mavi gözleriyle kendilerini seyreden güzel Prenses’e hayran oldular ve bu kadar güzel birinin asla kimseye zulmetmeyeceğine kanaat getirdiler. Zitherlerinin tellerine uzun, sivri tırnaklarıyla belli belirsiz dokunarak tatlı tatlı çalmaya devam ettiler; başları uykuya dalarmışçasına öne düşüyordu. Ansızın, bütün çocukları yerinden sıçratan ve Don Pedro’nun elini hançerinin akik kabzasına götürten keskin bir çığlık atıp ayağa fırladılar ve tef çalarak çılgınca dönüp o garip, gırtlaktan lisanlarıyla vahşi bir aşk şarkısı söylediler. Sonra bir işaret üzerine yine hep birlikte yere çöküp hiç kıpırdamadan yattılar; sessizliği bozan tek şey, zitherlerin tekdüze tıngırtısıydı. Bunu birkaç kere tekrarlayıp bir an gözden kayboldular ve sonra, zincire bağlanmış kahverengi, uzun tüylü bir ayı ve omuzlarında ufak tefek şebeklerle geri geldiler. Ayı büyük bir ciddiyetle amuda kalktı; kara kuru şebekler, görünüşe bakılırsa onları eğitmiş olan iki çingene çocuğuyla birlikte türlü çeşitli numaralar yaptılar; minik kılıçlarla çarpışıp silah attılar, tıpkı Kral’ın muhafız birliği gibi, asker talimi yaptılar. Çingeneler müthiş alkış topladı.

Ama sabahki eğlenceler arasında en komik olanı, hiç şüphesiz, küçük Cüce’nin dansıydı. Cüce eğri bacaklarıyla paytak paytak yürüyerek, kocaman, biçimsiz kafasını iki yana sallayarak paldır küldür arenaya çıktığında, çocuklar

neşeyle haykırdılar; Prenses bile o kadar çok güldü ki, Düşes, İspanya tarihinde bir kral kızının kendi mevkiinden kişilerin karşısında ağladığı vaki olmakla birlikte, kraliyet soyundan hiçbir prensesin, kendinden düşük mevkideki kişilerin karşısında bu kadar gülüp eğlenmediğini Prenses'e hatırlatmak zorunda kaldı. Ne var ki Cüce gerçekten de çok gülünçtü; öteden beri korkunç şeylere tutkusuyla ün salmış olan İspanya Sarayı'nda bile, böylesine olağanüstü bir yaratık daha önce hiç görülmemişti. İlk kez insan içine çıkıyordu. Bir önceki gün, kenti çevreleyen geniş mantarmeşesi ormanının ücra bir köşesinde avlanan iki asilzade, Cüce'yi vahşiler gibi ormanda dolaşırken bulmuşlar, Prenses'e sürpriz olsun diye alıp Saray'a getirmişlerdi; yoksul bir kömürcü olan Cüce'nin babası, böylesine çirkin, işe yaramaz bir evlattan kurtulduğuna pek sevinmişti. Cüce'nin belki de en eğlenceli yanı, gülünç görünümünün katiyen bilincinde olmamasıydı. Son derece mutlu ve neşeliydi. Çocuklar güldüğünde o da onlar kadar neşeyle, rahat rahat gülüyor, her dansın sonunda, sanki Doğa'nın, esprili bir ânında, başkaları alay etsin diye yarattığı biçimsiz bir şey değil de, onlardan biriymiş gibi, çocukların karşısında müthiş komik reveranslar yapıyor, gülümseyip selam veriyordu. Prenses'e gelince, Cüce' yi tam anlamıyla büyülemişti. Gözlerini Prenses'ten alamıyor, sanki sadece onun için dans ediyordu; Kral'ın üzüntüsünü tatlı sesiyle dağıtsın diye Papa'nın kendi şapelinden Madrid'e gönderdiği ünlü İtalyan soprano Caffarelli'ye Saray'daki soylu hanımların çiçek buketleri attığını hatırlayan Prenses, Cüce'nin gösterisi sona erdiğinde saçındaki güzel beyaz gülü çıkardı, biraz şaka olsun diye, biraz da Düşes'i kızdırmak için, en tatlı tebessümünü takınıp gülü arenanın ortasına, Cüce'ye fırlattı; Cüce olayı ciddiye aldı ve çiçeği kaba saba dudaklarına götürüp elini kalbine bastırarak, ağzı kulaklarında, minik gözleri zevkten ışıl ışıl, Prenses'in karşısında diz çöktü.

Bu hareketi Prenses'in ciddiyetini öyle bozdu ki, küçük Cüce koşarak arenadan çıktıktan sonra uzun müddet gülmeye devam etti ve dansın derhal tekrarlanmasını istediğini bildirdi amcasına. Ne var ki Düşes, güneşin tam tepede olması sebebiyle Prenses Hazretleri'nin vakit geçirmeden Saray'a dönmesinin daha iyi olacağına karar verdi; Saray'da Prenses'in onuruna muhteşem bir ziyafet hazırlanmıştı, gerçek bir doğum günü pastası da vardı; adının başharfleri renkli şekerlerle pastanın üzerine yazılmış, tepesine de çok şirin gümüş bir bayrak kondurulmuştu. Prenses bunun üzerine ağırbaşlı bir tavırla yerinden kalktı, öğle uykusundan sonra küçük Cüce'nin tekrar dans etmesi için emir verdikten ve düzenlediği güzel tören için genç Tierra-Nueva Kontu'na teşekkür ettikten sonra dairesine döndü; çocuklar da, gelirken takip ettikleri sıraya uygun şekilde onu izlediler.

Küçük Cüce, bir kez daha dans etmesi için Prenses'in özel olarak emir verdiğini öğrenince o kadar gururlandı ki, hemen bahçeye koştu; gülünç bir mutlulukla kendinden geçerek beyaz gülü öpüyor, sevincinden görülmedik kabalıkta ve hantallıkta hareketler yapıyordu.

Çiçekler, Cüce'nin güzel evlerine girme küstahlığını göstermesine epeyce öfkelendiler; Cüce'nin bahçe yollarında hoplayıp zıpladığını, gülünç bir biçimde kollarını havada salladığını görünce, duygularını daha fazla bastıramadılar.

"Bizim bulunduğumuz bir yerde koşup oynamasına izin verilemeyecek kadar çirkin!" diye haykırdı laleler.

"Afyon suyu içip bin yıllık bir uykuya dalması uygun olur," dedi iri kırmızı zambaklar ve öfkeden iyice kızardılar.

"Korkunç bir yaratık!" diye bağırdı Kaktüs. "Hem eğri büğrü, hem bodur; kafasıyla bacakları da tamamen orantısız.

Tüylerim diken diken oldu, bana yaklaşacak olursa dikenlerimi batırıvereceğim.”

“Üstelik benim en güzel çiçeklerimden birini ele geçirmiş,” dedi beyaz Gül Ağacı. “O çiçeği bu sabah Prenses’e doğum günü armağanı olarak bizzat ben verdim, Prenses’ten çalmış onu.” Sonra da avazı çıktığı kadar, “Hırsız! Hırsız! Hırsız!” diye bağırdı.

Genellikle büyüklük taslamayan ve çok sayıda yoksul akrabaları olduğu bilinen kırmızı sardunyalar bile Cüce’yi görünce tiksintiyle dudak büktüler ve mütevazı menekşeler, çok çirkin olmakla birlikte bu konuda yapabileceği bir şey olmadığını söylediklerinde, sardunyalar çok haklı olarak zaten en büyük kusurunun bu olduğu, tedavisi mümkün değil diye bir insanı takdir etmek gerekmediği cevabını yapıştırdılar. Doğrusu bazı menekşeler bile, küçük Cüce’nin çirkinliğinin neredeyse gösterişe kaçtığı kanısındaydılar; neşeyle hoplayıp zıplayacağına, böyle gülünç ve salakça tavırlar takınacağına kederli, en azından düşünceli görünse, çok daha iyi edeceğini düşünüyorlardı.

Son derece seçkin bir şahsiyet olan ve vaktiyle koskoca İmparator Şarlken’e saati bildirmiş olan yaşlı Güneş Saati’ne gelince, küçük Cüce’nin görünümüne o kadar şaşırdı ki, uzun gölgeli parmağıyla tam iki dakikayı göstermeyi unuttu neredeyse ve kendini tutamayıp, parmaklıkta güneşlenmekte olan iri süt beyazı Tavuskuşu’na, kral evlatlarının kral, kömürcü evlatlarının da kömürcü olduğunu herkesin bildiğini ve bunun böyle olmadığını iddia etmenin de saçmalık olduğunu söyledi; Tavuskuşu kendisine yüzde yüz katıldı ve o kadar yüksek, sert bir tonda, “Elbette, elbette!” diye bağırdı ki, serin sular fışkırtan fıskıyenin havuzunda yaşayan japonbalıkları kafalarını sudan dışarı çıkartıp taştan dev Triton’lara ne olup bittiğini sordular.

Ama nasıl olduysa, kuşlar Cüce'den hoşlandılar. Onu ormanda birçok kez görmüşlerdi; anafora kapılmışçasına dönerek uçuşan yaprakların peşinde cinler gibi hoplayıp zıplar, yaşlı bir meşe ağacının kovuğuna büzülüp, cevizlerini sincaplarla paylaşırdı. Çirkin olması kuşların hiç umurunda değildi. Aslına bakılırsa, geceleri portakal bahçesinde tatlı ötüşüyle bazen Ay'ı bile aşağı indiren Bülbül'ün de pek ahım şahım bir görünüşü yoktu; üstelik Cüce kendilerine çok iyi davranmış, ağaçlarda tek bir meyvenin bulunmadığı, toprağın demir gibi kaskatı olduğu, aç kurtların yiyecek bulmak için kentin kapılarına indiği o zorlu kış mevsiminde, bir kez olsun onları unutmamış, bir parçacık kara ekmeğinin kırıntılarını onlara vermiş, iki lokma kahvaltısını onlarla paylaşmıştı hep.

İşte bu yüzden, Cüce'nin etrafında uçuşuyor, geçerken kanatlarını yanağına şöyle bir dokunduruyor ve kendi aralarında gevezelik ediyorlardı; küçük Cüce o kadar memnun oldu ki, dayanamayıp onlara güzel beyaz gülü gösterdi ve bu gülü, kendisini sevdiği için bizzat Prenses'in verdiğini söyledi onlara.

Kuşlar Cüce'nin söylediklerinin tek kelimesini dahi anlamadılar, ama bunun hiç önemi yoktu, çünkü başlarını yana yatırıp bilmiş bir tavır takındılar, bu da bir şeyi anlamak kadar işe yarar ve çok daha kolaydır.

Kertenkeleler de Cüce'yi çok sevdiler; Cüce koşuşturmaktan yorulup dinlenmek üzere çimenlere uzandığında kertenkeleler üstünde sıçrayıp oynadılar ve ellerinden geldiğince onu eğlendirmeye çalıştılar. "Herkes bir kertenkele kadar güzel olamaz ki!" diye haykırdılar. "Bu kadarını beklemek haksızlık olur. Hem kulağa saçma gelse de, aslında pek o kadar çirkin sayılmaz; gözünü kapatıp ona bakmazsın, olur biter." Kertenkeleler doğuştan filozoftular; yapacak başka şey bulamadıklarında veya çok yağmur

yağdığı için dışarı çıkamadıklarında, bir arada oturup saatlerce düşünürlerdi.

Ne var ki Çiçekler, hem kertenkelelerin, hem de kuşların tutumuna müthiş öfkeleniyorlardı. “İşte,” dediler, “devamlı koşuşturup uçuşmanın sonu böyle bayağılığa varır. Terbiye görmüş kişiler bizim gibi daima aynı noktada dururlar. Bizim bahçe yollarında hoplayıp zıpladığımızı, çimenlerde deli gibi koşarak kızböceklerini kovaladığımızı gören olmuş mudur? Biz bir hava değişimine ihtiyaç duyduğumuzda bahçıvanı çağırtırız, bizi başka bir tarha taşır. Böylesi daha ağırbaşlıdır, doğrusu budur. Oysa kuşlarla kertenkeleler huzur nedir bilmezler, hattâ kuşların sürekli bir adresi bile yoktur. Onlar çingeneler gibi serseridirler ve çingenelerle tıpatıp aynı muameleyi görmeleri gerekir.” Sonra da burunlarını havaya dikip mağrur bir edaya büründüler; bir süre sonra, çimenlerin üstünde yatan küçük Cüce’nin toparlanıp kalktığını ve bahçeyi geçerek Saray’a girdiğini görünce pek memnun oldular.

“Ömrünün sonuna kadar içeride kapalı tutulması gerekir kesinlikle,” dediler. “Şu kambur sırtına, çarpık bacaklarına baksanıza.” Sonra da kıkırdamaya başladılar.

Ama küçük Cüce bütün bunlardan habersizdi. Kuşları ve kertenkeleleri çok sever, çiçeklerin, dünyanın en harika yaratıkları olduğunu düşünürdü; Prenses’i ayrı tutuyordu elbette, ne de olsa Prenses kendisine o güzel beyaz gülü vermişti ve onu seviyordu, bu da çok önemli bir şeydi. Keşke Prenses’le birlikte Saray’a dönmüş olsaydı! Prenses onu sağına oturtur, ona gülümserdi; o da Prenses’in yanından hiç ayrılmayıp onun oyun arkadaşı olur, ona türlü çeşitli eğlenceli numaralar öğretirdi. Küçük Cüce daha önce hiç Saray’a girmemişti, ama neler neler bilirdi. Çekirgelerin içinde şarkı söyleyebileceği, sazdan minik kafesler yapar, boğumları aralıklı bambuları şekillendirip Pan’ın dinlemeyi çok sevdiği flütlerden imal ederdi. Her kuşun ötüşünü bilir,

ağacın tepesindeki sığırcıkları, göldeki balıkçılları çağırırdı. Her hayvanın izlerini tanır, incecik ayak izlerinden tavşanların, ezilmiş yapraklardan yabandomuzlarının izini sürerdi. Bütün vahşi dansları bilirdi: kızıl kostümlü çılgın sonbahar dansı, mısırların üstünde mavi pabuçlarla yapılan ışık dansı, beyaz kar çelenkleriyle yapılan kış dansı ve baharda meyve bahçelerindeki tomurcuk dansı. Tahtalıgüvercinlerin yuvalarını nerelere yaptıklarını bilirdi; bir keresinde, annesiyle babası bir avcının tuzağına düşmüş olan yavru güvercinleri kendi büyütmüş, budanmış bir karaağacın oyuğuna onlar için küçük bir güvercinlik yapmıştı. Güvercinler evcil sayılırdı, her sabah yemlerini küçük Cüce'nin elinden yerlerdi. Prenses de tahtalıgüvercinleri, uzun eğreltiotlarının arasında telaşlı telaşlı koşuşan tavşanları, çeliği andıran tüyleri ve siyah gagalarıyla alakargaları, dertop olup dikenli yumaklara dönüşebilen kirpileri ve başlarını sallayıp körpe yaprakları kemirerek ağır ağır sürünen bilge kaplumbağaları sevecekti. Evet, Prenses'in onunla birlikte ormana gelip oynaması şarttı. Ona kendi küçük yatağını verecek, pencerenin önünde şafağa kadar nöbet tutacak, iri boynuzlu vahşi sığırların Prenses'i incitmesine, zayıf düşmüş kurtların kulübeye sokulmasına mâni olacaktı. Şafak söktüğünde panjurları tıklatıp Prenses'i uyandıracaktı; sonra bütün gün birlikte dolaşıp dans edeceklerdi. Aslında ormanda insan hiç yalnızlık çekmezdi. Ara sıra bir piskopos, elindeki resimli kitabı okuya okuya, beyaz katırıyla ormandan geçerdi. Bazen de, bileklerinde gözü bağlı şahinlerle, geyik derisinden yelekler giymiş, yeşil kadife bereli doğancılar geçerdi. Bağbozumu mevsiminde, elleri ayakları mora boyanmış, parlak sarmaşıklardan çelenkler takmış üzüm ezicileri gelirdi, ellerindeki tulumlardan şarap damlardı; kömürcüler geceleri koca mangallarının etrafında oturup kuru odunların ateşte ağır ağır yanışını seyreder, külde kestane kavururlardı; hırsızlar inlerinden çıkıp kömürcülerle gülüp eğlenirdi. Bir keresinde de, harikulade bir tören

alayının Toledo’ya giden uzun, tozlu yolu kıvrıla kıvrıla çıkışını görmüştü. En önde keşişler tatlı sesleriyle ilahiler söyleyerek, ellerinde rengârenk sancaklar ve altından haçlarla yürüyor, onların ardından, gümüş zırhlar içinde, fitilli tüfekler ve mızraklarla askerler geliyordu; aralarında da, baştan aşağı harika desenlerle bezenmiş garip sarı giysiler içinde, ellerinde yanan mumlar taşıyan yalınayak üç adam vardı. Ormanda seyredilecek çok şey vardı kesinlikle; Prenses yorulduğu zaman da ona yosundan yumuşak bir yatak bulur veya kucağında taşırdı; küçük Cüce uzun boylu değildi, ama çok kuvvetliydi. Prenses’e, elbisesinin üzerine taktığı minik beyaz meyveler kadar güzel, kırmızı şeytanşalgamı meyvelerinden bir kolye yapardı; Prenses kolyesinden sıkılınca çıkarıp atar, o da başka meyveler bulurdu. Prenses’e meşepalamutları, üzeri çiyle kaplı dağlaleleri, açık altın sarısı saçlarında yıldız gibi parlasınlar diye minnacık ateşböcekleri getirirdi.

Peki ama Prenses neredeydi? Beyaz güle sordu, hiçbir cevap alamadı. Bütün Saray uykudaydı sanki; panjurları kapalı olmayan pencereler bile, çiğ ışıktan korunmak için, ağır perdelerle örtülmüştü. İçeri girebileceği bir kapı bulmak için her tarafı dolaştı, sonunda açık duran küçük bir kapı gördü. Hemen kapıdan içeri girdi ve kendini muhteşem bir salonda buldu; burası maalesef ormandan çok daha muhteşemdi, her yer yaldızlıydı, yerler bile geometrik şekiller oluşturan iri renkli taşlarla döşenmişti. Ama küçük Prenses yoktu; sadece yeşimtaşından kaidelerinin üzerinden, hüzünlü, boş gözlerle kendisini seyrederek garip garip gülümseyen harika beyaz heykeller vardı.

Salonun karşı duvarında, Kral’ın en sevdiği renk olan siyah renkte, üzerine yine Kral’ın en sevdiği şekiller olan güneş ve yıldızlar serpiştirilmiş, ağır işlemeli bir kadife perde asılıydı. Acaba Prenses o perdenin arkasına mı gizlenmişti? Denemeye değerdi.

Sessizce ilerleyip perdeyi kenara çekti. Hayır, perdenin arkasında bir oda daha vardı sadece, ama bir öncekinden daha güzel bir odaydı. Duvarlar kalabalık bir av partisini temsil eden, yeşil nakışlı duvar halılarıyla kaplıydı; bu duvar halıları, Flaman sanatçılar tarafından, yedi yılda tamamlanmıştı. Burası bir zamanlar Deli Juan diye anılan av tutkunu Kral'ın odasıydı; deli Kral çılgınlık nöbetleri sırasında duvar halısındaki şahlanan iri atlara binmeye, iri av köpeklerinin saldırısına uğrayan geyiği yere devirmeye çalışmış, av borusunu öttürüp elindeki hançeri havada uçan solgun geyiğe saplamıştı. Bu oda şimdi Meclis salonu olarak kullanılıyordu; ortadaki masanın üzerinde, İspanya'yı temsil eden altın lalelerle ve Habsburg Hanedanı'nın arma ve amblemleriyle damgalanmış kırmızı bakan dosyaları durmaktaydı.

Küçük Cüce etrafına hayretler içinde baktı ve ilerlemeye çekindi. Hiç ses çıkarmadan uzun orman yolunda süratle dörtnala ilerleyen bu garip, sessiz atlılar, kömürcülerin bahsettiği o korkunç hayaletlere, yalnız geceleri avlanan ve bir insana rastladıklarında onu dişi geyiğe dönüştürüp kovalayan Comprachо'lara benziyordu. Ama güzel Prenses'i düşününce, küçük Cüce'nin cesareti yerine geldi. Prenses'i yalnızken bulup konuşmak, kendisinin de onu sevdiğini bildirmek istiyordu. Belki de bir sonraki odadaydı.

Yumuşak Fas halılarının üzerinde koşarak ilerleyip kapıyı açtı. Hayır! Prenses burada da değildi. Oda bomboştu.

Burası Taht Salonu'ydu; Kral'ın huzuruna çıkma izni alabilmiş (son zamanlarda pek sık görülmeyen bir şeydi bu) yabancı elçiler burada kabul edilirdi; yıllar önce aynı salonda İngiliz elçiler, o dönemde Katolik Avrupa hükümdarlarından biri olan İngiltere Kraliçesi'ni İmparator'un en büyük oğluyla evlendirmek üzere görüşmeler yapmışlardı. Duvarlar yaldızlı sahtiyanla kaplıydı; siyah beyaz tavana, üç yüz mumluk, dallı budaklı, ağır, yaldızlı bir avize asılıydı. Üzerine küçük

incilerle Kastilya aslanları ve kuleleri işlenmiş yaldızlı kumaştan koskoca bir sayvanın altında da taht duruyordu; taht, gümüş lalelerle bezenmiş, saçakları sim ve incilerle ince ince işlenmiş siyah kadifeden ağır bir örtüyle kaplanmıştı. Tahtın ikinci basamağına, Prenses'in diz çökmesi için, minderi simli kumaştan, alçak bir tabure yerleştirilmişti; onun da altında, sayvanın dışında kalan kısımda, Papalık Temsilcisi'nin iskemlesi vardı; herhangi bir resmî törende Kral'ın huzurunda oturma hakkına sahip tek kişi olan Papalık Temsilcisi'nin kırmızı püskülleri birbirine dolanmış kardinal başlığı, iskemlenin önündeki mor bir taburenin üstüne konmuştu. Tahtın karşısındaki duvarda Şarlken'in av giysileri içinde, yanında iri bir mastıyla, doğal ölçülerindeki portresi asılıydı; öteki duvarın ortasındaki büyük tabloda II. Felipe, Felemenk'in bağlılık yeminini kabul ederken resmedilmişti. İki pencerenin arasında duran fildişi kakmalı, raflı abanoz dolabın üzerine Holbein'ın Ölüm Dansı'ndan figürler oyulmuştu bu oymaların, ünlü ustanın kendi elinden çıktığı söyleniyordu.

Ama bütün bu ihtişam, küçük Cüce'nin umurunda bile değildi. O kendi gülünü sayvanın bütün incilerine, gülünün tek bir beyaz yaprağını tahta değişmezdi. Küçük Cüce'nin istediği, Prenses çadıra gitmeden önce onunla görüşmek ve kendisi dansını bitirdikten sonra birlikte ormana gitmeyi teklif etmekti. Saray havasızdı, boğucuydu, oysa ormanda rüzgâr keyfince eser, güneş o oynak altın parmaklarıyla titrek yaprakları aralardı. Ormanda çiçekler de vardı; Saray'ın bahçesindeki çiçekler kadar gösterişli değillerdi belki, ama daha güzel kokuluydular: bahar başında serin vadileri ve çimenlik tepeleri dalga dalga mora boğan sümbüller; meşe ağaçlarının boğum boğum köklerinin etrafında küçük kümeler halinde birbirine sokulan sarı çuhaçiçekleri; parlak kırlangıçotu çiçekleri, mavi veronikalar, eflatun ve altın sarısı süsenler. Fındık ağaçlarının başak biçiminde boz çiçekleri vardı, yüksükotları, arıların hiç boş

bırakmadığı, benekli salkımlarının ağırlığıyla eğilirlerdi. Kestanenin beyaz yıldızlardan sivri kuleleri, alıçların da güzel solgun ayları vardı. Evet, Prenses kesinlikle gelecekti, yeter ki onu bulabilsin! Onunla birlikte güzel ormana gelecek, o da gün boyu dans edip Prenses'i eğlendirecekti. Bunu düşününce gözleri bir tebessümle aydınlandı ve bir sonraki odaya geçti.

Bu oda en ışıklı ve en güzel odaydı. Duvarlar pembe çiçekli, kuş desenli, zarif simli tomurcuklar serpiştirilmiş Lucca damaskosuyla kaplıydı; som gümüşten mobilyalar, cicili bicili kırlentlerle, sallanan Cupido'larla bezenmişti; iki büyük şöminenin önünde papağan ve tavuskuşu işlemeli büyük kafesler vardı; su yeşili oniksle kaplı yer döşemesi, ta uzaklara uzanır gibiydi. Üstelik küçük Cüce odada yalnız değildi. Odanın karşı tarafında, kapının gölgesinin altında ufak tefek birinin kendisini seyrettiğini gördü. Yüreği pır pır etti, dudaklarından bir sevinç çığlığı yükseldi ve küçük Cüce gün ışığına doğru ilerledi. O ilerleyince, ufak tefek şahıs da öne doğru çıktı ve işte o zaman, onu açıkça gördü.

Ne Prensesi! Karşısındaki bir hilkat garibesiydi, hayatta gördüğü en acayip yaratıktı. Bedeni diğer insanlar gibi biçimli değildi, kamburdu, kolları, bacakları eğri büğrüydü, iki yana sallanan kocaman bir kafası ve yele gibi siyah saçları vardı. Küçük Cüce kaşlarını çattı, yaratık da kaşlarını çattı. Küçük Cüce güldü, yaratık da onunla birlikte güldü, tıpkı kendisi gibi ellerini beline dayıyordu. Küçük Cüce alaylı bir reverans yaptı, yaratık da yerlere kadar eğildi. Küçük Cüce ona doğru ilerleyince o da kendisine yaklaştı; her adımını taklit ediyor, kendisi durunca yaratık da duruyordu. Küçük Cüce neşeyle haykırıp öne doğru koşarak elini uzattı ve eli yaratığın eline değdi, buz gibi soğuktu. Küçük Cüce korkup elini geri çekti, yaratığın eli de derhal geri çekildi. Küçük Cüce daha ileri gitmeye çalıştı, ama düz, sert bir şey ona engel oldu. Yaratığın yüzü şimdi kendi yüzüne çok

yakındı ve korku içindeydi. Küçük Cüce gözüne dökülen saçlarını kenara itti. Yaratık da aynısını yaptı. Küçük Cüce ona vurdu, o da aynen karşılık verdi. Küçük Cüce ondan tiksiniyor, yaratığın yüzü korkunç şekillere bürünüyordu. Küçük Cüce geri çekildi, yaratık da geriledi.

Neydi bu? Biraz düşündü, etrafına baktı. Çok tuhaftı, ama bu berrak sudan, görünmez duvarda, her şeyin bir ikizi vardı sanki. Evet, her resim, her koltuk tekrarlanıyordu. Kapının yanındaki girintide yatan Faunus'un uyuyan bir ikizi vardı, güneşin aydınlattığı gümüş Venüs de, kendisi kadar güzel ikinci bir Venüs'e kollarını uzatmıştı.

Yoksa bu, Ekho muydu? Küçük Cüce bir keresinde vadide Ekho'ya seslenmiş, o da kelimesi kelimesine karşılık vermişti. Acaba sesi taklit ettiği gibi görüntüyü de mi taklit edebiliyordu? Gerçek dünyaya tıpatıp benzer taklit bir dünya mı yaratıyordu? Bir nesnenin gölgesi renkli, canlı olabilir miydi, hareket edebilir miydi? Acaba...?

Küçük Cüce irkilerek göğsündeki güzel beyaz gülü çıkardı, dönüp çiçeği öptü. Yaratığın da bir gülü vardı ve tek tek her yaprağıyla kendi gülünün eşiydi! Yaratık da kendi gülünü aynı şekilde öpüp, korkunç jestlerle kalbine bastırdı.

Küçük Cüce gerçeği anlayınca umutsuzlukla vahşi bir çığlık atıp hıçkırarak yere kapandı. Demek biçimsiz ve kambur olan, çirkin ve acayip olan, kendisiydi. O hilkat garibesi kendisiydi; bütün çocuklar ona gülüyorlardı demek ki; kendisini sevdiğini sandığı Prenses de aslında onun çirkinliğiyle alay etmiş, çarpık bacaklarına gülmüştü. Onu niçin ormanda bırakmamışlardı sanki? Ormanda ne kadar iğrenç olduğunu kendisine söyleyecek aynalar yoktu. Babası onu satacağına öldürseydi keşke. Gözünden sıcak yaşlar fışkırıyordu, beyaz gülü yolup parçaladı. Yerde debelenen yaratık da aynı şeyi yapıp donuk yaprakları havaya saçtı. Yaratık yerde sürünüyor, küçük Cüce ona bakınca, kendisini

seyreden, acıyla çarpılmış bir yüz görüyordu. Onu görmemek için sürünerek uzaklaştı, elleriyle gözlerini kapadı. Yaralı bir hayvan gibi emekleyerek gölgeye sığındı ve orada inleyerek yattı.

Tam o anda, bahçeye açılan kapıdan içeri Prenses ve arkadaşları girdiler; yere yatmış, abartılı, acayip hareketlerle döşemeyi yumruklayan çirkin Cüce'yi görünce neşeyle, çığlık çığlığa gülmeye başladılar, etrafına toplanıp onu seyrettiler.

“Dansı komikti,” dedi Prenses, “ama oyunculuğu daha da komikmiş. Neredeyse kuklalar kadar başarılı, ama o kadar doğal değil tabii.” Sonra da iri yelpazesini sallayıp alkışladı.

Ama küçük Cüce bir kez olsun başını kaldırıp bakmadı; hıçkırıkları giderek hafifledi ve ansızın nefesi tıkanırmış gibi çırpınıp elini göğsüne bastırdı. Sonra yine uzanıp kıpırtısız kaldı.

Kısa bir sessizlikten sonra, “Harika,” dedi Prenses, “şimdi de dansını izlemek istiyorum.”

“Evet, evet,” diye bağırdı bütün çocuklar, “kalk dans et; sen şebekler kadar zekisin, hem de onlardan çok daha gülünçsün.”

Ama küçük Cüce cevap vermedi.

Prenses ayağını öfkeyle yere vurup amcasına seslendi; amcası Başmabeyinci'yle birlikte bahçede yürümekteydi, Engizisyon'un yeni kurulduğu Meksika'dan az önce gelen mektupları okuyordu. “Benim komik Cücem küstü,” diye haykırdı Prenses, “onu uyandırın, benim için dans etmesini söyleyin.”

Don Pedro'yla Başmabeyinci birbirlerine bakıp gülümsediler ve bahçeden içeri girdiler; Don Pedro yere eğilip işlemeli eldiveniyle Cüce'nin yanağına vurdu. “Dans et

küçük yaratık," dedi. "Kalk dans et. İspanya ve Hint Adaları Prensesi eğlenmek istiyor."

Ama küçük Cüce hiç kıpırdamadı.

"Bir kırbaç ustası çağırtın," dedi Don Pedro bıkkınlıkla ve bahçeye döndü. Ama Başmabeyinci'nin yüzü ciddiydi, küçük Cüce'nin yanına diz çöküp elini kalbinin üzerine koydu. Biraz sonra omuz silkip ayağa kalktı ve Prenses'in karşısında yerlere kadar eğilerek konuştu:

"Mi bella Princesa,[5] komik Cüceniz bir daha asla dans edemeyecek. Yazık oldu, bu çirkinliğiyle Kral'ı bile güldürebilirdi belki."

"Peki ama niye bir daha dans etmeyecek?" diye sordu Prenses gülerek.

"Çünkü kalbi kırıldı," diye cevap verdi Başmabeyinci.

Prenses kaşlarını çattı, çıtı pıtı, gül yaprağı dudakları tatlı bir küçümsemeyle büküldü. "Bundan böyle benimle oyun oynamaya gelenler kalpsiz olsun!" diye haykırıp, koşarak bahçeye çıktı.

Balıkçı ile Ruhu

Ekselansları Monaco Prensesi Alice'e

Genç Balıkçı her akşam denize açılıp ağ atardı.

Rüzgâr karadan estiğinde hiçbir şey tutamaz, çok şanslıysa pek az bir şeyler yakalardı, çünkü karadan esen rüzgâr şiddetliydi, uğursuzdu ve hoyrat dalgalar karşılardı onu. Ama rüzgâr denizden karaya estiği zaman, balıklar derin sulardan yüzerek gelip ağına takılır, o da balıkları pazara götürüp satardı.

Her akşam denize açılırdı; bir akşam, ağ o kadar ağırdı ki, kayığa güçlükle çekebildi. Kendi kendine gülüp şöyle düşündü: "Denizde yüzen bütün balıkları tutmuş olmalıyım; ya da insanları şaşkına çevirecek aptal bir canavarı tuzağa düşürdüm, belki de Kraliçe Hazretleri'nin görmek isteyeceği korkunç bir yaratıktır. Balıkçı var gücüyle kalın iplere asılıyordu, sonunda kolunun uzun damarları, bronz bir vazonun etrafını çevreleyen mavi mineden çizgiler gibi kabardı. İnce iplere asıldı, yassı mantar halkası giderek yaklaştı ve nihayet ağ suyun yüzüne çıktı.

Ama ağda ne bir balık, ne canavar, ne de korkunç bir yaratık vardı, sadece küçük bir denizkızı uzanmış uyuyordu.

Saçları ıslak, altın bir post gibiydi, saçının her bir teli, cam bir kadehin ince altın tellerini andırıyordu. Bedeni fildişi kadar beyaz, kuyruğu gümüş ve incidendi. Gümüş ve incidendi kuyruğu ve yeşil yosunlar kuyruğuna dolanmıştı; kulakları birer deniz kabuğu, dudakları sanki mercandı. Soğuk dalgalar soğuk göğüslerine çarpıyor, gözkapaklarında tuzlar parıldıyordu.

O kadar güzel, o kadar güzeldi ki, genç Balıkçı onu görünce şaşkına döndü; elini uzatıp ağı kendine çekti ve kayığın kenarından sarkarak Denizkızı'nı kucakladı. Dokunduğunda Denizkızı ürkmüş bir martı gibi çığlık atıp uyandı; mor ametist gözleriyle dehşetle baktı Balıkçı'ya, kurtulmak için çırpınmaya başladı. Ama Balıkçı onu sıkı sıkı tuttu, gitmesine izin vermedi.

Denizkızı kaçamayacağını anlayınca ağlamaya başladı; "Yalvarırım sana, bırak beni gideyim, ben Kral'ın tek kızıyım, babam yaşlı ve yapayalnız," dedi.

Ama genç Balıkçı şöyle cevap verdi: "Seni bir şartla bırakırım: Seni her çağırdığımda gelip bana şarkı söylemeye söz vereceksin; balıklar deniz mahluklarının şarkısını dinlemeye bayılırlar, böylece ağlarım hep dolu olur."

"Sana bu sözü verirsem gerçekten bırakacak mısın beni?" diye sordu Denizkızı.

"Gerçekten bırakacağım seni," dedi genç Balıkçı.

Bunun üzerine Denizkızı istediği sözü verdi ve deniz mahluklarının yeminiyle ant içti. Balıkçı kollarını çözünce Denizkızı garip bir korkuyla ürpererek sulara gömüldü.

Genç Balıkçı her akşam denize açılıp Denizkızı'na sesleniyor, o da sudan çıkıp şarkı söylüyordu. Yunuslar yüzerek Denizkızı'nın etrafında dönüyor, vahşi martılar başının üzerinde daireler çiziyordu.

Denizkızı harikulade bir şarkı söylüyordu. Şarkısında sürülerini mağaradan mağaraya güden, küçük yavruları omuzlarında taşıyan deniz mahluklarını anlatıyordu; Kral geçerken kıvrık deniz kabuklarını öttüren, uzun yeşil sakallı, göğüsleri kıllı Triton'ları anlatıyordu; Kral'ın, tavanı şeffaf zümrütten, yerleri parlak inciden, baştan aşağı kehribardan sarayını anlatıyordu; mercanların iri dantel yelpazeler gibi

gün boyu sallandığı, balıkların gümüş kuşlar misali yalpa vurduğu, denizşakayıklarının kayalara tutunduğu ve karanfillerin damarlı sarı kumlarda çiçek açtığı deniz bahçelerini anlatıyordu. Şarkısında Kuzey denizlerinden gelen, yüzgeçlerinden sivri buz saçakları sarkan büyük balinaları anlatıyordu; suya atlayıp ölmek istemediklerinden, Siren'lerin anlattığı harikaları duymamak için kulaklarını balmumuyla tıkamak zorunda kalan tacirleri anlatıyordu; uzun direkli batık kadırgalarla halatlara asılı, donmuş denizcileri, yüzerek açık lombozlardan içeri girip çıkan uskumruları anlatıyordu; yaman seyyahlar olan ve gemi omurgalarına yapışıp dünyayı dolaşan sülükayaklıları anlatıyordu; uçurum yamaçlarında yaşayan, uzun siyah kollarını gerip uzatan ve istedikleri zaman geceyi çağırabilen mürekkepbalıklarını anlatıyordu. Şarkısında opalden oyulmuş, yelkeni ipekli tekneleri olan nautilusları anlatıyordu; harp çalan ve dev Kraken'i büyüleyip uyutabilen şen denizadamlarını anlatıyordu; kaygan yunusları yakalayıp gülerek sırtlarına binen küçük çocukları anlatıyordu; beyaz köpüklerin arasına yatıp denizcilere kollarını uzatan denizkızlarını anlatıyordu; kıvrık dişli denizaslanlarını ve yeleleri dalgalanan denizatlarını anlatıyordu.

Denizkızı'nın şarkısını duyan bütün orkinoslar derinlerden onu dinlemeye geliyordu; genç Balıkçı ağlarını atıp onları yakalıyor, bazılarını da zıpkınla vuruyordu. Kayığı yükünü iyice aldığında, Denizkızı Balıkçı'ya gülümseyerek denize dalıyordu.

Ama Balıkçı'nın dokunabileceği kadar yakına gelmiyordu asla. Balıkçı onu defalarca çağırıyor, yalvarıyor, ama o gelmiyordu; yakalamaya kalkıştığı zaman da, bir fok gibi denize dalıyor, o gün bir daha hiç görünmüyordu. Denizkızı'nın sesi, her gün biraz daha tatlı geliyordu Balıkçı'nın kulağına. Sesi o kadar tatlıydı ki, Balıkçı sonunda

ağlarını, kurnazlığını unuttu, işine aldırmaz oldu. Al yüzgeçli, kabartma altın gözlü orkinoslar sürüler halinde önünden geçip gidiyor, o hiç aldırmıyordu. Zıpkını yanında öylece duruyordu, örme sazdan sepetleri bomboştu. Ağzı açık, gözleri dalıp gitmiş, aylak aylak kayığında oturup dinliyordu; deniz sisleri vücudunu sarmalayıp gezgin ay esmer kollarını gümüşe bulayıncaya kadar dinliyordu.

Bir akşam Balıkçı Denizkızı’na seslendi: “Küçük Denizkızı, küçük Denizkızı, seni seviyorum. Bırak kocan olayım, sana âşığım,” dedi.

Ama Denizkızı başını iki yana salladı. “Senin içinde insan ruhu var,” dedi. “Ancak ruhunu içinden kovarsan sevebilirim seni.”

Genç Balıkçı düşündü: “Ruhumun bana ne faydası var? Onu göremiyorum, tutamıyorum, tanımıyorum. Tabii kovarım onu içimden, sonra da mutlu olurum.” Bir sevinç çığlığı atıp renkli kayığının içinde ayağa kalkarak kollarını Denizkızı’na uzattı. “Ruhumu kovacağım,” diye haykırdı, “sen benim karım olacaksın, ben de senin kocan; ikimiz birlikte derin sularda yaşayacağız; şarkında anlattığın şeylerin hepsini bana göstereceksin, ben de senin istediğin her şeyi yapacağım, hayatlarımız birleşecek.”

Denizkızı mutlulukla gülüp yüzünü elleriyle örttü.

“Peki ama ruhumu nasıl kovacağım?” diye sordu genç Balıkçı heyecanla. “Nasıl yapılacağını söyle, hemen yapayım!”

“Heyhat! Ben de bilmiyorum,” dedi küçük Denizkızı; “deniz mahluklarının ruhu yoktur ki.” Sonra da özlem dolu bakışlarla denizin dibine daldı.

Ertesi sabah erkenden, güneş tepenin üzerinde daha bir karış yükselmemişken, genç Balıkçı Rahip’in evine gidip

kapıya üç kez vurdu.

Rahip adayı kafesten baktı, gelenin kim olduğunu görünce sürgüyü çekip, “Gir,” dedi genç Balıkçı’ya.

Genç Balıkçı içeri girdi, yerdeki hoş kokulu hasırların üzerine diz çöktü ve Kutsal Kitap’ı okumakta olan Rahip’e seslendi: “Peder, ben deniz mahluklarından birine âşık oldum, ruhum yüzünden istediğimi elde edemiyorum. Söyle bana, ruhumu nasıl kovabilirim içimden? Ona ihtiyacım yok nasılsa. Ruhumun bana ne faydası var? Onu göremiyorum, tutamıyorum, tanımıyorum.”

Rahip göğsünü yumruklayarak cevap verdi: “Eyvah, eyvah, sen çıldırmışsın veya zehirli bir ot yemişsin; ruhu insanın en soylu varlığıdır; soylulukla kullanmamız için bize Tanrı’nın armağanıdır, insan ruhundan daha değerli hiçbir şey yoktur ve hiçbir dünya malı onunla kıyaslanamaz. İnsan ruhu dünyanın bütün altınlarına bedeldir, kralların yakutlarından daha değerlidir. İşte bu yüzden evladım, bir daha bu konuya kafa yorma; affedilmez bir günahtır. Deniz mahluklarına gelince, onlar yollarını şaşırmış yaratıklardır ve onlarla düşüp kalkanlar da yollarını şaşırır. Onlar iyiyle kötüyü ayıramayan tarladaki hayvanlar gibidirler ve Tanrı onlar için ölmemiştir.”

Rahip’in acı sözlerini duyunca genç Balıkçı’nın gözleri doldu; doğrulup ayağa kalktı ve şöyle dedi: “Peder, Faunus’lar ormanda memnun mesut yaşıyor, denizadamları kırmızı altından harplarıyla kayalarda oturuyor. Yalvarırım sana, onlar gibi olmama izin ver; onların hayatı çiçeklerin hayatına benziyor. Ruhuma gelince, madem benimle aşkımın arasına giriyor, ruhumun bana ne faydası olabilir?”

“Bedenin aşkı kirlidir!” diye haykırdı Rahip kaşlarını çatarak. “Tanrı’nın, yarattığı dünyada gezinmelerine izin verdiği kâfirler de kirli ve fesattır. Ormanların Faunus’larına, deniz şarkıcılarına lanet olsun! Gece vakti duyduğum oldu

seslerini, beni tespihimden ayırmaya, ayartmaya çalıştılar. Pencereyi tıklatıp gülerler. Tehlikeli zevklerinin hikâyelerini fısıldarlar kulağıma. Beni günaha teşvik ederler, dua ettiğimde surat ekşitirler. Yollarını şaşırmış onlar diyorum sana, yolunu şaşırmış hepsi. Onlar için ne cennet vardır, ne de cehennem; hiçbir yerde Tanrı'ya hamdetmeyecek onlar."

"Peder!" diye haykırdı genç Balıkçı. "Sen ne dediğini bilmiyorsun. Bir kralın kızı benim ağıma takıldı. Sabah yıldızından daha güzel, aydan daha beyaz bir yaratık. Onun bedenine karşılık ruhumu veririm, onun aşkı uğruna cennetten vazgeçerim. Bana sorumun cevabını söyle ve bırak huzur içinde gideyim."

"Defol! Defol!" diye bağırdı Rahip. "Senin sevgilin yolunu şaşırmış, senin akıbetin de onunkinden farksız olacak," dedi ve Balıkçı'ya hayır duasını vermeden, kapıdan kovdu.

Genç Balıkçı pazaryerine indi; başı önde, üzgün üzgün, ağır ağır yürüyordu.

Tacirler onu görünce aralarında fısıldaşmaya başladılar; biri öne çıkıp adıyla genç Balıkçı'ya seslendi, "Satılık neyin var?" dedi.

"Sana ruhumu satayım," diye cevap verdi genç Balıkçı. "Yalvarırım al ruhumu, ben artık ondan bıktım. Ruhumun bana ne faydası var? Onu göremiyorum, tutamıyorum, tanımıyorum."

Ama tacirler onunla alay etti, "Bir ruh bizim ne işimize yarar?" dediler. "Bir gümüş sikke bile etmez. Bize köle olarak bedenini sat, sana deniz moru kıyafetler giydirelim, parmağına bir yüzük takıp Kraliçe Hazretleri'nin emrine verelim. Ama ruhtan bahsetme bize, çünkü bizim gözümüzde değeri sıfırdır, hiçbir işimize de yaramaz."

Genç Balıkçı kendi kendine dedi ki: “Bu ne tuhaf şey! Rahip, ruh dünyanın bütün altınına bedeldir diyor, tacirler bir gümüş sikke bile etmez diyor.” Sonra da pazardan çıkıp deniz kıyısına indi ve ne yapacağını düşünmeye koyuldu.

Öğle vakti, rezene toplayıcısı olan bir arkadaşının söylediklerini hatırladı: Körfezin başındaki bir mağarada yaşayan genç bir cadı varmış ve büyüleri çok etkiliymiş. Hemen koşmaya başladı, ruhundan kurtulmak için sabırsızlanıyordu; kumsalda var gücüyle koşarken bir toz bulutu onu izliyordu. Genç Cadı, avcunun içindeki kaşıntıdan, Balıkçı’nın geldiğini anladı ve gülerek kızıl saçlarını çözdü. Dalga dalga dökülen kızıl saçlarıyla mağaranın ağzında durdu; elinde tomurcuk açmış bir baldıran dalı vardı.

“Ne istersin? Ne istersin?” diye bağırdı, genç Balıkçı soluk soluğa yamacı tırmanıp önünde eğildiğinde. “Rüzgâr ters olduğunda ağlarında balık mı istersin? Bende küçük bir kamış düdük var, çaldığımda kefaller süzüle süzüle körfeze gelir. Ama bedeli var güzel oğlan, bedeli var. Ne istersin? Ne istersin? Gemileri batırıp hazine yüklü sandıkları kıyıya sürükleyecek bir fırtına mı istersin? Bendeki fırtınalar, rüzgârınkilerden çoktur, çünkü benim efendim rüzgârdan güçlüdür; ben bir elek ve bir kova suyla, koca kadırgalara denizin dibini boylatırım. Ama bedeli var, güzel oğlan, bedeli var. Ne istersin? Ne istersin? Vadide biten bir çiçek biliyorum, benden başka kimse bilmez. Mor yaprakları, ortasında bir yıldızı vardır, suyu süt kadar beyazdır. O çiçeği Kraliçe’nin katı dudaklarına dokundurursan, senin peşinde dünyayı dolaşır. Kral’ın yatağından kalkar, dünyanın neresine gitsen, senin peşinden gelir. Çiçeğin de bir bedeli var güzel oğlan, bedeli var. Ne istersin? Ne istersin? Havanda bir kurbağayı dövüp çorba yapar, çorbayı bir cesedin eliyle karıştırırım. Düşmanın uyurken üstüne serpersin, kara bir yılana dönüşür, kendi anası öldürür onu.

Bir tekerlekle gökyüzünden Ay'ı yere indirir, billur kürede sana Ölüm'ü gösteririm. Ne istersin? Ne istersin? İsteğini bana söyle, yerine getireyim, ama bir bedel ödeyeceksin güzel oğlan, bedel ödeyeceksin."

"Benim istediğim pek önemli bir şey sayılmaz," dedi genç Balıkçı, "ama Rahip hiddetlenip beni yanından kovdu. Ufacık bir şey aslında, ama tacirler benimle alay edip geri çevirdiler. Ben de, senin fesat olduğunu söyledikleri halde, sana geldim, istediğin bedel neyse, ödemeye hazırım."

"Nedir dileğin?" diye sordu Cadı, yaklaşarak.

"Ruhumu içimden kovmak istiyorum," diye cevap verdi genç Balıkçı.

Cadı'nın benzi soldu, ürperdi ve yüzünü mavi pelerinine gömdü. "Güzel oğlan, güzel oğlan," diye mırıldandı, "istediğin korkunç bir şey."

Genç Balıkçı lüle lüle kahverengi saçlarını savurup güldü. "Ruhumun benim gözümde hiç değeri yok," dedi. "Onu göremiyorum, tutamıyorum, tanımıyorum."

Cadı güzel gözlerini genç Balıkçı'ya dikti. "Söylersem karşılığında ne vereceksin?" diye sordu.

"Beş altın veririm," dedi genç Balıkçı; "ağlarımı, oturduğum saz kulübeyi, renkli kayığımı veririm. Yeter ki ruhumu içimden nasıl kovacağımı söyle, her şeyimi veririm sana."

Cadı alaylı alaylı gülüp, baldıran dalıyla Balıkçı'ya vurdu. "Ben istersem sonbahar yapraklarını altına, solgun ay ışığını gümüşe dönüştürürüm," diye cevap verdi. "Benim efendim bu dünyanın bütün krallarından daha zengindir, hepsine hâkimdir."

“İstediğin bedel altın değilse, gümüş değilse, ne verebilirim sana?” diye haykırdı genç Balıkçı.

Cadı, ince beyaz parmaklarıyla genç Balıkçı’nın saçını okşadı. “Benimle dans edeceksin güzel oğlan,” diye mırıldandı, gülümseyerek.

“Hepsi bu mu?” diye haykırdı genç Balıkçı şaşkınlıkla ve ayağa kalktı.

“Hepsi bu,” dedi Cadı ve gülümsedi yine.

“Öyleyse güneş batarken gizli bir yerde dans ederiz,” dedi genç Balıkçı, “sonra da sen bana sorumun cevabını söylersin.”

Cadı başını iki yana salladı. “Dolunayda, dolunayda,” diye mırıldandı. Sonra dört bir yanı kısık gözlerle kolaçan edip kulak kabarttı. Mavi renkli bir kuş çığlık atarak yuvasından havalandı ve kum tepelerinin üstünde daireler çizdi; üç benekli kuş, sert, boz rengi otları hışırdatarak birbirlerine ıslık çaldılar. Aşağıda, dalgalar kıyıya vurdukça birbirine çarpan düz, kaygan çakılların sesinden başka ses duyulmuyordu. Cadı kolunu uzatıp genç Balıkçı’yı kendine çekti ve kurumuş dudaklarını kulağına yaklaştırdı.

“Bu gece dağın tepesine gelmelisin,” diye fısıldadı. “Bugün Sebt günü, O gelecek.”

Genç Balıkçı irkilerek Cadı’ya baktı. Cadı beyaz dişlerini göstere göstere güldü. “O dediğin kim?” diye sordu genç Balıkçı.

“Önemli değil,” dedi Cadı. “Sen gece oraya gidip gürgen ağacının altında dur ve beni bekle. Siyah bir köpek sana doğru koşacak olursa, ona bir söğüt dalıyla vur, kaçar. Bir baykuş seninle konuşacak olursa hiç cevap verme. Dolunay göründüğünde ben senin yanında olacağım, birlikte çimenlerin üstünde dans edeceğiz.”

“Peki ama, ruhumu nasıl kovacağımı bana söyleyeceğine yemin eder misin?” dedi genç Balıkçı.

Cadı güneşe çıktı, rüzgâr kızıl saçlarında oynaştı. “Keçinin toynakları üzerine yemin ederim,” diye cevap verdi.

“Sen cadıların en büyüğüsün!” diye haykırdı genç Balıkçı. “Bu gece dağın tepesinde seninle mutlaka dans edeceğim. Aslında benden altın veya gümüş istesen daha memnun olurdum. Ama istediğin bedeli ödeyeceğim sana, zor bir şey değil.” Genç Balıkçı kepini çıkarıp başını eğerek Cadı’ya selam verdi ve sevinçten uçarak, koşa koşa kasabaya döndü.

Cadı arkasından bir müddet baktı, genç Balıkçı gözden kaybolunca mağarasına girdi, sedir ağacından oymalı bir kutuyu açıp içinden bir ayna çıkardı, aynayı bir çerçeveye oturtup önünde kömür üzerinde mineçiçeği yaktı ve duman kıvrımlarının arasından dikkatle baktı.

Bir süre sonra, öfkeyle yumruklarını sıktı. “Balıkçı benim olmalıydı,” diye homurdandı, “ben de o kadın kadar güzelim.”

O gece ay çıkınca genç Balıkçı dağın tepesine tırmanıp gürgen ağacının altına gitti. Deniz yusyuvarlak, cilalı madenden bir kalkan gibi ayaklarının dibinde uzanıyor, koyda balıkçı teknelerinin gölgeleri oynaşıyordu. Sarı kükürt gözlü, iri bir baykuş adıyla seslendi, ama genç Balıkçı hiç cevap vermedi. Siyah bir köpek ona doğru koşup hırladı. Bir söğüt dalıyla vurunca, köpek inleyerek uzaklaştı.

Gece yarısı olduğunda, cadılar yarasa gibi uçarak geldiler. “Pöf!” diye bağırdılar yere inince. “Burada tanımadığımız biri var!” Etrafı koklayarak gevezeliğe, işaretleşmeye başladılar. En son gelen, genç Cadı’ydı, kızıl saçları rüzgârda dalgalanıyordu. Tavuskuşu gibi göz göz desenlerle işli, yaldızlı kumaştan bir elbise giymiş, başına yeşil kadifeden küçük bir kep oturtmuştu.

Cadılar onu görünce, “Nerede, nerede?” diye çığlık çığlığa bağırdılar. Ama o gülmekle yetindi ve gürgen ağacına koştu; sonra da Balıkçı’yı elinden tutup ay ışığına çıkardı ve dansa başladı.

Durmadan dönüyorlardı, genç Cadı o kadar yükseğe sıçrıyordu ki, Balıkçı ayakkabılarının kırmızı topuklarını görüyordu. Sonra, dans edenlerin tam ortasından, dörtnala geçen bir atın nal sesleri duyuldu, ama ortada at yoktu; genç Balıkçı korktu.

“Daha hızlı!” diye bağırdı Cadı; kollarını Balıkçı’nın boynuna doladı; genç Balıkçı, Cadı’nın sıcak nefesini yüzünde hissetti. “Daha hızlı, daha hızlı!” diye bağırdı Cadı. Genç Balıkçı ayaklarının altında dünyanın fır döndüğünü zannetti, zihni bulandı; sanki fesat bir varlık onu seyrediyormuş gibi büyük bir korkuya kapıldı ve sonunda, bir kayanın gölgesinde, daha önce orada olmayan birinin durduğunu gördü.

İspanyol kesimli, siyah kadife takım giymiş bir erkekti bu. Yüzü şaşılacak kadar solgundu, ama dudakları, mağrur, kırmızı bir çiçeğe benziyordu. Yorgun görünüyordu; sırtını kayaya dayamış, kayıtsızca hançerinin kabzasıyla oynuyordu. Yanı başında, çimenlerin üstünde tüylü bir şapkayla yaldızlı dantel kırmalı, üzerine küçük incilerden garip bir motif işlenmiş av eldivenleri duruyordu. Omzuna siyah astarlı kısa bir pelerin atmış, zarif beyaz parmaklarına yüzükler takmıştı. Gözkapakları sarkıktı. Genç Balıkçı büyülenmiş gibi onu seyrediyordu. Sonunda göz göze geldiler; nerede dans etse, adamın gözü üstündeymiş gibi geliyordu genç Balıkçı’ya. Cadı’nın güldüğünü duyunca belini kavrayıp çılgınca döndürdü onu. Ansızın ormanda bir köpek uludu; dansçılar durdu, ikişer ikişer gidip diz çökerek adamın elini öptüler. Eli öpülürken, adamın mağrur dudaklarına küçük bir tebessüm yerleşiyordu, kuşların

kanatlarını suya değdirip suyu güldürmeleri gibi. Ama bu tebessümde horgörü vardı. Genç Balıkçı'ya bakıp duruyordu.

"Gel tapınalım!" diye fısıldadı Cadı ve elinden tuttu; Genç Balıkçı, Cadı'nın ricası üzerine şevke kapılıp onu izledi. Ama adama yaklaştığında, nedenini bilmeden haç çıkarıp Tanrı'nın adını andı.

Anmasıyla birlikte cadılar şahin çığlıkları atıp uçarak kaçıştılar ve kendisini seyreden solgun yüz, acıyla gerildi. Adam küçük bir koruya doğru gidip ıslık çaldı. Gümüş koşumlu küçük bir İspanyol atı koşarak geldi. Adam eyerin üstüne sıçrarken dönüp genç Balıkçı'ya üzgün üzgün baktı.

Kızıl saçlı Cadı da uçup gitmeye çalıştı, ama Balıkçı bileklerinden yakalayıp sımsıkı tuttu onu.

"Bırak beni!" diye haykırdı Cadı. "Bırak gideyim. Sen yasak adı andın, yasak işareti yaptın."

"Hayır," dedi Balıkçı, "bana sırrı söylemeden bırakmam seni."

"Ne sırrı?" dedi Cadı, yabankedisi gibi kurtulmaya çalışıp, köpük bulaşmış dudaklarını ısırarak.

"Gayet iyi biliyorsun," diye cevap verdi Balıkçı. Cadı'nın çimen yeşili gözleri yaşlarla buğulandı, "Bana ne istersen sor, bir tek onu sorma!" dedi Balıkçı'ya.

Balıkçı gülüp Cadı'yı daha da sıkı tuttu. Cadı kurtulamayacağını anlayınca, fısıltıyla, "Ben de denizin kızları kadar güzel, mavi sularda yaşayanlar kadar alımlıyım," dedi ve yaltaklanarak yüzünü Balıkçı'nın yüzüne yaklaştırdı.

Ama Balıkçı kaşlarını çatıp Cadı'yı itti ve "Bana verdiğin sözü tutmazsan sahte bir cadı olduğun için öldürürüm seni," dedi.

Cadı erguvan ağacının çiçeği gibi sarardı ve ürperdi. “Öyle olsun,” diye mırıldandı. “Ruh senin ruhun, benim değil. Ne yaparsan yap.” Sonra da kemerinin içinden, kabzası yeşil yılan derisinden, küçük bir bıçak çıkarıp Balıkçı’ya verdi.

“Ne yapacağım bunu?” diye sordu Balıkçı merakla.

Cadı bir müddet suskun kaldı, yüzünü müthiş bir korku ifadesi bürüdü. Sonra alnına düşen saçları geri itip garip bir tebessümle konuştu: “İnsanların, bedenin gölgesi diye adlandırdığı şey, aslında bedenin gölgesi değil, ruhun bedenidir. Deniz kıyısında durup sırtını Ay’a ver, sonra da gölgeni, yani ruhunun bedenini ayaklarının dibinden kes ve seni terk etmesini söyle ruhuna; gidecektir.”

Genç Balıkçı titredi. “Doğru mu bu?” diye mırıldandı.

“Doğru, keşke sana söylemeseydim bunu!” diye haykırdı Cadı ve ağlayarak Balıkçı’nın dizlerine sarıldı.

Balıkçı Cadı’yı itti, onu uzun otların üstünde bırakıp dağın yamacına gitti ve bıçağı kemerine sokup yamacı inmeye başladı.

İçindeki Ruh, Balıkçı’ya seslendi: “Dinle beni! Bunca yıl boyunca seninle yaşadım, sana hizmet ettim. Ben sana ne kötülük ettim ki şimdi beni kovuyorsun?”

Genç Balıkçı güldü. “Sen bana kötülük etmedin, ama sana ihtiyacım yok,” dedi. “Dünya çok büyük, ayrıca cennet var, cehennem var, ikisinin arasındaki loş ev var. İstediğin yere gidebilirsin, yeter ki beni rahatsız etme; aşkım beni çağırıyor.”

Ruhu yalvarıp yakardı, ama Balıkçı aldırmadı; yabankeçisi gibi ustalıkla kayadan kayaya zıpladı ve nihayet düzlüğe, sarı sahile ulaştı.

Kumların üzerinde sırtını Ay’a dönüp esmer bacakları, yapılı vücuduyla bir Yunan heykeli gibi durdu; köpüklerin arasından uzanan beyaz kollar onu çağırıyor, dalgaların arasindan yükselen belirsiz şekiller önünde saygıyla eğiliyordu. Önünde gölgesi, yani Ruhunun bedeni yatıyor, arkasında Ay, bal rengi havada asılı duruyordu.

Ruhu Balıkçı’ya seslendi: “Beni ille de kovacaksan, hiç değilse kalpsiz gönderme. Dünya çok acımasız, bana kalbini ver, onu da yanımda götüreyim.” Balıkçı başını sallayıp gülümsedi. “Sana kalbimi verirsem ben sevgilimi nasıl seveceğim?” diye haykırdı.

“Lütfen merhamet et,” dedi Ruhu; “kalbini bana ver; dünya çok acımasız, korkuyorum.”

“Kalbimin sahibi sevgilimdir,” diye cevap verdi Balıkçı; “daha fazla oyalanma, git artık.”

“Benim de sevmeye ihtiyacım yok mu?” diye sordu Ruhu.

“Git artık, sana ihtiyacım yok!” diye haykırdı genç Balıkçı ve kabzası yeşil yılan derisinden küçük bıçağı çekip gölgesini ayaklarının dibinden kesti; Ruhu ayağa kalkıp karşısında durarak Balıkçı’ya baktı, tıpatıp Balıkçı’ya benziyordu.

Balıkçı gerileyerek bıçağı kemerine soktu, bir korku kapladı benliğini. “Git,” diye mırıldandı, “bir daha da karşıma çıkma.”

“Olmaz, tekrar buluşmamız lazım,” dedi Ruh. Sesi alçaktı, flüt sesine benziyordu ve konuşurken dudakları neredeyse kıpırdamıyordu.

“Nasıl buluşabiliriz?” diye haykırdı genç Balıkçı. “Benim peşimden denizin dibine gelmeyeceksin ya?”

“Yılda bir kere buraya gelip seni çağıracağım,” dedi Ruh. “Bana ihtiyacın olabilir.”

“Sana niye ihtiyacım olsun ki?” diye sordu genç Balıkçı. “Neyse, istediğin gibi olsun,” dedi ve suya daldı; Triton’lar borularını öttürdüler, küçük Denizkızı onu karşılamaya geldi, kollarını boynuna dolayıp dudağından öptü.

Ruh ıssız kumsalda durup onları seyretti. Denizin dibine daldıklarında da, ağlaya ağlaya bataklıkta uzaklaştı.

Aradan bir yıl geçti. Ruh deniz kıyısına gelip genç Balıkçı’ya seslendi; Balıkçı denizin dibinden çıkıp geldi, “Niye çağırıyorsun beni?” dedi.

Ruh cevap verdi: “Yaklaş biraz da anlatayım, harikulade şeyler gördüm.”

Balıkçı yaklaştı, sığ suya uzandı ve başını eline dayayıp dinlemeye koyuldu.

Ruh anlatmaya başladı: “Senden ayrıldığımda yüzümü Doğu’ya çevirip yola koyuldum. Bütün bilgelikler Doğu’dan çıkar. Altı gün yol aldım, yedinci günün sabahında, Tatarlar ülkesindeki bir tepeye vardım. Güneşten korunmak için bir ılgının gölgesine oturdum. Toprak kuruydu, sıcaktan kavrulmuştu. Ovada yürüyen insanlar, cilalı bakırdan bir kursun üzerinde yürüyen sineklere benziyorlardı.

Öğle vakti, ufuktan kırmızı bir toz bulutu yükseldi. Tatarlar bulutu görünce renkli yaylarını gerdiler, küçük atlarının üstüne atlayıp dörtnala buluta doğru ilerlediler. Kadınlar çığlık çığlığa arabalara kaçıp keçe perdelerin ardına saklandılar.

Günbatımında Tatarlar döndü, ama beş kişi eksikti ve dönenler arasında da yaralılar çoktu. Atları arabalara koşup aceleyle uzaklaştılar. Bir mağaradan üç çakal çıkıp

arkalarından baktı. Sonra burunlarını havaya dikip kokladılar ve ters yönde koşmaya başladılar.

Ay yükseldiğinde, ovada bir kamp ateşinin yandığını gördüm, oraya gittim. Bir tüccar kafilesi ateşin etrafında, kilimlerin üzerinde oturmaktaydı. Develeri arkalarında kazıklara bağlanmıştı, zenci hizmetkârlar kumun üzerine tabaklanmış deriden çadırlar kuruyor, üst üste yığdıkları frenkincirleri yüksek bir duvar oluşturuyordu.

Onlara yaklaştığımda tüccarların reisi ayağa kalkıp kılıcını çekti ve orada ne işim olduğunu sordu.

Kendi ülkemde prens olduğumu, beni esir almak isteyen Tatarlardan kaçtığımı söyledim. Reis gülümsedi ve uzun bambu sırıklara geçirilmiş beş kafa gösterdi bana.

Sonra Tanrı'nın resulü kimdir diye sordu, ben de Muhammet'tir dedim.

Yalancı peygamberin adını duyunca eğilip elimden tuttu ve beni yanına oturttu. Bir zenci bana tahta kâsede kısrak sütüyle kızarmış kuzu eti getirdi.

Şafakla birlikte yola koyulduk. Ben reisin yanı başında, kızıl tüylü bir devenin üzerinde gidiyordum, önümüzde eli mızraklı bir ulak koşuyordu. Savaşçılar iki yanımızda yer alıyor, arkadan malları taşıyan katırlar geliyordu. Kervan kırk deveyle seksen katırdan oluşuyordu.

Tatarlar ülkesinden, Ay'ı lanetleyenlerin ülkesine gittik. Beyaz kayaların üstünde, altınlarına bekçilik eden yarı kartal-yarı aslan Grifon'ları, mağaralarında uyuyan pullu Ejder'leri gördük. Dağların tepesinden geçerken üzerimize çığ düşmesin diye nefesimizi tuttuk, gözümüze tül bağladık. Vadilerden geçerken Pigmeler ağaç kovuklarından bize ok attılar; geceleri vahşilerin davul seslerini dinledik. Maymunlar Kulesi'ne geldiğimizde onlara meyveler sunduk,

onlar da bize dokunmadılar. Yılanlar Kulesi’ne geldiğimizde onlara pirinç kâselerde sıcak süt verdik, geçmemize izin verdiler. Yolculuğumuz boyunca üç kez Ceyhun Nehri’nin kıyısına geldik. Nehri ağaç sallar üstünde, şişirilmiş posttan iri yastıklarla geçtik. Suaygırları hiddetle üzerimize saldırdılar, bizi öldürmeye çalıştılar. Develer onları gördüğünde, korkuyla titrediler.

Her kentin kralı bizden geçiş vergisi alıyor, ama kent kapısından içeri girmemize izin vermiyordu. Bize surların üstünden ekmek, bala bulanıp pişirilmiş küçük mısır çörekleri ve içi hurma dolu, has undan çörekler atıyorlardı. Yüz sepet karşılığında bir kehribar boncuk veriyorduk onlara.

Köylerde yaşayanlar bizim geldiğimizi görünce kuyuları zehirleyip tepelere kaçıyorlardı. Hep savaşıyorduk; yaşlı doğan, her yıl biraz gençleşen ve küçük birer çocuk olunca ölen Magadha’larla; kaplandan doğduklarını iddia eden ve bedenlerini sarı-siyaha boyayan Laktroi’lerle; ölülerini ağaç tepelerine gömüp tanrıları olan Güneş öldürmesin diye karanlık mağaralarda yaşayan Aurante’lerle; bir timsaha tapan, ona yeşil camdan küpeler armağan edip, tereyağı ve taze kümes hayvanlarıyla besleyen Krimni’lerle; köpek suratlı Agazonba’larla; ayakları at ayağı olan ve attan hızlı koşan Siba’lılarla çarpıştık. Kafilemizin üçte biri savaşta, üçte biri de açlıktan öldü. Geriye kalanlar aleyhimde konuşmaya, onlara uğursuzluk getirdiğimi söylemeye başladılar. Taşların altından bir boynuzlu çıngıraklıyılan çıkarıp kendimi sokturdum. Zehirlenmediğimi görünce korktular.

Dördüncü ay, İllel kentine vardık. Surların dışındaki ağaçlığa geldiğimizde geceydi, hava bunaltıcıydı, çünkü Ay Akrep’ten geçiyordu. Ağaçlardan olgun narlar koparıp yardık, tatlı sularını içtik. Sonra kilimlerimizin üzerine uzanıp şafağı bekledik.

Şafak söktüğünde kalkıp kent kapısını çaldık. Kentin kapısı kırmızı tunçtandı ve deniz ejderleri, kanatlı ejderler oyulmuştu üzerine. Nöbetçiler burçlardaki mazgallardan bakıp ne istediğimizi sordular. Kervanın tercümanı, Suriye adasından geldiğimizi ve çok mal getirdiğimizi söyledi. Birkaç kişiyi rehin alıp kapıyı öğlen açacaklarını, o zamana kadar beklememizi söylediler.

Öğlen olunca kapıyı açtılar; içeri girdiğimizde, insanlar bizi seyretmek üzere akın akın evlerinden çıkıp geldiler; bir tellal, elindeki deniz kabuğunu ağzına tutup bağırarak kenti dolaştı. Pazaryerinde durduk, zenciler desenli kumaş balyalarını çözdü, akçaağaçtan oymalı sandıkları açtı. Onlar işlerini bitirdiğinde, tüccarlar tuhaf mallarını sergilediler: Mısır'dan mumlu ketenler, Etiyopların ülkesinden boyalı ketenler, Tsor'dan mor süngerler, Sidon'dan mavi duvar halıları, kehribar kupalar, ince cam bardaklar, pişmiş kilden tuhaf çanaklar. Bir evin çatısından, çok sayıda kadın bizi seyrediyordu. Birinin yüzünde yaldızlı deriden bir maske vardı.

İlk gün rahipler gelip takas yaptılar; ikinci gün soylular, üçüncü gün de zanaatkârlar ve köleler geldi. Bu âdet, bütün tüccarlar için, kentte kaldıkları süre boyunca geçerlidir.

Biz bir ay kaldık; Ay küçülürken sıkıldım, kent sokaklarında dolaşa dolaşa kentin tanrısının bahçesine vardım. Sarı elbiseli rahipler, yeşil ağaçların arasında sessizce hareket ediyorlardı; siyah mermer bir döşemenin üzerinde tanrının yaşadığı gül pembesi ev duruyordu. Evin vernikli ahşap kapılarının üzerinde parlak altından boğa ve tavuskuşu kabartmaları vardı. Çatı kiremitleri su yeşili porselendendi, saçak çıkıntıları küçük çanlarla süslenmişti. Beyaz güvercinler uçarken kanatları çanlara çarpıyor, çanlar çın çın ötüyordu.

Tapınağın önünde, damarlı oniksten, duru suyla dolu bir havuz vardı. Havuzun yanına, yere uzandım ve solgun parmaklarımla geniş yapraklara dokundum. Rahiplerden biri bana yaklaşıp arkamda durdu. Bir ayağında yumuşak yılan derisinden, öbür ayağında kuştüylerinden sandaletler vardı. Başındaki siyah fötr ayin başlığı, gümüş hilallerle süslenmişti. Cübbesine yedi sarı hilal işlenmişti; kıvırcık saçlarını rastıkla boyamıştı.

Bir süre sonra benimle konuştu, ne istediğimi sordu.

Tanrıyı görmek istediğimi söyledim.

Rahip küçük, çekik gözleriyle bana garip garip baktı ve 'Tanrı avlanıyor,' dedi.

'Hangi ormanda avlandığını söyle, ben de onunla at koşturayım,' diye cevap verdim.

Uzun, sivri tırnaklarıyla tuniğinin yumuşak püsküllerini taradı. 'Tanrı uyuyor,' diye mırıldandı.

'Hangi sedirde uyuduğunu söyle, başını bekleyeyim,' diye cevap verdim.

'Tanrı şölende!' diye haykırdı.

Bu sefer cevabım, 'Şarap tatlıysa onunla birlikte ben de içerim, acıysa yine onunla içerim,' oldu.

Rahip başını hayretle eğdi, elimden tutup beni ayağa kaldırdı ve tapınağa götürdü.

İlk odada, kenarları iri Doğu incileriyle bezenmiş, jasptan bir taht üzerinde oturan bir put gördüm. Abanozdan yapılmıştı ve insan boyundaydı. Alnında bir yakut vardı, kıvamlı bir yağ saçlarından bacaklarına damlıyordu. Ayakları yeni boğazlanmış bir oğlağın kanıyla kırmızıya boyanmış, beline yedi akuamarin kakılmış bakır bir kemer bağlanmıştı.

Rahibe, ‘Tanrı bu mu?’ dedim. O da, ‘Tanrı bu,’ diye cevap verdi.

‘Bana tanrıyı göster, yoksa seni öldürürüm!’ diye bağırdım. Sonra rahibin eline dokundum, eli kuruyup büzüldü.

Rahip bana yalvardı, ‘Efendimiz kulunu iyileştirsin, ona tanrıyı göstereyim,’ dedi.

Bunun üzerine eline nefesimi üfledim, eli eski haline döndü; rahip titreyerek ikinci odaya götürdü beni; orada, iri zümrütlerle bezeli yeşimtaşından bir nilüferin üstünde, ayakta duran bir put gördüm. Fildişinden yapılmıştı ve insan boyunun iki katı boyundaydı. Alnında bir zebercet vardı, göğsüne mürrüsafi ve tarçın sürülmüştü. Bir elinde yeşimtaşından eğri bir asa, öbür elinde billurdan bir küre tutuyordu. Ayağında pirinç çizmeler vardı, kalın boynuna aytaşlarından bir kolye takılmıştı.

Rahibe, ‘Tanrı bu mu?’ diye sordum. ‘Tanrı bu,’ diye cevap verdi.

‘Bana tanrıyı göster, yoksa seni öldürürüm!’ diye bağırdım. Sonra da gözlerine dokundum, gözleri kör oldu.

Rahip bana yalvardı; ‘Efendimiz kulunu iyileştirsin, ona tanrıyı göstereyim,’ dedi.

Bunun üzerine gözlerine nefesimi üfledim, gözleri açıldı; rahip tekrar titredi ve beni üçüncü odaya götürdü. Ne göreyim! Odada ne put vardı, ne de herhangi bir suret; sadece taş bir altarın üzerine konmuş yuvarlak, madenî bir ayna vardı.

Rahibe sordum: ‘Tanrı nerede?’

Rahip cevap verdi: ‘Bu gördüğün aynadan başka tanrı yoktur, çünkü bu Bilgelik Aynası’dır. Gökyüzünde ve yeryüzünde bulunan bütün varlıkları yansıtır, bir tek aynaya

bakan kişinin yüzünü yansıtmaz. Yansıtmaz ki, aynaya bakan kişi bilge olsun. Başka birçok ayna mevcuttur, ama onlar Fikir Aynası'dırlar. Bir tek bu ayna Bilgelik Aynası'dır. Bu aynaya sahip olanlar her şeyi bilir, onlardan hiçbir şey gizlenemez. Bu aynaya sahip olmayanlar ise, Bilgelik'ten yoksundur. İşte bu nedenle, tanrı bu aynadır, biz de ona taparız.' Aynaya baktım ve rahibin söylediklerinin doğru olduğunu gördüm.

Sonra garip bir şey yaptım, ama ne yaptığım önemli değil; önemli olan şu: Buradan bir günlük yoldaki bir vadiye Bilgelik Aynası'nı sakladım, izin ver tekrar içine girip sana hizmet edeyim; bütün bilgelerden daha bilge olursun. Bilgelik senin olur. İçine girmeme izin verirsen senin bilgeliğine kimse ulaşamaz."

Ama genç Balıkçı güldü. "Aşk Bilgelik'ten üstündür!" diye haykırdı. "Küçük Denizkızı beni seviyor."

"Hayır, hiçbir şey Bilgelik'ten üstün olamaz," dedi Ruh.

"Aşk daha üstündür," diye cevap verdi genç Balıkçı ve denizin dibine daldı; Ruh da ağlaya ağlaya bataklıkta uzaklaştı.

Aradan bir yıl daha geçti. Ruh deniz kıyısına gelip genç Balıkçı'ya seslendi; Balıkçı denizin dibinden çıkıp geldi, "Niye çağırıyorsun beni?" dedi.

Ruh cevap verdi: "Yaklaş biraz da anlatayım, harikulade şeyler gördüm."

Balıkçı yaklaştı, sığ suya uzandı ve başını eline dayayıp dinlemeye koyuldu.

Ruh anlatmaya başladı: "Senden ayrıldığımda yüzümü Güney'e çevirip yola koyuldum. Bütün değerli şeyler Güney'den çıkar. Altı gün boyunca İştar kentine giden caddelerde yol aldım, hacıların geçtiği tozlu, kırmızı boyalı

yolları izledim; yedinci günün sabahında başımı kaldırdım ve bir de baktım ki, vadi içindeki kent, ayaklarımın dibinde.

Bu kentin dokuz kapısı vardır ve her kapının önünde, Bedeviler dağdan indiği zaman kişneyen, tunçtan bir at durur. Surlar bakır kaplıdır; surlardaki nöbetçi kulelerinin çatıları pirinçtendir. Her kulede, elinde yayıyla bir okçu durur. Gündoğumunda bir okla gong çalar, günbatımında da boynuzdan bir boruyu öttürür.

İçeri girmeye yeltendiğimde, nöbetçiler beni durdurup kim olduğumu sordu. Ben de Derviş olduğumu ve Mekke'ye, üzerine gümüş harflerle melekler tarafından Kuran'ın işlenmiş olduğu yeşil bir peçenin bulunduğu kente gittiğimi söyledim. Nöbetçiler hayretler içinde kalıp içeri girmemi rica ettiler.

Kentin içi aynı bir çarşıya benzer. Keşke benimle birlikte olsaydın. Dar sokaklara gerilmiş rengârenk kâğıt fenerler, iri kelebekler gibi oynaşır. Rüzgâr damların üstünden estiği zaman, fenerler renkli su kabarcıkları gibi yükselip alçalır. Esnaf, dükkânlarının önünde, ipek halılar üzerinde oturur. Uzun siyah sakalları vardır, sarıkları altın pullarla kaplıdır ve serin parmaklarının arasından, kehribar boncuklu uzun tespihlerini kaydırırlar. Bazıları kasnı ve saparna, Hint Okyanusu'ndaki adalardan garip parfümler, kırmızı güllerden çıkan koyu kıvamlı gülyağı, mürrüsafi ve çivi biçiminde küçük karanfiller satarlar. Onlarla konuşmak üzere durduğunda, bir kömür mangalının üstüne bir tutam akgünlük atarlar, etrafa hoş bir koku yayılır. Elinde kamışa benzer ince bir değnek tutan bir Suriyeli gördüm. Değnekten iplik iplik gri dumanlar çıkıyordu, yanarken çıkardığı koku, badem ağaçlarının ilkbaharda açan pembe çiçeklerinin kokusu gibiydi tıpkı. Bazıları da üzerine sütlü mavi firuzeler kakılmış gümüş bilezikler, minik inciler sallandırılmış bakır telinden halhallar, altına kakılmış sivri kaplan tırnakları, yine altına kakılmış yaldızlı kedi, yani

leopar tırnakları, delik zümrüt küpeler ve içi oyulmuş yeşimtaşından yüzükler satar. Çayhanelerden gitar sesleri gelir, afyon içenler, gülümseyen beyaz çehreleriyle gelip geçeni seyrederler.

Gerçekten de benimle birlikte olmalıydın. Kocaman siyah tulumları sırtlamış şarap satıcıları kalabalığın arasında dirsekleriyle kendilerine yol açarlar. Bunların çoğu, bal kadar tatlı Şiraz şarabı satar. Şarabı küçük madenî kupalarda, üzerine gül yaprağı serpip sunarlar. Pazaryerinde manavlar türlü çeşitli meyveler satar: mor bereli olgun incirler, topaz sarılığında, misk kokulu kavunlar, ağaçkavunları, guavalar, salkım salkım beyaz üzümler, yusyuvarlak, kırmızı-altın portakallar ve yeşil altından oval limonlar. Bir keresinde yoldan geçen bir fil gördüm. Hortumu zincifre ve zerdeçalla boyanmıştı, kulaklarının üzerine kırmızı ibrişimden tül örtülmüştü. Tezgâhlardan birinin karşısında durup portakalları yemeye başladı, manav güldü sadece. Ne kadar garip insanlar olduklarını tahmin edemezsin. Sevindikleri zaman kuşçuya gidip kafes içinde bir kuş satın alırlar, mutlulukları artsın diye kuşu serbest bırakırlar; üzüldüklerinde de, üzüntüleri azalmasın diye kendilerini dikenlerle kırbaçlarlar.

Bir akşam vakti, çarşıda ağır bir tahtırevan taşıyan zencilerle karşılaştım. Tahtırevan yaldızlı bambudandı, sırıkları ise kırmızı vernikliydi ve üstlerine pirinç tavuskuşları kakılmıştı. Pencerelerine, böcek kanatları ve minik incilerle işlenmiş ince muslin perdeler gerilmişti; geçerken, beyaz tenli bir Çerkez dışarı bakıp bana gülümsedi. Tahtırevanın peşine düştüm; zenciler adımlarını sıklaştırıp kaşlarını çattılar. Ama ben aldırmadım. Müthiş bir meraka kapılmıştım.

Nihayet kare biçiminde, beyaz bir evin önünde durdular. Evin hiç penceresi yoktu, sadece mezar kapısına benzeyen küçük bir kapısı vardı. Tahtırevanı yere indirip bakır bir

tokmakla kapıya üç kez vurdular. Yeşil deri kaftanlı bir Ermeni kafesten baktı, zencileri görünce kapıyı açıp yere bir halı serdi, kadın tahtırevandan indi. İçeriye girmeden önce arkasına döndü ve tekrar gülümsedi bana. Daha önce hiç bu kadar beyaz tenli birini görmemiştim.

Ay doğduktan sonra aynı yere gidip evi aradım, ama ev yerinde yoktu. Bunu görünce, kadının kim olduğunu ve bana niçin gülümsediğini anladım.

Kesinlikle benimle birlikte olmalıydın. Yeniay bayramında, genç İmparator Sarayından çıkıp dua etmeye camiye gitti. Saçı ve sakalı gül yapraklarıyla boyanmış, yanaklarına incecik altın tozu sürülmüştü. Tabanları ve avuçları safranla sarıya boyanmıştı.

Güneş doğarken Sarayından gümüşten bir giysi içinde çıktı, güneş batarken altından bir giysi içinde döndü. Herkes yerlere kapanıp yüzünü sakladı, ama ben öyle yapmadım. Bir hurma tezgâhının yanında durup bekledim. İmparator beni görünce boyalı kaşlarını kaldırıp durdu. Ben olduğum yerde hareketsiz duruyor, saygı gösterisinde bulunmuyordum. Herkes cüretime şaşırdı, kentten kaçmamı tavsiye ettiler. Onlara hiç aldırmayıp garip tanrılar satan ve meslekleri sebebiyle herkesin nefretini toplayan satıcıların yanına oturdum. Onlara ne yaptığımı söyleyince her biri bana bir tanrı verdi ve yanlarından ayrılmamı rica ettiler.

O gece, Narlar Sokağı’ndaki çayhanede bir minderin üzerine uzanmışken, İmparator’un muhafızları içeri girdi ve beni alıp Saray’a götürdüler. Saray’da, geçtiğimiz her kapıyı arkamdan kapatıp zincirliyorlardı. İçeride çepeçevre kemerli büyük bir avlu vardı. Beyaz kaymaktaşından duvarların içine aralıklı olarak mavi ve yeşil çiniler oturtulmuştu. Sütunlar yeşil mermerden, yer döşemesi ise, şeftali çiçeği renginde mermerdendi. Hayatımda hiç böyle bir şey görmemiştim.

Avluyu geçerken yüzleri peçeli iki kadın bir balkondan bakıp bana lanet okudular. Muhafızlar adımlarını sıklaştırdı; mızrakların sapları cilalı yere çarpıp yankılanıyordu. Oymalı fildişinden bir kapıyı açtılar, kendimi suların aktığı, yedi katlı bir bahçede buldum. Tarhlara laleler, kahkahaçiçekleri, gümüş benekli sarısabırlar ekilmişti. Bir fıskıye, karanlıkta billurdan ince bir değnek gibi parlıyordu. Servi ağaçları sönmüş meşaleler gibiydi. Ağaçların birinde bir bülbül ötmekteydi.

Bahçenin en sonunda, küçük bir köşk vardı. Yaklaştığımızda iki haremağası bizi karşılamaya çıktı. Yürürken şişman vücutları dalgalanıyordu; sarı gözkapaklarının altından meraklı bakışlarla beni süzdüler. Haremağalarından biri, başmuhafızı bir kenara çekip fısıltıyla bir şeyler söyledi. Öteki haremağası, eflatun mineli, oval bir kutudan yapmacık bir hareketle çıkardığı kokulu pastilleri çiğneyip duruyordu.

Az sonra başmuhafız askerleri gönderdi. Askerler Saray'a döndüler; haremağaları da ağır ağır onları izliyor, geçerken ağaçlardan dut topluyorlardı. Bir ara, daha yaşlı olanı arkasına dönüp fesat bir ifadeyle bana gülümsedi.

Sonra başmuhafız köşkün girişine doğru yönlendirdi beni. Kılım kıpırdamadan yürüdüm ve ağır perdeyi aralayıp içeri girdim.

Genç İmparator, boyalı aslan postu serilmiş bir sedire uzanmıştı, bileğine bir akdoğan tünemişti. Arkasında belden yukarısı çıplak, yarık kulaklarından ağır küpeler sarkan, sarıklı bir Nübyeli duruyordu. Sedirin yanındaki masanın üzerinde çelikten koca bir pala vardı.

İmparator beni görünce kaşlarını çattı ve sordu: 'Adın ne senin? Benim bu kentin imparatoru olduğumu bilmiyor musun?' Ama ben cevap vermedim.

Parmağıyla palayı işaret etti; Nübyeli palayı kaptığı gibi üzerime atıldı ve var gücüyle indirdi. Pala kılıma bile zarar vermeden içimden geçti. Nübyeli yere kapaklandı; ayağa kalktığında korkudan dişleri birbirine çarpıyordu, hemen sedirin arkasına saklandı.

İmparator ayağa fırlayıp silah dolabından bir mızrak çekti ve bana fırlattı. Mızrağı havada yakalayıp iki parçaya ayırdım. Ardından bir ok attı, elimi kaldırıp oku havada durdurdum. Sonra beyaz deri kemerinden bir hançer çıkardı ve Nübyeli bu utanç verici durumu birilerine anlatır korkusuyla kölenin boğazını kesti. Adam ezilmiş bir yılan gibi kıvrandı, ağzından kırmızı köpükler fışkırdı.

Köle öldüğünde İmparator bana döndü, kenarları işlemeli, mor ipekten küçük bir mendille alnında parlayan terleri sildi ve sordu: ‘Sen peygamber misin ki sana zarar veremiyorum, peygamber evladı mısın ki seni incitemiyorum? Yalvarırım sana, bu gece kentimi terk et, çünkü sen burada oldukça ben kentin efendisi değilim.’

İmparator’a şöyle cevap verdim: ‘Servetinin yarısı karşılığında giderim. Servetinin yarısını bana ver, gideyim.’

Beni elimden tutup bahçeye çıkardı. Başmuhafız beni görünce şaşırdı. Haremağalarının beni görünce dizleri titredi, korkuyla yere yığıldılar.

Saray’da kırmızı somakiden sekiz duvarı olan ve balık pulu biçiminde pirinç kaplamalı tavanından avizeler sarkan bir oda vardı. İmparator duvarlardan birine dokundu, duvar açıldı; çok sayıda meşaleyle aydınlatılmış bir koridora girdik. Her iki taraftaki nişlerde, ağzına kadar gümüş sikkelerle dolu, iri şarap testileri duruyordu. Koridorun ortasına geldiğimizde İmparator yasak kelimeyi telaffuz etti ve granitten bir kapı, gizli menteşeler üzerinde geriye doğru açıldı. İmparator gözlerini parıltıdan korumak için eliyle kapadı.

Ne kadar muhteşem bir yer olduğunu hayal bile edemezsin. İçeride incilerle dolu dev kaplumbağa kabukları vardı, koca koca aytaşları oyulmuş, içlerine kırmızı yakutlar yığılmıştı. Altınlar, fil derisinden sandıklara istiflenmiş, altın tozu, deriden şişelere doldurulmuştu. Billur kupaların içinde opaller, yeşimtaşından kupalar içinde gökyakutlar vardı. Yuvarlak yeşil zümrütler, ince fildişi levhaların üstüne sırayla dizilmişti; bir köşede ipek keseler duruyordu, kimi firuze, kimi akuamarin doluydu. Fildişi boynuzlara mor ametistler, pirinç boynuzlara kalsedonlar ve sarduanlar istiflenmişti. Sedir ağacından sütunlara dizi dizi sarı kedigözleri asılıydı. Yassı oval kalkanların içinde, kimi şarap rengi, kimi çimen yeşili kaba laller vardı. Bu saydıklarım, orada bulunanların pek küçük bir kısmıydı.

İmparator elini yüzünden çektikten sonra konuştu: 'Bu benim hazinem, buradakilerin yarısı, sana söz verdiğim gibi, senindir. Yanına develer ve deveciler vereceğim; onlar her emrini yerine getirir, hazinenin sana ait kısmını, dünyanın neresine istersen götürürler. Bu işin bu gece yapılması lazım, çünkü babam Güneş'in, bu kentte öldüremediğim biri olduğunu görmesini istemiyorum.'

Ben şöyle cevap verdim: 'Buradaki altınlar da, gümüşler de, mücevherler de, değerli her şey de senin. Benim bunlara ihtiyacım yok. Senden bir tek şey alacağım; o da parmağındaki şu ufak yüzük.'

İmparator kaşlarını çattı. 'Ama bu kurşundan bir yüzük!' diye haykırdı. 'Hiçbir değeri yok. Sen iyisi mi hazinenin yarısını alıp kentimi terk et.'

'Hayır,' dedim, 'bir tek o kurşun yüzüğü alacağım, çünkü içinde ne yazılı olduğunu ve ne işe yaradığım biliyorum.'

İmparator titreyerek yalvarmaya başladı, 'Hazinenin tamamını al ve git bu kentten,' dedi. 'Benim payım da senin olsun.'

Sonra garip bir şey yaptım, ama ne yaptığım önemli değil; önemli olan şu: Buradan bir günlük yoldaki bir mağaraya Servet Yüzüğü'nü sakladım. Buradan sadece bir günlük yolda, seni bekliyor. O yüzüğe sahip olan kişi, dünyanın bütün krallarından daha zengindir. Gel ve yüzüğü al, dünyanın bütün hazineleri senin olsun."

Ama genç Balıkçı güldü. "Aşk Servet'ten üstündür," diye haykırdı. "Küçük Denizkızı beni seviyor."

"Hayır, hiçbir şey Servet'ten üstün olamaz," dedi Ruh.

"Aşk daha üstündür," diye cevap verdi genç Balıkçı ve denizin dibine daldı; Ruh da ağlaya ağlaya bataklıkta uzaklaştı.

Aradan bir yıl daha geçti. Ruh deniz kıyısına gelip genç Balıkçı'ya seslendi; Balıkçı denizin dibinden çıkıp geldi, "Niye çağırıyorsun beni?" dedi.

Ruh cevap verdi: "Yaklaş biraz da anlatayım, harikulade şeyler gördüm."

Balıkçı yaklaştı, sığ suya uzandı ve başını eline dayayıp dinlemeye koyuldu.

Ruh anlatmaya başladı: "Bildiğim bir kentte, nehir kıyısında bir han var. O handa, iki ayrı renk şarap içip, arpa ekmeği ve defne yaprakları içinde sirkeyle sunulan küçük tuzlu balıklar yiyen denizcilerle oturdum. Biz oturup eğlenirken, içeri bir ihtiyar girdi; yanında deriden bir kilim ve kehribardan iki burgusu olan bir lavta vardı. Kilimini yere serdikten sonra, lavtasının tellerine bir mızrapla dokundu; yüzü peçeli bir kız koşarak içeri girip karşımızda dans etmeye başladı. Yüzünde tülden bir peçe vardı, ama ayakları çıplaktı. Ayakları çıplaktı ve kilimin üzerinde iki küçük beyaz güvercin gibi hareket ediyorlardı. Hayatımda hiç bu kadar

harika bir şey görmemiştim; üstelik kızın dans ettiği kent, buradan sadece bir günlük yolda.”

Genç Balıkçı, Ruhunun anlattıklarını duyunca, küçük Denizkızı’nın ayakları olmadığını ve dans edemediğini hatırladı. Güçlü bir arzuya kapıldı ve kendi kendine şöyle düşündü: “Sadece bir günlük yolda; sonra sevgilime dönebilirim.” Bunun üzerine gülerek sığ suda doğrulup kalktı ve kumsala doğru yürüdü.

Karaya ulaştığında tekrar güldü ve kollarını açıp Ruhuna uzattı. Ruhu neşeyle haykırıp koştu ve genç Balıkçı’nın içine girdi; genç Balıkçı, kumun üzerinde, bedeninin gölgesini, yani Ruh’un bedenini gördü.

Ruhu, “Oyalanmayıp hemen gidelim,” dedi, “çünkü deniz tanrıları kıskançtır ve emirlerini uygulayan canavarları vardır.”

Aceleyle yola koyulup gece boyunca ay ışığında, ertesi gün boyunca da güneşin altında yol aldılar; akşam olduğunda bir kente vardılar.

Genç Balıkçı, “Sözünü ettiğin kız bu kentte mi dans ediyor?” diye sordu Ruhuna.

Ruhu cevap verdi: “Bu değil, başka bir kentte. Biz yine de içeri girelim.”

Bunun üzerine kente girip sokaklardan geçtiler; Mücevherciler Sokağı’ndan geçerlerken genç Balıkçı bir tezgâhta sergilenen güzel bir gümüş kupa gördü. Ruhu, “Şu gümüş kupayı alıp sakla,” dedi kendisine.

O da kupayı alıp tuniğinin kıvrımları arasına soktu ve hızla kentten ayrıldılar.

Kentten bir fersah uzaklaşmışlardı ki, genç Balıkçı kaşlarını çatarak kupayı fırlattı, “Niye bu kupayı alıp saklamamı

söyledin?” dedi Ruhuna. “Kötülük yaptırdın bana.”

Ama Ruhu, “Sen merak etme, hiç merak etme,” dedi.

İkinci günün akşamı bir kente vardılar; genç Balıkçı, “Sözünü ettiğin kız bu kentte mi dans ediyor?” diye sordu Ruhuna.

Ruhu cevap verdi: “Bu değil, başka bir kentte. Biz yine de içeri girelim.”

Bunun üzerine kente girip sokaklardan geçtiler; Sandaletçiler Sokağı’ndan geçerlerken genç Balıkçı, bir su testisinin yanında duran bir çocuk gördü. Ruhu, “Şu çocuğu döv,” dedi kendisine. O da çocuğu ağlatıncaya kadar dövdü; sonra da hızla kentten ayrıldılar.

Kentten bir fersah uzaklaşmışlardı ki, genç Balıkçı hiddetlenip, “Niye çocuğu dövmemi söyledin?” dedi Ruhuna. “Kötülük yaptırdın bana.”

Ama Ruhu, “Sen merak etme, hiç merak etme,” dedi.

Üçüncü günün akşamı bir kente vardılar; genç Balıkçı, “Sözünü ettiğin kız bu kentte mi dans ediyor?” diye sordu Ruhuna.

Ruhu cevap verdi: “Bu kent olabilir, içeri girelim.”

Bunun üzerine kente girip sokaklardan geçtiler, ama genç Balıkçı, nehri ve kenarındaki hanı hiçbir yerde bulamıyordu. Kent sakinleri ona merakla bakıyorlardı; genç Balıkçı korkuya kapılıp, “Gidelim buradan, beyaz ayaklı dansöz burada değil,” dedi Ruhuna.

Ama Ruhu şöyle cevap verdi: “Hayır, biraz oyalanalım, gece karanlık, yolda hırsızlar vardır.”

Bunun üzerine genç Balıkçı pazaryerinde oturup dinlendi; bir süre sonra kukuletalı bir tacir yaklaştı; üzerinde Tatar

bezinden bir cüppe, elinde kamışın ucuna bağlanmış delikli boynuzdan bir fener vardı. Tacir sordu: “Tezgâhlar kapalı, balyalar bağlı olduğu halde niye pazaryerinde oturuyorsun?”

Genç Balıkçı cevap verdi: “Bu kentte hiçbir han bulamadım, beni çatısının altına kabul edecek bir akrabam da yok.”

“Hepimiz akraba değil miyiz?” dedi tacir. “Hepimizi aynı Tanrı yaratmadı mı? Benimle gel, evimde bir misafir odası var.”

Bunun üzerine genç Balıkçı kalkıp tacirin evine gitti. Bir nar bahçesinden geçip eve girdiğinde, tacir ona ellerini yıkasın diye bakır çanakta gülsuyu, susuzluğunu gidersin diye olgun kavunlar getirdi ve önüne bir kâse pilavla bir parça kızarmış oğlak eti koydu.

Yemeğini bitirdikten sonra tacir genç Balıkçı’yı misafir odasına götürdü ve uyuyup güzelce dinlenmesini söyledi. Genç Balıkçı tacire teşekkür edip elindeki yüzüğü öptü ve boyalı keçeden kilimlerin üzerine uzandı. Kara koyun postunu üstüne örtüp uykuya daldı.

Şafak vaktinden üç saat önce, etraf henüz karanlıkken Ruhu genç Balıkçı’yı uyandırıp dedi ki: “Kalk, tacirin odasına, uyuduğu odaya git, onu öldür ve altınlarını al, altınlarına ihtiyacımız var.”

Genç Balıkçı kalkıp usulca tacirin odasına gitti; tacirin ayakucunda kıvrık bir kılıç, yanındaki sehpada da dokuz kese altın duruyordu. Genç Balıkçı elini uzatıp kılıca dokundu; dokunduğu anda tacir irkilerek uyandı ve fırlayarak kılıcı kapıp haykırdı: “İyiliğe kötülükle, sana gösterdiğim yakınlığa kan dökerek mi karşılık veriyorsun?”

Ruhu, genç Balıkçı'ya, “Vur ona,” dedi; o da vurup taciri bayılttı; sonra dokuz kese altını kapıp hızla nar bahçesinden çıktı ve yüzünü sabah yıldızına döndü.

Kentten bir fersah uzaklaşmışlardı ki, genç Balıkçı göğsünü yumruklayarak Ruhuna sordu: “Niçin taciri öldürüp altınlarını almamı söyledin? Sen kötülükten başka şey bilmez misin?”

Ama Ruhu, “Sen merak etme, hiç merak etme,” dedi.

“Yeter!” diye haykırdı genç Balıkçı. “Nasıl merak etmeyeyim? Bana yaptırdığın her şeyden nefret ediyorum. Senden de nefret ediyorum; söyle bana, bunları bana niçin yaptırdın?”

Ruhu şöyle cevap verdi: “Sen beni tek başıma gönderirken bana bir kalp vermedin; ben de bütün bunları yapıp sevmeyi öğrendim.”

“Ne diyorsun sen?” diye mırıldandı genç Balıkçı.

“Ne dediğimi biliyorsun,” diye cevap verdi Ruhu, “gayet iyi biliyorsun. Bana bir kalp vermediğini unuttun mu? Hiç zannetmem, iyisi mi ne kendini üz, ne beni; merak etme, artık kurtulamayacağın dert, yaşamayacağın zevk olmayacak.”

Genç Balıkçı bu sözleri duyunca ürperdi ve Ruhuna dedi ki: “Hayır, olamaz, sen fesatsın, bana aşkımı unutturdun, beni baştan çıkardın, günaha alıştırdın.”

Ruhu cevap verdi: “Beni tek başıma gönderirken bana bir kalp vermediğini unutma. Gel başka bir kente gidip eğlenelim, dokuz kese altınımız var.”

Ama genç Balıkçı altın dolu dokuz keseyi alıp yere fırlattı ve üstünde tepindi.

“Hayır!” diye bağırdı. “Bundan böyle seninle ilişkim olmayacak, seninle hiçbir yere gitmeyeceğim; daha önce seni nasıl gönderdimse şimdi de göndereceğim, çünkü senden bana hayır gelmedi.” Sonra sırtını Ay’a verdi ve kabzası yeşil yılan derisinden küçük bıçakla ayaklarının dibinden bedeninin gölgesini, yani Ruh’un bedenini kesmeye çalıştı.

Ama Ruhu yerinden kıpırdamadı, emrine aldırmadı, “Cadı’nın öğrettiği büyünün artık sana faydası yok,” dedi; “artık seni terk edemem, sen de beni kovamazsın. İnsan ömründe bir tek kere ruhunu içinden kovabilir, ama ruhuna tekrar kavuşursa, sonsuza dek onu içinde barındırmak zorundadır; bu da onun hem cezası, hem mükâfatıdır.”

Benzi solan genç Balıkçı yumruklarını sıkıp haykırdı: “Bana bunu söylemediğine göre, demek ki sahte bir cadıymış.”

“Hayır,” diye cevap verdi Ruhu, “sahte değil, O’na, yani taptığı ve ebediyen hizmet edeceği varlığa sadık bir cadıydı.”

Genç Balıkçı bir daha Ruhundan kurtulamayacağını, onun kötü bir ruh olduğunu ve daima içinde olacağını anlayınca yere çöküp acı gözyaşları döktü.

Sabah olduğunda, genç Balıkçı kalkıp Ruhuna dedi ki: “Senin söylediklerini yapmamak için ellerimi bağlayıp senin sözlerini söylememek için dudaklarımı mühürleyeceğim; sevgilimin yaşadığı yere döneceğim. Denize döneceğim, onun şarkı söylediği küçük koya gidip çağıracağım onu; yaptığım kötülükleri, başıma sardığın kötülükleri ona anlatacağım.”

Ruhu onu kışkırttı, dedi ki: “Sevgilin kim ki ona dönesin? Dünyada ondan güzel niceleri var. Samaris’in binbir çeşit kuş ve hayvan gibi dans eden rakkaseleri var. Ayaklarına kına yakıp ellerine minik bakır ziller takarlar. Dans ederken

gülerler; kahkahaları suyun gülüşü kadar berraktır. Benimle gel, sana onları göstereyim. Senin günahla alıp veremediğin nedir? Yemesi güzel olan şey, yenilsin diye yaratılmamış mı? İçmesi güzel olan şey zehirli mi? Dertlenip duracağına benimle gel, başka bir kente gidelim. Yakındaki küçük bir kentte, laleağaçlarıyla dolu bir bahçe var. Bu güzel bahçede beyaz tavuskuşları, göğsü mavi tavuskuşları yaşar. Kuyruklarını güneşe karşı açtıklarında, kuyrukları fildişinden yaldızlı kurslara benzer. Onlara yem veren kız, tavuskuşlarını eğlendirmek için, bazen ellerinin üstünde, bazen de ayaklarının üstünde dans eder. Gözleri sürmelidir, burun delikleri kırlangıç kanadına benzer. Burnuna taktığı hızmada, inciden oyulmuş bir çiçek sallanır. Gülerek dans eder, ayak bileklerine taktığı gümüş halhallar gümüş çanlar gibi çın çın öter. Haydi daha fazla dertlenme de, gel birlikte o kente gidelim."

Ama genç Balıkçı Ruhuna cevap vermeyip dudaklarına sessizlik mührü vurdu, ellerini iple sımsıkı bağladı ve geldiği yere, sevgilisinin şarkı söylediği küçük koya döndü. Ruhu yolda onu kışkırtıp durdu, ama o ne cevap verdi, ne de Ruhunun yaptırmaya çalıştığı kötülükleri yaptı, çünkü içindeki aşk çok güçlüydü.

Deniz kıyısına vardığında elindeki bağı ve dudaklarındaki mührü çözüp küçük Denizkızı'na seslendi. Ama bütün gün seslenip yalvardığı halde, Denizkızı çağrısına cevap vermedi.

Ruhu onunla alay etti, "Doğrusu sevgilin seni pek mutlu etmiyor," dedi. "Kuraklık zamanında kırık bir testiye su doldurur gibisin. Sen neyin var neyin yoksa veriyorsun, karşılığında hiçbir şey almıyorsun. Benimle gelsen daha iyi edersin; ben Zevk Vadisi'nin yerini ve orada neler olduğunu biliyorum."

Ama genç Balıkçı, Ruhuna cevap vermeyip bir kayanın kovuğunda kendine sazlardan bir kulübe yaptı ve bir yıl

boyunca orada oturdu. Her sabah Denizkızı'na sesleniyor, öğleyin tekrar çağırıyor, akşam olunca yine adını söylüyordu. Ama Denizkızı bir kez olsun denizden çıkmadı; genç Balıkçı onu denizin her yerinde, mağaralarda, yeşil sularda, gelgitle oluşan havuzlarda, denizin dibindeki kuyularda aradı, ama hiçbir yerde bulamadı.

Bu arada Ruhu hep onu kötülüğe kışkırtmaya çalıştı, korkunç şeyler fısıldadı. Ama onu alt edemedi, çünkü içindeki aşk çok güçlüydü.

Aradan bir yıl geçtikten sonra Ruh kendi kendine şöyle düşündü: "Efendimi kötülükle kışkırtmaya çalıştım, ama aşkı benden güçlü çıktı. Şimdi onu iyilikle kışkırtmaya çalışacağım, belki o zaman benimle gelir."

Ve genç Balıkçı'ya şöyle dedi: "Sana dünyadaki mutluluklardan söz ettim, sözlerime kulak tıkadın. İzin ver, sana dünyadaki acılardan söz edeyim, belki o zaman bana kulak verirsin. Doğrusu şu ki, acı bu dünyanın efendisidir, onun ağından kimse kurtulamaz. Bazısının giyecek çulu yoktur, bazısının yiyecek ekmeği. Mor kraliyet giysileri içinde dullar da vardır, paçavralar içinde olanlar da. Cüzamlılar bataklıklarda gezer, birbirlerine karşı zalimdirler. Dilenciler yollarda gidip gelir, cüzdanları boştur. Kent sokaklarında Açlık dolaşır, kent kapılarında Veba oturur. Gel gidip bütün bunlara bir çare bulalım, ortadan kaldıralım. Sevgilin çağrına cevap vermediğine göre, burada oyalanmanın ne anlamı var? Hem aşk nedir ki ona bu kadar değer veriyorsun?"

Ama genç Balıkçı hiçbir cevap vermedi, çünkü içindeki aşk çok güçlüydü. Her sabah Denizkızı'na sesleniyor, öğleyin tekrar çağırıyor, akşam olunca yine adını söylüyordu. Ama Denizkızı bir kez olsun denizden çıkmadı; genç Balıkçı onu denizin her yerinde, denizdeki nehirlerde, dalgaların

altındaki vadilerde, gecenin mora buladığı denizde, şafağın griye boyadığı denizde aradı, ama hiçbir yerde bulamadı.

İkinci yıl bittiğinde, Ruh gece vakti, tek başına saz kulübesinde oturan genç Balıkçı'ya dedi ki: "Seni kötülükle kışkırtmaya çalıştım, iyilikle kışkırtmaya çalıştım, ama aşkın benden güçlü çıktı. Bu yüzden seni artık kışkırtmayacağım; yalvarırım sana, kalbine girmeme izin ver, eskisi gibi seninle bir olayım."

"Elbette girebilirsin," dedi genç Balıkçı; "dünyada tek başına kalpsiz dolaşırken çok acı çekmiş olmalısın."

"Heyhat!" diye haykırdı Ruhu. "Girecek yer bulamıyorum, aşk senin kalbini çepeçevre kuşatmış."

"Keşke sana yardım edebilseydim," dedi genç Balıkçı.

Tam o bu sözleri söylerken, denizden acı bir matem çığlığı, deniz mahluklarından biri öldüğünde duyulan feryat yükseldi. Genç Balıkçı ayağa fırlayıp saz kulübesinden çıktı ve deniz kıyısına koştu. Siyah dalgalar süratle karaya yaklaşıyor, gümüşten daha beyaz bir yük taşıyorlardı. Kıyıya vuran köpükler kadar beyazdı ve bir çiçek gibi dalgaların üstünde savruluyordu. Dalgalar onu köpüklere, köpükler de kumsala verdi; genç Balıkçı ayaklarının dibinde küçük Denizkızı'nın bedenini gördü. Ayaklarının dibinde, cansız yatıyordu.

Acıyla kıvranarak yanına çöktü, soğuk kırmızı dudakları öptü, ıslak kehribar saçlarla oynadı. Kendini kumların üstüne atıp mutluluktan ürperircesine ağladı, esmer kollarıyla sarıp göğsüne bastırdı. Dudaklar soğuktu ama öptü onları. Bal rengi saçlar tuzluydu ama diline acı bir mutluluk verdi. Kapalı gözleri öptü; gözkapaklarının üstündeki serpinti, kendi gözyaşları kadar tuzlu değildi.

O cansız varlığa günah çıkardı. O istiridye kulaklara, hikâyesini keskin bir şarap gibi akıttı. O küçük elleri boynuna sardı, parmaklarıyla o incecik, kamış boynuna dokundu. Acı, zehir gibi acı bir saadet, garip bir sevinçle dolu bir ıstırap duydu.

Siyah deniz yaklaştı, beyaz köpükler bir cüzamlı gibi inledi. Deniz beyaz köpükten pençelerini kıyıya uzattı. Deniz Kralı'nın sarayından tekrar bir matem çığlığı yükseldi, enginde ulu Triton'ların boruları boğuk boğuk öttü.

“Kaç git,” dedi Ruhu, “deniz giderek yaklaşıyor, oyalanırsan öldürecek seni. Kaç git, korkuyorum, aşkının büyüklüğünden kalbin bana kapalı, görüyorum. Kaç, emin bir yere git. Beni tek başıma, kalpsiz, bir başka dünyaya göndermeyeceksin, değil mi?”

Ama genç Balıkçı, Ruhunu dinlemedi; küçük Denizkızı'na seslendi: “Aşk bilgelikten daha üstün, servetten daha değerli, âdem kızlarının ayaklarından daha güzeldir,” dedi. “Alevler onu yok edemez, su onu söndüremez. Seni şafak vakti çağırdım, çağrıma cevap vermedin. Ay adını işitti, sen işitmedin. Çünkü ben kötülük yaptım, seni terk ettim, uzaklara gidip kendimi mahvettim. Ama sana olan aşkım hep içimdeydi ve hep güçlüydü, kötülükler gördüm, iyilikler gördüm, ama hiçbir şey onu alt edemedi. Mademki sen öldün, ben de seninle öleceğim.”

Ruhu uzaklaşması için yalvardı, ama o kıpırdamadı, çünkü içindeki aşk çok güçlüydü. Deniz giderek yaklaştı, onu dalgalarıyla örtmeye çalıştı; sonunun yaklaştığını anlayınca, Denizkızı'nın soğuk dudaklarını çılgınca öptü, kalbi parçalandı. Kalbi aşkından parçalanınca Ruh girecek bir yer bulup kalbine girdi ve eskisi gibi onunla bir oldu. Ve deniz, dalgalarını genç Balıkçı'nın üzerine örttü.

Sabah olunca Rahip denizi kutsamaya gitti, çünkü deniz karışmıştı. Rahip'le birlikte keşişler, müzisyenler, mum

taşıyanlar, buhurdan sallayanlar ve daha birçok kişi de gitti.

Rahip kıyıya vardığında kumların üzerinde boğulmuş yatan genç Balıkçı'yı gördü; küçük Denizkızı'nin bedenini sımsıkı kucaklamıştı. Rahip kaşlarını çatıp geri çekildi ve haç çıkarıp yüksek sesle konuştu: "Denizi de, içindeki herhangi bir şeyi de kutsamayacağım. Deniz mahluklarına ve onlarla düşüp kalkan herkese lanet olsun. Aşk uğruna Tanrı'yı terk eden ve Tanrı hükmüyle can verip burada sevgilisiyle yatan adama gelince, onun ve sevgilisinin bedenlerini alıp Çırpıcılar Tarlası'nın bir köşesine gömün, üzerine hiçbir işaret, bir iz koymayın ki nerede yattıklarını kimse bilmesin. Onlar yaşarken lanetliydiler, ölüyken de lanetli olacaklar."

Cemaat Rahip'in emrini yerine getirdi; hiçbir otun bitmediği Çırpıcılar Tarlası'nın bir köşesinde derin bir çukur kazdılar ve ölüleri gömdüler.

Üçüncü yıl bittiğinde, kutsal bir bayram günü, Rahip kiliseye, İsa'nın yaralarını cemaate göstermeye ve Tanrı'nın gazabını onlara anlatmaya gitti.

Cüppesini giyip içeri girdi, altarın önünde eğildi ve altarın, daha önce hiç görmediği, tuhaf çiçeklerle kaplı olduğunu gördü. Garip görünümlü, tuhaf güzellikte çiçeklerdi; Rahip çiçeklerin güzelliğiyle allak bullak oldu, tatlı rayihaları burnuna doldu. Bir sevinç hissetti, niye sevindiğini anlamadı.

Kutsal sandığı açıp içindeki komünyon kâsesini tütsüledi, kutsal ekmeği cemaate gösterip tekrar komünyon örtüsünün arkasına sakladı ve vaazına başladı; Tanrı'nın gazabından bahsetmeye niyetliydi. Ama beyaz çiçeklerin güzelliğiyle allak bullak olmuş, tatlı rayihaları burnuna dolmuştu; dudaklarına başka sözler geldi ve Tanrı'nın gazabından değil, adı Aşk olan Tanrı'dan bahsetti. Niçin böyle konuştuğunu bilmiyordu.

Vaazını bitirdiğinde cemaat ağlıyordu; Rahip gözünde yaşlarla giyinme odasına gitti. Diyakozlar gelip cüppesini çıkardılar, uzun beyaz keten tuniğini, kuşağını, koluna taktığı ayin şeridini, omzuna attığı dar ipek atkıyı aldılar. Rahip rüyada gibi duruyordu.

Giysileri çıkarıldıktan sonra diyakozlara baktı ve sordu: “Altarın üzerindeki çiçekler ne çiçeği, nereden geldiler?”

“Ne çiçeği olduklarını bilmiyoruz, ama Çırpıcılar Tarlası’nın köşesinde yetişiyorlar,” diye cevap verdiler. Rahip ürperdi, evine dönüp dua etti.

Ertesi sabah şafakla birlikte, keşişleri, müzisyenleri, mum taşıyanları, buhurdan sallayanları ve daha birçok kişiyi de yanına alıp yola düştü; deniz kıyısına varınca, denizi ve denizin içindeki vahşi yaratıkları kutsadı. Ayrıca Faunus’ları, ormanda dans eden küçük yaratıkları, yaprakların arasından bakan parlak gözlü yaratıkları da kutsadı. Tanrı’nın yarattığı her şeyi kutsadı, cemaat mutluluk ve hayranlıkla doldu. Ama Çırpıcılar Tarlası’nın köşesinde bir daha asla hiçbir çiçek açmadı, tarla eskisi gibi çorak kaldı. Deniz mahlukları da eskisi gibi koya girmeyip, denizin başka bir yerine gittiler.

Yıldız-Çocuk

Miss Margot Tennant’a

Evvel zaman içinde, iki yoksul oduncu, kış mevsiminde, soğuk mu soğuk bir gece vakti, büyük bir çam ormanından geçerek evlerine dönüyorlardı. Yerler, ağaç dallarının üstü, kalın bir kar örtüsüyle kaplıydı; geçerlerken iki yanlarında ince dallar buzun etkisiyle çıtırdıyordu; Dağ Şelalesi’ne geldiklerinde, havada kıpırtısız asılı olduğunu gördüler, çünkü Buz Kralı öpmüştü onu.

Hava o kadar soğuktu ki, hayvanlarla kuşlar bile bu duruma bir mana veremiyordu.

“Hırr!” diye hırladı Kurt, kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırmış, fundalıkların arasında topallayarak ilerlerken. “Feci bir hava. Hükümet niye ilgilenmiyor bu konuyla?”

“Ciik! Ciik! Ciik!” diye öttü yeşil ketenkuşları. “Yaşlı Toprak Ana ölmüş, beyaz kefenine sarmışlar onu.”

“Toprak Ana evlenecek, bu da onun gelinliği,” diye fısıldaştı kumrular. Minik pembe ayakları donmuştu, ama duruma romantik açıdan bakmayı görev biliyorlardı.

“Saçma!” diye homurdandı Kurt. “Söyledim ya size, Hükümet’in kabahati bu; bana inanmazsanız yerim sizi.” Kurt tam anlamıyla pratik bir zekâya sahipti ve fikirlerini savunurken asla güçlük çekmezdi.

“Benim fikrimi soracak olursanız,” dedi, doğuştan filozof olan Ağaçkakan, “ben açıklamalarla zerre kadar ilgilenmem. Ortada bir durum varsa vardır ve şu anda da hava feci soğuk.”

Havanın feci soğuk olduğu su götürmezdi. Yüksek köknar ağacının içinde yaşayan küçük sincaplar ısınmak için birbirlerinin burnunu ovalıyor, adatavşanları deliklerinde büzüşüp oturuyor, dışarıya bakmaya bile yeltenmiyorlardı. Görünüşe bakılırsa soğuktan bir tek koca puhukuşları hoşlanıyordu. Tüyleri kırağıdan kaskatı kesilmişti, ama onlar aldırmıyordu; iri sarı gözlerini devirip ormanın bir ucundan öbürüne, birbirlerine sesleniyorlardı: “Pu-hu! Pu-hu! Pu-hu! Pu-hu! Hava ne kadar da güzel!”

İki oduncu, var güçleriyle parmaklarına hohlayarak, kocaman, demir ökçeli çizmeleriyle sıkışmış karların üstüne vura vura, yılmadan ilerliyorlardı. Bir ara derin, yumuşak bir kar birikintisine gömüldüler ve değirmenciler gibi beyaza bulanmış halde çıktılar; bir ara, donmuş bataklığın üstündeki katı, cam gibi buzda kaydılar, demet halinde bağlı odunlar yere düşüp saçıldı, toplayıp tekrar bağlamak zorunda kaldılar; bir ara da yollarını kaybeder gibi olup müthiş bir korkuya kapıldılar, çünkü Kar’ın, kucağında uyuyanlara karşı acımasız olduğunu biliyorlardı. Ama bütün seyyahları koruyan hamiyetli Aziz Martin’e güvenip geldikleri yoldan geri dönerek dikkatle ilerlediler ve nihayet ormanın sınırına vardılar; ta uzakta, altlarındaki vadinin dibinde, oturdukları köyün ışıklarını gördüler.

Kurtulduklarına o kadar sevindiler ki, yüksek sesle kahkahalar attılar; Toprak Ana gümüşten, Ay da altından bir çiçek gibi göründü gözlerine.

Ama biraz güldükten sonra, yoksulluklarını hatırlayıp hüzünlendiler; biri, “Niye böyle sevindik sanki; oysa hayat zenginlere göre, bizim gibilere göre değil. Ormanda soğuktan ölseydik ya da vahşi bir hayvan üstümüze atlayıp bizi öldürseydi daha iyi olurdu,” dedi.

“Doğru söylüyorsun,” diye cevap verdi arkadaşı; “kimine bol keseden verilmiş, kimine ise azıcık. Bu dünyada adalet

yok, bir tek dertler eşit paylaştırılmış.”

Ama onlar böyle sefaletlerine ağlaşırken, garip bir şey oldu. Gökyüzünden çok parlak, çok güzel bir yıldız düştü. Diğer yıldızların arasından geçerek göğün kenarından aşağı kaydı; oduncular hayretler içinde onu seyrediyorlardı; yıldız, bir taş atımı uzaklıktaki küçük ağılın yakınına, söğütlüğün arkasına düşmüş gibi geldi onlara.

“Şu işe bak! Altından bir çömlek, kim bulursa onun olur,” diye haykırdılar ve hevesle koşmaya başladılar.

Odunculardan biri arkadaşından daha hızlı koşup onu geçti, söğütleri yararak ilerledi ve öteki tarafa geçti. İşte! Gerçekten de beyaz karın üstünde altın bir nesne vardı. Aceleyle yaklaşıp eğildi, elledi: Yaldızlı kumaştan bir pelerindi; üstünde garip yıldız desenleri vardı ve kat kat sarılmıştı. Oduncu arkadaşına seslenip gökten düşen hazineyi bulduğunu haber verdi; arkadaşı da gelince karın üstüne oturup altınları paylaşmak üzere pelerinin katlarını açtılar. Heyhat! İçinde ne altın vardı, ne gümüş, ne de başka bir hazine; sadece uyuyan bir bebek vardı.

Biri ötekine dedi ki: “Umudumuz pek acı sonuçlandı; talihimiz yokmuş, bir bebeğin insana ne faydası olabilir? Onu burada bırakıp yolumuza gidelim; biz yoksul adamlarız; kendi çocuklarımız var, onların ekmeğini başkasına veremeyiz.”

Ama arkadaşı şöyle cevap verdi: “Olmaz, bebeği karda ölüme terk etmek kötülük olur; ben de senin kadar yoksulum, evde besleyecek boğaz çok, tencere boş, ama yine de onu evime götüreceğim, karım bakar bebeğe.”

Bebeği usulca yerden alıp keskin soğuktan korumak için pelerine iyice sardı ve yamaçtan aşağı, köye doğru inmeye başladı; arkadaşı onun bu aptallığına, yufka yürekliliğine çok şaşırmıştı.

Köye geldiklerinde, arkadaşı, “Bebeği sen aldığına göre, pelerini bana ver, bulduğumuzu paylaşmış olalım,” dedi.

Ama o, “Hayır,” dedi, “bu pelerin ne benim, ne de senin, bebeğin pelerini o.” Sonra da yolun açık olsun deyip kendi evine gitti ve kapıyı çaldı.

Karısı kapıyı açıp kocasının sağ salim eve döndüğünü görünce kollarını boynuna dolayıp öptü, sırtındaki odunları aldı, çizmesindeki karları temizledi ve içeri girmesini söyledi.

Ama kocası, “Ormanda bir şey buldum, bakasın diye sana getirdim,” diyerek eşikte durmaya devam etti.

“Nedir o?” diye haykırdı kadın. “Göstersene, ev tamtakır, çok şeye ihtiyacımız var.” Adam pelerini açıp uyuyan bebeği karısına gösterdi.

“Eyvah!” diye mırıldandı karısı. “Be adam, bizim kendi çocuklarımız yok mu ki ocağın başında otursun diye bir de kimsesiz çocuk getiriyorsun? Ya uğursuzluk getirirse bize? Hem nasıl bakacağız buna?” Kocasına öfkeyle baktı.

“Ama bu bir yıldız-çocuk,” diye cevap verdi Oduncu; sonra da onu ne tuhaf bir şekilde bulduklarını anlattı.

Ama karısı sakinleşeceğine onunla alay etti, hiddetle haykırdı: “Kendi çocuklarımızın ekmeği yokken başkasının çocuğunu mu besleyeceğiz? Bizi düşünen mi var? Bizi besleyen mi var?”

“Serçeleri bile düşünen, besleyen Tanrı var,” diye cevap verdi Oduncu.

“Serçeler kış mevsiminde açlıktan ölmüyor mu?” dedi karısı. “Şimdi kış değil mi?” Adam ne bir cevap verdi, ne de eşikten kıpırdadı.

Ormandan esen dondurucu rüzgâr açık kapıdan içeri girdi; kadın tir tir titreyerek konuştu: “Kapıyı kapasana. Evin içine

buz gibi rüzgâr giriyor, üşüyorum.”

“Katı bir yüreğin olduğu evde daima soğuk rüzgârlar esmez mi?” dedi adam. Karısı cevap vermeyip ateşe yaklaştı.

Bir süre sonra dönüp kocasına baktı, gözleri yaşardı. Oduncu hemen içeri girip bebeği karısının kucağına verdi; kadın bebeği öpüp en küçük çocuğunun yattığı küçük yatağa yatırdı. Ertesi gün Oduncu tuhaf, yaldızlı pelerini alıp büyük bir sandığa yerleştirdi; karısı da bebeğin boynundaki kehribar kolyeyi çıkarıp aynı sandığa koydu.

Yıldız-Çocuk, Oduncu’nun çocuklarıyla birlikte büyüdü, onlarla aynı sofraya oturup onlarla oynadı. Her geçen yıl biraz daha güzelleşiyordu; köylüler şaşırıp kalıyorlardı; kendileri esmer, siyah saçlıydı, oysa Yıldız-Çocuk fildişi kadar beyaz tenli ve narindi, kıvırcık saçları sarı nergisleri hatırlatıyordu. Dudakları kırmızı çiçeklere, gözleri duru bir suyun kenarında biten menekşelere, vücudu hiç biçilmeyen bir tarladaki zerrinlere benziyordu.

Ne var ki güzelliği onun için zararlıydı. Yıldız-Çocuk kibirli, zalim ve bencil oldu. Oduncu’nun çocuklarıyla köyün diğer çocuklarını hakir görüyor, onların aşağı tabakadan, kendisininse, bir yıldızdan doğduğu için asil olduğunu söylüyordu; kendisini onların efendisi, onları da kul ilan etti. Yoksullara, kör, sakat veya hasta kimselere hiç acımıyor, taş atıp yolda peşlerinden kovalıyor, ekmeklerini başka yerde dilenmelerini söylüyordu; kanun kaçaklarından başka hiç kimse, sadaka istemeye ikinci kez köye gelmiyordu. Güzelliğe âşıktı, hasta, çirkin insanlarla alay ediyordu; kendine âşıktı, yaz mevsiminin rüzgârsız günlerinde rahibin meyve bahçesindeki kuyunun yanına uzanır, mucize saydığı çehresine bakar ve keyfinden kahkahalar atardı.

Oduncu’yla karısı onu sık sık azarlar, “Biz sana, senin kimsesizlere, yardım edecek yakını olmayanlara davrandığın

gibi davranmadık. Acınacak durumda olanlara karşı niye bu kadar zalimsin?" derlerdi.

Yaşlı rahip sık sık Yıldız-Çocuk'u çağırtıp ona canlıları sevmeyi öğretmeye çalışırdı. "Sinekler senin kardeşindir," derdi. "Onları incitme. Ormanda gezinen yabani kuşların özgürlüğü var. Kendi zevkin için tuzağa düşürme onları. Kör kelerleri, köstebekleri yaratan da Tanrı'dır, her birinin dünyada bir yeri vardır. Sen Tanrı'nın âlemine acıyı nasıl sokarsın? Tarladaki inekler bile Tanrı'ya hamdeder."

Ama Yıldız-Çocuk bütün bu sözlere aldırmayıp somurtur, dudak büker, sonra da arkadaşlarının yanına gidip onlara hükmederdi. Arkadaşları da, güzel ve çevik olduğu için, dans edip kaval çalabildiği için onu izlerlerdi. Yıldız-Çocuk onları nereye götürse gider, Yıldız-Çocuk ne yapmalarını emretse yaparlardı. Yıldız-Çocuk köstebeklerin donuk gözlerini sivri bir kamışla deldiğinde güler, cüzamlılara taş attığında yine gülerlerdi. Onlara her konuda hükmederdi, giderek öteki çocuklar da Yıldız-Çocuk gibi katı yürekli oldular.

Günün birinde, köye yoksul bir dilenci kadın uğradı. Giysileri yırtık, paramparçaydı, ayakları taşlı yollarda yürümekten kanıyordu, feci bir haldeydi. Çok yorgundu, dinlenmek için bir kestane ağacının altına oturdu.

Ama Yıldız-Çocuk onu görünce, arkadaşlarına seslendi: "Bakın! Şu güzel, yeşil yapraklı ağacın altında iğrenç bir dilenci kadın oturuyor. Gelin kovalım onu buradan, hem çirkin, hem de sevimsiz."

Yıldız-Çocuk dilenci kadına yaklaşıp taş attı, alay etti onunla; kadın korkuyla ona bakıyor, gözlerini ondan ayırmıyordu. Yakındaki bir samanlıkta odun kesmekte olan Oduncu, Yıldız-Çocuk'un ne yaptığını görünce koşup geldi, onu azarladı, "Sen ne kadar katı yüreklisin, merhamet nedir bilmiyorsun. Bu zavallı kadın sana ne kötülük etti ki ona böyle davranıyorsun?" dedi.

Yıldız-Çocuk öfkesinden kıpkırmızı kesilerek ayağını yere vurdu, “Sen kim oluyorsun da benim yaptıklarımı sorguluyorsun?” dedi. “Ben senin oğlun değilim, bana emir veremezsin.”

“Doğru söylüyorsun,” diye cevap verdi Oduncu, “ama ben seni ormanda bulduğum zaman sana merhamet etmiştim.”

Dilenci kadın bu sözleri duyunca bir çığlık atıp bayıldı. Oduncu onu evine kadar taşıdı, karısı da ilgilendi; kadın ayıldığında önüne et ve içecek koydular, rahat etmesini söylediler.

Ama kadın hiçbir şey yiyip içmedi, Oduncu’ya sordu: “O çocuğun ormanda bulunduğunu söyledin, değil mi? Bundan tam on yıl önceydi, değil mi?”

Oduncu cevap verdi: “Evet, onu ormanda buldum; bundan tam on yıl önceydi.”

“Peki onun yanında bir işaret bulmadın mı?” diye haykırdı kadın. “Boynunda kehribar bir kolye yok muydu? Üstü yıldızlarla işlenmiş yaldızlı kumaştan bir pelerine sarılı değil miydi?”

“Evet,” dedi Oduncu, “aynen dediğin gibiydi.”

Sonra da pelerinle kehribar kolyeyi sandıktan çıkarıp gösterdi.

Dilenci kadın bu gördükleri karşısında sevinç gözyaşları dökerek, “O benim ormanda kaybettiğim küçük oğlum,” dedi. “Yalvarırım hemen çağırtın onu buraya, oğlumu bulmak için dünyayı bir baştan bir başa dolaştım.”

Bunun üzerine Oduncu’yla karısı dışarı çıkıp Yıldız-Çocuk’u çağırdılar, “Eve gir, orada seni bekleyen anneni bulacaksın,” dediler.

Yıldız-Çocuk şaşkınlık ve sevinçle içeri koştu. Ama içeride bekleyen kadını görünce alaylı alaylı güldü, “Hani nerede annem? Ben burada bu pespaye dilenci kadından başka kimse görmüyorum,” dedi.

Kadın, “Ben senin annenim,” dedi.

“Sen delirmişsin!” diye öfkeyle haykırdı Yıldız-Çocuk. “Ben senin oğlun filan değilim; sen dilencisin, çirkinsin, paçavralar içindesin. Çek git buradan, o iğrenç yüzünü bir daha görmek istemiyorum.”

“İnan bana, sen benim ormanda doğurduğum küçük oğlumsun,” diye haykırdı kadın ve dizüstü çöküp kollarını çocuğa uzattı. “Hırsızlar seni çalıp ölüme terk ettiler,” diye mırıldandı, “ama ben seni görünce tanıdım; işaretlerini, yaldızlı kumaştan pelerinle kehribar kolyeyi de tanıdım. Yalvarırım gel benimle, seni bulmak için bütün dünyayı dolaştım. Gel benimle evladım, senin sevgine ihtiyacım var.”

Ama Yıldız-Çocuk yerinden kıpırdamayıp kalbini kadına kapattı; dilenci kadının acı acı ağlaması dışında hiçbir ses duyulmuyordu.

Sonunda Yıldız-Çocuk konuştu, sesi soğuk ve sertti:

“Gerçekten annemsen eğer,” dedi, “benden uzak dursaydın, buraya gelip beni utanca boğmasaydın, daha iyi olurdu; ben kendimi senin dediğin gibi bir dilencinin değil, bir yıldızın doğurduğunu zannediyordum. Hadi git buradan, bir daha seni görmek istemiyorum.”

“Ah! Oğlum!” diye haykırdı kadın. “Gitmeden önce beni öpmeyecek misin? Seni buluncaya kadar ne acılar çektim!”

“Hayır,” dedi Yıldız-Çocuk. “O kadar çirkinsin ki, seni öpeceğime bir engereği veya kurbağayı öpmeyi tercih ederim.”

Bunun üzerine kadın kalkıp ağlaya ağlaya ormanın yolunu tuttu; Yıldız-Çocuk onun gittiğini görünce sevindi ve oyun oynamak üzere koşarak arkadaşlarının yanına döndü.

Ama arkadaşları onu görünce onunla alay ettiler, “Aa, sen kurbağa kadar çirkin, engerek kadar iğrenç olmuşsun,” dediler. “Hemen git buradan, bizimle oyun oynayamazsın,” deyip bahçeden dışarı attılar.

Yıldız-Çocuk kaşlarını çatıp kendi kendine, “Ne diyor bunlar? Kuyuya gidip bakayım da bana ne kadar güzel olduğumu söylesin,” dedi.

Kuyuya gidip baktı ki ne görsün! Yüzü kurbağa yüzü, vücudu da engerek gibi pul puldu. Kendini çimenlerin üstüne atıp ağladı, “Günah işlediğim için geldi bunlar başıma,” dedi kendi kendine. “Çünkü annemi inkâr ettim, kovdum, hor gördüm, zulmettim ona. Gidip onun peşine düşeceğim, dünyanın her yerinde arayacağım onu, mutlaka bulacağım.”

O sırada Oduncu’nun küçük kızı Yıldız-Çocuk’un yanına geldi, elini omzuna koyup, “Güzelliğini kaybettinse ne olmuş? Bizim yanımızda kal, ben seninle alay etmem,” dedi.

Ama Yıldız-Çocuk, “Hayır,” dedi, “ben anneme zulmettim, ceza olarak geldi bu felaket başıma. Bu yüzden de buradan ayrılıp annemi buluncaya kadar dünyanın her yerini dolaşmam, bulunca ondan af dilemem lazım.”

Sonra da ormana koşup annesine seslendi, ama bir cevap alamadı. Gün boyunca seslendi; güneş battığında uyumak üzere bir yaprak yığınının üzerine uzandı; kuşlar, hayvanlar, zalimliğini hatırlayıp ondan kaçtı; kendisini seyreden bir kurbağayla ağır ağır geçip giden engereği saymazsak, yapayalnızdı.

Sabah olunca kalktı, ağaçlardan birkaç acı çitlembik koparıp yedi ve ağlaya ağlaya koca ormanda yola koyuldu. Her karşılaştığına, annesini görüp görmediğini soruyordu.

Köstebek'e, "Sen toprağın altına girebiliyorsun. Söyle bana, annem orada mı?" dedi.

Köstebek cevap verdi: "Sen benim gözlerimi kör ettin. Nereden bileyim?"

Ketenkuşu'na, "Sen ulu ağaçların tepesinde uçar, bütün dünyayı görebilirsin. Söyle bana, annemi görüyor musun?" dedi.

Ketenkuşu cevap verdi: "Sen keyfin istedi diye kanatlarımı kırptın. Nasıl uçayım?"

Köknar ağacının içinde tek başına yaşayıp yalnızlık çeken küçük Sincap'a, "Annem nerede?" diye sordu.

Sincap cevap verdi: "Sen benim ailemi öldürdün. Kendi aileni de mi öldürmeye niyetlisin?"

Yıldız-Çocuk ağlayarak başını önüne eğdi. Tanrı'nın yaratıklarından af diledi ve ormanda yürüyerek dilenci kadını aramaya devam etti. Üçüncü gün, ormanın öbür tarafına ulaştı ve ovaya indi.

Köylere uğradığında, çocuklar onunla alay edip taş atıyor, köylüler, o iğrençliğiyle istiflenmiş mısırları küflendirir diye ahırlarda yatmasına bile izin vermiyor, işçiler kovuyordu; kimse acımıyordu ona. Gittiği hiçbir yerde, annesi olan dilenci kadının izini bulamıyordu; üç yıl boyunca dünyanın dört bir yanını dolaştı; zaman zaman yolda yürürken onu ileride görür gibi oluyor, sesleniyor, sivri taşlar ayaklarını kanatıncaya kadar peşinden koşuyordu. Ama bir türlü ona yetişemiyordu; yol kenarında oturanlar her defasında onu veya ona benzer birini gördüklerini inkâr ediyor, kederini alaya alıyorlardı.

Üç yıl boyunca dünyayı dolaştı; bu dünyada onun için ne sevgi vardı, ne iyilik, ne de merhamet; ama gururlu günlerinde kendisi için yarattığı dünya tıpatıp buydu.

Bir akşam vakti, nehir kenarında, surlarla çevrili bir kentin kapısına vardı; yorgundu, ayakları ağrıyordu, ama girmeye yeltendi. Fakat kapıda nöbet tutan askerler teberlerini uzatıp girişi kapadılar ve sertçe sordular: “Kentte ne işin var?”

“Annemi arıyorum,” diye cevap verdi, “yalvarırım size, girmeme izin verin, annem bu kentte olabilir.”

Ama askerler onunla alay etti, biri siyah sakalını salladı, kalkanını indirip haykırdı: “Doğrusu annen seni görünce yüzü gülmeyecek, çünkü bataklıktaki kurbağadan, çayırda sürünen engerekten daha çirkinsin. Hadi git. Hadi git. Annen bu kentte oturmuyor.”

Elinde sarı sancak tutan başka bir asker, “Annen kim, niçin arıyorsun onu?” diye sordu.

Yıldız-Çocuk cevap verdi: “Annem de tıpkı benim gibi bir dilenci; ben ona kötü davrandım; yalvarırım size geçmeme izin verin ki bu kente uğramışsa onu bulup af dileyeyim.” Ama askerler izin vermeyip Yıldız-Çocuk’u mızraklarıyla dürttüler.

Yıldız-Çocuk ağlayarak döndüğünde, zırhı altın çiçek kakmalı, miğferinde kanatlı bir aslan yatan biri gelip kente girmek isteyenin kim olduğunu sordu. Onlar da, “Dilenciydi, annesi de dilenciymiş, kovduk onu,” dediler.

“Durun,” diye haykırdı adam, gülerek, “şu çirkin şeyi köle olarak satalım; fiyatı da bir çanak tatlı şarabın fiyatı olsun.”

Oradan geçmekte olan, fesat suratlı bir ihtiyar seslendi: “Dediğiniz fiyata alırım onu.” Fiyatını ödeyip Yıldız-Çocuk’un elinden tutarak kente soktu.

Birçok sokaktan geçtikten sonra, önü nar ağacıyla örtülü bir duvarda, küçük bir kapıya geldiler. İhtiyar, oyma jasptan bir yüzükle kapıya dokununca kapı açıldı; pirinçten yapılmış beş basamak inip siyah gelinciklerle ve pişmiş kilden, yeşil testilerle dolu bir bahçeye çıktılar. İhtiyar, sarığından desenli, ipek bir mendil çıkarıp Yıldız-Çocuk'un gözlerini bağladı ve önü sıra itti. Gözündeki mendil çözüldüğünde, Yıldız-Çocuk kendini boynuzdan bir fenerle aydınlatılan bir zindanda buldu.

İhtiyar, Yıldız-Çocuk'un önüne tahta tabakta bir parça küflü ekmek koyup, "Ye!", acı suyla dolu bir kupa koyup, "İç!" dedi. Yıldız-Çocuk ekmeği yiyip suyu içtikten sonra, ihtiyar dışarı çıkıp kapıyı arkasından kilitledi ve demir zincirle bağladı.

Ertesi gün, sanatını Nil mezarlarında yaşayan bir ustadan öğrenmiş olan ve Libya'nın en hünerli sihirbazı kabul edilen ihtiyar içeri girip kaşlarını çatarak Yıldız-Çocuk'a baktı ve konuştu: "Bu gâvur kentinin kapısına yakın bir ormanda üç altın sikke var. Biri beyaz altından, biri sarı altından, üçüncüsü de kırmızı altından. Bugün gidip beyaz altından sikkeyi getireceksin bana; getirmezsen sana yüz kırbaç vuracağım. Çabuk yola koyul, güneş batarken bahçe kapısında seni bekleyeceğim. Beyaz altını getirmeye bak, yoksa başın belaya girer, çünkü sen benim kölemsin, bir çanak tatlı şarap fiyatına satın aldım seni." Sonra da desenli ipek mendille Yıldız-Çocuk'un gözlerini bağladı ve onu önce evin içinden, sonra gelincik bahçesinden geçirip beş pirinç basamaktan yukarı çıkardı. Yüzüğüyle küçük kapıyı açıp sokağa bıraktı.

Yıldız-Çocuk kentin kapısından çıkıp Sihirbaz'ın sözünü ettiği ormana gitti.

Orman, dışarıdan bakınca, öten kuşlarla, hoş kokulu çiçeklerle dolu, çok güzel bir orman gibi görünüyordu; Yıldız-

Çocuk sevinçle ormana daldı. Ama güzelliğinin bir faydasını göremedi, çünkü ne tarafa gitse yerden sert fundalar, dikenler fışkırıp etrafını sarıyor, feci ısırganlar her yanını dalıyor, devedikenleri hançerleriyle onu delik deşik ediyordu; Yıldız-Çocuk sefil bir haldeydi. Sihirbaz'ın söylediği beyaz altından sikkeyi sabahtan öğleye, öğlenden akşama kadar aradı, ama hiçbir yerde bulamadı. Güneş batarken eve dönmek üzere yola koyuldu; kendisini bekleyen akıbeti bildiği için acı acı ağlıyordu.

Ama ormanın kıyısına vardığında, sık bir çalılığın içinden, acıyla inleyen birinin çığlıklarını duydu. Kendi derdini unutup geri dönerek çalılığa koştu ve bir avcının kurduğu kapana kısılmış, küçük bir tavşan gördü.

Yıldız-Çocuk Tavşan'a acıyıp kapandan kurtardı, "Ben köleyim ama seni özgürlüğüne kavuşturabilirim," dedi.

Tavşan, "Gerçekten de beni özgürlüğüme kavuşturdun," dedi; "buna karşılık ne verebilirim sana?"

Yıldız-Çocuk, "Beyaz altından bir sikke arıyorum," dedi; "hiçbir yerde bulamadım; o sikkeyi efendime götürmezsem beni dövecek."

"Benimle gel," dedi Tavşan, "sikkenin olduğu yere götüreyim seni; nerede ve niçin saklı olduğunu biliyorum."

Yıldız-Çocuk Tavşan'ın peşine düştü; ulu bir meşenin kovuğunda aradığı beyaz altından sikkeyi buldu. Sevinç içinde alıp Tavşan'a, "Benim sana yardımıma sen yüz katıyla cevap verdin, iyiliğime yüz katıyla karşılık verdin," dedi.

Tavşan, "Hayır, sen bana nasıl davrandıysan, ben de sana öyle davrandım," deyip süratle uzaklaştı, Yıldız-Çocuk da kente yöneldi.

Kentin kapısında bir cüzamlı oturmaktaydı. Yüzü gri ketenden bir kukuletayla örtülüydü ve göz deliklerinde

gözleri kor gibi parlıyordu. Yıldız-Çocuk'u görünce elindeki tahta çanağa vurup çıngırağını sallayarak seslendi, "Bana para ver, yoksa açlıktan öleceğim. Beni kentten dışarı attılar, kimse bana acımıyor," dedi.

"Tüh!" dedi Yıldız-Çocuk. "Cüzdanımda bir tek sikke var, onu da efendime götürmezsem beni dövecek, çünkü ben onun kölesiyim."

Ama cüzamlı yalvarıp yakardı, sonunda Yıldız-Çocuk ona acıdı ve beyaz altından sikkeyi verdi.

Sihirbaz'ın evine vardığında Sihirbaz kapıyı açtı, onu içeri aldı ve sordu: "Beyaz altından sikkeyi getirdin mi?" Yıldız-Çocuk cevap verdi: "Getirmedim." Bunun üzerine Sihirbaz Yıldız-Çocuk'un üstüne çullanıp dövdü, önüne boş bir tahta çanak koyup, "Ye!", boş bir kupa koyup, "İç!" dedi ve tekrar zindana kapattı.

Ertesi gün Sihirbaz gelip, "Bugün bana sarı altından sikkeyi getirmezsen kölem olmaya devam edeceksin ve üç yüz kırbaç yiyeceksin," dedi.

Yıldız-Çocuk ormana gidip bütün gün sarı altından sikkeyi aradı, ama hiçbir yerde bulamadı. Güneş batarken oturup ağlamaya başladı; ağlarken, kapandan kurtardığı küçük Tavşan yanına geldi.

"Niye ağlıyorsun? Ormanda ne arıyorsun?" diye sordu Tavşan.

Yıldız-Çocuk cevap verdi: "Ormanda saklı sarı altından bir sikke arıyorum, bulamazsam efendim beni dövecek ve kölesi olmaya devam edeceğim."

"Beni takip et!" diye haykırdı Tavşan ve ağaçların arasında koşmaya başladı; ufak bir göle geldiğinde durdu. Gölcüğün dibinde sarı altından sikke duruyordu.

“Sana nasıl teşekkür edeceğim?” dedi Yıldız-Çocuk. “Baksana! İkinci kez imdadıma yetiştin.”

“Ama önce sen bana acımıştın,” dedi Tavşan ve süratle kaçıp gitti.

Yıldız-Çocuk sarı altından sikkeyi alıp cüzdanına koydu ve oyalanmadan kente döndü. Ama cüzamlı onun geldiğini görünce koşarak yoluna çıktı, önünde diz çöküp yalvardı: “Bana para ver, yoksa açlıktan öleceğim.”

Yıldız-Çocuk cevap verdi: “Cüzdanımda tek bir sarı altından sikke var; onu efendime götürmezsem beni dövecek, kölesi olmaya devam edeceğim.”

Ama cüzamlı ısrarla yalvarıp yakardı, Yıldız-Çocuk da haline acıyıp sarı altından sikkeyi ona verdi.

Sihirbaz’ın evine vardığında, Sihirbaz kapıyı açıp onu içeri aldı ve sordu: “Sarı altından sikkeyi getirdin mi?” “Getirmedim,” dedi Yıldız-Çocuk. Bunun üzerine Sihirbaz üstüne çullanıp Yıldız-Çocuk’u dövdü, zincire vurdu ve tekrar zindana kapadı.

Ertesi gün Sihirbaz gelip, “Bugün bana kırmızı altından sikkeyi getirirsen sana özgürlüğünü geri vereceğim; getirmezsen öldüreceğim, bilmiş ol,” dedi.

Bunun üzerine Yıldız-Çocuk ormana gidip gün boyunca kırmızı altından sikkeyi aradı, ama hiçbir yerde bulamadı. Akşam olunca oturup ağlamaya başladı; ağlarken küçük Tavşan yanına geldi.

Tavşan, “Aradığın kırmızı altından sikke arkandaki mağarada,” dedi. “Gözyaşlarını sil de sevin.”

“Sana nasıl teşekkür edeceğim?” diye haykırdı Yıldız-Çocuk. “Baksana! Üçüncü kez imdadıma yetiştin.”

“Ama önce sen bana acımıştın,” dedi Tavşan ve süratle kaçıp gitti.

Yıldız-Çocuk mağaraya girdi ve en uzak köşede kırmızı altından sikkeyi buldu. Sikkeyi cüzdanına koyup aceleyle kente döndü. Onu gören cüzamlı yolun ortasında durup seslendi: “Kırmızı altından sikkeyi bana ver, yoksa öleceğim.” Yıldız-Çocuk yine ona acıyıp sikkeyi verdi, “Senin benden çok ihtiyacın var,” dedi. Ama kederliydi, çünkü kendisini bekleyen akıbeti biliyordu.

Fakat o da ne! Kent kapısından geçerken, nöbetçiler önünde yerlere kadar eğildiler, “Efendimiz ne kadar güzel!” dediler. Peşinden bir kalabalık geliyor, “Yeryüzünde bundan güzel bir varlık olamaz!” diye bağırıyorlardı. Yıldız-Çocuk ağlayarak, “Benimle alay ediyorlar, sefaletimle eğleniyorlar,” dedi kendi kendine. O kadar büyük bir kalabalık toplandı ki, Yıldız-Çocuk yolunu şaşırdı ve nihayet büyük bir meydana, Kral’ın sarayının önüne geldi.

Sarayın kapısı açıldı, rahipler ve kentin yüksek rütbeli subayları onu karşılamaya koştular, karşısında yerlere kadar eğilip, “Sen beklediğimiz efendimizsin, Kralımızın oğlusun,” dediler.

Yıldız-Çocuk cevap verdi: “Ben bir kralın değil, yoksul bir dilenci kadının oğluyum. Hem niye güzel olduğumu söylüyorsunuz? Yüzüne bakılamayacak kadar çirkin olduğumu biliyorum.”

Bunun üzerine, zırhı yaldız çiçek kakmalı, miğferinde kanatlı aslan yatan adam, kalkanını kaldırıp, “Efendimiz nasıl güzel olmadığını söyleyebilir?” diye haykırdı.

Yıldız-Çocuk baktı, bir de ne görsün! Yüzü tıpkı eski yüzüydü, eski güzelliğine kavuşmuştu; gözlerinde, daha önce mevcut olmayan bir şey gördü.

Rahipler ve yüksek rütbeli subaylar, önünde diz çöküp konuştular: “Eski bir kehanet, bizi yönetecek olan kişinin bugün geleceğini bildirmişti. Buna uygun olarak, efendimiz bu tacı ve bu asayı alıp bizim adaletli ve mağfiretli Kralımız olsun.”

Ama Yıldız-Çocuk, “Ben buna layık değilim,” dedi, “çünkü beni doğuran anayı inkâr ettim; annemi bulup af dilemeden rahat yüzü göremem. Bana izin verin, gideyim, yine dünyayı dolaşmam gerek, bana krallık tacı ve asası sunduğunuz halde burada oyalanamam.”

Yıldız-Çocuk konuşurken yüzünü rahiplerle subaylardan kent kapısına giden sokağa çevirdi. Bir de ne görsün! Askerlerin zor zaptettiği kalabalığın içinde, annesi olan dilenci kadın ve yanında da, yol kenarındaki cüzamlı duruyordu.

Yıldız-Çocuk’un dudaklarından bir sevinç çığlığı koptu; hemen koşup gitti ve diz çökerek annesinin ayaklarındaki yaraları öptü, onları gözyaşlarıyla yıkadı. Başını tozlu yere eğdi, kalbi parçalanırmışçasına hıçkırarak konuştu: “Anne, gurur ânında ben seni inkâr ettim. Tevazu ânımda sen beni kabul et. Anne, ben sana nefret sundum. Sen bana sevgi sun. Anne, ben seni reddettim. Sen şimdi evladını bağrına bas.” Ama dilenci kadın tek kelime söylemedi.

Yıldız-Çocuk kollarını uzatıp cüzamlının beyaz ayaklarına sarıldı, “Ben sana üç kez merhamet ettim. Anneme söyle, bir kelime de olsa, konuşsun benimle,” dedi. Ama cüzamlı tek kelime söylemedi.

Yıldız-Çocuk tekrar hıçkırarak, “Anne, ıstırabım dayanılır gibi değil. Beni affet, izin ver ormana döneyim,” dedi. Bunun üzerine dilenci kadın elini Yıldız-Çocuk’un başının üstüne koyup, “Ayağa kalk,” dedi; cüzamlı da elini Yıldız-Çocuk’un başına koyup, “Ayağa kalk,” dedi.

Yıldız-Çocuk ayağa kalkıp ikisine baktı ve karşısında bir kral ve bir kraliçe gördü!

Kraliçe, “İmdadına yetiştiğin bu adam, babandır,” dedi.

Kral da, “Ayaklarını gözyaşlarınla yıkadığın bu kadın, annendir,” dedi.

Sonra da boynuna sarılıp onu öptüler, saraya götürüp giydirdiler, başına tacını, eline asasını yerleştirdiler; o da nehir kenarındaki kenti yönetti, efendisi oldu. Herkese adaletli ve mağfiretli davrandı; kötü yürekli Sihirbaz’ı sürgüne gönderdi, Oduncu’yla karısına çeşitli değerli hediyeler yollayıp çocuklarına yüksek mevkiler bahşetti. Hiç kimsenin kuşlara, hayvanlara zulmetmesine izin vermedi, sevgiyi, iyiliği, merhameti öğretti; yoksullara ekmek, çıplaklara giysi dağıttı; kentte barış ve bolluk hüküm sürdü.

Ama saltanatı uzun süreli olmadı, çok ıstırap çekmiş, çok zor bir sınav vermişti, üç yıl sonra öldü. Ondan sonraki hükümdar, kenti zulümle yönetti.

LORD ARTHUR SAVILE'İN SUÇU VE DİĞER ÖYKÜLER(1891)

Lord Arthur Savile'in Suçu

Bir Görev Çalışması I

Lady Windermere'in Paskalya'dan önceki son davetiydi ve Bentinck Konağı her zamankinden de kalabalıktı. Altı meclis üyesi nişanları ve kurdeleleri içinde saraydaki kabul merasiminden gelmişti, güzel kadınlar en güzel elbiselerini giymişlerdi. Sergi salonunun bir ucunda, ufak siyah gözleri ve nefis zümrütleri olan topluca, Tatar tipli Karlsruhe Prensesi Sophie ayakta durmuş avazı çıktığı kadar Fransızca konuşuyor ve kendisine söylenen her şeye ölçüsüzce gülüyordu. Gerçekten de hayranlık verecek derecede karışık bir davetli kalabalığı vardı. Şahane güzellikte aristokrat kadınlar korkunç radikallerle tatlı tatlı çene çalıyor, popüler rahiplerin smokin kuyrukları kalburüstü kuşkucularınkine sürtünüyor, bir piskoposlar güruhu tıknaz bir primadonnayı odadan odaya takip ediyor, merdivende ressam kılığında birkaç Kraliyet Akademisi üyesi ayakta duruyordu. Davetin bir noktasında yemek odasının tıka basa dâhi dolu olduğu söylenmişti. Evet, Lady Windermere'in en başarılı gecelerinden biriydi ve Prenses neredeyse on bir buçuğa kadar davetten ayrılmadı.

O gider gitmez, Lady Windermere bir politik ekonomistin çileden çıkmış bir Macar virtüöze ciddi ciddi bilimsel müzik kuramını açıkladığı sergi salonuna döndü ve Paisley Düşesi ile sohbete başladı. Kadın nefis fildişi gerdanı, iri unutmabeni mavisi gözleri ve ağır sırma gibi saç örgüleriyle harikulade güzel görünüyordu. Or pur'dü bu saçlar günümüzde altın kelimesini layıkıyla hak etmekten uzak soluk saman sarısı değil, içine güneş ışıkları örülmüş olan ya da garip amberlerde gizlenen bir altın rengiydiler; bu saçlar sahibelerinin yüzüne azizelere yaraşır bir çerçeve çiziyor,

işin içine bir parça da günahkâr çekiciliği katıyordu. Kendine özgü bir psikolojik inceleme konusuydu. Daha gençliğinde hiçbir şeyin pervasızlık kadar masumiyet görüntüsü vermediğini keşfetmişti; böylece, yarısı oldukça zararsız bir dizi kaçamak yaşamak suretiyle bir şahsiyet olma ayrıcalığını edinmişti. Birden fazla koca değiştirmişti; hattâ Debrett onun üç kere evlendiğini söyler; fakat âşığını hiç değiştirmediği için, herkes onun hakkında skandal dedikoduları çıkarmaktan çoktan vazgeçmişti. Artık kırk yaşındaydı, çocuksuzdu ve genç kalmanın sırrı olan ölçüsüz haz alma tutkusuna sahipti.

Lady Windermere birden istekli gözlerle odada çevresine bakındı ve o berrak kontralto sesiyle, “El uzmanım nerede?” diye sordu.

“Neyin, Gladys?” diye bağırdı Düşes, elinde olmaksızın irkilmişti.

“El uzmanım, Düşes; halihazırda onsuz edemiyorum.”

“Sevgili Gladys! Her zaman çok orijinalsindir,” diye söylendi Düşes; el uzmanının ne menem bir şey olduğunu hatırlamaya çalışıyordu, inşallah el falcısıyla aynı şey değildi.

“Haftada iki kez düzenli olarak elime bakmaya geliyor,” diye sözünü sürdürdü Lady Windermere, “ve hep çok ilginç şeyler söylüyor.”

“Ulu Tanrım!” dedi Düşes kendi kendine, “Bir çeşit el falcısı işte. Ne berbat. Umarım en azından ecnebidir. Öyle ise çok da fena olmayabilir.”

“Seni mutlaka onunla tanıştırmalıyım.”

“Tanıştırmak mı!” diye bağırdı Düşes; “Yani şu anda burada olduğunu mu söylemek istiyorsun?” Küçük bağa

yelpazesiyle epeyce yıpranmış dantel şalına bakındı, gerekirse hemen kalkıp gidebilmek için.

“Elbette burada; onsuz davet vermeyi aklımın köşesinden bile geçirmem. Çok psişik bir elim varmış, öyle diyor; başparmağım biraz daha kısa olsaymış, tescilli bir kötümser olurmuşum ve manastıra girermişim.”

“A, anlıyorum!” dedi Düşes, şimdi çok daha rahatlamıştı; “Talihini okuyor, öyle mi?”

“Talihsizliğini de,” diye cevapladı Lady Windermere, “hem de bol bol! Gelecek yıl mesela, büyük bir tehlike atlatabilirmişim, karada da denizde de, o yüzden balonda yaşayacağım, yemeğimi her akşam sepetle yukarı çekeceğim. Bunların hepsi küçük parmağımda yazılı ya da avcumda, hangisi olduğunu unuttum.”

“Fakat bu, kaderi azmettirmek, Gladys.”

“Sevgili Düşes, eminim kader azmettirilmeye karşı ne yapacağını öğrenmiştir bu zamana kadar. Bence herkes ayda bir el falına baktırmalı, ne yapmaması gerektiğini öğrenmek için. Tabii insan gene yapacağını yapıyor, ama birinin uyarması o kadar hoş bir şey ki. Evet biri gidip Mr. Podgers’ı hemen bulmayacaksa ben kendim gidip bulmak zorunda kalacağım.”

“Ben gideyim, Lady Windermere,” dedi yanlarında duran uzun boylu, yakışıklı bir delikanlı. Eğlenmiş bir ifadeyle sohbete kulak vermekteydi.

“Çok teşekkür ederim, Lord Arthur; ama korkarım onu tanıyamayacaksınız.”

“Dediğiniz kadar harikulade ise, onu tanımamaklığım mümkün değil. Nasıl biri olduğunu söyleyin, hemen bulup getireyim.”

“Bakın, hiçbir şekilde bir el uzmanına benzemiyor. Yani demek istiyorum ki esrarengiz ya da ezoterik ya da romantik görünüşlü biri değil. Ufak tefek, tıknaz bir adam; komik, kel kafalı, kocaman altın çerçeveli gözlükleri var; aile doktoruyla taşra avukatı arası bir şey. Gerçekten çok üzgünüm, ama kabahat bende değil, insanlar o kadar can sıkıcı ki. Bütün piyanistlerim tıpkı bir şaire benziyor; bütün şairlerimse aynen bir piyaniste; hatırlıyorum, geçen sezon bir sürü insanı havaya uçurmuş, içine her zaman zırh giyerek gezen ve kolyeninde kama gizleyen bir suikastçıyı yemek davetime çağırdım; biliyor musunuz ne oldu, tatlı ihtiyar bir rahip kılığında geldi ve bütün gece espri üzerine espri yaptı! Ona zırh işini sorduğumda sadece güldü ve zırhın İngiltere’de giyilemeyecek kadar soğuk bir şey olduğunu söyledi. Ah, işte Mr. Podgers! Gelin Mr. Podgers, Paisley Düşesi’nin elini okumanızı istiyorum. Düşes, eldiveninizi çıkarmanız gerekiyor. Hayır, sol eli değil, ötekini.”

“Sevgili Gladys, çok doğru bir şey yaptığımızı sanmıyorum,” dedi Düşes, bir hayli kirli oğlak derisi eldiveninin düğmelerini isteksizce çözerken.

“İlginç olan hiçbir şey ‘doğru’ değildir,” dedi Lady Windermere: “On a fait le monde ainsi.[6] Fakat sizi tanıştırmalıyım. Düşes, bu bay Mr. Podgers, en sevdiğim el uzmanım. Mr. Podgers, bu Paisley Düşesi, benimkinden daha büyük bir ay tepesi olduğunu söyleyecek olursanız, size bir daha dünyada inanmayacağım.”

“Eminim ki Gladys, elimde o dediğinden yoktur,” dedi Düşes ağırbaşlı bir sesle.

“Altesleri son derece haklı,” dedi Mr. Podgers, küçük küt parmaklı tombul ele bakarken. “Ay tepesi gelişmemiş. Buna karşılık hayat çizginiz mükemmel. Lütfen bileğinizi çeviriniz. Teşekkür ederim. Rascette üzerinde üç belirgin çizgi! Çok uzun yaşayacaksınız Düşes, ve çok mutlu olacaksınız. Hırs

gayet mutedil, zekâ çizgisi abartılı değil, kalp çizgisine gelince...”

“Şimdi, lütfen dilinizin ucuna geleni söylemekten çekinmeyiniz, Mr. Podgers,” diye bağırdı Lady Windermere.

“Bunu büyük bir zevkle yapardım,” dedi Mr. Podgers, “eğer Düşes de böyle bir yaradılışta olsalardı, fakat üzgünüm, şefkatte büyük bir tutarlılık, bunun yanı sıra güçlü bir görev duygusu görüyorum.”

“Lütfen devam ediniz, Mr. Podgers,” dedi Düşes, çok hoşlanmış görünüyordu.

“Tutumluluk alteslerinin önemsedikleri bir erdem,” diye devam etti Mr. Podgers ve Lady Windermere kahkahalara boğuldu.

“Tutumluluk çok da iyi bir şeydir,” dedi Düşes, kendinden hoşnut bir sesle; “Paisley’le evlendiğimde on bir şatosu vardı, içinde yaşanacak tek bir evi yoktu.”

“Şimdi ise on iki tane evi var ve bir tane bile şatosu yok,” diye bağırdı Lady Windermere.

“Eh, şekerim,” dedi Düşes, “benim zevkim...”

“Konfora yönelik,” dedi Mr. Podgers. “Ayrıca modern buluşları seviyorsunuz, her yatak odasında sıcak su. Altesleri son derece haklılar. Konfor, uygarlığın bize sağlayabileceği tek şey.”

“Düşes’in karakterini hayranlık uyandıracak biçimde aktardınız, Mr. Podgers, şimdi de Lady Flora’nınkini anlatınız,” dedi. Gülümseyen ev sahibesinin bir baş işareti üzerine, İskoçyalılarda görülen kum rengi sarı saçlı, kürekkemikleri çıkık uzun boylu bir kız ürkekçe divanın arkasından öne çıktı ve ıspatula gibi parmakları olan uzun, kemikli bir el uzattı.

“Ah, bir piyanist! Anlıyorum,” dedi Mr. Podgers, “mükemmel bir piyanist, fakat belki de müzisyenlikle pek alakası yok. Çok mesafeli, çok dürüst ve tam bir hayvan dostu.”

“Çok doğru,” diye haykırdı Düşes, Lady Windermere’e dönerek, “tamamen doğru! Flora’nın Macloskie’de tam yirmi dört tane İskoç çoban köpeği var, eğer babası izin verecek olsa bütün evi hayvanat bahçesine çevirir.”

“Eh, benim de her perşembe akşamı kendi evimde yaptığım bundan farklı değil,” diye bağırdı Lady Windermere, gülerek, “tek farkla ki ben çoban köpekleri yerine aslanları yeğliyorum.” “Yegâne hatanız da o, Lady Windermere,” dedi Mr. Podgers, gösterişli bir reverans yaparak.

“Bir kadın hatalarını sevimli hale getiremezse, sadece kadın cinsinden olduğuyla kalır,” oldu cevap. “Fakat bize başkalarının ellerini de okumalısınız. Hadi Sir Thomas, elinizi göstersenize Mr. Podgers’a”; beyaz ceketli, iyi huylu yaşlı bir bey yanlarına yaklaştı ve iri, ortaparmağı epeyce uzun, kalın, kaba saba bir el uzattı onlara doğru. “Serüvenci bir tabiat; geçmişte dört uzun deniz yolculuğu, bir tane de istikbalde. Üç deniz kazası. Hayır, yalnızca iki kez, ama bir dahakinde kaza ihtimali var. Yılmaz bir tutucu, son derece dakik, ilginç eşyalar toplama tutkusu var. On altı ila on sekiz yaşları arasında ağır bir hastalık geçirmiş. Otuz yaşları civarında büyük bir mirasa kavuşmuş. Kedilere ve radikallere hiç tahammülü yok.”

“Olağanüstü!” diye bağırdı Sir Thomas; “Karımınkine de bakmalısınız mutlaka!”

“İkinci karınızın,” dedi Mr. Podgers sakin bir sesle. Sir Thomas’ın elini elinden bırakmayarak. “İkinci karınızın. Zevkle.” Fakat kumral saçları ve hülyalı kirpikleri olan melankolik görünüşlü Lady Marvel, geçmişinin ya da

geleceğinin gözler önüne serilmesine kesinlikle karşı çıktı; Rus Büyük-

elçisi Mösyö de Koloff ise Lady Windermere’in bütün ısrarlarına rağmen eldivenini elinden çıkarmadı bile. Aslına bakılırsa, birçok kişi yüzüne standart bir gülücük yapıştırmış, altın çerçeveli gözlüklü, parlak, boncuk gözlü bu garip küçük adamdan korkmuş görünüyordu; hele bir de zavallı Lady Fermor’a, onun müzikten hiç hoşlanmamakla birlikte müzisyenlerden son derece hoşlandığını söylediğinde, herkes el uzmanlığının son derece tehlikeli bir ilim olduğu ve ona sadece tête-à-tête kalındığında başvurulması gerektiği hissine kapıldı.

Lady Fermor’un başına gelen talihsizlikten haberi olmayan ve Mr. Podgers’ı büyük bir ilgiyle izlemiş bulunan Lord Arthur Savile ise kendi elinde ne yazılı olduğunu müthiş merak ediyordu ve kendini öne sürdüğü için biraz da utanarak, odanın öbür ucuna, Lady Windermere’in oturduğu yere gitti ve hoş bir gülümsemeyle Mr. Podgers’ın elini okumaya bir itirazı olup olmayacağını sordu. “Elbette olmaz,” dedi Lady Windermere, “o bu iş için burada. Bütün aslanlarım, Lord Arthur, marifetli aslanlardır ve ben istedim mi çemberlerden atlarlar. Ama sizi önceden uyarayım ki Sybil’e hepsini anlatacağım. Yarın benimle öğle yemeği yemeye geliyor, boneler hakkında konuşacağız, eğer Mr. Podgers sizin hemen öfkelenen bir tabiatta olduğunuzu ya da damla hastalığınızın nüksedebileceğini ya da Bayswater’da oturan bir karınız bulunduğunu söylerse, ona her şeyi anlatırım.”

Lord Arthur gülümsedi ve başını iki yana salladı. “Korkmuyorum,” diye cevap verdi. “Sybil’le benim birbirimizden gizli saklımız yoktur.”

“Bunu duyduğuma çok üzüldüm. Evlilik için doğru zemin karşılıklı yanlış anlamalardır. Hayır, hayır, sinik filan değilim, sadece edinilmiş tecrübelerim var, fakat tabii o da aynı kapıya çıkar. Mr. Podgers, Lord Arthur Savile elinin okunması için ölüp bitiyor. Ona Londra’nın en güzel kızlarından biriyle

nişanlı olduğunu söylemeyiniz, çünkü o haber Morning Post'ta bir ay önce yayımlandı."

"Sevgili Lady Windermere," diye bağırdı Jedburgh Markizi, "ne olursunuz, Mr. Podgers biraz daha kalsın. Daha şimdi bana sahneye çıkmam gerektiğini söyledi, öyle meraklandım ki."

"Size öyle dediyse, Lady Jedburgh, hiç kuşkunuz olmasın onu kolundan tutup götüreceğim. Hemen buraya gelin, Mr. Podgers ve Lord Arthur'un elini okuyun."

"E, pekâlâ," dedi Lady Jedburgh, sofradan kalkarken küçük bir moue[7] yaparak, "eğer sahneye çıkmama izin verilmiyorsa, seyirciler arasında olmama izin vermelisiniz en azından."

"Elbette; hepimiz seyirciler arasında olacağız," dedi Lady Windermere; "evet, şimdi Mr. Podgers, bize hoş bir şeyler söylemeye gayret edin. Lord Arthur gözdelerim arasındadır."

Fakat Mr. Podgers, Lord Savile'in eline baktığında tuhaf biçimde sarardı ve hiçbir şey demedi. Vücudundan bir sarsıntı geçer gibi oldu ve kocaman kalın kaşları, sadece şaşırdığı zamanlar olduğu gibi garip, rahatsız edici biçimde kendiliğinden seğirmeye başladı. Derken sarı derili alnında, zehirli bir çiy gibi, iri ter damlaları belirdi ve tombul parmakları buz kesti, soğuk soğuk terlemeye başladı.

Lord Arthur bu garip rahatsızlık belirtilerini gördü ve hayatında ilk kez kendisi de korkuya kapıldı, ilk düşüncesi koşarak odadan kaçmak oldu, fakat kendini tuttu, iğrenç bir belirsizlik içinde yaşamaktansa başına geleceklerin en kötüsüne hazırlıklı olmalıydı.

"Bekliyorum, Mr. Podgers," dedi.

"Hepimiz bekliyoruz," dedi Lady Windermere yüksek sesle, her zamanki gibi atik ve sabırsızdı. Fakat el okuyucu cevap

vermedi.

“Sanıyorum Arthur sahneye çıkacak,” dedi Lady Jedburgh, “gene senin azarını işitmemek için Mr. Podgers bunu kendisine söylemekten çekiniyor.” Mr. Podgers aniden Lord Arthur’un sağ elini elinden bırakıp sol eline yapıştı; bu eli incelemek için o kadar eğildi ki gözlüklerinin altın çerçevesinin avcuna dokunmasına ramak kaldı. Bir an için yüzü bembeyaz bir dehşet maskesi halini aldı, fakat çok geçmeden sangfroid’sına[8] kavuştu ve zorlama bir gülümsemeyle başını kaldırıp Lady Windermere’e bakarak, “Cana yakın bir delikanlının eli,” dedi.

“Elbette öyle!” diye cevap verdi Lady Windermere, “Fakat koca olarak da öyle olacak mı acaba? Benim öğrenmek istediğim bu.”

“Evet, bütün cana yakın delikanlılar gibi,” dedi Mr. Podgers.

“Koca dediğin çok cana yakın olmamalı,” diye mırıldandı Lady Jedburgh dalgın dalgın, “o zaman tehlikeli olur.”

“Canımın içi, kocalar hiçbir zaman yeterince cana yakın olmaz,” dedi Lady Windermere yüksek sesle. “Ama ben ayrıntı istiyorum, insanı ilgilendiren tek şey ayrıntılardır. Lord Arthur’un başına neler gelecek?”

“Ee, önümüzdeki bir iki ay içinde Lord Arthur bir deniz yolculuğuna çıkacak...”

“A, tabii, kendi balayına!...”

“Ve bir yakınını kaybedecek.”

“Elbette ki kız kardeşi değil,” diye cevap verdi Mr. Podgers, bu ihtimali def edercesine elini salladı, “sadece uzak bir akraba.”

“A, müthiş hayal kırıklığına uğradım,” dedi Lady Windermere, “yarın Sybil’e anlatacak hiçbir şey yok. Uzak akrabalar hiç kimsenin umurunda değil günümüzde. Yıllar önce modaları geçti. Gene de, siyah bir ipekli bulundurmasını söyleyeceğim, kilisede işine yarar, malum. Haydi şimdi yemeğe gidelim. Her şeyi yemiş bitirmişlerdir herhalde, ama biraz sıcak çorba kalmış olmalı. François bir zamanlar nefis çorbalar yapardı ama halihazırda o kadar politikaya dalmış vaziyette ki ondan hiç emin olamıyorum. General Boulanger çenesini tutsa ne iyi olur. Düşes, eminim yoruldunuz?”

“Hiç de değil, Gladys canım,” dedi Düşes, yuvarlana yuvarlana kapıya doğru giderken. “Ziyadesiyle eğlendim, senin el falcısı, yani el uzmanı demek istiyorum, çok ilginç biri. Flora, bağa yelpazem nerede acaba? A, çok teşekkürler ederim, Sir Thomas. Peki dantel şalım, Flora? Ah, çok teşekkürler ederim, Sir Thomas. Çok naziksiniz gerçekten.” Saygıdeğer hanımefendi koku şişesini iki kereden fazla düşürmemeyi başararak nihayet merdivenlerden aşağı inmeyi becerdi.

Bu arada Lord Arthur Savile şöminenin yanında ayakta duruyordu; üzerinde hâlâ o kasvet, hâlâ o kötü bir şeyler olacakmış duygusu vardı. Lord Plymdale’in kolunda süzülerek yanından geçip giden, pembe brokarları ve incileri içinde pek güzel görünen kız kardeşine mahzun bir gülümseme yolladı, Lady Windermere’in kendisini izlemesi çağrısını ise duymadı bile. Sybil Merton’u düşünüyordu ve aralarına bir şeylerin girecek olması ihtimali gözlerini yaşlarla doldurmaya yetmişti.

Ona bakan biri Nemesis’in Pallas Athena’nın kalkanını çaldığını ve ona Gorgon’un yüzünü gösterdiğini düşünebilirdi. Taş kesilmiş gibiydi ve yüzü o melankolik ifade içinde mermer beyazıydı. Aileden ve servetten yana doğuştan talihli bir delikanlı olarak nazlı ve varlıklı bir hayat

yaşamıştı, sıkıcı kaygılardan kurtulmuşluğunda, güzel, çocuksu kaygısızlığı içinde imrenilecek bir hayat; şu anda ise ilk kez Kader'in dehşet verici bilinmezliğine, Lanetlenmişlik'in korkunç anlamına vâkıf oluyordu.

Ne çılgınca ve korkunç geliyordu insana bu olanlar! Her şey avcunun içinde, kendisinin okuyamadığı fakat başkasının çözebildiği harflerle yazılı olabilir miydi, korkunç bir günahın sırrı, bir suçun kızıl renkli işareti? Kaçış yok muydu? Görünmeyen bir gücün oynattığı satranç taşlarından, bir çömlekçinin keyfince, onurla ya da utançla donatmak üzere biçimlendirdiği çömleklerden farksız mıydı insanoğlu? Aklı buna isyan ediyordu fakat gene de üzerinde trajik bir yazgının gezindiğini, ansızın omuzlarına katlanılmaz bir yük bindiğini hissediyordu. Aktörler ne şanslıdır. Tragedyada mı komedyada mı oynayacaklar, ağlatacaklar mı güldürecekler mi, gülecekler mi gözyaşı mı dökecekler, bunu kendileri seçebilirler. Ama gerçek hayatta işler farklıdır. Çoğu kadın ve erkek başa çıkamayacakları roller oynamaya zorlanırlar. Guildenstern'lerimiz bize Hamlet oynar, Hamlet'lerimiz Prens Hal gibi komiklik yapmak zorunda kalır. Dünya bir sahnedir, ama roller kötü dağıtılmıştır.

Ansızın Mr. Podgers odaya girdi. Lord Savile'i görür görmez irkildi ve kaba hatlı, tombul yüzü yeşilimsi-sarımsı bir renk aldı. İki erkeğin bakışları rastlaştı ve bir an sessizlik oldu.

“Düşes eldiveninin tekini burada unutmuş, Lord Arthur, benden gidip getirmemi istedi,” dedi Mr. Podgers sonunda. “Ah! İşte divanın üzerinde! İyi akşamlar.”

“Mr. Podgers, size soracağım soruya lafı hiç dolandırmadan cevap vermeniz konusunda ısrar ediyorum.”

“Başka bir zaman Lord Arthur, Düşes bekliyor. Korkarım gitmem gerek.”

“Gitmeyeceksiniz. Düşes'in acelesi yok.”

“Hanımları bekletmemek lazım, Lord Arthur,” dedi Mr. Podgers, tırsık gülümsemesiyle. “Cinsi latif sabırsızlanmaya eğilimlidir.”

Lord Arthur’un biçimli dudakları huysuz bir horgörüyle büküldü. Zavallı Düşes şu anda ona çok önemsiz geliyordu. Odanın öteki ucuna, Mr. Podgers’ın durduğu yere geldi ve elini uzattı.

“Burada ne gördüğünüzü bana söyleyin,” dedi. “Bana gerçeği söyleyin. Bilmeliyim. Ben çocuk değilim.”

Altın çerçeveli gözlüklerinin ardında Mr. Podgers gözlerini kırpıştırdı ve ağırlığını rahatsızca bir ayağından ötekine geçirdi, bir yandan da parmakları huzursuzca, ucuz ve gösterişli bir saat zinciriyle oynuyordu.

“Elinizde size anlattığımdan daha fazlasını gördüğümü de nereden çıkarıyorsunuz, Lord Arthur?”

“Biliyorum, gördünüz ve bana ne gördüğünüzü anlatmanız için ısrar ediyorum. Size yüz sterlin veririm.”

Yeşil gözler bir an parladı, sonra yeniden ifadesizleşti.

“Altın mı?” diye sordu Mr. Podgers nihayet, alçak sesle.

“Elbette. Size yarın bir çek yollarım. Kulübünüz hangisi?”

“Kulübüm yok. Yani, demek istiyorum ki, halihazırda yok. Adresim... Fakat izin veriniz kartımı takdim edeyim.” Mr. Podgers yeleğinin cebinden kenarı yaldızlı ince bir mukavva parçası çıkardı, iyice eğilerek Lord Arthur’a uzattı, beriki kartın üzerinde şu yazıyı okudu:

“Vizitem on ile dört arası,” diye mırıldandı Mr. Podgers mihaniki bir sesle, “aileler için indirimim var.”

“Çabuk olun,” diye haykırdı Lord Arthur, beti benzi atmış bir halde elini uzattı.

Mr. Podgers ürkek gözlerle çevresine bakındı ve ağır portière'i çekerek kapıyı örttü.

"Biraz zaman alacak Lord Arthur, otursanız daha iyi olur."

"Çabuk olunuz, beyefendi," diye bağırdı Lord Arthur yeniden, ayağını öfkeyle cilalı döşemeye vurarak.

Mr. Podgers gülümsedi, göğüs cebinden küçük bir pertavsız çıkararak mendiliyle dikkatle sildi. "Ben tamamen hazırım," dedi.

II

On dakika sonra, Lord Arthur Savile dehşetten bembeyaz kesilmiş bir yüz ve kederden deliye dönmüş gözlerle Bentinck Konağı'ndan fırlayıp çıktı, büyük çizgili tentenin altında toplaşmış bekleyen kürk paltolu uşak kalabalığını ezercesine yarıp geçti, hiçbir şey görmüyor, hiçbir şey duymuyor gibiydi. Acı soğuk bir geceydi ve meydanı çevreleyen gaz lambalarının alevi dinmek bilmeyen rüzgârda parlıyor, oynaşıyordu; oysa onun ellerini ateş basmıştı, alnı ateş gibi yanıyordu. Yürüdü, yürüdü, bir sarhoşun adımlarına benzeyen adımlarla yürüdü. Yanından geçtiği bir polis ona garip garip baktı, sadaka istemek için kemerli bir kapının içinden sallana sallana ona yanaşan bir dilenci kendininkinden daha büyük bu sefalet karşısında ürktü. Lord Arthur bir ara sokak lambasının altında durdu ve ellerine baktı. Üzerilerindeki kan lekelerini görebiliyordu sanki ve titreyen dudaklarından cılız bir çığlık yükseldi.

Cinayet! El okuyucusunun gördüğü buydu. Cinayet! Sanki gecenin ta kendisi biliyordu haberi, kulaklarında uluyan perişan rüzgâr da. Sokakların karanlık köşeleri bununla doluydu. Evlerin tepelerinden ona bakıp sırıtan buydu: Cinayet.

Önce Park'a geldi, Park'ın karanlık ağaçları onu büyülüyordu sanki. Bitkin halde demir parmaklıklara yaslandı, alnını ıslak demire yasladı ve ağaçların titreşen sessizliğine kulak verdi. "Cinayet! Cinayet!" diye tekrarlayıp durdu, sanki tekrar etmek kelimenin korkunçluğunu azaltacaktı. Kendi sesinin sedasıyla sarsılarak titredi, ama handiyse Ekho'nun onu duyacağını ve uyuklamakta olan kenti rüyalarından uyandıracağını umdu. Rasgele bir yayayı durdurmak ve ona her şeyi anlatmak için çılgın bir arzu duydu.

Sonra Oxford Sokağı'nı geçip dar, utanç dolu ara sokaklara daldı. Boyalı yüzlü iki kadın o yanlarından geçerken suratına güldü. Karanlık bir avludan küfürler ve darbe sesleri geldi, bunu tiz çığlıklar izledi, iki büklüm olup rutubetli bir eşiğe sığınmış yoksul ve âciz karaltılar gördü. Garip bir acıma doldurdu içini. Bu günah ve sefalet çocuklarının da, kendisi gibi, sonları önceden belli miydi? Onlar da kendisi gibi, canavarca bir gösterinin kuklalarından başka bir şey değiller miydi? Ama gene de acı çekmenin bilinmezliği değil, komedisi oldu farkına vardığı; onun mutlak yararsızlığı, grotesk bir biçimde anlamdan yoksun oluşu. Ne kadar da birbirini tutmuyordu her şey! Ne denli uyumdan yoksundu! Yaşanan günün kof iyimserliğiyle varoluşun gerçekleri arasındaki uyuşmazlığa şaştı kaldı. Hâlâ çok gençti.

Bir süre sonra kendini Marylebone Kilisesi'nin önünde buldu. Sessiz cadde parlak gümüş rengi uzun bir kurdele gibiydi, yalnızca şurasında burasında dalgalanan gölgelerin oluşturduğu karanlık arabesklerle lekelenmişti. Ta uzaklara doğru kıvrılan, alevleri kıpırdaşan bir gaz lambası sırası vardı ve etrafı duvarlarla çevrili evin önünde bir atlı araba duruyordu, içinde uyuyakalmış arabacısıyla. Hızlı adımlarla Portland Meydanı'na doğru yürüdü, sanki izlendiğinden korkuyormuş gibi arada bir dönüp arkasına bakıyordu. Rich Sokağı'nın köşesinde iki adam ayakta durmuş bir tahta

perdenin üzerindeki el ilanını okuyordu. İçinde garip bir merak duygusu kıpırdandı, kalkıp karşı kaldırıma geçti. El ilanına yaklaşırken kara harflerle dizilmiş “Cinayet” kelimesi gözüne çarptı. İrkildi ve yüzüne birden kan hücum etti. Orta boylu, otuz kırk yaşlarında, melon şapkalı, kara paltolu, kareli pantolonlu ve sağ yanağında yara izi olan bir adamın tutuklanmasına yardım edecek bilgiyi verenlere vaat edilen bir ödülden bahseden bir ilandı bu. Defalarca okudu, okudu ve zavallı herifin yakalanıp yakalanmayacağını, o yara izini nasıl edindiğini merak etti. Belki de günün birinde Londra’nın duvarlarında, bu afişlerde kendi adı olacaktı. Belki günün birinde onun başına da ödül konacaktı.

Bu düşünce midesinin dehşetten altüst olmasına yol açtı. Gerisingeri döndü ve acele adımlarla geceye karıştı.

Nereye gittiğini bildiği yoktu. Perişan görünüşlü evlerle dolu bir labirentin içinden yürüdüğünü, kasvetli sokakların oluşturduğu dev bir ağda kaybolduğunu hatırlıyordu hayal meyal, kendini nihayet Piccadilly Circus’ta bulduğunda şafak sökmüştü bile. Evine, Belgrave Meydanı’na doğru yürürken, Covent Garden’a doğru yola çıkmış büyük yük arabalarına rastladı. Sevimli, güneş yanığı çehreli ve sert kıvırcık saçlı, beyaz önlüklü arabacılar, kırbaçlarını şaklatarak becerikli hareketlerle arabalarını sürüyorlar, arada sırada birbirlerine sesleniyorlardı; boz rengi bir kadananın sırtında, eski püskü şapkasının içine bir demet çuhaçiçeği koymuş, bağırıp çağıran bir takımın elebaşısı olan topaç gibi bir oğlan çocuğu oturmuş, küçük elleriyle sıkı sıkı atın yelesine yapışmış, kahkahalar atıyordu; dağ gibi sebze yığınları sabahın gökyüzüne karşı, harikulade bir gülün taçyaprakları önüne yerleştirilmiş yeşil yeşim kütleleri gibi duruyordu; Lord Arthur anlaşılmaz biçimde etkilendiğini hissetti, neden olduğunu bilmiyordu. Şafağın kırılgan güzelliğinde ona anlatılmaz biçimde dokunaklı gelen bir şeyler vardı, olanca güzelliğiyle doğan, sonra fırtınalara gark olan bütün günleri

düşündü. Bu köylülerin de, o kaba saba, iyi yürekli sesleri ve kaygısız halleriyle, onların da gördükleri ne garip bir Londra'ydı! Gecenin günahından ve gündüzün dumanından azade, solgun çehreli bir hayalet şehir, mezarlıklarla dolu kasvetli bir yer! Onların bu şehir hakkında neler düşündüklerini merak etti, görkemiyle utancını, şiddetli, alev rengi sevinçlerini, korkunç açlığını, onun sabahtan akşama kadar neler yapıp yıktığını biliyorlar mıydı acaba? Büyük ihtimalle burası onlar için sadece meyvelerini satmaya getirdikleri bir pazardı, çok çok birkaç saat oyalanıyorlardı, sokaklar henüz daha sessiz, evler henüz daha uykudayken çekip gidiyorlardı. Geçip gidişlerini seyretmek hoşuna gitti. Kaba saba, ağır, kabaralı kunduralı, hantal yürüyüşlü oldukları halde beraberlerinde İrem bağlarından bir parça getiriyorlardı. Doğa ile koyun koyuna yaşadıklarını, doğanın onlara huzur verdiğini aklından geçirdi. Onlara bilmedikleri bütün şeyler için gıpta etti.

Belgrave Meydanı'na vardığında gökyüzü tatlı bir maviliğe bürünmüş, bahçelerde kuşlar cıvıldaşmaya başlamıştı.

III

Lord Arthur uyandığında saat on iki olmuştu, ve öğle güneşi odasının fildişi rengi ipek perdelerinden süzülerek içeri doluyordu. Kalkıp pencereden dışarıya baktı. Koca kentin üzerinde belli belirsiz bir sıcak hava sisi asılı duruyordu ve evlerin çatıları donuk gümüş rengindeydi. Aşağıdaki meydanın kıpırdaşan yeşilliğinde birkaç çocuk beyaz kelebekler gibi koşuşup duruyordu ve kaldırımlar Park'a giden insan kalabalığıyla doluydu. Hayat ona hiç bu kadar sevimli gelmemiş, kötülükler gözüne hiç bu kadar uzak görünmemişti. Derken uşağı ona bir tepside bir fincan kakao getirdi. Kakaosunu içtikten sonra, şeftali rengi pelüşten ağır bir portière'i kenara doğru çekerek açtı ve

banyoya geçti. Yukarıdan, saydam oniks çubukların arasından tatlı bir ışık sızıyordu ve mermer küvetteki su bir aytaşı gibi parlıyordu. Aceleyle daldı suya, suyun serinliğini boynunda ve saçında hissedinceye dek gömüldü, sonra utanç verici bir anının lekesini silip atmak ister gibi başını da daldırıverdi suya. Banyodan çıktığında huzura kavuşmuş gibiydi neredeyse, içinde bulunduğu ânın dört başı mamur fiziksel koşulları ağır basmıştı, çok hassas ruhlar söz konusu olduğunda genellikle durum böyledir, çünkü duyular, ateş gibi, yakar yıkar ama aynı zamanda da arındırır.

Kahvaltıdan sonra, kendini divanın üzerine attı ve bir sigara tellendirdi. Şöminenin rafının üzerinde cici ve eski brokar bir çerçeve içinde, Sybil Merton'un, onu ilk kez Lady Noel'in balosunda gördüğü haliyle çekilmiş bir fotoğrafı duruyordu. İnce, saz gibi boynu bunca güzelliğin ağırlığını kaldıramıyormuş gibi, küçük, nefis biçimli başı hafifçe bir yana doğru eğilmişti; dudaklar hafifçe aralanmıştı, sanki biraz sonra tatlı bir şarkı söyleyecekti; genç kızlığın tüm o tatlı safiyeti, hülyalı gözlerden şaşkınlık içinde dünyayı seyrediyordu. Yumuşak, vücuduna oturan crêpe-de-chine elbisesi, büyük, yaprak biçimli yelpazesi ile Tanagra yakınlarındaki zeytinliklerde bulunan nazlı küçük heykelcikleri andırıyordu; tavrında ve duruşunda da hafif bir Yunan zarafeti vardı. Fakat minyon değildi. Sadece oranları kusursuzdu birçok kadının haddinden fazla iriyarı ya da göze görünmez olduğu bir devirde bulunmaz bir şey.

Şu an Lord Arthur ona bakarken, kaynağını aşktan alan korkunç bir acıma hissiyle doluyordu içi. Başının üzerinde gezinen cinayet lanetiyle onunla evlenecek olmak Yahuda'nınki gibi bir ihanet, Borgia'lardan herhangi birinin hayal edebileceğinden çok daha büyük bir günah olacaktı. Avcunda yazılı korkunç kehaneti yerine getirmesi her an söz konusu iken, onlar için ne gibi bir mutluluk söz konusu olabilirdi? Kader terazisi hâlâ bu korku dolu talihi tartarken

nasıl bir hayat kurabilirlerdi? Bu evlilik ertelenmeliydi, ne pahasına olursa olsun. Buna kesin karar vermişti. Bu kızı ne kadar tutkuyla severse sevsin, yan yana otururlarken sadece parmaklarının teması dahi vücudundaki bütün sinirleri nasıl müthiş bir mutlulukla doldurursa doldursun, gene de görevinin ne olduğunu gayet iyi biliyordu ve cinayeti işleyinceye kadar da evlenmeye hakkı olmadığının tamamen bilincindeydi. Ancak bundan sonradır ki, Sybil Merton'la altarın önüne geçebilir ve bir hata yapmanın dehşeti olmaksızın hayatını onun ellerine bırakabilirdi. Ancak ondan sonradır ki, onu kollarına alabilir, kızın yüzünün onun adına utançtan kızarmayacağına, onun adına utançtan boynunu bükmeyeceğine emin olabilirdi. Ama önce yerine getirilecek olan yerine getirilmeliydi; ve ne kadar çabuk olursa ikisi için de o kadar iyiydi.

Onun durumundaki birçok erkek hayatın çiçekli yollarında oyalanmayı görevin sarp yamaçlarına yeğlerdi; fakat Lord Arthur hazları, ilkelerinin üzerine çıkaramayacak kadar vicdanlıydı. Onun aşkında tutkudan daha fazlası vardı; ve Sybil onun için iyi ve soylu olan her şeyin sembolüydü. Bir an yapması istenen şeye karşı doğal bir tiksinti duydu fakat bu kısa zamanda geçti. Kalbi ona bunun bir günah değil, bir fedakârlık olduğunu söylüyordu; aklı, ona başka bir yol olmadığını hatırlatıyordu. Kendi için yaşamakla başkaları için yaşamak arasında bir seçim yapması gerekiyordu, ve omuzlarına yüklenen görev kuşkusuz çok ağır olsa da, biliyordu ki bencilliğin aşka galip gelmesine izin vermemeliydi. Er ya da geç hepimizin aynı konuda karar vermesi gereken an gelir hepimize aynı soru sorulur. Lord Arthur için bu an hayatının erken bir döneminde gelmişti yaradılışı henüz orta yaşın hesapçı alaycılığıyla bozulmadan ya da yüreği, günümüzde moda olan o kof bencillikle çürümeden gelmişti ve görevini yerine getirmekte tereddüt etmiyordu. Ayrıca ne mutlu ona ki sadece bir hayal adamı ya da uyuşuk, gelgeç gönüllü biri değildi. Öyle olsaydı, Hamlet

gibi tereddüt ederdi ve kararsızlığı amacını baltalardı. Fakat temelde pratik bi-riydi de. Hayat, onun için düşünceden çok eylem demekti. O pek az rastlanan şeye, sağduyuya sahipti.

Geride bıraktığı gecenin karmakarışık, çalkantılı duyguları bu arada tamamen geçmişti, hattâ sokak sokak delirmiş gibi dolaşmalarını, o korkunç duygu fırtınasını bir parça da olsa utançla hatırlıyordu şimdi. Çektiği acının samimiyetinin ta kendisi bu acının ona gerçekdışı gelmesine yol açıyordu. Kaçınılmaz bir şey yüzünden nasıl olmuş da kendini delice oradan oraya savurmuştu. Şu anda onu düşündüren tek mesele, kimi öteki dünyaya postalayacağıydı; pagan dünyanın ritüellerinde olduğu gibi cinayette de bir rahip kadar bir de kurbana ihtiyaç olduğunun gayet iyi bilincindeydi. Dâhi olmadığı için düşmanı da yoktu ve şu anda kişisel gocunmaları ve nefretleri tatmin etmenin sırası olmadığını da düşünüyordu, yerine getirmek durumunda olduğu görev son derece ciddi ve önemliydi. Buna göre bir kâğıdın üzerine arkadaşlarıyla akrabalarının isimlerini yazdı ve uzun uzun düşünüp taşındıktan sonra, Curzon Sokağı’nda oturan ve annesi tarafindan ikinci dereceden kuzini olan tatlı bir ihtiyar hanımda, Lady Christina Clementina Beauchamp’da karar kıldı. Herkesin ona verdiği isimle Lady Clem’i her zaman pek sevmişti ve ergen yaşa geldiğinde Lord Rugby’nin bütün serveti kendisine kaldığı için, büyük bir serveti olması hasebiyle, kadının ölümüyle bayağı bir parasal çıkar sağlaması da söz konusu değildi. Hattâ, düşündükçe daha da çok ikna oluyordu seçiminin doğruluğuna ve daha da gecikmesinin Sybil’e haksızlık olacağı duygusuyla, hemen hazırlıklara girişti.

İlk yapılacak şey, tabii ki, el okuyucuyla hesabını görmekti; pencereye yakın duran küçük, Sheraton üslubunda yazı masasının başına geçti, Mr. Septimus Podgers’a ödenmek üzere 105£ tutarında bir çek yazdı ve çeki bir zarfa koyarak, uşağına zarfı West Moon Sokağı’na götürmesini söyledi.

Sonra atlı arabasını hazırlamalarını söylemek için ahır-lara telefon etti ve dışarı çıkmak üzere giyindi. Odadan çıkarken Sybil Merton'un fotoğrafına bir kere daha baktı ve sonuç ne olursa olsun, ona bunu onun için yaptığını söylemeyeceğine, bu fedakârlığının sırrını her zaman kalbinde saklayacağına yemin etti.

Buckingham'a giderken, yol üstünde bir çiçekçide durdu ve Sybil'e çok hoş beyaz taçyapraklı nergislerden ve napolyon lalelerinden güzel bir sepet yaptırıp yolladı. Kulübüne varır varmaz, dosdoğru kütüphaneye gitti, zili çaldı ve garsondan kendisine bir soda-limon ve toksikoloji üzerine bir kitap getirmesini istedi. Bu belalı işte başvurulacak en iyi aracın zehir olduğuna kesin karar vermisti. Şiddet kullanmaktan hazzetmezdi, ayrıca Lady Clementina'yı herkesin fark edeceği bir biçimde öldürmeyi de hiç mi hiç istemiyordu, çünkü Lady Windermere ve çevresi tarafından alkışlanmayı hiç istemeyeceği gibi, adını kaba saba sosyete gazetelerinin sayfalarında görmekten de hiç hoşlanmayacaktı. Bir hayli eski kafalı insanlar olan Sybil'in babasıyla annesini de düşünmeliydi, skandal gibi bir şeyler olursa evlenmelerine karşı çıkabilirlerdi, gerçi onlara vakadaki bütün gerçekleri naklettiğinde kendisini harekete geçiren sebepleri herkesten önce anlayışla karşılayacaklarına şüphesi yoktu. O halde, zehiri seçmesi için her türlü neden mevcuttu. Güvenli, kesin ve sessizdi; bütün İngilizler gibi kendisinin de hiç mi hiç hoşlanmadığı acıklı sahnelere yol açma mecburiyeti ortadan kalkacaktı.

Gel gelelim zehir ilmi konusunda hiçbir bilgisi yoktu ve garsonun kütüphanede Ruff Rehberi ile Bailey Dergisi'nden başka bir şey bulmaktan âciz olduğu anlaşıldığından kitap raflarına kendisi bir göz attı ve sonunda gayet güzel ciltlenmiş bir Pharmacopoeia ile Erskine'in Toxicology'sine rastladı. Bu ikincisini Kraliyet Tıp Okulu başkanı ve başka birinin yerine yanlışlıkla seçildiği için Buckingham'ın en eski

üyelerinden biri olan Sir Matthew Reid yayına hazırlamıştı. Komite bu contretemps karşısında öylesine çileden çıkmıştı ki, gerçek aday ortaya çıktığında onun üyeliğini oybirliğiyle düşürmüştü. Lord Arthur her iki kitapta da kullanılan teknik terimler karşısında epeyce bocaladı ve Oxford'da klasik diller derslerini daha büyük bir ilgiyle dinlemediğine pişman oldu. Derken, Erskine'in ikinci cildinde, akonitinin terkibi hakkında oldukça açık bir dille kaleme alınmış çok ilginç ve eksiksiz bir reçeteye rastladı. Ona tam istediği zehirmiş gibi geldi. Çabuktu hattâ neredeyse ânında etkisini gösteriyordu, kesinlikle acı vermiyordu ve Sir James'in tavsiye ettiği biçimde jelatin bir kapsülde alındığında, tadı hiç de kötü değildi. Bunun üzerine kol yenine, öldürücü bir etki yaratmaya yetecek dozu not etti, kitapları yerlerine koydu ve St. James Sokağı'na, ünlü eczacı Pestle and Humbey'e yollandı. Aristokrasiye daima şahsen hizmet veren Mr. Pestle bu sipariş karşısında epeyce şaşırdı ve çok hürmetkâr bir tarzda, doktor reçetesi gerektiğine dair bir şeyler mırıldandı. Gel gelelim, Lord Arthur ilaca, kuduz belirtileri gösterdiği ve arabacısını iki kere baldırından ısırdığı için ortadan kaldırması gereken iri bir Norveç mastifi için ihtiyacı olduğunu söyler söylemez, tatmin olmuş göründü, Lord Arthur'u mükemmel toksikoloji bilgisinden ötürü kutladı ve reçeteyi hemen hazırlattı.

Lord Arthur kapsülü Bond Sokağı'nda bir dükkânın vitrininde gördüğü cici, küçük gümüş bir bonbonnière'e koydurttu, Pestle and Humbey'in çirkin ilaç kutusunu attı ve hemen Lady Clementina'nın evine yollandı.

"Eh, monsieur le mauvais sujet,"[9] diye bağırdı yaşlı hanımefendi, Lord Arthur odaya girerken, "neden bunca zamandır ziyaretime gelmediniz?"

"Sevgili Lady Clem, kendime ayıracak bir ânım bile yok," dedi Lord Arthur gülümseyerek.

“Sanıyorum, bütün gün Miss Sybil Merton’la gezinip şifonlar filan satın aldığınızı ve gevezelik ettiğinizi söylemek istiyorsunuz, değil mi? İnsanlar evlenme konusunu neden böyle mesele haline getirir, hiç anlamam. Bizim zamanımızda insan içinde öpüşüp koklaşmak aklımızın ucundan bile geçmezdi, hattâ ona bakılırsa, baş başayken bile.”

“Sizi temin ederim ki Sybil’i şu son yirmi dört saattir görmüş değilim, Lady Clem. Bildiğim kadarıyla, o kendini tamamıyla şapkacılarına adamış vaziyette.”

“Elbette; siz de bu yüzden benim gibi çirkin bir ihtiyarı ziyarete geliyorsunuz. Bilmem siz erkekler neden hiç akıllanmazsınız. On a fait des folies pour moi,[10] şimdiyse zavallı romatizmalının tekiyim, ters mizaçlı huysuzun biri. Vallahi, bana bulabildiği bütün kötü Fransız romanlarını yollayan sevgili Lady Jansen olmasa, günü çıkaramam. Doktorlar bir işe yaramıyor, insana vizite kesmekten başka. Mide yanmamı bile iyi edemiyorlar.”

“Size o iş için bir ilaç getirdim, Lady Clem,” dedi Lord Arthur ciddi bir sesle. “Harikulade bir şey, bir Amerikalı icat etmiş.”

“Amerikan icatlarını sevdiğimi zannetmiyorum, Arthur. Hattâ sevmediğimden çok eminim. Son zamanlarda birkaç Amerikan romanı okudum, hepsi de saçma sapandı.”

“Ama, hayır, bunda saçmalık filan yok, Lady Clem! Emin olun kusursuz bir tedavi. Söz verin, deneyeceksiniz.” Lord Arthur bunları söyleyerek cebinden küçük kutuyu çıkarıp kadına uzattı.

“Vallahi, kutusu çok cici, Arthur. Gerçekten bir hediye mi bu? Çok tatlısın. Harikulade ilaç da bu demek ki, öyle mi? Bonbon’a benziyor. Hemen alayım.”

“Aman Tanrım, Lady Clem!” diye bağırdı Lord Arthur, kadının eline yapışarak, “Katiyen öyle bir şey yapmayın. Bu homeopatik bir ilaç, mide yanmanız olmadığında alacak olursanız, size büyük zararları dokunabilir. Sancı gelinceye kadar bekleyin, o zaman alın. Sonuca şaşıracaksınız.”

“Şimdi almak isterdim,” dedi Lady Clementina, içinde likit akonitin yüzen küçük saydam kapsülü ışığa tutarak. “Eminim çok leziz. Şurası bir gerçek ki, doktorlardan nefret etmekle birlikte, ilaçlara bayılıyorum. Gene de, sancı gelinceye kadar bekleyeceğim.”

“Peki ne zaman geliyor?” diye atıldı Lord Arthur. “Hemen gelir mi?”

“Umarım daha bir hafta gelmez. Dün sabah bana neler çektirdi. Gene de hiç bilinmez ki.”

“Ay sonundan önce yoklayacağına eminsiniz, öyle mi Lady Clem?”

“Korkarım öyle. Fakat ne kadar ilgilisiniz benimle bugün Arthur. Gerçekten, Sybil size çok yaradı. Evet ama artık gidin, çünkü bu akşam dedikodu yapamayacak kadar sıkıcı birtakım insanlarla yemek yiyeceğim ve biliyorum ki şimdi uykumu almazsam, yemek sırasında dünyada uyanık kalamam. Hoşça kalın Arthur, Sybil’e sevgilerimi iletin. Amerikan ilacı için de çok teşekkür ederim.”

“Almayı unutmayacaksınız, değil mi Lady Clem?” dedi Arthur, yerinden doğrulurken.

“Tabii ki unutmayacağım, sersem çocuk. Beni düşünmeniz büyük incelik, daha fazlasını isteyecek olursam size yazıp bildiririm.”

Lord Arthur evi terk ederken keyfi son derece yerindeydi, içi oldukça rahatlamıstı.

O gece Sybil Merton'la konuştu. Durup dururken, şerefinin de görev duygusunun da sıyrılıp çıkmasına izin vermediği çok zor bir duruma düştüğünü anlattı. Ona, kendini bu korkunç çapraşık vaziyetten kurtarıncaya kadar evliliklerini geçici olarak ertelemeleri gerektiğini söyledi, tamamıyla serbest değildi. Kendisine güvenmesi ve gelecek konusunda kaygılanmaması için yalvardı. Her şey yoluna girecekti, ancak sabır gerekliydi.

Bu sahne Mr. Merton'un Park Lane'deki evinin limonluğunda geçiyordu, Lord Arthur her zamanki gibi akşam yemeğini de orada yemişti. Sybil'i hiç o akşamki kadar mutlu görmemişti ve bir an için Lord Arthur, işi korkaklığa mı vursam, Lady Clementina'ya hapı içmemesini söyleyen bir mektup mu yazsam diye aklından geçirdi, sanki dünyada Mr. Podgers gibi birisi hiç olmamışçasına evlenip gitse miydi? Ne var ki vicdanı çok geçmeden sesini duyurdu ve hatta Sybil ağlayarak kendini kollarına attığı zaman bile tereddüt etmedi. Duyularını harekete geçiren güzellik, vicdanı üzerinde de etkisini göstermişti. Birkaç aylık bir zevk uğruna böylesi bir güzelliği perişan etmenin doğru olmayacağını düşündü.

Gece yarısına kadar Sybil'in yanında kaldı, onu avuttu, kendisi de avundu ve ertesi sabah erken saatlerde, Mr. Merton'a düğünün ertelenmesinin elzem olduğunu bildiren erkekçe, kararlı bir mektup yazdıktan sonra Venedik'e doğru yola çıktı.

IV

Venedik'te erkek kardeşi Lord Surbiton'la karşılaştı, o da tesadüfen yatıyla Korfu'dan oraya gelmişti. İki genç erkek zevkli bir on beş gün geçirdiler. Sabahları Lido'ya gidiyorlar ya da uzun, siyah gondolalarında yeşil kanallarda volta atıyorlardı; öğleden sonraları genellikle yatta misafir

ağırlıyorlardı; akşamları ise Florian'da yemek yiyorlar ve Piazza'da sigara üstüne sigara içiyorlardı. Fakat nedense Lord Arthur mutlu değildi. Her gün Times'taki ölüm ilanlarına bakıyor, Lady Clementina'nın ölüm ilanını görmeyi bekliyor, fakat her gün hayal kırıklığına uğruyordu. Başına bir kaza geldiğinden korkmaya başladı ve etkisini görmek için o kadar sabırsızlandığı sırada akonitini içmesine izin vermediğine sık sık hayıflanıyordu. Sybil'in mektupları da aşkla, güvenle ve sevecenlikle dolup taşmakla birlikte çoğunlukla son derece hüzünlüydü, öyle ki zaman zaman Lord Arthur ondan ebediyen ayrıldığını düşünüyordu. On beş gün sonra Lord Surbiton Venedik'ten sıkıldı ve kıyıdan Ravenna'ya gitmeye karar verdi, çünkü bir yerlerden Pinetum'da çok iyi kuş avlandığını duymuştu. Lord Arthur önce onunla gelmeyi kesinlikle reddetti, fakat çok sevdiği Surbiton tek başına Danieli'de kaldığı takdirde surat asmaktan öleceğini söyleyerek onu ikna etti ve 15'i sabahı güçlü bir poyraz eşliğinde ve oldukça çalkantılı bir denizde yola koyuldular. Denize açılmak iyi geldi, açık hava Lord Arthur'un renginin yerine gelmesini sağlamıştı fakat 22'si sıraları Lady Clementina konusunda o kadar kaygılanmaya başladı ki, Surbiton'un üstelemelerine rağmen, trenle Venedik'e döndü.

Gondolasından inip otelinin merdiveninin basamaklarına adım attığında, otel müdürü elinde bir deste telgrafla onu karşılamaya geldi. Lord Arthur telgrafları onun elinden çekip aldı ve yırtarak açtı. Girişim başarıyla sonuçlanmıştı. Lady Clementina 17'si gecesi birdenbire ölmüştü!

İlk aklına gelen Sybil oldu ve ona hemen Londra'ya döneceğini bildiren bir telgraf çekti. Sonra uşağına gece trenine yetişebilmek için hemen eşyalarını toplamasını söyledi, gondolacılarını normalin beş katı ücret ödeyerek başından savdı ve adımları hafiflemiş halde, yüreği coşkuyla dolarak dairesinin oturma odasına çıktı. Orada kendisini bazı

mektupların beklediğini gördü. Bir tanesi Sybil'in ta kendisindendi; üzüntülerini bildiriyor, başsağlığı diliyordu. Ötekiler annesinden ve Lady Clementina'nın avukatındandı. Anlaşıldığı kadarıyla yaşlı kadın öldüğü gece Düşes'in evinde yemek yemiş, zekâsı ve esprileriyle herkesi mest etmiş, fakat midesinin yandığından şikâyetle meclisten biraz erken ayrılmıştı. Ertesi sabah yatağında ölü bulunmuştu, anlaşıldığı kadarıyla acı çekmemişti. Sir Matthew Reid hemen çağrılmıştı elbette, fakat tabii ki yapacak bir şey kalmamıştı ve 22'sinde Beauchamp Chalcote'a gömülecekti. Ölümünden birkaç gün önce vasiyetini yazmış, Lord Arthur'a Curzon Sokağı'ndaki küçük evini, bütün mobilyalarını, bütün şahsi eşyalarını ve kız kardeşi Lady Margaret Rufford'a bıraktığı minyatür koleksiyonu dışında bütün tablolarını bırakmıştı, ametist gerdanlığı ise Sybil Merton'a verilecekti. Ev çok değerli değildi, fakat avukat Mr. Mansfield, mümkünse Lord Arthur'un bir an önce dönmesini ısrarla istiyordu, çünkü ödenecek bir sürü fatura vardı ve Lady Clementina hesaplarını hiçbir zaman düzenli olarak tutmamıştı.

Lady Clementina'nın kendisini böyle iyi duygularla hatırlaması Lord Arthur'a çok dokundu, Mr. Podgers'a çok şey borçlu olduğunu düşündü. Gene de Sybil'e olan aşkı bütün diğer duygularına üstün geliyordu ve görevini yerine getirmiş olmanın bilinci içini huzurla doldurdu. Charing Cross tren istasyonuna vardığında, kendini müthiş mutlu hissediyordu.

Merton'lar onu çok iyi karşıladılar. Sybil ona bir daha aralarına hiçbir şeyin girmesine izin vermeyeceğine dair yemin ettirdi ve düğün günü 7 Haziran olarak kararlaştırıldı. Hayat yeniden pırıl pırıl ve güzeldi; Lord Arthur'un bütün eski sevinci yerine geldi.

Fakat Lady Clementina'nın avukatı ve Sybil Merton'la Curzon Sokağı'ndaki eve gittikleri bir gün, yazıları solmuş

deste deste mektupları yakıp, çekmeceler dolusu eski püskü ıvır zıvırı atarken, genç kız birden bir sevinç çığlığı attı.

“Ne buldun Sybil?” dedi Lord Arthur. Başını işinden kaldırdı ve gülümsedi.

“Bu güzel gümüş bonbonnière’i, Arthur. Çok cici, Flaman işi değil mi? Ne olursun benim olsun! Ametistlerin seksenimi geçinceye kadar bana yakışmayacağını biliyorum.”

İçine akonitini koyduğu kutuydu.

Lord Arthur irkildi ve yanaklarına hafif bir pembelik yayıldı. Yaptığını tamamen unutmuştu ve uğruna bütün o gerilimli anlara katlandığı Sybil’in, olup bitenleri kendisine hatırlatan ilk kişi olmasında garip bir tesadüf gördü.

“Elbette senin olsun Sybil, zavallı Lady Clementina’ya onu ben hediye etmiştim.”

“Ah, çok teşekkür ederim Arthur; içindeki bonbon’u da alabilir miyim? Lady Clementina’nın şekerleme sevdiğini hiç bilmiyordum. Bunun için fazlasıyla entelektüel olduğunu sanırdım.”

Lord Arthur ölü gibi bembeyaz kesildi ve aklından korkunç bir düşünce geçti. “Bonbon mu Sybil? Ne demek istiyorsun?” dedi ağır ağır, hırıldar gibi.

“İçinde bir bonbon var, hepsi bu. Çok eski ve tozlu görünüyor, yemeye hiç mi hiç niyetim yok. Ne oldu Arthur? Nasıl da bembeyaz kesildin!”

Lord Arthur odanın öbür ucuna koştu ve kutuyu onun elinden kaptı. Kutunun içinde, zehir kabarcığıyla dolu amber rengi kapsül duruyordu. Lady Clementina doğal bir ölümle ölmüştü demek ki! Bunu keşfetmenin şoku onu yıkmıştı neredeyse. Kapsülü ateşe fırlattı ve bir umarsızlık çığlığı koparарak divanın üzerine çöktü.

V

Düğünün ikinci kere ertelenmesi Mr. Merton'un keyfini bir hayli kaçırmıştı, düğünde giyeceği elbiseyi ısmarlamış bulunan Lady Julia da Sybil'i nişanı atmaya ikna etmek için elinden geleni yaptı. Sybil ise, annesini çok sevmekle birlikte, tüm hayatını Lord Arthur'un ellerine emanet etmişti ve Lady Julia ne derse desin inandığı yoldan dönmeyecekti. Lord Arthur'a gelince, korkunç hayal kırıklığını yenmesi günler almıştı ve bir süre sinirleri tamamen harap vaziyetteydi. Fakat mükemmel sağduyusu çok geçmeden galebe çaldı ve sağlam, pratik zihni onun nasıl davranması gerektiği konusunda çok geçmeden yardımına koştu. Zehir tam bir fiyasko olduğuna göre, denemesi gereken şey dinamit ya da benzeri bir patlayıcı idi.

Bu nedenle dost ve akraba listesini yeniden gözden geçirdi ve uzun uzun düşünüp taşındıktan sonra amcası Chichester Başpapazı'nı havaya uçurmaya karar verdi. Son derece kültürlü ve bilgili bir adam olan başpapaz, saatlerden son derece hoşlanırdı ve on beşinci yüzyıldan günümüze kadar, bu zaman makinelerinin her çeşidinden oluşan harikulade bir koleksiyonu vardı. Lord Arthur'a öyle geliyordu ki sevgili başpapazın bu merakı planını tamamına erdirmek için mükemmel bir fırsat sağlayacaktı. Patlayıcı düzeneği nereden edineceği tabii apayrı bir meseleydi. Londra rehberi ona bu konuda bir bilgi vermiyordu, konuyu danışmak için Scotland Yard'a gitmenin de pek bir işe yaramayacağını hissediyordu; çünkü onların da dinamitçilerin yapıp ettikleri konusunda patlama ertesine kadar hiçbir malumatları olmuyor gibiydi, hattâ o zaman bile pek olduğu söylenemezdi.

Birden aklına arkadaşı Rouvaloff geldi, son derece devrim yanlısı eğilimleri olan genç bir Rus; onunla kışın Lady Windermere'in evinde tanışmıştı. Kont Rouvaloff hesapça

Çar Büyük Petro'nun hayatı üzerine bir kitap yazmaktaydı ve İngiltere'de bulunuşu da çarın bu ülkede gemi marangozu olarak bulunduğu yıllara ait belgeleri incelemek içindi. Ama herkes onun bir nihilist ajan olduğundan emin gözüküyordu. Rus Elçiliği'nin onun Londra'da ikametine pek olumlu gözle bakmadığına da kuşku yoktu. Lord Arthur onun tam aradığı adam olduğu duygusuna kapıldı, tavsiye ve yardım istemek için Bloomsbury'deki evine gitti.

"Demek ki ciddi ciddi politikaya atılacaksınız?" dedi Kont Rouvaloff, Lord Arthur ona giriştiği işin mahiyetini anlattığında; fakat gösterişin her türlüsünden nefret eden Lord Arthur, ona sosyal meselelerle en ufak bir ilgisi olmadığını, patlayıcı düzeneği sadece, kendisinden başka hiç kimseyi ilgilendirmeyen bir aile meselesi için istediğini itiraf etmek zorunda hissetti. Kont Rouvaloff ona bir süre şaşkınlıkla baktı, sonra ciddi olduğunu görünce bir kâğıt parçasının üzerine bir adres yazdı, parafladı ve masanın üzerinden ona uzattı.

"Scotland Yard bu adresi elde etmek için neler vermezdi, aziz dostum."

"Onların eline geçmeyecek," diye bağırdı Lord Arthur, bir kahkaha atarak; genç Rusun elini hararetle sıktıktan sonra koşarak merdivenlerden aşağı indi, elindeki kâğıdı inceledi ve arabacıya Soho Meydanı'na gitmesini söyledi.

Orada arabayı savdı ve Greek Sokağı'ndan aşağıya doğru acelesiz adımlarla yürümeye başladı, sonunda Bayle Meydanı denen bir yere geldi. Bir kemerin altından geçti ve kendini tuhaf bir çıkmaz sokakta buldu, görüldüğü kadarıyla burada bir Fransız çamaşırhanesi faaliyet göstermekteydi, çünkü bir evden ötekine mükemmel bir çamaşır ipi sistemi kurulmuştu ve sabah rüzgârında beyaz çarşaflar çırpınmaktaydı. Çıkmazın sonuna kadar yürüdü ve küçük yeşil bir evin kapısını çaldı. Aradan biraz vakit geçti, bu

arada bütün evlerin pencereleri dışarıya bakan, hatları seçilmeyen yüzlerle dolmuştu. Kapı oldukça sert görünüşlü bir yabancı tarafından açıldı ve yabancı ona çok kötü bir İngilizceyle ne istediğini sordu. Lord Arthur ona Kont Rouvaloff'un yazdığı kâğıdı uzattı. Adam bunu görünce bir reverans yaptı ve Lord Arthur'u giriş katta son derece döküntü bir bekleme odasına buyur etti ve birkaç dakika sonra İngiltere'de tanındığı adıyla Herr Winckelkopf, boynunda bir hayli şarap lekesi olan bir peçete ve sol elinde bir çatalla apar topar odaya daldı.

"Beni size Kont Rouvaloff yolladı," dedi Lord Arthur bir reverans yaparak, "sizinle bir iş meselesi hakkında küçük bir görüşme yapmak arzusundayım. Adım Smith, Mr. Robert Smith ve benim için bombalı bir saat tedarik etmenizi istiyorum."

"Tanıştığımıza memnun oldum, Lord Arthur," dedi sevimli ufak tefek Alman, gülerek. "O kadar şaşırmayınız, herkesi tanımak benim görevim, sizi bir akşam Lady Windermere'in evinde gördüğümü hatırlıyorum. Umarım Lady Hazretleri'nin keyfi yerindedir. Kahvaltımı bitirinceye kadar benimle sofraya buyurmaz mısınız? Nefis bir pâté var ve dostlarım, benim Ren şarabımın Alman Konsolosluğu'nda içtiklerinden daha iyi olduğunu söylemek nezaketini gösteriyorlar." Ve Lord Arthur henüz daha tanınmanın şaşkınlığını üstünden atamamışken kendini, arka odada bir masanın başına oturmuş, üstünde imparatorluk arması bulunan açık sarı bir Alman şarap bardağından son derece leziz bir Marcobrünner şarabını yudumlarken buldu. Bir taraftan da ünlü suikastçıyla olabilecek en dostane biçimde çene çalmaktaydı.

"Bombalı saatler," dedi Herr Winckelkopf, "ithal edilmeye pek elverişli olmayan nesneler, çünkü gümrükten geçmeleri mümkün olsa bile, trenler o kadar düzensiz ki, ulaşmaları gereken yere ulaşamadan infilak ediyorlar. Fakat eğer evde

kullanılmak üzere istiyorsanız size gayet güzel bir mal verebilirim ve sonuçtan memnun kalacağınızı garanti ederim. Kimin için olduğunu sorabilir miyim? Eğer polis ya da Scotland Yard bağlantılı biri için kulanacaksanız, korkarım size hiçbir yardımım dokunamaz, İngiliz polis müfettişleri hakikaten bizim en iyi dostlarımızdır, çünkü çoğunlukla onların aptallığı sayesinde her istediğimizi yapabildiğimizi görmüşümdür. Bir tanesini bile feda edemem."

"Sizi temin ederim," dedi Lord Arthur, "bu konunun polisle hiçbir alakası yok. Aslını isterseniz bomba Chichester Başpapazı'nın üzerinde kullanılacak."

"Aman, aman! Din konusundaki duygularınızın bu kadar güçlü olduğunu tahmin etmemiştim, Lord Arthur. Günümüzde sizin gibi gençlere pek rastlanmıyor."

"Korkarım beni abartıyorsunuz, Herr Winckelkopf," dedi Lord Arthur, kızararak. "Aslını isterseniz, teolojiden anlamam bile."

"O zaman tamamen şahsi bir mesele, öyle mi?"

"Tamamen şahsi."

Herr Winckelkopf omuzlarını silkti, odadan çıktı, birkaç dakika sonra bir peni büyüklüğünde yuvarlak bir dinamit kalıbı ve küçük, cici, Fransız işi bir saatle geri döndü, saatin üzerinde çokbaşlı Despotizm yılanını ayakları altında ezen yaldızlı pirinçten bir Hürriyet figürü vardı.

Bunu görünce Lord Arthur'un yüzü aydınlandı. "Tam aradığım şey," diye bağırdı, "anlatın bana nasıl patlatılıyor bu!"

"Ah! İşte işin orası benim sırrım," diye cevap verdi Herr Winckelkopf, icadını anlaşılabilir bir gurur ifadesiyle inceleyerek; "ne zaman patlamasını istediğinizi söyleyin, mekanizmayı o zamana ayarlayayım."

“Eveet, bugün salı; bir an önce adrese yollayabilseydiniz...”

“Bu imkânsız; elimde Moskova’daki arkadaşlarım için yapmam gereken epeyce önemli işler var. Gene de yarın yollayabilirim.”

“Ah, ferah ferah yeter,” dedi Lord Arthur kibarca, “eğer yarın akşam ya da perşembe sabahı şahsın eline ulaşırsa. Patlama zamanı içinse, cuma öğleyin diyelim tam olarak. Başpapaz o saatte hep evde olur.”

“Cuma, öğleyin,” diye tekrarladı Herr Winckelkopf ve şöminenin yakınındaki bir yazı masasının üzerindeki bir deftere bu mealde bir not düştü.

“Şimdi de,” dedi Lord Arthur, oturduğu yerden kalkarak, “lütfen size olan borcumu söyleyiniz.”

“Bu o kadar önemsiz bir iş ki Lord Arthur, sizden para almayacağım. Dinamit yedi şilin altı peni, saat üç pound on şilin, nakliye ücretiyse beş şilin civarı. Kont Rouvaloff’un bir dostuna yardımcı olmak beni mutlu eder.”

“Peki sizin emeğiniz, Herr Winckelkopf?”

“Oo, lafı mı olur! Benim için bir zevk. Ben para için yapmıyorum bu işleri; tamamıyla sanatım için yaşıyorum.”

Lord Arthur dört pound iki şilin altı peniyi masanın üzerine bıraktı, ufak tefek Almana zahmetleri için teşekkür etti; gelecek cumartesi günü yenecek erken akşam yemeğinde gelip bazı anarşistlerle tanışması için yapılan daveti geri çevirmeyi de başardıktan sonra evden ayrıldı ve Park’a yollandı. Bunu izleyen iki gün içinde son derece heyecanlıydı ve cuma günü saat on ikide haberleri beklemek üzere Buckingham Kulübü’ne yollandı. Bütün bir öğleden sonra yüzünde hiçbir ifade okunmayan kapıcı ülkenin çeşitli yerlerinden gelen at yarışı sonuçları, boşanma davası kararları, hava durumu vesaire bildiren telgrafları

tahtaya asıp durdu, bu arada telgrafın şeridi de, tıkır tıkır Avam Kamarası'nda bütün gece süren oturum ya da Borsa'da baş gösteren küçük panik gibi bıktırıcı haberleri geçti durdu. Saat dörtte akşam gazeteleri geldi. Lord Arthur, daha o sabah Güney Afrika'daki misyonlar ve her bucakta kara derili birer rahip bulundurmanın ehvenliği hakkında yaptığı konuşmaya ilişkin haberleri okumak isteyen ve her nedense Evening News'a karşı güçlü bir önyargı besleyen Albay Goodchild'ı müthiş sinirlendirerek Pall Mall, St. James, Globe ve Echo'yu kaptığı gibi hemen kütüphaneye girip gözden kayboldu. Gel gelelim gazetelerin hiçbirinde Chichester'e dair en ufak bir anıştırma dahi yoktu ve Lord Arthur girişiminin başarısızlıkla sonuçlandığını düşündü. Bu onun için korkunç bir darbeydi ve bir süre müthiş bozuk bir moralle gezdi. Ertesi gün ziyaretine gittiği Herr Winckelkopf, binbir özür diledi ve ona bilabedel başka bir bombalı saat ya da indirimli fiyattan bir kasa nitrogliserin vermeyi teklif etti. Fakat Lord Arthur patlayıcılara olan bütün inancını kaybetmişti ve hattâ Herr Winckelkopf, günümüzde her şeyin çok bozulduğunu, dinamiti bile katışıksız bulmanın mümkün olmadığını itiraf etti. Mamafih, küçük Alman düzenekte bir bozukluk olmuş olması gerektiğini kendi ağzıyla itiraf etmekle birlikte, saatin gene de işleyebileceği konusunda ümitsiz değildi. Örnek olarak da, bir keresinde Odessa askerî hükümetine yolladığı ve on gün içinde patlamaya ayarlı olduğu halde, üç ay boyunca patlamamış olan bir barometreyi gösterdi. Nihayet patladığında, Vali kentten altı hafta önce ayrılmış olduğundan yalnızca bir hizmetçi kızı atomlarına ayırdığıyla kalmıştı, fakat en azından dinamitin imha gücünün, düzeneğin kontrolünde olduğu sürece, biraz zamanı şaşırmakla birlikte güçlü bir vasıta olduğunu kanıtlıyordu. Lord Arthur bu bilgiyle bir parça da olsa avundu ama burada bile hayal kırıklığıyla karşılaşacaktı çünkü bundan iki gün sonra merdivenleri çıkarken, Düşes onu odasına çağırdı ve papazevinden biraz önce gelmiş bulunan bir mektubu gösterdi.

“Jane çok hoş mektuplar yazıyor,” dedi Düşes; “gerçekten okumalısın şu sonuncusunu. Mudie’den bize yolladıkları romanlar kadar iyi.”

Lord Arthur mektubu onun elinden kaptı. Mektupta şunlar yazılıydı:

Papazevi, Chichester, 27 Mayıs

Sevgili Halacığım,

Dorcas Derneği için yolladığınız fanila kumaş için çok teşekkür ederim, basma için de. Sizinle tamamen aynı fikirdeyim, onların ille de güzel şeyler giyeceğiz diye tutturmaları saçmalık, ama günümüzde herkes o kadar radikal ve münafık ki insanlara yüksek sınıflar gibi giyinmeye çalışmamaları gerektiğini anlatmak oldukça zor. Başımıza taş mı yağacak, bilmiyorum. Babamın da vaazlarında sık sık söylediği gibi, bir inançsızlık çağında yaşıyoruz.

Meçhul bir hayranının babama yolladığı bir saatle çok eğlendik geçen perşembe günü. Londra’dan tahta bir kutu içinde geldi, taşıma bedeli ödenmiş olarak, babam bunu “Serbestlik Hürriyet midir?” başlıklı dikkate değer vaazını okumuş bulunan birinin yolladığını düşünüyor, çünkü saatin üzerinde bir kadın figürü var ki babamın dediğine bakılırsa başında Hürriyet kukuletası varmış. Ben pek hoş bulmadım doğrusu ama babam tarihi bir şey olduğunu söylüyor, demek ki iyi bir şey. Parker saati kutusundan çıkardı, babam da kütüphanedeki rafın üzerine koydu. Cuma sabahı hep birlikte oturuyorduk, tam o sırada saat on ikiyi çaldı, kurma sesi gibi bir şey duyuldu, kadın figürünün ayağının dibinden küçük bir duman çıktı. Hürriyet heykeli düştü ve şöminenin ızgarasında burnunu kırdı! Maria oldukça telaşlandı ama manzara o kadar gülünçtü ki James’le ben kahkaha krizlerine tutulduk, hattâ babam bile eğlendi. Saati

inceledik, meğer bir tür çalar saatmiş, belli bir saate ayarlayıp küçük bir çekicin altına biraz barut ve bir de mantar koyuyorsunuz, istediğiniz saatte patlıyormuş. Babam onun kütüphanede durmaması gerektiğini söyledi, gürültü yapıyormuş, Reggie de aldı onu çalışma odasına götürdü, bütün gün küçük küçük patlayıp duruyor. Arthur'a düğün hediyesi olarak yollasak hoşlanır mı dersiniz? Herhalde Londra'da çok modadır bunlar. Babam bunların çok işe yarayacağını, çünkü Hürriyet'in sürgit devam edemeyeceğini, ergeç sakit olacağını gösterdiklerini söylüyor. Babam, Hürriyet'in Fransız Devrimi sırasında icat edildiğini söylüyor. Ne korkunç değil mi?

Kalkıp Dorcas Derneği'ne gitmeliyim, onlara sizin son derece öğretici mektubunuzu okumam gerekiyor. Halacığım, onların hayattaki konumları icabı sadece çirkin şeyler giymeleri gerektiği yolundaki düşünceniz ne kadar doğru. Giyeceklerini kendilerine dert etmeleri ne saçma değil mi? Daha önemli bir sürü şey varken, bu dünyada ve ötekinde. Çiçekli poplininizin dikişinin iyi olduğuna ve dantelinizin yırtılmadığına sevindim. Ben büyük incelik göstererek bana verdiğiniz sarı saten elbisenizi çarşamba günü Piskoposlara giderken giyeceğim, sanıyorum yakışacak. Siz olsanız fiyonk takar mıydınız, takmaz mıydınız? Jennings şimdilerde herkesin fiyonk taktığını söylüyor, iç etek de farbelalı olmalıymış. Bu arada Reggie'nin orada bir patlama daha oldu, babam da saati ahıra yollattı. Sanıyorum babam başlangıçta eğlendiği kadar eğlenmiyor artık saatle, gene de kendisine böyle cici ve marifetli bir oyuncak gönderilmesinden ötürü gururu okşandı tabii. Demek ki insanlar vaazlarını okuyorlar ve onlardan ders alıyorlar.

Babam sevgilerini yolluyor, James, Reggie ve Maria da; Cecil eniştemin damla hastalığının iyi olduğunu ümit ederim, biliniz ki her zaman sizi seven yeğeniniz,

Jane Percy

Not: Fiyonklar hakkında mutlaka yazınız bana. Jennings onların moda olduğunda ısrar ediyor.

Lord Arthur mektubu okuyunca o kadar ciddileşti ve dertlendi ki Düşes kahkahalara boğuldu.

“Arthur’cuğum, canım,” diye bağırdı, “sana bir daha dünyada genç kız mektubu okutmayacağım! Fakat saat hakkında ne demeli? Çok iyi bir icat bence, keşke bende de bir tane olsa.”

“Benim o saatler hakkında pek iyi düşüncelerim yok,” dedi Lord Arthur, hüzünlü bir gülümsemeyle, ve annesini öptükten sonra odayı terk etti. Yukarı çıktığında, kendini bir divanın üzerine attı ve gözleri yaşlarla doldu. Şu cinayeti işlemek için elinden geleni yapmıştı, ama her iki girişimi de başarısızlıkla sonuçlanmıştı, üstelik de kabahat onda olmadığı halde. Görevini yapmaya çalışmıştı fakat sanki Kader’in ta kendisi ona ihanet ediyordu. İyi niyetli olmanın bir sonuç getirmediği, asil davranmanın boşuna olduğu duygusuyla boğuluyordu sanki. Belki de evlenmekten tamamen vazgeçmek en iyisi olacaktı. Sybil acı çekecekti, evet, ama çekeceği acı onun soylu yaradılışını gerçekten lekeleyemezdi. Kendisine gelince, ne fark ederdi ki? Her savaşta birileri ölür, her dava için birileri canını verirdi, hayat ona zevk vermeyecekse, ölüm de yüreğine dehşet salmazdı. Bırak Kader ağlarını örsün. Ona yardım etmek için yerinden bile kımıldamayacaktı.

Saat yedi buçukta giyinip kulübe yollandı. Surbiton bir grup gençle birlikte oradaydı, onlarla yemek yemek zorunda kaldı. Sudan sohbetleri ve anlamsız şakaları onu ilgilendirmiyordu ve kahve servisi yapılır yapılmaz, bir randevusu olduğu yalanını uydurarak yanlarından ayrıldı. Kulüpten çıkarken, kapıdaki bekçi ona bir mektup uzattı.

Mektup Herr Winckelkopf'tandı, yarın akşam gelmesini ve açılır açılmaz infilak eden patlayıcı bir şemsiyeye göz atmasını istiyordu. Bu çok yeni bir icattı ve Cenevre'den yeni gelmişti. Mektubu yırtıp küçük küçük parçalara ayırdı. Artık hiçbir denemeye girişmemeye karar vermişti. Çıktı, Thames kıyısına doğru yürüdü ve saatlerce nehir kıyısında oturdu. Ay, bir aslanın gözü gibi kirli sarı bulutların arasından bakıyor ve sayısız yıldız, mor bir kubbeye serpilmiş altın tozu gibi gökkubbeyi süslüyordu. Arada sırada dalgalı suya bir çatana giriyor ve akıntıda süzülüyor, trenler çığlıklar atarak köprüyü geçerken demiryolu sinyalleri yeşilden kızıla dönüyordu. Bir müddet sonra, Westminster'in uzun kulesi soğuk bir gümbürtüyle saat on ikiyi vurdu ve yankılı çanın her vuruşunda gece sarsılır gibi oldu. Derken rayların ışıkları söndü, dev bir direğin üzerinde sadece bir tek ışık iri bir yakut gibi yanmaya devam etti ve şehrin gürültüsü giderek uzaklaştı.

Saat ikide kalktı ve Blackfriars'a doğru yürümeye başladı. Her şey ne kadar da gerçekdışı görünüyordu! Nasıl da garip bir rüyaya benziyordu! Nehrin karşı kıyısındaki evler sanki karanlıktan oyulmuş gibiydi. İnsan dünyanın, gümüşten ve gölgeden yeni baştan inşa edildiğini söyleyebilirdi. St. Paul's Kilisesi'nin kubbesi koyu renkli gökyüzüne karşı kocaman bir köpük gibi yükseliyordu. Kleopatra'nın İğnesi'ne doğru yaklaşırken korkuluğa yaslanmış bir adam gördü, yakınına gelince adam başını kaldırdı ve gaz lambasının ışığı adamın yüzünü aydınlattı.

Mr. Podgers'tı bu. El uzmanı! Bu şişko, derisi gevşemiş surat, altın çerçeveli gözlükler, hastalıklı cılız tebessüm, şehvetli ağız başkasının olamazdı.

Lord Arthur durdu. Aklından yıldırım gibi harikulade bir fikir geldi geçti, sinsice adamın arkasına dolandı. Bir anda Mr. Podgers'ı bacaklarından yakalamış ve onu Thames'a atmıştı bile. Kaba bir küfür, kof bir şapırtı, her şey yeniden

sessizliğe bürünmüştü. Lord Arthur kaygılı gözlerle aşağıya baktı, fakat el uzmanından geriye ay ışığıyla aydınlanmış bir girdabın üzerinde dönüp duran bir silindir şapkadan başka bir iz kalmamıştı. Bir zaman sonra o da battı ve Mr. Podgers'tan geriye hiçbir iz kalmadı. Bir tek kez, şekilsiz kamburumsu bir karaltının köprünün yanındaki merdivenlere erişmeye çalıştığını gördü ve içini korkunç bir başarısızlık duygusu kapladı, ama çok geçmeden bunun sadece bir yansıma olduğu ortaya çıktı, ay bulutun arkasından çıkınca gölge de kaybolmuştu. Sonunda Kader hükmünü yerine getirmişti galiba. Derin bir iç geçirdi, rahatlamıştı ve Sybil'in adı dudaklarına geldi.

"Bir şey mi düşürdünüz, Sir?" dedi birden arkasında bir ses.

Döndü ve elinde kısa bir mesafeyi aydınlatan feneriyle bir polis gördü.

"Önemli bir şey değil, onbaşı," diye cevap verdi gülümseyerek. Geçmekte olan bir at arabasına el etti, arabaya atladı ve arabacıya Belgrave Meydanı'na çekmesini söyledi.

Bunu izleyen iki gün içinde umutla korku arasında gidip geldi. Mr. Podgers'ın odaya girivereceğini sandığı anlar oldu, ama bir yandan da Kader'in kendisine bu kadar adaletsizce davranmayacağı duygusu vardı içinde. İki kez, el uzmanının West Moon Sokağı'ndaki adresine gitti fakat bir türlü zili çalamadı. Hem kesin bir haber almak istiyor, hem de bundan korkuyordu.

Sonunda kesin bir haber geldi. Kulübün sigara odasında oturmuş çay içiyor, bir yandan da gayet bezgince Surbiton'un Gaiety'de çalınan en son komik şarkı hakkında söylediklerine kulak veriyordu ki garson elinde akşam gazeteleriyle içeri girdi. Lord Arthur St. James'i eline aldı, gelişigüzel sayfaları çevirirken şu garip başlık dikkatini çekti:

EL OKUYUCUNUN İNTİHARI

Heyecandan beti benzi atmış bir halde okumaya başladı. Paragrafta şunlar yazılıydı:

Dün sabah saat yedide, tanınmış el okuyuculardan Mr. Septimus R. Podgers'ın cesedi Greenwich'te, Ship Oteli'nin önünde karaya vurmuştur. Talihsiz centilmen birkaç gündür kayıptı ve el okuyuculuğu çevrelerinde hayatından kuşku duyulmaya başlanmıştı. Kendisinin aşırı çalışmadan kaynaklanan geçici bir akli rahatsızlığın etkisi altında intihar ettiği tahmin edilmekte olup adli tıbbın bugün akşamüzeri vardığı karar da bu yöndedir. Mr. Podgers, yakında yayımlandığında hiç kuşkusuz büyük bir ilgiyle karşılanacak olan İnsan Eli adlı geniş kapsamlı bir çalışmayı henüz tamamlamış bulunmaktaydı. Müteveffa altmış beş yaşında olup, geride kalan akrabası bulunmadığı sanılıyor.

Lord Arthur, kendisini durdurmak için boşu boşuna çaba harcayan kapıdaki bekçinin şaşkınlığına aldırmadan, elinde gazeteyle kulüpten fırladı ve hemen Park Lane'e yollandı. Sybil onu pencereden gördü ve içinden bir şeyler onun iyi haberler getirmekte olduğunu söyledi. Karşılamak için aşağıya koştu ve onun yüzünü gördüğünde her şeyin yoluna girdiğini anladı. "Sybil sevgilim," diye bağırdı Arthur, "hadi hemen yarın evlenelim!"

"Deli çocuk! Ama daha pasta bile ısmarlanmadı ki!" dedi Sybil, gözyaşlarının gerisinde gülümseyerek.

VI

Birkaç hafta sonra düğün yapıldığında St. Peter Kilisesi'ni dolduran gayet şık bir kalabalıktı. Düğün vaazı Chichester Başpapazı tarafından son derece etkileyici bir biçimde verildi ve herkes gelinle damat kadar güzel bir çift

görmedikleri konusunda fikir birliğine vardı. Güzel olmanın ötesin-deydiler oysa mutluydular. Lord Arthur bir an bile Sybil'in uğruna çektiklerine pişman olmamıştı, öte yandan Sybil de ona bir kadının bir erkeğe verebileceklerinin en iyisini vermişti taparcasına hayranlık, sevecenlik ve aşk. Onların aşkları gerçekle sınanınca ölmemişti. Kendilerini hep genç hissettiler.

İki yıl sonra iki güzel çocukları olduğunda Lady Windermere Alton Priory'ye ziyaretlerine geldi; burası Dük'ün oğluna düğün hediyesi olarak verdiği eski, güzel bir mülktü. Bir akşamüzeri Lady Windermere, Lady Arthur'la bahçede bir ıhlamur ağacının altında oturmuş, küçük oğlanla kızın iki güneş ışığı gibi, iki yanı güllerle süslü yolda oynayışlarını seyrederken, birden ev sahibesinin elini eline aldı ve "Mutlu musun Sybil?" diye sordu.

"Sevgili Lady Windermere, elbette mutluyum. Siz değil misiniz?"

"Mutlu olmaya vaktim yok, Sybil. Her zaman bana takdim edilen son insanı beğeniyorum; fakat genellikle insanları tanır tanımaz onlardan bıkıyorum."

"Aslanlarınız sizi tatmin etmiyor mu, Lady Windermere?"

"Aman hayatım, hayır! Aslanlar ancak bir mevsim gidiyor. Yeleleri tıraş edilir edilmez, hayattaki en can sıkıcı yaratıklar haline geliyorlar. Ayrıca, onlara gerçekten iyi davranacak olursan, çok kötü karşılık veriyorlar. Şu korkunç Mr. Podgers'ı hatırlıyor musun? Feci bir sahtekâr olduğu ortaya çıktı. Elbette, umurumda değildi, hattâ benden para istemeye kalkıştığında bile onu bağışladım ama kur yapmaya kalkması çekilecek şey değildi. Beni el okuma ilminden gerçekten soğuttu. Şimdi telepatiyle ilgileniyorum. Çok daha eğlenceli."

“Bu evde el okuma ilminin aleyhinde konuşmamalısınız, Lady Windermere; Arthur’un, hakkında atılıp tutulmasını sevmediği tek konu bu. Emin olun çok ciddidir bu konuda.”

“İnandığını söylemek istemiyorsun, değil mi Sybil?”

“Ona sorun Lady Windermere, işte kendisi geldi.” Lord Arthur elinde sarı güllerden kocaman bir demet ve eteğinde oynaşan çocuklarıyla uzaktan onlara doğru geliyordu. “Lord Arthur?”

“Evet, Lady Windermere.”

“El okuma ilmine inandığınızı söylemeyeceksiniz bana, değil mi?”

“Elbette inanıyorum,” dedi genç adam, gülümseyerek.

“Peki neden?”

“Tüm mutluluğumu ona borçluyum da ondan,” diye mırıldandı Lord Arthur, kendini bir hasır sandalyeye atarak.

“Sevgili Lord Arthur, neyi borçluymuşsunuz ona bakalım?”

“Sybil’i,” derken gülümsedi adam, karısına gülleri uzattı ve onun menekşe rengi gözlerinin içine baktı.

“Ne saçmalık!” diye bağırdı Lady Windermere. “Hayatımda böyle saçmalık duymadım.”

Sırrı Olmayan Sfenks

Bir Gravür

Bir akşamüzeri Café de la Paix’nin dışarısında oturmuş, Paris hayatının ihtişam ve perişanlığını seyrediyor, vermutumu içerken önümden geçen bu garip gurur ve yoksulluk panoramasına hayretler ediyordum ki, birinin adımı söylediğini duydum. Döndüm ve Lord Murchison’ı gördüm. Üniversiteden bu yana karşılaşmamıştık, nerdeyse on yıl oluyordu, bu yüzden ona yeniden rastladığıma sevinmiştim, muhabbetle el sıkıştık. Oxford’da çok iyi arkadaştık. Ona müthiş ısınmıştım, öylesine yakışıklı, öylesine hayat dolu, öylesine onurlu bir insandı ki. Onun hakkında, eğer bu kadar doğrucu olmasa, üniversite camiasında emsalsiz olacağını söylerdik, ama galiba açık sözlülüğü yüzünden daha da çok severdik. Onu epey değişmiş gördüm. Gergin ve şaşkın bir hali vardı ve bir konuda şüpheler içinde gibiydi. Kanımca bu modern bir kuşkuculuk olamazdı, çünkü Murchison son derece inançlı bir Tory[11] idi ve Pentateuch’a, Lordlar Kamarası’na inandığı kadar yürekten inanırdı. O yüzden bir kadın meselesi olduğuna kanaat getirdim ve henüz evlenip evlenmediğini sordum.

“Kadınları yeterince anlayamıyorum,” diye cevap verdi.

“Azizim Gerald,” dedim, “kadınlar sevilmek içindir, anlaşılmak için değil.”

“Güvenemediğim şeyi sevemem,” dedi.

“Galiba hayatınızda bir sır var, Gerald,” diye bağırdım; “anlatın bana.”

“Arabayla şöyle bir gezinelim de,” cevabını verdi, “burası çok kalabalık. Hayır, sarı bir fayton olmasın, başka herhangi

bir renk işte şuradaki koyu yeşil olabilir.” Birkaç dakika sonra, rahvan rahvan, bulvardan Madeleine’e doğru yol almaktaydık.

“Nereye gidelim?” dedim.

“Ah, nereye isterseniz!” diye cevap verdi. “Bois’daki lokantaya, orada yemek yeriz, siz de bana kendinizle ilgili herşeyi anlatırsınız.”

“Önce ben sizin söyleyeceklerinizi duymak istiyorum,” dedim. “Bana sırrınızı anlatın.”

Cebinden, gümüş çengelli küçük maroken bir kutu çıkarıp bana uzattı. Açtım. İçinde bir kadın fotoğrafı vardı. Kadın uzun boylu ve narindi, iri, hülyalı gözleri, açık saçlarıyla garip biçimde de güzel. Bir falcıya benziyordu ve kat kat kürklere bürünmüştü.

“Bu yüz hakkında ne düşünüyorsunuz?” dedi; “Gerçeği söylüyor mu?”

Resmi dikkatle inceledim. Bana sırrı olan birinin yüzüymüş gibi geldi, ama bu sırrın iyi mi kötü mü olduğunu çıkaramıyordum. Resimdeki güzellik birçok sırrın kalıbından dökülmüş bir güzellikti hattâ plastik değil, psikolojik olan bir güzellik ve dudaklarda gezinen hafif tebessüm de gerçekten gönül çekici denemeyecek kadar belirsizdi.

“Ee,” diye bağırdı sabırsızca, “ne diyorsunuz?”

“Samurlar içinde La Gioconda,”1 dedim, “bana onun hakkında her şeyi anlatın.”

“Şimdi olmaz,” dedi; “yemekten sonra” ve başka şeylerden bahsetmeye koyuldu.

Garson kahvelerimizi ve sigaralarımızı getirdiğinde Gerald’a verdiği sözü hatırlattım. Yerinden kalktı, odada iki

üç kere aşağı yukarı gitti geldi ve bir koltuğa gömülerek, bana şu hikâyeyi anlattı.

"Bir akşam," dedi, "Bond Sokağı'ndan aşağı doğru yürüyordum. Korkunç bir fayton kalabalığı vardı ve trafik nerdeyse durmuş gibiydi. Yaya kaldırımının bitişiğinde küçük, sarı bir kupa arabası bekliyordu, nedense ilgimi çekti. Ben arabanın yanından geçerken size bugün akşamüzeri gösterdiğim yüz belirdi. Bir anda büyülendim. Bütün gece o yüzü düşünüp durdum, ertesi gün de. Gün boyu Allahın cezası Row1 boyunca bir aşağı yürüyüp durdum, her faytonun içine göz atıyor, sarı kupa arabasını bekliyordum; ama bir türlü ma belle inconnue'ye[12] rastlayamadım, sonunda onun bir düşten başka bir şey olmadığını düşünmeye başladım. Bu olaydan bir hafta sonra Madam de Rastail'da akşam yemeğine davetliydim. Yemek saat sekizdeydi; ama sekiz buçukta hâlâ salonda beklemekteydik. Sonunda hizmetkâr kapıyı açtı ve Lady Alroy'u takdim etti. Bu aramakta olduğum kadındı. Lady Alroy ağır ağır içeri girdi, gri danteller içinde bir ay-ışığı huzmesi gibiydi ve ona yemek salonuna giderken eşlik etmem istenince son derece memnun oldum. Masaya oturduktan sonra, masumane, 'Sizi birkaç gün önce Bond Sokağı'nda şöyle bir gördüm sanıyorum,' dedim. Benzi attı ve alçak sesle, 'Rica ederim yüksek sesle konuşmayınız, bir duyan olabilir,' dedi. Bu kadar kötü bir girizgâh yaptığım için kendimi pek fena hissettim ve fütursuzca Fransız piyesleri mevzuuna daldım. Çok az, daima aynı ahenkli sesle konuşuyordu ve sanki birilerinin dinlediğinden korkuyor gibiydi. Tutkuyla, körkütük âşık olduğumu hissettim ve onu saran tanımlaması güç esrar atmosferi en yoğun merak duygularımı harekete geçirdi. Yemekten hemen sonra kalkıp gitmeye davrandığında, kendisini evinde ziyaret edip edemeyeceğimi sordum. Bir an tereddüt etti, kimse var mı diye etrafa bakındı ve sonra, 'Evet, yarın saat beşe çeyrek kala,' dedi. Madam de Rastail'a bana ondan bahsetmesi için

yalvardım; ama sadece Park Lane'de güzel bir evde oturan bir dul olduğunu öğrenebildim. O sırada, sıkıcı bilimsel bir karakter dullar hakkında söyleve girişti, evlilikte en sağlam olanların hayatta kaldığının delili imişler, ben de kalkıp eve gittim.

Ertesi gün tam saatinde Park Lane'deydim, ama kâhya Lady Alroy'un biraz evvel dışarı çıktığını söyledi. Oldukça mutsuz ve çok şaşkın bir halde kulübe indim ve uzun uzun düşündükten sonra ona bir mektup yazdım, başka bir akşamüzeri şansımı denememe izin verilip verilmeyeceğini sordum. Birkaç gün cevap almadım, fakat sonunda pazar günü saat dörtte evde olacağını bildiren bir not geldi, alışılmamış bir hamişle birlikte: 'Lütfen bir daha bana bu adrese yazmayınız; görüştüğümüzde izah edeceğim.' Pazar günü beni kabul etti, son derece de hoştu; ama tam kalkıp giderken benden, eğer kendisine bir daha yazacak olursam mektubumu, 'Mrs. Knox, Green Sokağı, Whittaker Kitabevi aracılığıyla' şeklinde yollamamı rica etti. 'Birtakım sebeplerden dolayı,' dedi, 'kendi evimde mektup kabul edemiyorum.'

O mevsim boyu onunla epeyi görüştüm, esrar havası her seferinde üzerindeydi. Kimi zaman onun bir erkeğin avcunda olduğunu düşündüm ama o kadar ulaşılmaz görünüyordu ki buna aklım yatmıyordu. Benim için bir sonuca varmak gerçekten çok zordu çünkü o, müzelerde gördüğünüz kâh berrak, kâh bulutlu kristaller gibiydi. Sonunda ondan karım olmasını istemeyi aklıma koydum; ziyaretlerime ve ona yolladığım bir iki mektuba yüklediği bitmez tükenmez gizli saklılıktan yorulmuş, bezmiştim. Kitapçıya yazıp benimle önümüzdeki pazartesi günü saat altıda buluşup buluşamayacağını sordum. Evet cevabını verdi, dünyalar benim oldu, tutulmuştum ona; esrarengizliğine rağmen, diye düşünüyordum o sıralar tam da o yüzden, sonra anladım ki, hayır; sevdiğim kadının kendisi değildi. Esrarengizliği aklımı

karıştırıyor, delirtiyordu beni. Neden talih bu sırrı benim yoluma çıkarmıştı?”

“Çözdünüz sonunda, öyle mi?” diye bağırdım.

“Korkarım,” diye cevap verdi. “Takdiri size bırakıyorum. Pazartesi geldiğinde amcamla öğle yemeğine çıktım ve saat dört civarında kendimi Marylebone Road’da buldum. Amcam biliyorsunuz, Regent’s Park’ta oturur. Piccadilly’ye çıkmak istiyordum, bir dolu döküntü küçük sokaktan geçerek kestirmeden gittim. Birden önümde Lady Alroy’u gördüm, kalın bir peçeye bürünmüş, hızlı hızlı yürüyordu. Sokağın son evine gelince, merdivenlerden çıktı, bir kapı anahtarı çıkardı ve kilidi açıp içeri girdi. ‘İşte sır burada,’ dedim kendi kendime; hemen gidip evi inceledim. Oda oda kiralanan yerlerden birine benziyordu. Eşikte, yerde mendili duruyordu, düşürmüştü. Alıp cebime koydum. Sonra ne yapmam gerektiğini düşünmeye başladım. Onu izlemeye hakkım olmadığı sonucuna vardım, kalkıp kulübe geçtim. Saat altıda randevuya gittim. Divanın üzerine uzanmıştı, üzerinde her zaman giydiği, garip aytaşlarıyla pliler halinde tutturulmuş gümüşsü tül gibi bir kumaştan bir çay elbisesi vardı. Çok güzel görünüyordu. ‘Sizi gördüğüme çok memnun oldum,’ dedi; ‘bütün gün evdeydim.’ Ona hayretle baktım ve cebimden mendili çıkarıp verdim. ‘Bunu bugün öğleden sonra Cumnor Sokağı’nda düşürdünüz, Lady Alroy,’ dedim son derece sakin bir sesle. Dehşet içinde bana baktı ama mendili almaya yeltenmedi. ‘Ne yapıyordunuz orada?’ diye sordum. ‘Beni sorguya çekmeye ne hakkınız var?’ cevabını verdi. ‘Sizi seven bir erkek olarak hakkım var,’ karşılığını verdim; ‘buraya sizden karım olmanızı istemeye geldim.’ Yüzünü ellerinin arasına gizleyerek gözyaşlarına boğuldu. ‘Bana anlatmalısınız,’ diye sözümü sürdürdüm. Ayağa kalktı ve dimdik yüzüme bakarak, ‘Size anlatacak bir şey yok, Lord Murchison,’ dedi. “Biriyle buluşmaya gittiniz,’ diye bağırdım; ‘sırrınız bu işte.’ Kireç gibi bembeyaz kesildi ve ‘Kimseyle

buluşmaya gitmedim,’ dedi. ‘Gerçeği söyleyemez misiniz?’ diye haykırdım. ‘Söyledim,’ diye cevap verdi. Delirmiştim, gözüm dönmüştü; ne dedim bilmiyorum, ama ona korkunç şeyler söyledim. Sonunda koşarak çıktım gittim oradan. Ertesi gün bana bir mektup yazdı; açmadan geri yolladım ve kalkıp Alan Colville’le Norveç’e gittim. Bir ay sonra geri döndüm, Morning Post’ta ilk gördüğüm haber Lady Alroy’un ölümü oldu. Operada soğuk almış, ciğerleri su toplamış ve beş gün içinde ölmüştü. Eve kapandım, kimseyle görüşmedim. Ona o kadar çok sevmiştim, ona deli gibi âşıktım. Ulu Tanrım! Nasıl da sevmiştim o kadını!”

“Sokağa gittiniz, o evin bulunduğu sokağa gittiniz?” dedim.

“Evet,” dedi. “Günün birinde gittim Cumnor Sokağı’na. Başka türlüsü elimden gelmedi; şüphe bana işkenceler ediyordu. Kapıyı çaldım, saygın görünüşlü bir kadın açtı. Kiralık oda var mı diye sordum. ‘Bakın beyefendi,’ dedi, ‘oturma odaları kiralandı aslında; ama onları kiralayan hanım üç aydır görünmedi, kira borcu da var, bu yüzden o odaları kiralayabilirsiniz.’ ‘O hanım şu mu?’ diye sordum, fotoğrafı göstererek. ‘Evet tastamam o,’ diye haykırdı kadın; ‘ne zaman geri geliyor beyefendi?’ ‘Hanım öldü,’ diye cevapladım. ‘Ah beyefendi, demeyiniz!’ dedi kadın; ‘O en iyi kiracımdı. Sadece ara sıra gelip oturma odamda oturmak için bana ayda üç altın verirdi.’ ‘Burada biriyle buluşuyor muydu?’ dedim; ama kadın bunun hiçbir zaman söz konusu olmadığına, onun her zaman yalnız başına geldiğine ve kimseyle görüşmediğine dair bana teminat verdi. ‘Ne yapıyordu burada Allah aşkına?’ diye haykırdım. ‘Sadece odada oturuyordu, beyim, kitap okuyor, bazen çay içiyordu,’ diye cevap verdi kadın. Ne diyeceğimi bilemedim, o yüzden ona bir altın verip oradan ayrıldım. E, ne dersiniz bütün bunlara? Kadının gerçeği söylediğini düşünmüyorsunuz değil mi?”

“Düşünüyorum.”

“O zaman Lady Alroy neden gidiyordu oraya?”

“Azizim Gerald,” diye cevapladım. “Lady Alroy sadece delicesine gizlilik meraklısı bir kadındı. Bu odaları, sırf peçelere bürünüp kendini bir roman kahramanı gibi hissederek oraya gitmek için tutmuştu. Gizlilik tutkusu vardı ama kendisi sırrı olmayan bir sfenskten başka bir şey değildi.”

“Gerçekten öyle mi düşünüyorsunuz?”

“Bundan eminim,” dedim.

Maroken kutuyu aldı, açtı, resme baktı. “Acaba?” dedi sonunda.

Canterville Hortlağı

İdealist Bir Romans

I

Amerikan Ortaelçisi Mr. Hiram B. Otis Canterville Chase’i satın aldığında herkes ona çok budalaca bir şey yaptığını söylemişti. Çünkü hiç kuşku yok ki ev periliydi. Hattâ, onuru konusunda son derece titiz bir insan olan Lord Canterville, pazarlık aşamasına geldiklerinde bu gerçeği Mr. Otis’e kendi ağzıyla bildirmeyi görev bilmişti. “Bu evde oturmaktan hoşlanmayışımız,” dedi Lord Canterville, “büyük büyük teyzem dul Bolton Düşesi’nin akşam yemeği için giyinirken omuzlarına değen iki iskelet el yüzünden kapıldığı dehşetin şokunu hiçbir zaman üzerinden atamamasındandır. Size söylemekliğim gerekir ki Mr. Otis, Hortlak birçok aile ferdi tarafından, ayrıca bölge rahibimiz, Cambridge King’s College mezunlarından Peder Augustus Dampier tarafından da görüldü. Düşes’in başına gelen talihsiz olaydan sonra, genç hizmetkârlardan hiçbiri bizimle kalmak istemedi, Lady Canterville ise geceleri, koridordan ve kütüphaneden gelen esrarengiz gürültüler yüzünden çoğu kere bütün gece gözünü kırpmadı.”

“Lordum,” dedi Elçi, “Hortlak da mobilyalarla birlikte satışa dahil. Modern bir toplumdan geliyorum, bizler paranın satın alabileceği her şeye sahibiz; Eski Dünya’nın altını üstüne getiren, en iyi aktrislerinizle primadonnalarınızı kapıp götüren bunca atak gencimiz varken öyle tahmin ediyorum ki, Avrupa’da hortlak diye bir şey olsaydı, çok kısa sürede onu da bizim halka açık müzelerimizde ya da gezginci gösterilerimizde görürdük.”

“Korkarım, Hortlak gerçekten var,” dedi Lord Canter-ville, gülümseyerek, “sizin girişimci emprezaryolarınızın uvertürlerine direnmiş de olsa. Üç asırdır, tam tarih vermek gerekirse 1584’ten beri gayet iyi tanınıyor ve tam aile fertlerinden birinin ölümünden önce ortaya çıkıyor.”

“Eh, ona bakarsanız aile doktoru da öyledir, Lord Canterville. Ama hortlak diye bir şey yoktur bayım, ve doğa yasalarının da İngiliz aristokrasisi için askıya alınacağını sanmıyorum.”

“Siz Amerika’da doğallığa çok meraklısınız, onu biliyorum,” dedi Lord Canterville, Mr. Otis’in son dediğini pek anlamamıştı aslında. “Evin içinde bir hortlak olmasına aldırış etmiyorsanız, pekâlâ. Yalnız unutmayınız, sizi uyardım.”

Bundan birkaç hafta sonra, satış işlemleri tamamlandı ve mevsim sonunda Elçi ve ailesi Canterville Chase’e gittiler. Kızlık ismi Miss Lucretia R. Tappan olan, eskinin Batı 53. Sokak New York’lu güzellerinden Mrs. Otis, o sıralar güzel gözlü, harika profilli pek hoş bir orta yaşlı kadındı. Ülkelerini terk ettiklerinde pek çok Amerikalı hanım müzmin hastalıklı görünümüne bürünür, çünkü bunu Avrupalı inceliğinin bir gereği sanır. Mrs. Otis ise hiçbir zaman bu hataya düşmemişti. Çok sağlam bir bünyesi vardı, aynı zamanda gerçekten hayranlık uyandıracak ölçüde hayvansal bir enerjiye sahipti. Aslında, birçok bakımdan, oldukça İngilizdi, ve hattâ bugünlerde Amerikalılarla birçok ortak noktamız bulunduğunun kusursuz bir örneğiydi, tabii dil hariç. Anne babası tarafından yurtsever bir anlarında Washington adıyla vaftiz edilen ve kendisine yapılanı hiçbir zaman unutmayan en büyük oğlu sarı saçlı, oldukça yakışıklı bir delikanlıydı. Bu delikanlı art arda üç sezon boyunca Newport Gazinosu’nda Alman dansının başını çekerek Amerikan diplomasisine uygunluğunu kanıtlamış, hattâ Londra’da bile kusursuz bir dansçı olarak ün salmıştı. Tek zaafı gardenyalar ve asalet unvanlarıydı. Bunun dışında son derece aklı başındaydı. Miss Virginia E. Otis on beş yaşında küçük bir kızdı, bir ceylan kadar kıvrak ve güzeldi, kocaman mavi gözleri güzel bir özgürlükle doluydu. Müthiş bir amazondu ve bir keresinde midillisine binerek parkın etrafında Lord Bilton’la yarışmış, yarışı da bir buçuk at boyu farkla, tam Akhilleus heykelinin

önünde kazanmıştı. Bu, onu izleyen genç Cheshire Dükü'nün aklını başından almış, hemen o gece vasileri tarafından gözyaşları içinde Eton'a geri yollanmıştı. Virginia'dan sonra ikizler doğmuştu. Onlara genellikle "Yıldızlar ve Çizgiler" denirdi, çünkü sık sık şiddetle azarlanırlardı. Şahane veletlerdi ve saygıdeğer Ortaelçi haricinde ailenin tek gerçek cumhuriyetçileri onlardı.

Canterville Chase, en yakın tren istasyonu Ascot'tan yedi mil uzaklıkta olduğundan, Mr. Otis onları karşılaması için telgrafla küçük bir araba ayarlamış, neşe içinde yola koyulmuşlardı. Çok güzel bir temmuz akşamıydı, havada çam ağaçlarından gelen tatlı bir koku vardı. Arada sırada kendi tatlı ötüşüne dalmış bir tahtalıgüvercinin sesini duyuyorlar ya da hışırdayan eğreltiotlarının derinliklerinde bir sülünün kızıl renkle yanan göğsünü seçebiliyorlardı. Onlar geçerken küçük sincaplar kayın ağaçlarının dalları arasından bakıp kaçıyorlar, beyaz kuyruklarını havaya dikmiş tavşanlar çalılıkların ya da yosunlu taşların üzerinden sekerek kaçıp gidiyorlardı. Canterville Chase'e giden açıklığa girdiklerinde ise gökyüzü birden kara bulutlarla doldu. Etrafa sanki garip bir sessizlik hâkim olmuştu. Başlarının üzerinden sessizce büyük bir karga sürüsü geçti ve daha eve varamadan iri yağmur damlaları düşmeye başladı.

Onları karşılamak için evin önüne çıkan yaşlı kadın basamakların üzerinde ayakta duruyordu. Derli toplu siyah ipekli elbiseli, beyaz boneli ve önlüklüydü. Bu kadın evin kâhyası Mrs. Umney'di, Mrs. Otis, Lady Canterville'in samimi ricası karşısında onu işten çıkarmamıştı. Arabadan inerlerken iyice eğilerek bir reverans yaptı ve eski moda, nazlı bir edayla, "Sizlere Canterville Chase'e hoş geldiniz diyorum," dedi. Onu izleyip Tudor üslubundaki güzel koridordan geçerek kütüphaneye girdiler. Burası kara meşe kaplamaları olan uzun, alçak tavanlı bir odaydı, odanın bitiminde büyük renkli camdan bir pencere vardı. Burada kendileri için çay

hazırlandığını gördüler, şallarını çıkardıktan sonra oturdular ve etrafa bakınmaya başladılar. Bu arada Mrs. Umney onlara servis yapıyordu.

Birden Mrs. Otis şöminenin hemen yanında, yerde donuk kırmızı bir leke gördü ve bunun ne anlama geldiğini gerçekten bilmeden Mrs. Umney'e, "Korkarım buraya bir şey dökülmüş," dedi.

"Evet, Madam," diye cevapladı yaşlı kadın alçak sesle, "oraya kan döküldü."

"Ne korkunç," diye haykırdı Mrs. Otis; "oturma odasında kan lekesi hiç istemem. Hemen temizlenmeli."

Yaşlı kadın gülümsedi ve aynı alçak, esrarlı ses tonuyla, "1575 yılında tam o noktada kocası Sir Simon de Canterville tarafından öldürülen Lady Eleanore de Canterville'in kanı o; Sir Simon karısının ardından dokuz yıl daha yaşadı, sonra çok esrarengiz koşullar altında birden ortadan kayboldu. Cesedi hiçbir zaman bulunamadı, ama suçlu ruhu halen Chase'de gezer durur. Kan lekesi turistler ve diğer kişiler tarafından pek hayranlıkla karşılanıyor ve temizlenemiyor."

"Amma saçmalık," diye bağırdı Washington Otis; "Pinkerton Şampiyon Leke Çıkarıcısı ve Paragon deterjanı onu anında çıkarır." Ve daha dehşet içinde kalmış kâhya kadın araya giremeden dizlerinin üzerine çökerek kara bir sürme çubuğuna benzeyen bir şeyle yeri hızlı hızlı silmeye koyuldu. Birkaç dakika içinde kan lekesinden eser kalmadı.

"Pinkerton'un işe yarayacağını biliyordum," diye bağırdı muzaffer bir edayla, dönüp hayranlık içinde kendisini izleyen ailesine bakarken; fakat bu sözler ağzından çıkmış çıkmamıştı ki, loş oda korkunç bir yıldırım çakımıyla aydınlandı, korkutucu bir gök gürültüsü hepsini yerlerinden sıçrattı ve Mrs. Umney bayıldı.

“Ne feci bir iklim!” dedi Amerikalı Elçi sakin bir sesle, bir sigara yaktı. “Avrupa’da nüfus o kadar çok olmalı ki, herkese yetecek kadar iyi hava bulunamıyor. Ülkeyi terk etmenin İngiltere’nin derdinin tek çaresi olduğunu her zaman söylemişimdir.”

“Hiram’cığım,” diye bağırdı Mrs. Otis, “kadın bayıldı ne yapacağız?”

“Kırılan tabak çanak gibi maaşından kesersin,” diye cevapladı Elçi; “bir daha da bayılmaz.” Hakikaten de Mrs. Umney birkaç dakika sonra kendine geldi. Gene de çok sarsılmış olduğuna hiç kuşku yoktu ve sertçe Mr. Otis’e eve gelebilecek belalardan sakınmasını söyledi.

“Şu gözler öyle şeyler gördü ki, Sir,” dedi, “her Hıristiyanın tüyleri diken diken olur, çok geceler burada olup biten korkunç şeyler yüzünden göz kırpmadığım vakidir.” Fakat Mr. Otis ve karısı bu temiz kalpli kadını hortlaklardan korkmadıklarına temin ettiler. Yaşlı kadın Yaradan’ın yeni hanımıyla beyinden razı gelmesi yolunda dualar edip maaşına zam yapılmasını da ayarlayarak, iki yana sallana sallana odasına gitti.

II

Fırtına bütün gece esti savurdu ama özellikle dikkat çekici bir şey olmadı. Oysa ertesi sabah kahvaltıya indiklerinde, korkunç kan lekesi gene yerindeydi. “Kabahat Paragon deterjanında değildir, sanmıyorum,” dedi Washington, “çünkü her şeyi denedim. Hortlak’ın işi olmalı.” Sonra lekeyi bir kere daha ovdu çıkardı, ama leke ertesi sabah yine yerindeydi. Üçüncü günün sabahı da yerindeydi, oysa Mr. Otis kütüphaneyi geceleyin kendi eliyle kilitlemiş, anahtarını da yukarı götürmüştü. Bütün aile ilgilenmişti artık; Mr. Otis hortlakların varlığını reddederken çok dogmatik davrandığından kuşkulanmaya başladı, Mrs. Otis Ruhbilim

Derneği'ne katılma kararını dile getirdi, Washington ise cinayetle ilişkili olarak, kan lekelerinin kalıcılığı üzerine Mösyö Myers ve Podmore'a uzun bir mektup yazdı. O gece hayaletlerin nesnel varlığı konusunda bütün kuşkular ebediyen silinip atıldı.

Sıcak ve güneşli bir gün geçirmişlerdi; gecenin serinliğinde, bütün aile bir araba gezintisine çıktılar. Saat dokuzda geri dönerek hafif bir yemek yediler. Konuşma hiçbir şekilde hortlaklar konusuna yönelmedi, bu yüzden de çoğu kez psişik olayları önceleyen algıya açık beklenti durumu bile ortada yoktu. Bu arada Mr. Otis'ten öğrendiğim kadarıyla, konuşulan konular, yüksek sınıftan kültürlü Amerikalıların konuştuğu türdendi; Miss Fanny Davenport'un aktris olarak Sarah Bernhardt'tan çok daha üstün olduğu; en seçkin İngiliz evlerinde bile yeşil mısır, esmer buğday ve mısır lapası bulmanın güçlüğü; dünya-ruhunun gelişme sürecinde Boston'un önemi; tren yolculuğunda bagaj taşıma sisteminin avantajları; ve Londralıların kelimeleri ağızlarında yuvarlamalarına karşın New York aksanının tatlılığı. Doğaüstüne hiç değinilmediği gibi Sir Simon de Canterville'in de hiçbir şekilde bahsi geçmedi. Saat on birde aile odalarına çekildi ve yarım saat sonra bütün ışıklar söndürüldü. Bir süre sonra, Mr. Otis kapısının önünden, koridordan gelen garip bir gürültüyle uyandı. Kulağa gelen ses madenî bir şeyin tangırdaması gibiydi ve sanki her an biraz daha yaklaşmaktaydı. Hemen kalktı, bir kibrit çaktı ve saate baktı. Saat tam birdi. Hiç istifini bozmadan nabzını yokladı, normaldi. Garip gürültü devam ediyordu, onunla birlikte bariz biçimde ayak sesleri de duydu. Terliklerini yatağın altından çıkardı, dolabının rafından küçük, uzun dikdörtgen bir şişe aldı ve kapıyı açtı. Donuk ay ışığında korkunç suratlı ihtiyar bir adamla burun buruna geldi. Gözleri kor kırmızıydı; uzun kül rengi saçları keçeleşmiş lüleler halinde omuzlarına dökülüyordu; çok eski dönemlerin modasının izlerini taşıyan giysileri kirli ve yırtık pırtıktı, ayak

ve el bileklerinden ağır kelepçeler ve paslı prangalar sarkıyordu.

“Saygıdeğer beyefendi,” dedi Mr. Otis, “şu paslı zincirlerinizi yağlamanızı rica edeceğim sizden, bu yüzden de size şu Tammany Rising Sun makine yağını veriyorum. Tek kullanımda mükemmel sonuç verdiğini söylüyorlar, ayrıca etiketinin üzerinde bu konuda tanıklığına başvurulan pek çok yerel kullanıcının ifadeleri de yer alıyor. Şuraya, mumların yanına bırakıyorum sizin için, gerektiği takdirde seve seve daha fazlasını da tedarik edebilirim.” Bunları söyledikten sonra, Amerika Birleşik Devletleri Ortaelçisi şişeyi koridordaki mermer bir masanın üzerine koydu ve kapıyı kapatarak yeniden istirahate çekildi.

Canterville Hortlağı bir an, kendini doğal olarak hakarete uğramış hissetti ve olduğu yerde kalakaldı; sonra şişeyi olanca şiddetiyle cilalı zemine fırlattı, boğuk iniltiler çıkararak ve iğrenç yeşil bir ışık saçarak koridordan aşağı doğru kaçtı. Ne var ki, tam büyük, meşe merdiven sahanlığına vardığında, bir kapı ardına kadar açıldı, beyaz elbiseli iki küçük suret belirdi ve Hortlak’ın başının yanından büyük bir yastık uçarak geçti! Açıkça görülüyordu ki kaybedilecek zaman yoktu, bu yüzden Hortlak, kaçış yolu olarak Zamanın Dördüncü Boyutu’na başvurdu; tahta kaplamalardan içeri girip kayboldu ve ev tam bir sessizliğe gömüldü.

Sağ salim evin sol tarafındaki küçük, gizli bir bölmeye ulaştığında, biraz soluklanmak üzere bir ay ışığı huzmesine yaslandı ve durumunu gözden geçirmeye karar verdi. Üç yüz yıldır süren parlak ve kesintisiz kariyerinde hiçbir zaman bu kadar ağır bir hakarete uğramamıştı. Dantelleri, elmasları içinde aynasının karşısında oturan dul düşesi nasıl korkutarak ona bir nöbet geçirttiğini aklından geçirdi; sadece boş misafir odalarından birinin perdeleri arasından sırıtarak histeri krizlerine sürüklediği dört hizmetçiden

birini; bir gece geç vakit kütüphaneden çıkarken mumunu söndürdüğü için o gün bugündür, kendini tam anlamıyla sinir hastalıklarına vakfetmiş Sir William Gull'ın bakımı altında bulunan yöre rahibini; bir sabah erkenden yatağından kalktığında şöminenin yanındaki koltuğa oturmuş güncesini okuyan bir iskelet görünce beyin humması geçirip altı hafta yataktan çıkamamış, ayağa kalktığında da, kilisenin bağrına geri dönüp o pek fena şöhretli Mösyö de Voltaire ile olan ilişkisini kesmiş olan ihtiyar Madam de Tremouillac'ı. Kötü bir insan olan Lord Canterville'in, giyinme odasında, yarı yarıya gırtlağına sokulmuş bir karo valesiyle boğuluşunu ve tam ölmeden önce, Crockford Kulübü'nde bu kart marifetiyle Charles James Fox'un elli bin pound'unu üttüğünü itiraf ve kartı kendisine Hortlak'ın yutturduğuna yemin ettiği o korkunç geceyi hatırladı. Bütün büyük başarıları bir bir geldi aklına; yeşil bir elin pencerenin camını tıklattığını gördüğü için kendini vuran kâhyadan, beyaz tenine gömülmüş beş parmağın izini gizlemek için boğazının etrafına her daim siyah kadife bir bant takan ve sonunda King's Walk'un bitimindeki sazan balıklı göle atlayıp intihar eden güzel Lady Stutfield'e kadar. Gerçek bir sanatçının coşkulu bencilliğiyle en meşhur performanslarının üstünden bir bir geçti. En sonuncusunu, “Kızıl Ruben ya da Boğularak Öldürülmüş Bebe” kılığında ortaya çıkışını, ya “Bexley Bataklığı Sülüğü Avurdu Çökük Gi-

beon” olarak meslek hayatına adım atışını ya da güzel bir haziran akşamüzeri tenis sahasında sadece kendi kemikleriyle maç yapmak suretiyle ortalığı birbirine katışını hatırlayınca kendi kendine acı acı gülümsedi. Ve bütün bunlardan sonra iki tane zavallı modern Amerikalı geliyor, zincirleri için makine yağı veriyorlar, kafasına yastıklar atıyorlardı! Katlanılacak gibi değildi. Ayrıca, tarihte hiçbir hortlağa bu biçimde davranılmamıştı. Bu yüzden intikam almaya yemin etti ve gün ağarıncaya kadar derin düşüncelere dalmış bir vaziyette oturdu.

III

Otis’ler ertesi sabah kahvaltıya indiklerinde, Hortlak konusunu uzun uzadıya tartıştılar. Birleşik Devletler Ortaelçisi armağanının kabul edilmediğini görünce haliyle biraz kızmıştı. “Hortlak’a kişisel bir ithamda bulunmaya niyetli filan değilim, ayrıca onun bu evde bulunduğu süre göz önüne alınırsa kafasına yastık atmanın da pek kibarca bir davranış olmadığını söylemek zorundayım” çok yerinde bir ifadeydi, fakat ikizler bunu duyar duymaz kahkahalara boğuldular. “Öte yandan,” diye devam etti, “makine yağını kullanmayı gerçekten reddediyorsa, zincirlerini elinden almamız gerekecek. Yatak odası kapılarının önünde bu gürültüyle uyumak gerçekten imkânsız.”

Ne var ki haftanın geri kalanında onları rahatsız eden olmadı, dikkatlerini çekerek heyecan yaratan tek husus kütüphanedeki kan lekesinin tekrar tekrar belirmesiydi. Bu gerçekten de garipti, çünkü kütüphanenin kapısı geceleri Mr. Otis tarafından kilitleniyor, pencereler sürgüleniyordu. Lekenin renginin bukalemun gibi değişip durması da epeyce yorumlara konu oluyordu. Bazı sabahlar mat kırmızı (neredeyse çini mürekkebi kırmızısı) oluyor, sonra parlak kırmızı, derken koyu mor oluyordu; hattâ bir keresinde

Özgür Amerikan Reformist Episkopalyen Kilisesi’nin sade törenleri uyarınca sabah dualarını etmek üzere kütüphaneye indiklerinde lekenin parlak zümrüt yeşili olduğunu gördüler. Lekenin bir çiçek dürbünündeki gibi renk değiştirmesi bizimkileri tabiatıyla çok eğlendiriyor ve her akşam hiç çekinmeden bahislere girişiliyordu. Şakaya dahil olmayan tek kişi, anlaşılamayan bir nedenle, kan lekesini görünce her defasında çok üzülen ve lekenin zümrüt yeşili olduğu sabah neredeyse ağlamaklı olan küçük Virginia’ydı.

Hortlak ikinci kere bir pazar gecesi ortaya çıktı. Herkes yattıktan kısa bir süre sonra, ev koridordaki korkunç bir tangırtıyla ayağa kalktı. Merdivenlerden bir koşu aşağı indiklerinde, kocaman eski bir zırhın yerinden çıkıp taş zemine yuvarlandığını, uzun arkalıklı bir sandalyeye oturmuş Canterville Hortlağı’nın ise yüzünde müthiş bir acı ifadesiyle dizlerini ovuşturmakta olduğunu gördüler. Bezelye üflemeye yarayan kamışlarını yanlarında getiren ikizler hemen ona iki küçük topak üflediler, böyle bir isabet yeteneği ancak uzun yıllar bir öğretmen üzerinde yapılan uzun ve özenli alıştırmalar sonucunda edinilebilirdi. Bu arada Birleşik Devletler Ortaelçisi de revolverini çekti, Kaliforniya adabına uygun olarak, Hortlak’a ellerini havaya kaldırmasını söyledi! Hortlak kudurmuş gibi vahşi bir çığlık atarak yerinden fırladı ve bir sis gibi aralarından geçip gitti, bunu yaparken de rüzgârıyla Washington Otis’in mumunu söndürerek hepsini zifirî karanlıkta bıraktı. Yukarıya, merdiven sahanlığına vardığında kendini topladı ve o meşhur şeytani kahkahasını patlatmaya karar verdi. Bunun birçok kereler son derece yararlı olduğunu görmüştü. Lord Raker’ın peruğunun bir gecede bembeyaz kesilmesine yol açtığı söylenirdi; Lady Canterville’in Fransız mürebbiyelerinin ay çıkmadan işi bırakmalarına yol açtığı ise kesindi. Bu karar uyarınca, kubbeli tavan çın çın ötesiye en korkunç kahkahasını attı. Kahkahanın tüyler ürpertici yankısı henüz dinmemişti ki, bir kapı açıldı ve üzerinde havai mavi

bir sabahlıkla Mrs. Otis dışarıya çıktı. “Korkarım kendinizi pek iyi hissetmiyorsunuz,” dedi, “size Dr. Dobbell’in tentüründen bir şişe getirdim. Şayet hazımsızlık çekiyorsanız, çok yararını göreceksiniz.” Hortlak ona ateş saçan gözlerle baktı ve hemen büyük kara bir köpeğe dönüşmek üzere hazırlıklara girişti.

Bu ona haklı bir ün sağlayan becerilerinden biriydi ve aile doktoru, Lord Canterville’in amcası saygıdeğer Mr. Thomas Norton’un geçmeyen zekâ geriliğini inatla bu olaya bağlamak eğilimindeydi. Ne var ki yaklaşmakta olan ayak sesleri onun bu niyetinde tereddüt etmesine yol açtı, bunun yerine hafifçe fosforlu pırıltılar saçmakla yetindi ve tam ikizler üstüne geldikleri an, sesi mezardan gelirmiş gibi derin derin inleyerek ortadan kayboldu. Odasına vardığında tamamen elden ayaktan kesildi ve kendine hâkim olamadan şiddetle sarsılmaya başladı, ikizlerin kabalığı ve Mrs. Otis’in kaba maddeciliği elbette son derece öfkelendiriciydi ama en çok canını sıkan zırhı giyememiş olmasıydı. Modern Amerikalıların bile zırh içinde bir ruhtan etkileneceklerini ümit etmişti; akla yakın bir sebeple olmasa bile, hiç değilse Canterville’ler şehre indikleri sırada, kendisinin bile zarif ve hoş şiirine kendini kaptırarak oyalandığı ulusal şairleri Longfellow’a olan saygılarından. Ayrıca, zırh kendi zırhıydı. O zırhı Kenilworth turnuvasında başarıyla kuşanmıştı ve Bakire Kraliçe’nin ta kendisi tarafından tebrik edilmişti. Gel gelelim bu sefer geniş göğüslüğün ve çelik miğferin ağırlığı fazla gelmiş, taş zemine yuvarlanmış, iki dizini de oldukça ciddi biçimde sıyırdığı gibi, sağ elinin eklemlerini de berelemişti.

Bunu izleyen birkaç gün çok hastalandı ve kan lekesini görünür durumda tutmak faaliyeti dışında odasından hemen hemen hiç çıkmadı. Mamafih, dinlendiği için gücü yerine geldi ve Birleşik Devletler Ortaelçisi’ni ve ailesini ürkütmek için üçüncü bir girişimde bulunmaya karar verdi. Görünmek için Ağustos’un 17’sini seçti ve günün büyük bir bölümünü

gardırobundan giysi seçmekle geçirdi; sonunda kırmızı tüylü geniş, sarkık kenarlı bir şapka, kol yenleri ve boynu fırfırlı beyaz bir çarşaf ile paslı bir kamada karar kıldı. Akşama doğru yağmurla karışık korkunç bir fırtına çıktı, rüzgâr o kadar şiddetle esiyordu ki eski evin bütün kapılarıyla pencereleri titriyor, zangırdıyordu. Aslında, tam onun sevdiği havaydı. Planı şuydu: Sessizce Washington Otis’in odasına gidecek, yatağın ayakucundan ona abuk sabuk bir şeyler söyleyecek, sonra ağır tempolu bir müzik eşliğinde kamayı üç kez kendi gırtlağına daldırıp daldırıp çıkaracaktı. Washington’a özel bir kini vardı, çünkü ünlü Canterville kan lekesini Pinkerton’un Paragon deterjanıyla çıkarmayı âdet haline getirenin ondan başkası olmadığının farkındaydı. Fütursuz ve çılgın delikanlıyı korkunç bir dehşete saldıktan sonra, Birleşik Devletler Elçisi ile karısının odasına geçecek, buz gibi soğuk elini Mrs. Otis’in alnına koyduktan sonra tir tir titremekte olan kocasının kulağına da ölüler evinin korkunç sırlarını fısıldayacaktı. Küçük Virginia’ya ne yapacağına tam karar verememişti. Kız ona hiç hakarette bulunmamıştı; güzel ve nazikti. Gardırobun içinden bir iki kere derin derin inlemek yeter de artar diye düşündü, bununla uyanmayacak olursa, pencerenin camını titrek parmaklarla tıklayabilirdi. İkizlere gelince, onlara iyi bir ders vermeye kesin kararlıydı. İlk yapılacak şey tabii ki o boğucu karabasan duygusunu yaratmak için üzerlerine binmekti. Sonra yatakları birbirine oldukça yakın olduğuna göre, yemyeşil, buz gibi soğuk bir ceset biçimine girerek korkudan dilleri tutuluncaya kadar aralarına uzanacaktı. Son olarak da üzerindeki beyaz çarşafı fırlatıp atacak, odanın çevresinde bembeyaz kemikleri ve tek gözbebeğini dört bir yöne yuvarlayarak “Dangalak Daniel ya da Müntehirin İskeleti” kılığında dört ayak üzerinde gezinecekti. Bu, birçok kereler şaşaalı sonuçlar vermiş olan, meşhur “Manyak Martin ya da Maskeli Esrar”ına eşdeğer bulduğu “rol”lerinden biriydi.

Saat on buçukta ailenin odalarına çekildiğini duydu. Bir süre, okul çocuklarına özgü tasasız bir neşeyle uykuya dalmadan önce eğlenen ikizlerin attıkları çığlık çığlığa kahkahalar yüzünden rahat edemedi. Fakat saat on biri çeyrek geçe etraf tam bir sessizliğe büründü, ve saat on ikiyi çalınca işe girişti. Baykuş kanatlarını cama çarptı, kuzgun ihtiyar porsukağacının üzerinde gakladı, rüzgâr yitik bir ruh gibi inildeyerek evin çevresinde dört dönmeye başladı; Otis ailesi uğrayacağı lanetin hiç farkında olmadan uyuyordu, ve Hortlak, Birleşik Devletler Ortaelçisi'nin yağmurla rüzgârın sesini bastıran düzenli horultusunu duyabiliyordu. Zalim görünüşlü, kırışık ağzında kötücül bir gülümsemeyle, kimseye görünmeden tahta kaplamalardan süzülüp çıktı. Kendisinin ve öldürdüğü karısının aile armalarının mavi ve altın renklerde işlenmiş olduğu çıkma penceresinin önünden süzülerek geçerken ay yüzünü bir buluta sakladı.

Uğursuz bir gölge gibi sürüne sürüne ilerledi, o geçerken karanlık bile ondan iğrenir gibiydi. Bir an birinin seslendiğini duyduğunu sanarak durdu; fakat bu sadece Red Farm'dan gelen bir köpek havlamasıydı, garip on altıncı yüzyıl lanetleri savurarak ve paslı kamasını havada biteviye sallayarak yoluna devam etti. Sonunda bahtsız Washington'ın odasına çıkan koridorun başına vardı. Bir an durup bekledi, rüzgâr uzun kül rengi lülelerini başının etrafında savuruyor, üzerindeki kefeni akılları durduracak dehşette grotesk ve abartılı biçimlerde kat kat büküyor, kıvırıyordu. Derken saat çeyreği vurdu, zamanın geldiğini hissetti. Kıs kıs gülerek köşeyi döndü; ama bunu yapar yapmaz, acıklı bir korku iniltisi savurarak sırtüstü yuvarlandı ve bembeyaz kesilmiş suratını uzun, kemikli ellerinin ardına gizledi. Tam önünde havaya oyulmuş bir resim gibi kıpırtısız ve bir delinin rüyası kadar canavarca korkunç bir hayalet duruyordu! Başı kel ve pırıl pırıl cilalıydı; yüzü yuvarlak, şişman ve beyazdı; sanki çirkin bir kahkaha yüzünün çizgilerini ebedi bir sırıtış haline getirmişti. Gözleri kızıl

ışıklar saçıyordu, ağzı ardına kadar açılmış bir cehennem kuyusuydu, üzerindeki esvap, tıpkı kendisininki gibi, o devasa gövdeyi sessiz karlarla sarıp sarmalıyordu. Göğsünde üzerinde eskil harflerle yazılmış garip bir yazı olan bir tabela vardı, bu bir utanç levhası, akıl almaz günahların dökümü, korkunç bir suç kaydı olmalıydı, sağ eliyle ise ışıltılı geniş ağızlı bir kılıcı havaya kaldırıyordu. O âna kadar hiç hortlak görmediği için, doğal olarak müthiş korkmuştu ve ürkünç Hortlak'a ikinci kere acele bir bakış attıktan sonra odasına kaçtı, koridordan aşağı doğru hızla koşarken uzun beyaz çarşafa takıldı, sonunda paslı kamayı Elçi'nin çizmelerinden birinin içine düşürdü, sabah kâhya kamayı oradan bulup çıkardı. Odasına kapağı attığında, kendini küçük bir ot şiltenin üzerine attı ve yüzünü elbiselerinin içine gömdü. Mamafih, bir süre sonra o eski cesur Canterville ruhu geri döndü ve şafak söker sökmez gidip öteki Hortlak'la konuşmaya karar verdi. Bu kararı uyarınca, şafak tam tepeleri gümüşlerken, tüyler ürpertici Hortlak'ı ilk kez gördüğü noktaya geri döndü. Olsun, iki hortlak bir hortlaktan daha iyiydi ve bu yeni arkadaşın yardımıyla ikizlerle daha iyi başa çıkabilirdi. Mamafih, o noktaya geri döndüğünde, korkunç bir manzarayla karşılaştı. Belli ki Hortlak'a bir şeyler olmuştu, çukur gözlerinin feri tamamen sönmüş, parlak yalımlı pala elinden düşmüş, Hortlak gerilmiş, rahatsızca duvara dayanmıştı. Atılıp kollarına aldı Hortlak'ı, o anda, dehşetle kafanın kayıp yere yuvarlandığını, bedenin iki büklüm olduğunu gördü. Kollarının arasında beyaz pike bir örtüye sarılmış bir süpürge tuttuğunu, ayaklarının dibinde ise bir mutfak bıçağıyla içi oyulmuş bir şalgam durduğunu gördü! Bu garip değişimi anlayamayarak, hummalı bir aceleyle levhaya yapıştı ve sabahın kül rengi ışığında, şu korkutucu kelimeleri okudu:

Birden her şey kafasına dank etti. Aldatılmış, tufaya getirilmiş, atlatılmıştı! Gözlerine o eski Canterville bakışı geldi; dişsiz dişetlerini hırsla birbirine sürttü; kurumuş

ellerini havaya, başının üzerine kaldırdı, eski tarz süslü kelimelerle yemin etti. Horoz iki kere o şen kalk borusunu öttürdüğünde kan dökülecek, Cinayet sessiz adımlarıyla yürüyecekti.

Bu korkunç yemini henüz savurmuştu ki, uzaktaki bir çiftliğin kırmızı kiremitlerle kaplı damında bir horoz öttü. Hortlak uzun, pes, acı bir kahkaha attı ve bekledi. Saatlerce bekledi fakat horoz nedendir bilinmez bir daha ötmedi. Sonunda, saat yedi buçukta, hizmetçilerin gelişiyle korku dolu bekleyişini sona erdirmek zorunda kaldı, saklana saklana odasına geri döndü, nafile umutlarını ve boşa çıkan girişimini düşünüyordu. Odasında pek sevdiği çeşitli eski şövalyelik kitaplarını gözden geçirdi ve bu yeminin her edilişinde horozun iki defa öttüğünü saptadı. “Lanet olasıca, işe yaramaz hayvan,” diye söylendi, “kalın mızrağımı gırtlağına kadar sokup seni öttürdüğüm günleri de gördüm ya, sen ona bak!” Sonra rahat bir kurşun tabuta çekildi ve akşama kadar da oradan çıkmadı.

IV

Hortlak ertesi gün çok halsiz ve yorgundu. Son dört haftanın heyecanlı olayları etkisini göstermeye başlıyordu. Sinirleri tamamıyla perişandı, en küçük bir gürültüde yerinden sıçrıyordu. Beş gün odasından çıkmadı, sonunda kütüphanedeki kan lekesi konusunda geri adım atmaya karar verdi. Otis’ler lekeyi istemiyorlarsa, demek ki onu hak etmiyorlardı. Anlaşılan alçak, maddesel bir varoluş düzeyinde yaşayan insanlardı ve bu tür duyusal görüngülerin sembolik değerini takdir etmekten âcizlerdi. Hortlakların insanlara görünmeleri ve göksel cisimlerin gelişimi ise tabii apayrı bir konuydu ve gerçekten de kendi elinde değildi. Haftada bir koridorda belirmek ve her ayın ilk ve üçüncü çarşambası cumbanın büyük penceresinden aşağı abuk sabuk laflar etmek görevleri arasındaydı ve bu

görevlerden kaytarabileceğini sanmıyordu. Hayatının kötülüklerle dolu olduğu bir gerçekti ama öte yandan, doğaüstüyle ilgili konularda son derece vicdanlıydı. Art arda üç cumartesi, âdeti olduğu üzere gece yarısı ile sabah saat üç arasında, görülmemek ya da duyulmamak üzere her önlemi alarak koridoru arşınladı. Çizmelerini ayağından çıkardı, eski, kurt yeniği tahtalar üzerinde mümkün olduğunca hafif adımlarla yürüdü, geniş, kara bir kadife pelerine büründü ve zincirlerini Rising Sun yağıyla yağlamaya özen gösterdi. Bu sonuncu tedbiri alma konusunda epeyce zorlandığını söylemek durumundayım. Mamafih, bir gece, bütün aile yemekteyken, Mr. Otis'in yatak odasına gizlice girerek yağ kutusunu alıp götürdü. Önce bu yaptığı şeyin onu biraz alçalttığını düşündüyse de, sonradan icadın çok faydalı olduğunu ve oldukça da işine yaradığını itiraf etmek zorunda kaldı. Gene de, bütün bunlara rağmen, onu rahat bırakmadılar.

Koridora durmadan teller geriliyor, karanlıkta bunlara takılıp düşüyordu; bir keresindede, "Kara Isaac ya da Hogley Ormanı Avcısı" rolüne hazırlanırken, ikizlerin onun için Duvar Halılı Oda'nın girişinden meşe merdiven sahanlığına kadar sürdükleri tereyağına basarak müthiş tehlikeli bir biçimde yuvarlanmıştı. Bu sonuncu hakaret onu öylesine çileden çıkardı ki saygınlığını yeniden kazanmaya ve ertesi gece şu küstah, genç Eton talebelerini meşhur "Gözü Kara Rupert ya da Kellesiz Kont" kılığında ziyaret etmeye karar verdi.

Yetmiş yılı aşkındır bu kılıkta görünmemişti; daha doğrusu, bu kılıkla güzel Lady Barbara Modish'i korkutup onun halihazırdaki Lord Canterville'in büyükbabasıyla nişanını aniden atarak yakışıklı Jack Castleton'la Gretna

Green’e kaçmasına yol açtığı tarihten bu yana. Lady Modish, alacakaranlık vakti teraslarında korkunç bir hortlağın dolanmasına izin veren bir aileye dünyada gelin gitmeyeceğini bildirmişti. Zavallı Jack daha sonra Wandsworth Çayırlığı’nda bir düelloda Lord Canterville tarafından vurulmuş, senesi çıkmadan Lady Barbara da Tumbridge Wells’te üzüntüsünden ölmüştü, yani sonuç her bakımdan çok başarılı olmuştu. Fakat doğaötesinin en büyük bilinmezliklerinden biriyle daha bilimsel bir tabir kullanmak gerekirse doğaüstü boyutla ilgili olarak böyle teatral bir ifade kullanmam uygun düşerse, “makyaj” faslı çok uzundu. Hazırlanmak tam üç saatini alıyordu. Sonunda hazırlık bitti ve görünümünden çok memnun kaldı. Elbisenin aksesuvarı olan kocaman süvari çizmeleri ona birazcık büyüktü ve iki piştovdan ancak birini bulabilmişti, ama genel olarak halinden gayet hoşnuttu. Saat biri çeyrek gece ahşap kaplamadan süzülerek çıktı ve sürünürcesine koridordan geçti, ikizlerin odasına vardığında, perdelerinin rengi yüzünden Mavi Yatak Odası olarak adlandırıldığını söylemem gerekiyor kapının hafifçe aralık olduğunu gördü. Etkileyici bir giriş yapmak için, kapıyı bir hışım ardına kadar açmasıyla birlikte ağır bir su testisinin üzerine yuvarlanarak onu iliklerine kadar ıslatması ve sol omzunu da milim hesabıyla ıskalaması bir oldu. Aynı anda dört direkli yataktan gelen, bastırılmaya çalışılan kıkırdamalar duydu. Sinir sisteminin uğradığı şok o denli büyüktü ki elinden geldiğince hızla koşarak odasına kaçtı ve ertesi gün ağır bir nezleyle yatağa serildi. Bütün bu olup bitenlerde tek teselli bulduğu yan, kellesini beraberinde getirmemiş olmasıydı, çünkü eğer getirmiş olsaydı, sonuçları çok ciddi olabilirdi.

Artık bu saygısız Amerikalı aileyi korkutmaktan tamamen ümidini kesmişti, onun yerine, genelde, cereyanda kalmasın diye boynunda kalın kırmızı bir atkıyla ve ikizler tarafından saldırıya uğrama ihtimaline karşı yanında küçük bir arkebüz

taşımayı ihmal etmeyerek evin koridorlarında kumaş terliklerini sürüye sürüye yürüyüp durmakla yetindi. Son darbeyi 19 Eylül'de yedi. Aşağıya, girişteki büyük hole inmişti. Hiç değilse burada, tacize uğramayacağından emindi. Birleşik Devletler Ortaelçisi ile karısının Saroni tarafından çekilen ve Canterville aile tablolarının yerini almış büyük boy fotoğraflarına bakıp alaylı sözler söyleyerek eğleniyordu. Sade ve düzgün giyinmişti, üzerinde orası burası mezarlık küfü lekeli uzun bir kefen vardı, çenesini sarı bir keten kumaş parçasıyla bağlamıştı, elinde küçük bir lamba ve zangoç küreği taşıyordu. Aslını söylemek gerekirse, canlandırdığı en dikkat çekici rollerden biri olan "Mezarsız Jonas ya da Chertsey Çiftliği'nin Ceset Hırsızı" rolü için giyinmişti. Komşuları Lord Rufford'la kavgalarının gerçek nedenlerinden biri olduğu için Canterville'ler bu rolü çok iyi hatırlarlardı. Saat sabaha karşı ikiye geliyordu ve görebildiği kadarıyla kimseden çıt çıkmıyordu. Fakat kan lekesinden iz kalmış mı diye bakmak üzere kütüphaneye doğru giderken, karanlık bir köşeden kollarını deli gibi başlarının üzerinde sallayarak, "Böö!" diye kulağına haykıran iki karaltı fırladı önüne.

Bu koşullarda doğal karşılanabilecek bir paniğe kapılarak, merdivenlere doğru koştu fakat orada kendisini elinde büyük bir bahçe filitiyle Washington Otis'in beklemekte olduğunu gördü; her taraftan düşmanlarla kuşatılmış ve neredeyse köşeye kıstırılmış olduğunu görünce, büyük demir şöminenin içine girip kayboldu. Allahtan şömine yakılmamıştı, kısalı uzunlu bacaların içinden geçerek geri yollandı, odasına vardığında fena halde kir pas ve umutsuzluk içindeydi.

Ondan sonra bir daha hiçbir gece seferinde gören olmadı onu. İkizler birçok kereler ona pusu kurdular, ana babalarını ve hizmetçileri kızdırmak pahasına basamaklara fındık kabukları serptilerse de, nafile. Duygularının çok incinmiş

olduğu, bir daha ortalara çıkmayacağı aşikârdı. Böylece Mr. Otis, yıllardır üstünde çalıştığı Demokratik Parti'nin tarihi hakkındaki büyük eserine devam edebildi; Mrs. Otis bütün yöreyi hayranlığa sevk eden büyük bir deniztarağı ziyafeti düzenledi; oğlanlar lacrosse, euchre, poker gibi mahalli Amerikan oyunlarına verdiler kendilerini; Virginia ise tatilinin son haftasını geçirmek üzere Canterville Chase'e gelen genç Cheshire Dükü ile birlikte midillisine binerek ağaçlıklı yollarda gezindi. Genel olarak Hortlak'ın çekip gittiği düşünülüyordu, hattâ Mr. Otis Lord Canterville'e bu mealde bir mektup yazmış, o da cevaben bu haberden duyduğu memnuniyeti bildirmiş ve Elçi'nin değerli eşine en içten tebriklerini göndermişti.

Oysa Otis'ler yanılmaktaydılar çünkü Hortlak halen evin içindeydi ve artık eli ayağı tutmamakla birlikte, işin peşini bırakmış filan değildi. Özellikle de genç Cheshire Dükü'nün evde konuk olduğunu duyduğu için. Delikanlının büyük amcası Lord Francis Stilton, bir keresinde Albay Carbury'yle Canterville Hortlağı ile barbut oynayacağına dair yüz İngiliz lirasına bahse girmiş ve ertesi gün oyun odasında yerde o kadar korkunç bir inmeye tutulmuş halde bulunmuştu ki daha çok uzun yıllar yaşamasına rağmen ağzından, "Düşeş" kelimesinden başka laf çıkmamıştı. Bu hikâye o zamanlar herkes tarafından bilinmesine rağmen, iki ailenin de saygınlığına halel gelmemesi için elden geldiğince örtbas edilmişti; olayla ilgili bütün ayrıntılar Lord Tattle'ın Kralın Naibi ve Dostlarına Dair Anılar adlı kitabının üçüncü cildinde yer almaktadır. Bu durumda Hortlak, haliyle Stilton'lar üzerindeki etkisini kaybetmediğini özellikle göstermek istiyordu. Zaten bu aileyle uzaktan akraba oluyordu. Kendi büyük kuzeni, herkesçe malum olduğu üzere bütün Cheshire düklerinin çizgisel olarak neşet ettikleri Sieur de Bulkeley'le en secondes noces[13] evlenmişti. Bu yüzden Virginia'nın küçük sevgilisine meşhur "Vampir Keşiş ya da Kanı Çekilmiş Benedikten" rolüyle görünmek üzere hazırlıklarına başladı.

Bu o kadar korkunç bir gösteriydi ki ihtiyar Lady Startup 1764 yılının meşum yılbaşı arifesinde buna şahit olduğunda, kulak paralayan çığlıklar atmaya başlamış, bu çığlıklar şiddetli bir beyin kanamasıyla sonuçlanmış ve en yakın akrabaları olan Canterville'leri mirasından çıkarıp bütün parasını Londralı eczacısına bırakarak üç gün sonra ölmüştü. Fakat son anda, Hortlak'ın ikizlerden duyduğu korku galebe çaldı ve odasından dışarı çıkamadı, bunun üzerine de küçük Dük, Büyük Yatak Odası'ndaki geniş, tüylü sayvanın altında mışıl mışıl uyuyup rüyasında Virginia'yı gördü.

V

Bundan birkaç gün sonra, Virginia ve kıvırcık saçlı şövalyesi atla Brockley çayırlarına yollandılar.

Kız orada çalılık bir engeli atlarken binici elbisesini öyle kötü yırttı ki eve dönüşünde kimse görmesin diye arka merdivenlerden içeri girmeye karar verdi. Kapısı o anda açık olan Duvar Halılı Oda'nın önünden koşarak geçerken içeride birini gördüğünü sandı ve bunun, bazen buraya gelip dikiş diken annesinin hizmetçisi olduğunu sanarak, ondan elbisesini onarmasını istemek üzere başını içeri uzattı. Ama ne görsün, içerideki Canterville Hortlağı'nın ta kendisi değil mi! Pencerenin yanında oturmuş, sarı ağaçların tarumar olmuş altınının havada uçuşmasını, kırmızı yaprakların eve varan uzun yoldan aşağı deli gibi savruluşlarını seyrediyordu. Başını avcuna dayamıştı ve tam bir ruh çöküntüsü içinde olduğu belliydi. Hattâ o kadar yitik, o denli kırık dökük görünüyordu ki ilk düşüncesi odasına kaçıp kapısını kilitlemek olan küçük Virginia'nın içi acımayla doldu ve koşup onu teselli etmek istedi. Virginia'nın adımları o kadar hafif, Hortlak'ın kapıldığı melankoli o kadar derindi ki Virginia onunla konuşuncaya kadar Hortlak kızın odada bulunduğunun farkına varmadı.

“Senin için çok üzülüyorum,” dedi kız, “ama erkek kardeşlerim yarın Eton’a geri dönüyorlar, eğer sen de rahat durursan, kimse canını sıkmaz.”

“Benden rahat durmamı istemen çok saçma,” diye cevap verdi Hortlak, dönüp onunla konuşma cesaretini gösteren güzel küçük kıza şaşkınlıkla bakarak, “hem de çok saçma. Zincirlerimi şangırdatmadan, anahtar deliklerinden içeriye doğru inlemeden, geceleri ortalıkta dolaşmadan edemem ben, eğer demek istediğin buysa. Tek varoluş sebebim bu.”

“Bu varoluş sebebi filan değil, hem çok kötülükler yaptın, biliyorsun. Mrs. Umney buraya geldiğimiz ilk gün senin karını öldürdüğünü söyledi bize.”

“Evet, pekâlâ da itiraf ediyorum,” dedi Hortlak aksi bir sesle, “ama o tamamen aile içi bir meseleydi ve başkalarının üzerine vazife değildi.”

“Kim olursa olsun birini öldürmek yanlıştır,” dedi Virginia, bazen eski New England’lı atalarından birinin mirası olan tatlı bir Püriten ciddiyeti gelirdi üzerine.

“Soyut ahlakın ucuz acımasızlıklarından nefret ederim! Karım çirkindi, gömleklerimin kollarını hiçbir zaman doğru düzgün kolalayamazdı, yemek pişirmesini ise hiç bilmezdi. Hogley Ormanı’nda bir geyik vurmuştum bir keresinde, iki yaşında şahane bir tosun, onu masaya nasıl getirdiğini biliyor musun sen? Her ne ise, fark etmez artık, çünkü her şey gelip geçti, ayrıca ben onu öldürmüş olsam da erkek kardeşlerinin de beni açlıktan öldürmeleri hiç hoş değildi.”

“Seni açlıktan mı öldürdüler? Ah, Bay Hortlak, yani şey, Sir Simon, aç mısınız? Yanımda bir sandviç var. İster miydiniz?”

“Hayır, teşekkür ederim, artık hiçbir şey yemiyorum; ama gene de sana çok teşekkür ederim, o korkunç, kaba, inceliksiz, üçkâğıtçı ailenden çok daha iyisin sen.”

“Sus!” diye bağırdı Virginia, ayağını yere vurarak, “Kaba, korkunç ve inceliksiz olan sensin; üçkâğıtçılığa gelince, kütüphanedeki o gülünç kan lekesini tazelemek için kutumdan boyaları çalıp duranın kendin olduğunu biliyorsun. Önce bütün kırmızılarımı aldın, karmen kırmızısı da dahil olmak üzere, hiç günbatımı resmi yapamaz oldum, sonra zümrüt yeşilini ve krom sarısını da aldın, sonunda çivit mavisi ile Çin beyazından başka şey kalmadı. Benim de insanın içini karartan, üstelik yapması da kolay olmayan mehtap resimleri yapmaktan başka çarem kalmadı. Çok kızmakla birlikte, seni hiçbir zaman kimseye şikâyet etmedim, olay tümüyle çok gülünçtü çünkü; zümrüt yeşili kan lekesi mi olurmuş?”

“E, yani,” dedi Hortlak, süngüsü düşmüş bir sesle, “ne yapabilirdim ki? Günümüzde gerçek kan bulmak çok zor, kardeşin Paragon deterjanıyla bu işi başlatınca, ben de boyalarını almakta beis görmedim. Renge gelince, o her zaman bir zevk meselesidir; Canterville’lerin kanları mavidir mesela, İngiltere’nin en mavi kanı; ama siz Amerikalılar böyle şeyleri umursamazsınız, biliyorum.”

“Bir şey bildiğin yok, sana tavsiyem Amerika’ya göç et de, zihnin açılsın. Babam seve seve biletini öder, ister ispirto ruhu ister başka ruh, hepsi için ağır vergiler ödemek gerekiyor ama gümrükte sorun olmaz, çünkü bütün gümrükçüler Demokrattır. NewYork’ta büyük sükse yapacaksın. Orada bir büyükbaba edinmek için yüz binlerce dolar verecek insanlar tanıyorum, bir aile hortlakları olsun diye bundan çok daha fazlasını vereceklerdir.”

“Amerika’dan hoşlanacağımı sanmıyorum.”

“Harabelerimiz, tuhaflıklarımız yok diye herhalde,” dedi Virginia alaylı bir sesle.

“Harabeymiş! Tuhaflıklarmış!” diye yanıtladı Hortlak; “Donanmanız ve Amerikan terbiyeniz var ya.”

“İyi akşamlar; gidip babama ikizlerin tatilini bir hafta daha uzattırmasını söyleyeceğim.”

“Lütfen gitmeyin, Miss Virginia,” diye bağırdı Hortlak; “çok yalnız ve mutsuzum, ne yapacağımı bilemiyorum, hakikaten. Uyumak istiyorum, uyuyamıyorum.”

“Amma da saçma. Tek yapman gereken şey yatağa girip mumu üflemek. Bazen, özellikle de kilisede, uyanık kalmak son derece güçtür ama uykuya dalmak hiç de zor değildir. Bebekler bile bunun sırrını biliyorlar, pek akıllı yaratıklar olmadıkları halde.”

“Üç yüz yıldır gözümü kırpmadım,” dedi Hortlak hüzünlü bir sesle. Virginia’nın güzel mavi gözleri hayretten iri iri açıldı; “Üç yüz yıldır gözümü kırpmadım, öyle yorgunum ki.”

Virginia çok ciddileşti, küçük dudakları gül yaprakları gibi titredi. Ona yaklaştı, yanına çömelerek, başını kaldırıp Hortlak’ın ihtiyar, kırış kırış yüzüne baktı.

“Zavallı, zavallı Hortlak,” diye mırıldandı; “uyuyacak yerin yok mu?”

“Çam ormanlarının çok ilerisinde,” diye mırıldandı Hortlak, alçak, rüyada gibi bir sesle, “küçük bir bahçe var. Orada uzun otlar boy atar, baldıran otunun çiçeği kocaman beyaz yıldızlar halinde açılır, orada bülbül bütün gece öter. Bütün gece öter, soğuk, billur ay yukarıdan yeryüzüne bakar ve porsukağacı dev kollarını uyuyanların üzerine gerer.”

Virginia’nın gözleri yaşlarla doldu, yüzünü ellerine gömdü.

“Ölümün Bahçesi bu senin söylediğin,” diye fısıldadı kız.

“Evet, Ölüm. Ölüm kim bilir ne kadar güzeldir. Yumuşak kahverengi toprakta yatmak, insanın başının üzerinde dalgalanan otlarla. Zamanı unutmak, hayatı bağışlamak, huzur bulmak. Sen bana yardım edebilirsin. Sen bana

Ölüm'ün evinin kapılarını açabilirsin, çünkü sen hep Sevgi dolusun ve Sevgi, Ölüm'den güçlüdür."

Virginia titredi, soğuk soğuk ürperdi; birkaç saniye sessizlik oldu. Korkunç bir rüyadaydı sanki.

Sonra Hortlak yeniden konuştu, konuşması rüzgârın iç çekişi gibiydi.

"Kütüphanenin penceresinin içindeki eski kehaneti hiç okudun mu?"

"Ah! Hem de sık, sık," diye bağırdı küçük kız, başını kaldırıp ona bakarak; "ezbere biliyorum. Garip kara harflerle yazılı, okuması da zor. Sadece altı satır:

Altın kalpli bir kız çıkartırsa
Günahkâr dudaklardan bir dua,
Yeşerirse kurumuş badem ağacı
Ve gözyaşını dökerse küçük bir çocuk,
Nihayet sükûn bulacak bütün ev
Ve o zaman huzur gelecek Canterville'e

Ama ne anlama geldiğini bilmiyorum."

"Şu demek," dedi Hortlak hüzünlü bir sesle, "benim günahlarım için benim yerime sen ağlayacaksın, çünkü benim gözlerimde yaş yok, benimle birlikte ruhumun kurtuluşu için dua edeceksin, çünkü benim inancım yok, ve eğer sen her zaman tatlı, iyi ve sevecen bir kız olmuşsan, Ölüm Meleği bana acıyacak. Karanlıkta korkunç gölgeler göreceksin, zalim sesler kulağına bir şeyler fısıldayacaklar, ama sana zarar veremeyecekler, çünkü küçük bir çocuğun iç temizliği karşısında Cehennem'in güçleri dayanamaz."

Virginia cevap vermedi, Hortlak ellerini delice bir umarsızlık içinde ovuştururken bir yandan da kızın önüne eğilmiş, altın rengi saçlı başına bakıyordu. Birden ayağa

kalktı küçük kız, yüzü iyice solmuştu, gözlerinde garip bir pırıltı vardı. “Korkmuyorum,” dedi kararlı bir sesle, “Ölüm Meleği’nden senin için acıma dileyeceğim.”

Hortlak oturduğu yerden hafif bir sevinç çığlığı atarak kalktı, kızın elini aldı, eski moda bir zarafetle eğilerek öptü. Elleri buz gibi soğuktu, dudakları ateş gibi yanıyordu, ama Hortlak onu odanın daha loş olan öteki ucuna doğru götürürken Virginia tereddüt etmedi. Solmuş yeşil duvar halısının üzerinde minicik avcılar vardı. Püsküllü borularını üflediler ve minicik elleriyle Virginia’ya geri dönmesini söylediler. “Geri dön! Küçük Virginia,” diye bağırdılar, “geri dön!” Ama Hortlak kızın eline daha da sıkıca yapıştı, kız onları görmemek için gözlerini yumdu. Kertenkele kuyruklu, patlak gözlü korkunç hayvanlar, oymalı şömineden ona doğru bakıp gözlerini kırpıştırdılar, “Sakın! Küçük Virginia, sakın kendini! Seni bir daha hiç görmeyebiliriz.” Ama Hortlak daha da hızlı süzülerek yoluna devam etti, Virginia onlara kulak asmadı. Odanın sonuna varınca Hortlak durdu ve kızın anlayamadığı birtakım kelimeler mırıldandı. Kız gözlerini açtı ve duvarın bir sis perdesi gibi ağır ağır solup gittiğini, önünde büyük, kara bir mağaranın ağzının açıldığını gördü. Acı, soğuk bir rüzgâr esti çevrelerinde, kız elbisesinin eteğinden bir şeyin çekiştirmekte olduğunu hissetti. “Çabuk, çabuk,” diye bağırdı Hortlak, “yoksa çok geç olacak.” Tahta kaplamalar bir anda arkalarından kapandı. Duvar Halılı Oda bomboştu.

VI

On dakika kadar sonra, çayı haber veren çıngırak çalındı. Virginia çaya inmeyince Mrs. Otis onu çağırmak üzere uşaklardan birini yolladı. Uşak çok geçmeden geri geldi ve Miss Virginia’yı hiçbir yerde bulamadığını söyledi. Kız her akşam yemek masası için çiçek toplamak üzere bahçeye çıkmak âdetinde olduğundan, Mrs. Otis önce aldırmadı ama

saat altıyı çalıp da Virginia ortalarda görünmeyince gerçekten telaşlandı ve onu aramaları için oğlanları dışarı yolladı, bu arada kendisi ve Mr. Otis de evdeki her odayı tek tek arıyorlardı. Altı buçukta oğlanlar geri geldiler ve hiçbir yerde kız kardeşlerinin izine rastlayamadıklarını söylediler. Artık herkesi müthiş bir endişe almıştı, kimse ne yapacağını bilemiyordu. O sırada Mr. Otis ansızın, birkaç gün önce bir çingene kafilesine evin arazisinde kamp kurma izni verdiğini hatırladı. Bu aklına gelir gelmez de, çingenelerin kamp kurduklarını bildiği Blackfell Çukurluğu'na doğru yola çıktı, yanına da büyük oğlunu ve çiftlikteki yanaşmalardan ikisini aldı. Üzüntüden aklı başından giden küçük Cheshire Dükü, onlarla birlikte gitmek için yalvardıysa da bir arbede çıkabileceğini düşünen Mr. Otis ona izin vermedi. Ama oraya vardıklarında Mr. Otis çingenelerin çekip gitmiş olduklarını gördü. Aceleyle çekip gittikleri belliydi, çünkü ateş henüz sönmemişti ve çimenlerin üzerinde tabaklar duruyordu. Mr. Otis, Washington'la diğer iki adamı çevreyi araştırmaya yolladıktan sonra eve koştu ve bölgedeki bütün polis müdürlerine telgraf çekti, serseriler ya da çingeneler tarafından kaçırılan küçük bir kızı aramalarını bildirdi. Sonra atını eyerletti, karısıyla üç oğlana ısrarla sofraya oturmalarını söyledikten sonra, yanına bir seyis alarak Ascot Yolu'na doğru yola çıktı. Ne var ki, daha iki mil gitmiş gitmemişti arkasından dörtnala bir atlı geldiğini duydu, geri dönüp baktığında küçük Dük'ün yüzü kıpkırmızı, başı açık olarak midillisine binmiş arkalarından gelmekte olduğunu gördü. "Lütfen kusuruma bakmayın, Mr. Otis!" dedi oğlan kesik kesik soluyarak, "Fakat Virginia kayıp olduğu sürece benim boğazımdan lokma geçmez. Lütfen bana kızmayın; geçen yıl nişanlanmamıza izin verseydiniz, bütün bu dertler hiç açılmayacaktı başımıza. Beni geri göndermeyeceksiniz, değil mi? Geri gitmem! Gidemem!" Elçi genç, yakışıklı haylaza gülümsemekten kendini alamadı. Onun Virginia'ya olan bağlılığını gayet dokunaklı bulmuştu, bu yüzden atından aşağı doğru eğilerek babacan bir tavırla sırtını sıvazladı ve

dedi ki: “Eh, Cecil, mademki geri gidemeyeceksin, herhalde benimle gelmen gerekecek, ama sana Ascot’ta bir şapka almalıyız.”

“Aman, boş verin şapkayı! Ben Virginia’yı istiyorum!” diye haykırdı küçük Dük gülerek ve tren istasyonuna doğru dörtnala at sürmeye başladılar. Orada Mr. Otis istasyon şefine Virginia’nın eşkaline uyan birinin platformda görülüp görülmediğini sordu, ama yeni bir bilgi edinemedi. Gene de önceki ve sonraki istasyonlara telgraf çeken istasyon şefi, kızı gözden kaçırmayacaklarını söyledi. Henüz kepenklerini açmakta olan bir keten dokuma mağazasından küçük Dük’e bir şapka aldıktan sonra, Mr. Otis dört mil kadar uzaklıktaki bir köy olan Bexley’e yollandı. Yanında büyük bir çayırlık bulunduğu için burasının ünlü bir çingene barınağı olduğu söylenirdi. Burada taşra polisini ayaklandırdılarsa da bir bilgi edinemediler. Çayırı baştan aşağı gezdikten sonra, atlarını eve doğru sürdüler ve saat on bir sularında pestilleri çıkmış ve üzüntüden bitkin bir halde Chase’e vardılar. Washington’ı ve ikizleri evin kapısında ellerinde fenerlerle bekler buldular. Eve giden ağaçlıklı yol karanlıktı. Virginia’nın izine bile rastlanmamıştı. Çingeneler Brockley çayırında yakalanmışlardı fakat Virginia onlarla birlikte değildi.

Aniden oradan ayrılmalarını Chorton Panayırı’nın tarihini yanlış hatırlamalarıyla açıklıyorlardı, geç kalmamak için aceleyle yola çıkmışlardı. Virginia’nın kaybolduğunu duyduklarına gerçekten çok üzülmüşlerdi, çünkü Mr. Otis’e arazisinde kamp kurmalarına izin verdiği için çok müteşekkirdiler, içlerinden dört tanesi kafileden ayrılıp arayanlara katılmıştı. Sazanlı gölün dibi karış karış taranmış, Chase baştan aşağı aranmış, ama bir sonuç alınamamıştı. En azından o gecelik Virginia’yı kaybettikleri kesindi; Mr. Otis ve oğlanlar müthiş bir bozguna uğramışlık hissi içinde eve döndüler, seyis iki at ve midilliyle arkalarından geliyordu. Girişte korkmuş bir grup hizmetkâr bekliyordu.

Kütüphanedeki divanın üzerinde ise korku ve kaygıdan neredeyse aklını oynatacak hale gelmiş zavallı Mrs. Otis uzanmış yatıyordu, yaşlı kâhya kadına kolonyayla alnını ovduruyordu. Mr. Otis hemen onun bir şeyler yemesi konusunda diretti ve herkese yemek getirilmesini emretti. Hüzünlü bir yemekti, hemen hiç kimse konuşmuyordu, ikizler bile şaşkın ve usluydular, çünkü kız kardeşlerini çok severlerdi. Yemek bittiğinde, küçük Dük'ün yalvarmalarına rağmen Mr. Otis hepsinin yataklarına gitmesi konusunda ısrar etti, artık bu gece yapılacak bir şey kalmamıştı. Yarın sabah Scotland Yard'a telefon edip hemen birkaç polis memuru yollamalarını isteyecekti. Tam yemek odasından çıkarlarken, saat kulesindeki çan gümbürtüyle gece yarısını çalmaya başladı, son vuruşla birlikte bir gümbürtü ve ansızın yükselen tiz bir çığlık duydular; korkunç bir gök gürültüsü evi sarstı, tekinsiz bir müzik havada gezindi, yukarı merdiven sahanlığındaki bir tahta kaplama korkunç bir gürültüyle patlayarak uçtu ve elinde küçük bir sandık, son derece solgun, bembeyaz görünüşlü Virginia sahanlığa adımını attı. Bir anda hepsi ona doğru koştular. Mrs. Otis onu tutkuyla kucakladı, Dük onu şiddetli öpücüklere boğdu, ikizler ise bu grubun çevresinde vahşi bir savaş dansı yaptılar.

"Yüce Tanrım! Çocuk, nerelerdeydin?" dedi Mr. Otis, çok kızmıştı, onun kendilerine aptalca bir oyun oynadığını düşünüyordu. "Cecil'le ben at sırtında bütün yöreyi dört döndük, seni aradık, annen korkusundan ölecekti. Böyle şakalar yaptığını görmeyeyim bir daha."

"Hortlak'a şaka yapabiliriz ama değil mi? Hortlak'a şaka yapabiliriz ama değil mi?" diye bağırıyordu ikizler, etrafta şamata yaparken.

"Canımın içi, Tanrı'ya şükür ortaya çıktın; bir daha hiç yanımdan ayrılmayacaksın," diye mırıldandı Mrs. Otis. Tir tir

titreyen çocuğu öpüyor, onun tarumar olmuş altın rengi saçlarını eliyle düzeltiyordu.

“Baba,” dedi Virginia sakin bir sesle, “Hortlak’la birlikteydim. O öldü, gelip onu görmelisin. Çok kötü şeyler yaptı, ama bütün o yaptıklarından dolayı üzüntü duyuyordu ve ölmeden önce bana güzel mücevherlerle dolu bu kutuyu verdi.”

Bütün aile dilleri tutulmuş gibi hayret içinde ona baktı, ama kız son derece ağırbaşlı ve ciddiydi; geri döndü, onları tahta kaplamadaki açıklıktan geçirerek dar, gizli bir geçide soktu. Washington elinde masadan kaptığı bir mumla hemen arkalarından geliyordu. Gide gide üzerine paslı çiviler çakılmış büyük meşe bir kapıya vardılar. Virginia kapıya dokunduğunda, kapı ağır menteşelerinin üzerinde dönerek geriye doğru açıldı, kendilerini alçak, kubbe tavanlı, penceresinin önünde demir ızgara olan küçük bir odada buldular. Duvara büyük demir bir halka çakılıydı, buna da kadidi çıkmış bir iskelet zincirlenmişti. İskelet boylu boyunca taş zemine uzatılmıştı ve sanki uzun, üzerlerinde et kalmamış parmaklarıyla ulaşamayacağı bir yere konulmuş eski dönemlerden kalma bir çukur tabakla sürahiye erişmek ister gibiydi. Sürahi belli ki zamanında suyla doluydu, çünkü içini yeşil bir küf bağlamıştı. Tabakta bir avuç tozdan başka bir şey yoktu. Virginia iskeletin yanına diz çöktü ve küçük ellerini birbirine kavuşturarak sessizce dua etmeye başladı. O bunu yaparken geri kalanlar hayretler içinde, sırrına şimdi vâkıf oldukları bu korkunç trajediyi seyrediyorlardı. “Bakın!” diye haykırdı ikizlerden biri birdenbire. Odanın evin hangi cephesinde bulunduğunu keşfetmek için pencereden dışarıya bakmaktaydı. “Bakın, bakın! Kurumuş ihtiyar badem ağacı çiçek açtı. Ay ışığında çiçeklerini apaçık görebiliyorum.”

“Tanrı onu bağışladı,” dedi Virginia ciddi bir sesle. Ayağa kalktı, yüzü çok güzel bir ışıkla aydınlanmıştı sanki.

“Nasıl bir meleksin sen!” diye bağırdı genç Dük ve kolunu onun boynuna dolayarak öptü Virginia’yı.

VII

Bu garip olaylardan dört gün sonra gece on bir buçuk suları Canterville Chase’den bir cenaze çıktı. Cenaze arabasını sekiz kara at çekiyordu, her birinin başında aşağı yukarı sallanan kocaman devekuşu tüylerinden sorguçlar vardı. Kurşun tabut mor bir örtüyle kaplanmıştı, örtünün üzerine sırmayla Canterville aile arması işlenmişti.

Cenazeyi taşıyan araba ve diğer arabaların yanında ellerinde meşaleler taşıyan uşaklar yürüyordu ve tüm cenaze alayı son derece etkileyiciydi. Lord Canterville matemlilerin başını çekiyordu, cenazeye katılabilmek için ta Galler’den kalkıp gelmişti ve yanında küçük Virginia’yla birlikte ilk arabada oturuyordu. Ondan sonra Birleşik Devletler Elçisi’yle karısı, sonra Washington ve üç oğlan geliyordu, son arabada da Mrs. Umney oturuyordu. Hayatının elli yılı aşkın bir süresi boyunca Hortlak tarafından korkutulduğu düşünülürse, onun ölümünü görmeye de hakkı olduğu düşünülmüştü. Kilise mezarlığının bir köşesine, tam ihtiyar porsukağacının altına derin bir mezar kazılmıştı. Cenaze ayini Rahip Augustus Dampier tarafından çok etkileyici bir biçimde yapıldı. Tören sona erdiğinde, Canterville ailesinde gözetilen eski bir âdet uyarınca uşaklar meşaleleri söndürdüler ve tabut mezara indirilirken Virginia öne çıkıp tabutun üzerine beyaz ve pembe badem çiçeklerinden büyük bir haç koydu. O bunu yaparken, ay bulutların arkasından çıktı, sessizce küçük kilise avlusunu gümüş rengiyle yaldızladı ve uzaktaki koruda bir bülbül ötmeye başladı. Virginia Hortlak’ın Ölüm Bahçesi tasvirini düşündü, gözleri dolu dolu oldu ve eve dönerlerken hiç konuşmadı.

Ertesi sabah, Lord Canterville kente geri dönmeden önce, Mr. Otis onunla Hortlak'ın Virginia'ya verdiği değerli mücevherler konusunda bir görüşme yaptı. Son derece göz alıcıydı bu mücevherler, hele eski Venedik işi montürlü yakut bir gerdanlık vardı ki, on altıncı yüzyıl mücevher işçiliğinin kusursuz bir örneğiydi. Taşların değeri o kadar büyüktü ki Mr. Otis kızının bunları kabul etmesi konusunda ciddi endişeler duyuyordu.

"Lordum," dedi, "biliyorum ki bu ülkede meşruta yasası toprak konusunda olduğu kadar incik boncuk konusunda da geçerlidir. Bu mücevherlerin aile mirasınız olduğunun ya da olmaları gerektiğinin son derece farkındayım. Bu nedenle sizden onları beraberinizde Londra'ya götürmenizi ve mülkünüzün size garip koşullar altında geri dönen bir kısmı olarak görmenizi rica ediyorum. Kızıma gelince, o sadece bir çocuk ve ne mutlu bana ki fuzuli bir lüks anlayışının uzantısı olan bu gibi şeylere karşı henüz son derece ilgisiz. Mrs. Otis'ten öğrendiğime göre ki kendisinin sanat konusunda uzmanlığı az buz değildir, genç kızlığında birkaç kış Boston'da bulunma şansına sahip olmuştu bu taşlar büyük maddi değer taşıyorlarmış ve satışa çıkarıldıkları takdirde çok para ederlermiş. Bu durumda, Lord Canterville, onların ailemden birinde kalmasına izin vermemin pek mümkün olmadığını takdir edersiniz; hakikaten, böyle değersiz süslerin ya da oyuncakların, İngiliz aristokrasisinin saygınlığına uygun ya da onun için gerekli olsalar da, Cumhuriyetçi sadeliğinin acımasız ve bence ölümsüz ilkeleri uyarınca yetiştirilmiş insanlar arasında kesinkes yeri yoktur. Gene de Virginia'nın, talihsiz ve yolunu şaşırmış atanızdan bir hatıra olarak, kutuyu ona bırakmanızı çok istediğini söylemekliğim gerekiyor belki de. Kutu çok eski ve dolayısıyla da epeyce tamire muhtaç olduğu için, belki de onun bu isteğini kırmazsınız. Bana sorarsanız, çocuklarımdan birinin hangi biçimde olursa olsun ortaçağcılığa heves etmesine çok şaşırdım ve bunu ancak

Virginia’nın Mrs. Otis’in bir Atina seyahatinden hemen sonra Londra banliyölerinden birinde dünyaya gelmesiyle açıklayabiliyorum.”

Lord Canterville değerli Ortaelçi’nin sözlerini büyük bir ciddiyetle, tutamadığı gülümsemesini gizlemek için kırlaşmış bıyığını ara sıra çekiştirerek dinledi. Mr. Otis’in sözleri bitince, elini dostça sıkarak şunları söyledi: “Aziz dostum, cana yakın küçük kızınız talihsiz akrabam Sir Simon’a çok önemli bir hizmette bulundu ve ben ve ailem ona bu harikulade cesareti ve gözü pekliği için çok şeyler borçluyuz. Mücevherler hiç şüphesiz ki onundur ve size yemin ediyorum, onları onun elinden alacak kadar taşkalplilik edecek olsam, habis ihtiyar on beş güne kalmaz mezarından çıkar, hayatı bana zehir eder. Aile mirası olmalarına gelince, bir vasiyetnamede ya da yasal belgede bahsi geçmeyen hiçbir şey mirasa girmez, ki bu mücevherlerin varlığı kesinlikle bilinmiyordu. Sizi temin ederim, onlar üzerinde ancak kâhyanız kadar hak

iddia edebilirim, Miss Virginia’nın da büyüyünce güzel şeyler takmak isteyeceğinden eminim. Ayrıca unutuyorsunuz Mr. Otis, evle birlikte mobilyalar da, Hortlak da pazarlığa dahildi, bu yüzden Hortlak’a ait olmuş olan ne varsa sizindir. Sir Simon geceleri koridorlarda ne türlü faaliyetlerde bulunmuş olursa olsun, yasal olarak ölüdür ve evi satın aldığınız için mülkü de sizindir.”

Lord Canterville’in mücevherleri reddetmesi karşısında Mr. Otis’in keyfi kaçmıştı. Ondan kararını yeniden gözden geçirmesini rica ettiyse de nazik İngiliz aristokrat kararlıydı ve Ortaelçi’yi sonunda Hortlak’ın kızına verdiği armağanı geri vermemeye ikna etti. 1890 yazında, genç Cheshire Düşesi, evliliği münasebetiyle Kraliçe’nin salonuna kabul edildiğinde, mücevherleri herkeslerin hayranlığını kazandı. Çünkü Virginia bütün cici Amerikalı kızların ödülü olan asalet tacına kavuşmuş ve oğlan reşit olur olmaz küçük sevgilisiyle evlenmişti. İkisi de o kadar hoştular, birbirlerini o kadar çok seviyorlardı ki herkes bu evliliği çok uygun bulmuştu; bir tek, Dük’ü evlenmemiş yedi kızından birine yapmayı düşünmüş ve bu amaçla en az üç yemek daveti vererek masrafa girmiş ve ne gariptir ki Mr. Otis’i bile bu yemeklere çağırmış olan ihtiyar Dumbleton Markizi hariç. Mr. Otis, genç Dük’ü insan olarak çok seviyordu, ama teorik olarak unvanlara karşıydı ve kendi ifadesiyle söylemek gerekirse, “zevkine düşkün aristokrasinin zayıf düşürücü tesirleri altında, Cumhuriyetçi sadeliğini gözden kaçırabileceğini de” unutmuyordu. Ne var ki onun itirazları toptan veto edildi ve eminim Hanover Meydanı’ndaki St. Georges Kilisesi’nde kolunda kızıyla birlikte mihraba doğru yürürken İngiltere’nin hiçbir köşe bucağında ondan daha gururlu bir adam bulunamazdı.

Dük ve Düşes, balayı bittikten sonra, Canterville Chase’e indiler ve geldiklerinin ertesi günü öğleden sonra çam

ormanlarının dibindeki ıssız mezarlığa gittiler. Sir Simon'un mezar taşına ne yazılacağı konusunda önceleri epey bir tartışma çıkmıştı, ama sonunda taşa sadece ihtiyar centilmenin adının başharflerinin ve kütüphanedeki manzumenin yazılmasına karar verilmişti. Düşes beraberinde güzel güller de getirmişti, bunları mezarın üzerine serpiştirdi. Mezarın yanında bir süre durduktan sonra eski manastırın yıkık mihrabına doğru yürüdüler. Orada Düşes kırık bir sütunun üzerine oturdu, kocası da onun ayaklarının dibine oturup bir sigara tüttürürken gözleri karısının güzel gözlerine daldı gitti. Dük birden sigarasını attı, karısının eline sarıldı ve "Virginia, evli bir kadının kocasından gizlisi saklısı olamaz," dedi.

"Sevgili Cecil! Senden gizlim saklım yok ki!"

"Evet, var," dedi Cecil, gülümseyerek, "Hortlak'la o odada kapalı kaldığınızda başından neler geçtiğini hiç anlatmadın bana."

"Hiç kimseye anlatmadım Cecil," dedi Virginia ciddi bir sesle.

"Biliyorum, ama bana anlatabilirsin."

"Lütfen bunu isteme Cecil. Sana anlatamam. Zavallı Sir Simon! Ona çok şey borçluyum. Evet, gülme Cecil, gerçekten borçluyum. Hayatın ne olduğunu, Ölüm'ün ne anlama geldiğini, Sevgi'nin neden ikisinden de güçlü olduğunu anlamamı sağlayan odur."

Dük ayağa kalkıp karısını sevgiyle öptü.

"Kalbin bende olduğu sürece sırrın sende kalabilir," diye mırıldandı.

"O hep senindi, Cecil."

"Ama bir gün çocuklarımıza anlatacaksın, değil mi?"

Virginia’nın yüzü al al oldu.

Mesel Milyoner

Takdir Yazısı

Zengin olmadıktan sonra, sevimli bir adam olmanın hiçbir faydası yoktur. Aşk ve romantizm, işsizlerin uğraşı değil, zenginlerin imtiyazıdır. Yoksullar pratik ve gerçekçi olmalıdır, insanın sürekli bir geliri olması, büyüleyici olmasından iyidir. Bunlar, çağımızın hayatına ilişkin, Hughie Erskine'in asla anlayamadığı temel gerçeklerdir. Zavallı Hughie! Kabul etmek gerekir ki, pek müthiş bir zekâya sahip değildi. Hayatı boyunca bir tek parlak, hattâ kötü niyetli söz söylediği duyulmamıştı. Ne var ki, o kıvırcık kumral saçları, düzgün profili ve ela gözleriyle, harikulade yakışıklıydı. Kadınlar kadar, erkekler tarafından da beğenilir, sevilirdi ve para kazanmak dışında her türlü beceriye sahipti. Babası ona miras olarak süvari kılıcını ve on beş ciltlik Yarımada Savaşı Tarihi'ni bırakmıştı. Hughie kılıcı aynasının üstüne astı, kitapları bir rafa, spor dergilerinin, Ruff's Rehberi ile Bailey's Dergisi'nin arasına yerleştirdi ve yaşlı bir teyzesinin kendisine tahsis ettiği, iki yüz sterlin yıllık gelirle geçinmeye başladı. Her şeyi denemişti. Altı ay boyunca Borsa'da çalışmıştı, ama bir kelebek, sürekli yükselip alçalan değerler arasında ne yapabilirdi? Altı aydan biraz daha uzun bir süre boyunca da çay tüccarlığı yapmış, ama kısa zamanda pekoe'den, suçong'dan sıkılmıştı. Sonra sert sherry satmaya girişmişti. O da olmamıştı; sherry biraz fazla sert kaçmıştı. Sonunda bir hiç haline gelmiş, profili mükemmel, mesleksiz, hoş ve boş bir delikanlı olmuştu.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, bir de âşık olmuştu. Sevdiği kız, Laura Merton, sinirleri ve sindirimi Hindistan'da bozulmuş, bir daha da düzelmemiş emekli bir albayın kızıydı. Laura Hughie'ye bayılıyordu, Hughie de onun kulu kölesiydi. Londra'nın en güzel çiftiydiler ve meteliğe kurşun

atıyorlardı. Albay, Hughie'yi çok seviyor, ama nişanın sözünü bile ettirmiyordu.

"Bak oğlum, kendi namına on bin sterlinin olduğu zaman gel karşıma, o zaman konuşuruz," derdi; böyle günlerde Hughie'nin yüzü asılır, teselli bulmak için Laura'ya koşardı mecburen.

Bir sabah, Merton'ların oturduğu Holland Park'a giderken, yakın arkadaşı Alan Trevor'a uğradı. Trevor ressamdı. Aslında günümüzde pek az kişinin kaçınabildiği bir durum. Ama Trevor aynı zamanda sanatçıydı; sanatçılara ise oldukça ender rastlanıyor. Yüzü çillli, kızıl, dağınık sakallı, tuhaf, kaba görünümlü bir adamdı. Ama eline fırçayı aldığı an, gerçek bir usta kesilirdi ve resimleri revaçtaydı. Başlangıçta, Hughie, kabul etmek gerekir ki, sırf çekici görünümüyle, Trevor'ı çok cezbetmişti. Trevor, "Bir ressam, sadece bête[14] ve güzel olan kişilerle, bakması sanatsal bir haz veren, konuşması zihni dinlendiren kişilerle tanışmalıdır," derdi. "Dünyaya hükmeden, züppe erkekler ve cici hanımlardır; en azından öyle olması gerekir." Bununla birlikte, Trevor Hughie'yi daha yakından tanıyınca, neşeli, iyimser yapısını, cömert, pervasız mizacını da çok sevmiş ve atölyesine sınırsız giriş hakkı tanımıştı ona.

Hughie içeri girdiğinde, Trevor, bire bir ölçekte, harika bir dilenci resmine son fırça darbelerini vurmaktaydı. Dilencinin kendisi de atölyenin bir köşesinde, yüksekçe bir platformun üzerinde, ayakta duruyordu. Yüzü kırışmış parşömene benzeyen, ifadesi son derece hazin, bumburuşuk bir ihtiyardı. Omzuna yırtık pırtık, paçavraya benzer, kaba kumaştan, kahverengi bir harmani atmıştı; yamalı kalın çizmelerine pençe vurulmuştu; bir eliyle şekilsiz bir sopaya dayanmış, öbür elindeki eski püskü şapkayı da, sadaka toplamak üzere öne uzatmıştı.

“İnanılmaz bir model!” diye fısıldadı Hughie, arkadaşıyla el sıkışırken.

“İnanılmaz bir model mi dedin?” diye var gücüyle bağırdı Trevor. “Hem de nasıl! Böyle dilencilere her gün rastlayamazsın. Bir trouvaille, mon cher, canlı bir Velázquez! Bir düşün Rembrandt bundan nasıl bir aside yedirme baskı yapardı!”

“Zavallı ihtiyar!” dedi Hughie. “Ne kadar sefil görünüyor! Ama herhalde siz ressamların gözünde, yüzü bir servet değerinde, değil mi?”

“Gayet tabii,” diye cevap verdi Trevor, “bir dilencinin mutlu görünmesini ister misin?”

“Modeller poz verme karşılığı kaç para alıyor?” diye sordu Hughie, bir divanın üzerine rahatça yerleşerek.

“Saatte bir şilin.”

“Peki sen resmine karşılık kaç para alıyorsun, Alan?”

“Bu resim için iki bin alıyorum!”

“Sterlin mi?”

“Altın. Ressamlar, şairler ve hekimler daima altın alırlar.”

“Doğrusu bence, modellerin yüzde alması gerekir,” dedi Hughie gülerek; “onlar da senin kadar çok çalışıyor.”

“Saçma, çok saçma! Sırf boya sürmenin, gün boyu şövale başında ayakta durmanın yorgunluğu yeter! Sen dışarıdan bakıp konuşuyorsun Hughie, ama emin ol, bazen sanat, el emeği seviyesine ulaşıyor neredeyse. Neyse, gevezeliği bırak şimdi, çok işim var. Bir sigara yak ve sessiz ol.”

Bir süre sonra hizmetkâr içeri girip Trevor’a, çerçevecinin kendisiyle görüşmek istediğini haber verdi.

“Sakın yok olma Hughie,” dedi Trevor dışarı çıkarken, “hemen döneceğim.”

Yaşlı dilenci, Trevor’ın yokluğundan yararlanıp biraz dinlenmek üzere arkasındaki ahşap banka oturdu. O kadar umutsuz ve perişan görünüyordu ki, Hughie ister istemez adama acıdı, ceplerini yoklayıp ne kadar parası olduğuna baktı. Bir altınla birkaç peniden başka bir şey bulamadı. “Zavallı ihtiyar,” diye düşündü kendi kendine; “onun benden çok ihtiyacı var bu paraya, ama iki hafta boyunca faytondan vazgeçmem gerekecek.” Sonra da atölyenin karşı köşesine gidip altını dilencinin avcuna sıkıştırdı.

İhtiyar önce irkildi, sonra solgun dudakları hafif bir tebessümle aralandı, “Teşekkür ederim beyefendi,” dedi, “çok teşekkür ederim.”

Trevor gelince, Hughie yaptığından ötürü biraz yüzü kızararak izin isteyip ayrıldı. Gününü Laura’yla birlikte geçirdi, cömertliği için sevimli bir azar işitti ve eve yürüyerek dönmek zorunda kaldı.

O gece saat on bir sularında Palette Kulübü’ne uğradı ve tek başına sigara salonunda oturmuş, Ren şarabı ve soda içen Trevor’ı gördü.

“Söyle bakalım Alan, resmi bitirdin mi?” dedi bir sigara yakarak.

“Bitirdim, çerçevelendi bile!” diye cevap verdi Trevor. “Biliyor musun, ihtiyar modelimin gönlünü fethettin. Sana enikonu bağlandı. Seninle ilgili her şeyi öğrenmek istedi kim olduğunu, nerede oturduğunu, gelirini, geleceğe yönelik planlarını...”

“İlahi Alan!” diye haykırdı Hughie, “Eve döndüğümde ihtiyar beni bekliyor olacak herhalde. Merak etme, şaka yaptığını biliyorum. Zavallı adam! Keşke onun için bir şey

yapabilseydim. Bir insanın bu kadar sefil olması korkunç bir şey. Evde bir yığın eski giysim var, ilgilenir mi dersin? Üstündeki paçavralar lime limeydi.”

“Ama o paçavralar içinde muhteşem görünüyor,” dedi Trevor. “Dünyayı verseler onun redingotlu bir resmini yapmazdım. Senin paçavra dediğin şeye ben şiirsellik diyorum. Sana yoksulluk gibi görünen şey, benim için özgünlük. Yine de teklifini iletirim.”

“Alan,” dedi Hughie ciddiyetle, “siz ressamlar ne kadar kalpsizsiniz!”

“Sanatçının kalbi, beynidir,” diye cevap verdi Trevor; “ayrıca, bizim işimiz, dünyayı gördüğümüz gibi betimlemektir, bildiğimiz gibi düzeltmek değil. À chacun son métier. Anlat bakalım, Laura nasıl? Yaşlı modelim onunla çok ilgilendi.”

“Ona Laura’dan bahsettiğini söylemeyeceksin herhalde,” dedi Hughie.

“Tabii ki bahsettim. Amansız albayı, güzeller güzeli

Laura’yı, on bin sterlini, hepsini biliyor.”

“İhtiyar dilenciye özel hayatımı ayrıntısıyla anlattın, öyle mi?” diye haykırdı Hughie, kıpkırmızı, öfkeli bir yüzle.

“Sevgili dostum,” dedi Trevor gülümseyerek, “senin ihtiyar dilenci dediğin adam, Avrupa’nın en zengin adamlarından biri. Yarın istese hesabındaki parayla Londra’nın tamamını satın alabilir. Her başkentte bir evi vardır, altın tabaklarda yemek yer ve canı istediğinde Rusya’nın savaşa girmesine engel olabilir.”

“Ne demek istiyorsun?” dedi Hughie hayretle.

“Aynen söylediğim gibi,” dedi Trevor. “Bugün atölyede gördüğün ihtiyar, Baron Hausberg’dü. Yakın dostumdur, bütün resimlerimi satın alır; bir ay önce, dilenci kılığında bir portresini ısmarladı bana. Que voulez-vous? La fantaisie d’un millionaire!1 Doğrusu paçavralarıyla harika bir tip oldu; benim paçavralarımla demem daha doğru olur, İspanya’dan almıştım o partal kıyafeti.”

“Baron Hausberg ha!” diye haykırdı Hughie. “Aman Tanrım! Ona bir altın verdim!” Ve yılgınlığın canlı timsali olarak bir koltuğa çöktü.

Trevor, “Ona bir altın mı verdin?” diye bağırıp kahkahalarla gülmeye başladı. “Sevgili dostum, o altını bir daha göremeyeceksin. Son affaire c’est l’argent des autres.”[15]

“Önceden söyleseydin ya Alan,” dedi Hughie somurta-rak, “kendimi rezil etmemi önleyebilirdin.”

“Hughie, her şeyden önce,” dedi Trevor, “etrafa böyle fütursuzca sadaka dağıttığını hiç düşünmemiştim. Güzel bir modeli öpmeni anlayabilirim, ama çirkin bir modele bir altın vermeni, asla! Ayrıca, bugün hiçbir ziyaretçi kabul etmiyordum; sen geldiğinde, Hausberg’ün, adının

söylenmesinden hoşlanıp hoşlanmayacağını bilemedim. Biliyorsun kıyafeti uygunsuzdu.”

“Benim geri zekâlı olduğumu düşünüyordur!” dedi

Hughie.

“Hiç de değil. Sen gittikten sonra çok neşeliydi; kendi kendine gülüp, buruşuk ellerini birbirine sürtüp durdu. Seninle niye bu kadar ilgilendiğini anlamamıştım; şimdi anlıyorum. O altınla senin adına yatırım yapacak Hughie; altı ayda bir sana faizini ödeyecek ve akşam yemeğinden sonra, anlatacak enfes bir hikâyesi olacak.”

“Ben talihsiz herifin tekiyim,” diye homurdandı Hughie. “En iyisi gidip yatayım; sevgili Alan, lütfen bu olayı kimseye anlatma. Hyde Park’ta yüzümü göstermeye cesaret edemem sonra.”

“Saçmalama! Bu olay senin insancıl mizacını yansıtıyor, hakkında son derece olumlu bir izlenim yaratır. Öyle kaçma hemen. Bir sigara daha yak, Laura’dan gönlünce bahsedebilirsin.”

Ama Hughie daha fazla kalmayıp kendini müthiş bedbaht hissederek, yürüyerek eve döndü; Alan Trevor’ı kahkahalarıyla baş başa bıraktı.

Ertesi sabah kahvaltı ederken, hizmetkârı bir kartvizit

getirdi; üzerinde, “Baron Hausberg adına, Mösyö Gustave Naudin,” yazılıydı. “Özürlerimi sunmam için gelmiş olmalı,” diye düşündü Hughie ve hizmetkârına, ziyaretçiyi içeri almasını söyledi.

Altın çerçeveli gözlük takmış, kır saçlı, yaşlı bir beyefendi odaya girdi ve hafif bir Fransız aksanıyla konuştu: “Mösyö Erskine’le görüşme şerefine mi nail oluyorum?”

Hughie eğilerek selam verdi.

“Baron Hausberg adına geliyorum,” diye devam etti yaşlı beyefendi. “Baron...”

“Beyefendi, içtenlikle özür dilediğimi Baron’a iletmenizi rica ederim,” diye kekeledi Hughie.

Yaşlı beyefendi gülümseyerek, “Baron bu mektubu size vermemi istedi,” dedi ve mühürlü bir zarf uzattı.

Zarfın dışında, “Yaşlı bir dilenciden Hugh Erskine ve Laura Merton’a düğün hediyesidir,” diye yazılıydı ve içinde de on bin sterlinlik bir çek vardı.

Evlendiklerinde Alan Trevor sağdıç oldu. Baron da düğün kahvaltısında bir konuşma yaptı.

“Milyonerlerin model olması, pek nadir rastlanan bir durumdur,” dedi Alan, “ama mesel olması, daha da nadir rastlanan bir durum!”

MENSUR ŞİİRLER(1984)

Sanatçı

Bir akşam, ruhu Bir An Süren Zevk'in heykelini yapma arzusuyla doldu. Tunç aramak için dünyayı dolaşmaya çıktı. Çünkü sadece tunçla düşünebiliyordu.

Ama dünyadaki tuncun tamamı yok olmuştu, koca dünyanın hiçbir yerinde tunç bulmak mümkün değildi, bir tek, Ebediyen Süren Keder heykelinin tuncu vardı.

Bu heykeli kendi elleriyle yapmış ve hayatta sevdiği tek varlığın mezarının üstüne yerleştirmişti. Kendi yaptığı heykeli hayatta en çok sevdiği varlığın mezarına koymuştu, çünkü insanın hiç ölmeyen sevgisini, ebediyen süren kederini simgelemesini istiyordu. Ve koca dünyada, bu heykelden başka tunç kalmamıştı.

Kendi yaptığı heykeli aldı, kocaman bir fırına attı ve eritti.

Sonra da, Ebediyen Süren Keder heykelinin tuncundan, Bir An Süren Zevk'in heykelini yarattı.

İyilik Dağıtıcısı

Gece vaktiydi ve O, yalnızdı.

Ta uzaklarda, bir kentin daire şeklindeki surlarını gördü ve kente yürüdü.

Yaklaştığında, kentin içinden mutluluğun ayak seslerini, memnuniyetin kahkahasını ve çok sayıda lavtanın gürültüsünü işitti. Kapıyı çaldı, nöbetçiler O'na kapıyı açtı.

Önünde güzel mermer sütunlar bulunan, mermerden bir ev gördü. Sütunlara çiçekler asılmıştı, hem içeride, hem dışarıda, sedir ağacından meşaleler vardı. Eve girdi.

Kalsedon salonla jasp salondan geçip uzun şölen salonuna vardığında, deniz moru bir divana uzanmış, başında kırmızı güllerden bir taç, dudaklarında kırmızı şarap lekeleri olan genç bir erkek gördü.

Arkasından yaklaşıp omzuna dokundu ve sordu: "Niçin böyle bir hayat sürüyorsun?"

Delikanlı arkasına döndü, O'nu tanıdı ve cevap verdi: "Ben eskiden cüzamlıydım, sen beni iyileştirdin. Nasıl bir hayat süreyim?"

Bunun üzerine evden çıkıp tekrar sokakta yürümeye koyuldu.

Bir süre sonra, yüzü boyalı, giysileri renkli, ayağına inciler takmış bir kadın gördü. İki renkli bir pelerin giymiş genç bir erkek, bir avcı gibi usulca kadını takip ediyordu. Cadının yüzü bir tanrıça kadar güzeldi; erkeğin gözleri şehvetle parlıyordu.

Süratle yetişip delikanlının eline dokundu ve sordu:

"Niçin bu kadına bakıyorsun ve niçin böyle bakıyorsun?"

Delikanlı arkasına döndü, O'nu tanıdı ve cevap verdi: "Ben eskiden kördüm, sen gözlerimi açtın. Başka neye bakayım?"

Bunun üzerine, koşup kadının renkli giysisine dokundu ve sordu: "Günah yolundan başka izleyebileceğin bir yol yok mu?"

Kadın arkasına döndü, O'nu tanıdı, güldü, "Sen benim günahlarımı affettin, bu yol zevkli bir yol," dedi.

Bunun üzerine, kenti terk etti.

Kentten çıktığında, yol kenarında oturmuş ağlayan bir delikanlı gördü.

Delikanlıya yaklaşıp uzun buklelerine dokundu ve sordu: "Niçin ağlıyorsun?"

Delikanlı başını kaldırdı, O'nu tanıdı ve cevap verdi: "Ben eskiden ölüydüm, sen beni diriltin. Ağlamayıp da ne yapayım?"

Çırak

Narkissos öldüğünde, zevk pınarı bir tatlı su havuzundan tuzlu gözyaşı havuzuna dönüştü; Oreas’lar pınara şarkılar söyleyip teselli etmek için ağlayarak ormandan çıkıp geldiler.

Pınarın bir tatlı su havuzundan tuzlu gözyaşı havuzuna dönüştüğünü görünce, yeşil saç örgülerini çözüp pınara seslendiler, “Narkissos için böyle yas tutmana şaşırmadık, çünkü o çok güzeldi,” dediler.

“Narkissos güzel miydi?” dedi pınar.

“Bunu senden iyi kim bilebilir?” diye cevap verdi Oreas’lar. “Bizim yanımızdan geçip giderdi hep, ama seni yalnız bırakmazdı, toprağa uzanıp sana bakar, senin sularının aynasında kendi güzelliğinin aksini seyrederdi.”

Pınar şöyle cevap verdi: “Ama ben Narkissos’u, toprağa uzanıp bana baktığı zaman, onun gözlerinin aynasında hep kendi güzelliğimin aksini gördüğüm için severdim.”

Usta

Dünyaya karanlık indiğinde, Arimatealı Yusuf çam ağacından bir meşale yakıp tepeden vadiye indi. Çünkü kendi evinde görülecek işleri vardı.

Keder Vadisi'nin çakmaktaşları üzerine diz çökmüş ağlayan, çıplak bir genç gördü. Saçları bal rengi, vücudu beyaz bir çiçek gibiydi, ama dikenler vücudunu yaralamış, saçına taç yerine kül serpmişti.

Zengin adam, ağlayan çıplak gence, "Bu kadar üzülmene şaşırmadım," dedi, "çünkü O, gerçekten adaletliydi."

Delikanlı cevap verdi: "Ben O'nun için değil, kendim için ağlıyorum. Ben de suyu şaraba çevirdim, cüzamlıları iyileştirip körlerin gözünü açtım. Ben de suyun üzerinde yürüdüm, mezarlarda oturanların içinden şeytanı kovdum. Yiyecek olmayan çölde açları doyurdum; ölüleri daracık mezarlarından kaldırdım; ben buyurdum, koca bir kalabalığın karşısında, meyvesiz bir incir ağacı kuruyuverdi. O adamın yaptığı her şeyi ben de yaptım. Yine de beni çarmıha germediler."

Hüküm Evi

Hüküm Evi’ne sessizlik çöktü, İnsanoğlu çıplak olarak Tanrı’nın huzuruna çıktı.

Tanrı, İnsanoğlu’nun Hayat Defteri’ni açtı.

Ve Tanrı İnsanoğlu’na dedi ki: “Hayatın kötülükle geçmiş, yardıma muhtaç olanlara zalim davranmışsın, desteğe ihtiyacı olanlara sertlikle, katı yüreklilikle muamele etmişsin. Yoksullar sana seslendiğinde dinlememiş, Benim dertli kullarımın feryatlarına kulak tıkamışsın. Yetimlerin mirasına el koymuş, tilkileri komşunun bağına sokmuşsun. Çocukların ekmeğini ellerinden alıp köpeklere yedirmiş, bataklıklarda huzur içinde yaşayıp Bana şükreden cüzamlıları yollara sürmüş, seni yarattığım toprağı masumların kanıyla sulamışsın.”

İnsanoğlu cevap verdi: “Evet, aynen öyle yaptım.”

Tanrı tekrar İnsanoğlu’nun Hayat Defteri’ni açtı.

Ve Tanrı İnsanoğlu’na dedi ki: “Hayatın kötülükle geçmiş, gösterdiğim Güzellik’in peşine düşmüş, gizlediğim İyilik’in yanından geçip gitmişsin. Odanın duvarlarını resimlerle bezemiş ve iğrenç yatağından flüt sesleriyle kalkmışsın. Günaha yedi tapınak dikmiş, yenmesi yasak olanı yemiş, mor giysilerine üç utanç işaretini işlemişsin. Putların kalıcı altın veya gümüşten değil, ölümlü tendenmiş. Onların saçlarını parfümlerle lekeleyip ellerine narlar vermişsin. Ayaklarını safranla kirletip yollarına halılar sermişsin. Gözkapaklarını rastıkla, bedenlerini mürrüsafiyle lekelemişsin. Onların önünde yerlere kadar eğilip putlarının tahtlarını güneşin altına yerleştirmişsin. Utancını güneşe, çılgınlığını aya göstermişsin.”

İnsanoğlu cevap verdi: “Evet, aynen öyle yaptım.”

Tanrı üçüncü kez İnsanoğlu’nun Hayat Defteri’ni açtı.

Ve Tanrı İnsanoğlu’na dedi ki: “Hayatın kötülükle geçmiş, iyiliğe kötülükle, şefkate haksızlıkla karşılık vermişsin. Seni besleyen eli yaralamış, seni emziren göğsü küçümsemişsin. Sana su getirenler susuz dönmüş, gece seni çadırlarında gizleyen kanun kaçaklarını şafak sökmeden ele vermişsin. Canını bağışlayan düşmanını tuzağa düşürmüş, yoldaşını satmış, sana Aşk sunanlara sen daima Şehvet’le karşılık vermişsin.”

İnsanoğlu cevap verdi: “Evet, aynen öyle yaptım.”

Ve Tanrı İnsanoğlu’nun Hayat Defteri’ni kapatıp dedi ki: “Seni Cehennem’e göndereceğim. Cehennem’e gideceksin.”

İnsanoğlu haykırdı: “Gönderemezsin!”

Tanrı sordu: “Niçin gönderemezmişim seni Cehennem’e, hangi sebeple?”

“Çünkü ben zaten hep Cehennem’de yaşadım,” diye cevap verdi İnsanoğlu.

Ve Hüküm Evi’ne sessizlik çöktü.

Bir süre sonra Tanrı konuştu ve İnsanoğlu’na dedi ki: “Seni Cehennem’e gönderemediğime göre, Cennet’e göndereceğim. Cennet’e gideceksin.”

İnsanoğlu haykırdı: “Gönderemezsin!”

Tanrı sordu: “Niçin gönderemezmişim seni Cennet’e, hangi sebeple?”

“Çünkü Cennet’i hiçbir zaman, hiçbir yerde hayal edemedim,” diye cevap verdi İnsanoğlu.

Ve Hüküm Evi’ne sessizlik çöktü.

Bilgelik Hocası

Çocukluğundan itibaren, eksiksiz bir Tanrı bilgisiyle donatılmış gibiydi; delikanlılığında bile, doğduğu hür şehirde, birçok aziz ve azize, verdiği cevapların bilgeliği karşısında hayretler içinde kalırdı.

Annesiyle babası ona erkeklik cüppesiyle yüzüğünü verdiğinde, onları öpüp yanlarından ayrıldı ve dünyaya Tanrı'yı anlatmak üzere yollara düştü. Çünkü o dönemde, dünyada pek çok kişi ya Tanrı'yı hiç bilmiyor ya az biliyor ya da korularda yaşayan ve kullarını umursamayan sahte tanrılara tapıyordu.

Yüzünü güneşe çevirip azizlerden gördüğü gibi yalınayak yürümeye başladı; kuşağının içinde deriden bir cüzdan ve pişmiş kilden küçük bir su şişesi vardı.

Yolda yürürken, eksiksiz Tanrı bilgisinin verdiği mutlulukla doluydu, durmadan Tanrı'yı öven şarkılar söylüyordu; bir süre sonra, birçok şehri olan yabancı bir ülkeye vardı.

On bir şehirden geçti. Bu şehirlerin bazıları vadilerde, bazıları büyük nehirlerin kenarında, bazıları da tepelerdeydi. Her şehirde kendisine sevgiyle bağlanan bir mürit buldu, ayrıca her şehirde çok sayıda insan da ona bağlandı; Tanrı bilgisi bütün ülkeye yayıldı, hükümdarların birçoğu inanç değiştirdi ve putların bulunduğu tapınakların rahipleri, kazançlarının yarıya indiğini gördüler; öğle vakti davullar çalındığında, ülkede onun gelişinden önce âdet olduğu şekilde tapınaklara adak olarak tavuskuşları veya et getiren ya kalmamıştı ya da pek azdı.

Ne var ki, kendisine bağlananlar çoğaldıkça, müritlerinin sayısı arttıkça, onun üzüntüsü de artıyordu. Niçin bu kadar üzüldüğünü de bilmiyordu. Çünkü hep Tanrı'dan bahsediyor, ona Tanrı'nın bağışladığı eksiksiz Tanrı bilgisini dağıtıyordu.

Bir akşam vakti, Ermenistan'da bir şehir olan on birinci şehirden çıktı, müritleriyle birlikte büyük bir kalabalık da onu izliyordu; bir dağa tırmanıp tepede bir kayaya oturdu, müritleri etrafında durdu, kalabalık da vadide diz çöktü.

Başını ellerine gömüp ağladı ve Ruhuna sordu:

"Neden böyle üzüntüyle, korkuyla dolu içim; müritlerimin her biri niçin öğle vakti dolaşan bir düşman gibi?"

Ruhu şöyle cevap verdi: "Tanrı senin içini, eksiksiz bir Tanrı bilgisiyle doldurdu ve sen bu bilgiyi başkalarına dağıttın. Paha biçilmez inciyi böldün, dikişsiz giysiyi parçaladın. Bilgeliği dağıtan kişi, kendinden çalar. Servetini bir hırsıza teslim etmiş gibidir. Tanrı senden daha bilge değil mi? Sen kim oluyorsun da Tanrı'nın sana açıkladığı sırrı başkalarına aktarıyorsun? Ben bir zamanlar zengindim, sen beni yoksullaştırdın. Bir zamanlar Tanrı'yı görürdüm, şimdi sen O'nu benden gizliyorsun."

Ruhunun doğru söylediğini bildiği için yine ağladı; doğruydu, eksiksiz Tanrı bilgisini başkalarına dağıtmıştı, Tanrı'nın eteğine yapışmış gibiydi ve bu kadar çok insan kendisine inandığı için, inancı onu terk ediyordu.

"Bundan böyle Tanrı'yı anlatmayacağım. Bilgeliği dağıtan kişi, kendinden çalar," diye düşündü.

Birkaç saat sonra, müritleri yanına yaklaşıp yerlere kadar eğilerek, "Efendimiz, bize Tanrı'yı anlat, sen eksiksiz Tanrı bilgisine sahipsin ve bu bilgi senden başka hiç kimsede yok," dediler.

O da şöyle cevap verdi: "Gökte ve yerde bulunan başka her şeyi anlatırım size, ama Tanrı'yı anlatmayacağım. Şimdi de, başka zaman da anlatmayacağım Tanrı'yı."

Müritler öfkelendi, "Seni dinleyelim diye bizi çöle getirdin. Bizi ve peşine taktığın kalabalığı aç mı göndereceksin?"

dediler.

“Tanrı’yı anlatmayacağım,” diye tekrarladı.

Kalabalık homurdanmaya başladı, “Bizi çöle getirdin, yiyecek hiçbir şey vermedin. Bize Tanrı’yı anlat, onunla yetiniriz,” dediler.

Ama o tek kelime söylemedi. Çünkü onlara Tanrı’yı anlattığı takdirde servetini vermiş olacağını biliyordu.

Müritleri üzgün üzgün uzaklaştı, kalabalık da evlerine dağıldı. Birçoğu yolda öldü.

Tek başına kaldığında ayağa kalkıp yüzünü aya çevirdi ve yedi ay boyunca, hiç kimseyle konuşmadan, sorulana cevap vermeden yol aldı. Yedinci ayın sonunda, Büyük Nehir Çölü’ne vardı. Bir zamanlar bir Kentaur’un yaşadığı bir mağara bulup orayı mesken edindi, kendine sazdan bir yatak yaptı ve münzevi oldu. Münzevi, günün her saatinde, Tanrı bilgisinin, Tanrı’nın yüceliğine ait bilginin bir kısmını kendine saklamasına izin verdiği için Tanrı’ya şükrediyordu.

Bir akşam vakti, Münzevi mesken edindiği, mağaranın önünde otururken, sefil bir kıyafetle, eli boş geçen, fesat ve güzel yüzlü bir delikanlı gördü. Delikanlı her akşam eli boş geçiyor, her sabah, elleri Sur firfiri ve incilerle dolu olarak geri dönüyordu. Çünkü delikanlı hırsızdı ve tüccar kervanlarını soyuyordu.

Münzevi ona bakıp acıyordu. Ama tek kelime etmiyordu. Çünkü bir kelime edenin, inancını kaybettiğini biliyordu.

Bir sabah, delikanlı elleri Sur firfiri ve incilerle dolu olarak dönerken, durup kaşlarını çattı, ayağını sertçe kuma vurdu ve Münzevi’ye, “Her geçişimde niye bana öyle bakıyorsun?” dedi. “Gözlerinde gördüğüm şey nedir? Daha önce kimse bana böyle bakmadı. Bu bakış içime dert oldu.”

Münzevi cevap verdi: “Gözlerimde gördüğün şey, acımadır. Gözlerim sana acıyarak bakıyor.”

Delikanlı horgörüyle güldü, Münzevi’ye sertçe çıkıştı: “Benim ellerim Sur firfiri ve incilerle dolu, seninse sazdan bir yataktan başka şeyin yok. Sen bana nasıl acırsın? Niçin acıyorsun ki?”

“Sana acıyorum,” dedi Münzevi, “çünkü Tanrı bilgisi yok sende.”

“Bu Tanrı bilgisi değerli bir şey mi?” diye sordu delikanlı ve mağaraya yaklaştı.

“Dünyadaki bütün Sur firfiri ve incilerden daha değerli,” diye cevap verdi Münzevi.

“Sende var mı peki?” diye sordu genç Hırsız ve biraz daha yaklaştı.

Münzevi cevap verdi: “Bir zamanlar, eksiksiz Tanrı bilgisine sahiptim. Ama aptallığım yüzünden bu bilgiyi başkalarına dağıttım. Ama şimdi o bilgiden bana kalmış olan bile, Sur firfirinden, incilerden daha değerli.”

Genç Hırsız bunu duyunca elindeki Sur firfiriyle incileri fırlatıp attı ve çelikten, keskin, eğri bir kılıç çekip, “Sahip olduğun o Tanrı bilgisini derhal bana ver, yoksa seni öldürürüm. Serveti benim servetimden daha değerli olan birini niçin öldürmeyeyim?” dedi Münzevi’ye.

Münzevi kollarını iki yana açıp cevap verdi: “Bu dünyada Tanrı bilgisine sahip olmadan yaşayacağıma, Tanrı’nın yüce katına çıkıp O’nu övmek daha iyi olmaz mı? İstediğin buysa, öldür beni. Ama Tanrı bilgimi başkasına vermem.”

Genç Hırsız diz çöküp yalvardı, ama Münzevi ne Tanrı’yı anlattı, ne de servetinden vazgeçti; bunun üzerine genç Hırsız ayağa kalktı, “Sen bilirsin,” dedi. “Ben kendi adıma,

buradan üç günlük yoldaki Yedi Günahlar Şehri'ne gideceğim; orada Sur firfirime karşılık zevk, incilerime karşılık mutluluk verirler bana." Sonra da Sur firfiriyle incilerini alıp süratle uzaklaştı.

Münzevi arkasından seslendi, peşine düştü, ona yalvardı. Üç gün boyunca yollarda genç Hırsız'ı izledi, geri dönsün diye. Yedi Günahlar Şehri'ne gitmesin diye yakardı.

Genç Hırsız ara sıra dönüp Münzevi'ye bakıyor, sesleniyordu: "Sur firfiriyle incilerden değerli olan şu Tanrı bilgisini verecek misin bana? Verirsen, şehre girmem."

Münzevi her defasında aynı cevabı veriyordu: "O bir tek şey hariç, sahip olduğum her şeyi veririm sana. Ama onu vermem yasak."

Üçüncü gün akşam olurken, Yedi Günahlar Şehri'nin koca kırmızı kapılarına yaklaştılar. Şehirden kahkahalar yükseliyordu.

Bunu duyan genç Hırsız da güldü ve kapıyı çalmaya yeltendi. Tam o sırada Münzevi koşup geldi, eteğine yapıştı ve dedi ki: "Ellerini ileri uzat, kollarını boynuma dola, kulağını dudaklarıma yaklaştır. Tanrı bilgisinin bana kalmış olan kısmını sana vereceğim." Genç Hırsız durdu.

Münzevi Tanrı bilgisini aktardığında, yere çöküp ağladı; koyu bir karanlık, şehri ve genç Hırsız'ı kendisinden gizliyor, artık onları göremiyordu.

Yere yatmış ağlarken, yanında birinin durduğunu fark etti; yanında duran Varlık'ın pirinçten ayakları, ince yüne benzeyen saçları vardı. Münzevi'yi ayağa kaldırdı ve ona dedi ki: "Daha önce eksiksiz Tanrı bilgisine sahiptin. Şimdi eksiksiz Tanrı sevgisine sahip olacaksın. Niçin ağlıyorsun?" Sonra da Münzevi'yi öptü.

[1] Kraliçem! Kraliçem!

[2] Fransa’nın gerçek tebessümü.

[3] Boğa güreşçisi.

[4] Kraliçenin kıyafet sorumlusu.

[5] Güzel Prensesim.

[6] Dünya böyle yaratılmış.

[7] Somurtuş.

[8] Soğukkanlılığına.

[9] Ah sizi hınzır.

[10] Benim için ne çılgınlıklara kalkışmışlardı.

[11] Muhafazakâr Partili.

[12] Eski Ahit’in ilk beş kitabı.

[13] Mona Lisa.

[14] Hyde Park’ın ünlü piyasa yapma bölgesi.

[15] Bilinmedik güzele.